

ARCHIWUM

ksiąząt Lubartowiczów Sanguszków

W SŁAWUCIE.

ARCHIWUM

KSIAŻĄT

LUBARTOWICZÓW SANGUSZKÓW

w Sławucie

wydane nakładem właściciela

pod kierownictwem Z. L. Radziwińskiego,

przy współudziale P. Skobielskiego i B. Gorczaka.

~~~~~  
**Tom I.**  
~~~~~

z trzema tablicami litografowanemi

1366 — 1506.

We Lwowie.

Z Drukarni Instytutu Stauropegińskiego,

pod zarządem J. Tarnawskiego.

1887.

32059

BPR E. 1090

PRZEDMOWA.

— i! —

Oddając do użytku Publiczności, interesującej się dawnymi stosunkami rusko-polskimi, pierwszy tom wydawnictwa: „Archiwum ksiąząt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie“, i pomijając już tylokrotnie podnoszone doniosłość i znaczenie domowych archiwów i ukrytych w nich skarbów przeszłości, pod względami: historycznym, społecznym, ekonomicznym, prawniczym i wreszcie obyczajowym — musimy zaznaczyć choć w kilku słowach historię i znaczenie archiwum sławuckiego i wyrazić na wstępie serdeczne podziękowanie jego posiadaczowi J. O. księciu Romanowi Lubartowiczowi Sanguszcze, którego dobrze zrozumiane poczucie obowiązków obywatelskich z jednej strony otworzyło nam tę skarbnicę, z drugiej, nie cofnęło się przed znacznymi stosunkowo kosztami, które wydawnictwo podobne zwykle za sobą pociąga, bez nadziei ich pokrycia ze sprzedaży pewnej liczby exemplarzy książki, ze względu na jej treść, niepokupnej wcale.

Archiwum sławuckie jest bez zaprzeczenia jednym z najobfitszych zbiorów tego rodzaju — wobec zaś różnorodności swych części składowych, przechodzi ono zakres lokalny wołyński, nie traci jednak przytem przeważnie charakteru najbogatszego źródła do dziejów starego Wołynia, gdzie znowu głównie skupia się ono około niegdyś świetnej jego stolicy Łucka i głośnych w swym czasie Ostroga i Zaslawia, miejscowości, które bodaj czy nie najdłużej zachowały i nosiły na sobie cechy odrębności ruskiej religijnej i językowej, oraz ustroju feudalnego litewsko - ruskiego.

Powracając do części składowych rzeczzonego archiwum, widzimy, że zawiera ono w sobie: a) część archiwum ostrońskiego, b) całe zasławskie, przeszłe do rąk ksiąząt Sanguszków, wraz z donacją alodialnej Zaslawszczyzny, dopełnioną przez ostatniego ordynata ostrońskiego ks. Janusza-Aleksandra Sanguszkę na rzecz swego ojca ks. Pawła-Karola, marszałka wielkiego litewskiego, c) część najdawniejszą

archiwum tarnowskiego, z tegoż źródła pochodząca, d) dwóch linii książąt Sanguszków po mieczu wygasłych: Niesuchoiżsko-Łokackiej całe i część Koszerskiej, oraz trzeciej istniejącej Kowelskiej, najobfitsze; w zakres tej „sui generis“ trilogii wchodzi oczywiście nadania i odnośne dokumenta, nie tylko do obszernych dóbr przez te rody posiadanych, ale i dotyczące ich spraw osobistych i publicznych.

Wszystko to w połączeniu z kilkunastu luźnymi aktami publicznej natury, niezmiernie cennymi księgami lustracyjnymi, (przeważnie jednak już z wieku XVII,) oraz olbrzymim zbiorem listów, poczynającym się wiekiem XVI, a kończącym XIX, stanowi niepośledni i bardzo cenny materiał historyczny.

Wyłączając dokumenta odnośne do dóbr tarnowskich i spraw czysto polskich, oraz niektóre, aczkolwiek Rusi się tyjące, w łacińskim języku wystawione, (te ostatnie przeważnie z epoki Władysława Jagiełły,) prawie wszystkie inne do początku XVII stulecia są pisane w języku miejscowym ruskim, najczęściej półustawem lub skoropismem; później przychodzą w części ruskie, łacińskim alfabetem pisane, aż na koniec w drugiej połowie XVII wieku utrwalają się polskie. Toż samo się uwidocznia i w listach, gdzie np. w wieku XVI, za ledwie piąty ich odsetek przypada na języki polski i łaciński, a pozostałe 95% na ruski wyłącznie.

Idąc już utorowanymi szlakami przy wydawnictwach dyplomataryuszowych, za kres pierwszego tomu, rozpoczynającego się rokiem 1366, przyjęliśmy rok 1506, ów ostatni kres dyplomatyczny, chociaż w rzeczywistości w dyplomatyce ruskiej, rok ten nie stanowi żadnej linii demarkacyjnej. Właściwymi raczej w tym razie etapami są lata 1569 i 1596; pierwszy zmieniający do gruntu stosunki społeczne i polityczne Rusi litewskiej — drugi religijne. Wobec tych względów, następny tom naszego wydawnictwa zakończymy rokiem 1569, trzeci 1596 — czwarty zaś, jeśli się światu ukaże, zamknie się okresem Chmielnicyzny (1648—1667), owym absolutnym przełomem w dziejach religijnych, społecznych, politycznych i językowych, wschodnich krańców dawnej Rzeczypospolitej.

Przechodząc do materiałów, które nam posłużyły do wydania obecnego tomu, niezależnie od tego, żeśmy przy każdym niemal dokumencie podali jego źródło, musimy tu zaznaczyć, że głównym zadaniem naszym było wydać to wszystko, co się znajduje w archiwum sławuckim, jak to już dostatecznie sam tytuł wydawnictwa wskazuje. Ale ponieważ rzeczony archiwum nie posiada wszystkich dokumentów w oryginałach, ale w wielu razach tylko ich kopie, czasami nawet nie bardzo dokładne, więc gdzie było możebnem sprawdzić je z oryginałów, tośmy dopełnili, notując pod każdym z nich, gdzie się takowy znajduje, i jeżeli był uprzednio drukowany, to gdzie mianowicie. Postąpiliśmy sobie w ten sposób z oryginałami muzeum książąt Czartoryskich w Krakowie, zakładu imienia Ossolińskich we Lwowie, i wreszcie archiwum książąt Radziwiłłów w Nieświeżu. Raz zatem jeszcze konstatujemy, że nie wydaliśmy rzeczy z cudzych zbiorów, ale tylko

VII

skorzystaliśmy z zezwolenia właścicieli: sprostowania z oryginałów kopii, stanowiących własność archiwum książąt Sanguszków.

Oprócz oryginałów i kopii, znajdujących się w Sławucie, głównym i bardzo cennym źródłem dla obecnego tomu, była tak zwana pospolicie „księga Bony“, właściwie zbiór dokumentów w odpisach, noszący późniejszy już tytuł, „Munimentum ducum in Ostrog“, przez któregoś z archiwistów zasławskich mu nadany, pod którym i my go wszędzie cytujemy. Księga ta formatu in folio, zwyczajnego naszego arkusza papieru, oprawiona w skórę żółtą w bieżącym stuleciu, zawiera w sobie 450 pustych w wielu miejscach stronic grubego papieru, w znacznej części opatrzonego różnorodnymi znakami wodnymi (w liczbie siedmiu), litografie których podajemy na pierwszej tablicy pod N. N. I—VII. Z nich pierwszy, przedstawiający w rozumieniu naszym herb Sfortia z pewnymi odmianami, przychodzi raz tylko jeden i to na pierwszej czystej stronicy, mieszczącej na sobie podpis królowej: „Bona regina s(ubscripsi)t“; drugi, herb Topor, powtarza się na trzydziestu sześciu nieporządkowych stronicach; trzeci, rodzaj korony, na sześciu, również nie w porządku po sobie następujących; czwarty, herb Odrowąż, jak pierwszy, raz jeden tylko się pokazuje; piąty wyobrażający zdaje mi się świnkę w biegu, uwidocznia się piędziesiąt sześć razy; szósty, ręka ukoronowana do góry prostopadle podniesiona, przychodzi razy siedem i jest właściwy papierowi, o cal jeden mniejszemu od pozostałych; nakoniec siódmy, podobny do trzeciego, lecz prawie dwa razy tak wielki, powtarza się cztery razy — pozostałe karty nie noszą na sobie żadnych znaków. Na ostatniej stronicy, po paru wierszach, kończących ostatni przepisany dokument, następuje znowu jak na pierwszej podpis własnoręczny królowej Bony, poniżej którego spółczesną ręką dopisano: „Confirmatia Kroliewska oprawy Xieźny Heliaszowy Ostrogsky paniey Beaty s Koscielca“. Dokumentów odpisanych zawiera w sobie ta księga 150 — pierwszy z nich jest księcia Fedora z braćmi Łazarem i Semenem, oraz matką Olhą, przysługujący kniaziowi Fedorowi Daniłowiczowi (Ostrogskiemu patrz N. VIII w tekście), następujących kilka z XIV w., potem na stronicy ósmej z r. 1535, dalej z 1539 r. (tu przychodzi znowu wiek XV i to nie w porządku chronologicznym), aż na końcu ostatni nosi datę 16 lutego 1539 r. Na czele każdego dokumentu podana treść spółczesną ręką po łacinie, w niektórych miejscach obok tego i po polsku np.: „Super bona Meżyrecze“ i „na Miedzyrzecze“ (str. 122) — „Inscriptio Ville Pyan in triginta sexagenis pecunie — ducibus Michaeli et Constantino Ostrowiensibus per nobilem Lokyerya Borowicowa“ i „Zastawa Piania“ (str. 138) — lub tylko po polsku: „Pothwyerdzyenye thessthamenthu y własnye thessthameth“ (ks. Ilii Ostrogskiego z r. 1539) (str. 443).

Dokumenta ruskie, tych oczywiście przewyższająca liczba, są pisane półustawem, widocznie trzema charakterami wybitnemi; pismo w ogóle dobre, wy-

VIII

rażne i czytelne, nigdzie niezniszczone. Pierwsza ręka, rozpoczynająca księgę, prowadzi ją do str. 155, lecz spotykamy ją jeszcze w różnych odstępach aż do 371 str.; druga od str. 156 z przerwami występuje raz ostatni na str. 428; trzecia nakoniec, pokazująca się po raz pierwszy na str. 172 i następnych, również nie jednym ciągiem kończy księgę, poczynając od str. 443 owemi paru wierszami na str. 450, przed ostatnim podpisem królowej Bony.

Nieliczne dokumenta łacińskie są pisane jedną ręką, bardzo nawet być może że drugą ruską, gdyż oba pisma, nadzwyczaj drobne, są do siebie zbliżone.

Co do historyi tej księgi, to prawdopodobnie księżna Beata z Kościelca Iłina Ostrogska, przy podziale dóbr z przyrodnim bratem mężowskim księciem Konstantynem-Wasilem, poleciła w nią wpisać najważniejsze dokumenta, dotyczące się dóbr książąt Ostrogskich, uprosiwszy królowę Bonę o stwierdzenie niejako wiarogodności odpisów królewską jej ręką.

Źródło to cenne, w pełni dotąd niewyczerpane, będzie jeszcze stanowić jedną z głównych podwalin następnego tomu.

Wiele rzeczy, drukowanych po rozmaitych dyplomatarjuszach i zbiorach tego rodzaju, jakśmy to już wyżej powiedzieli, wydaliśmy tutaj ponownie, ale i przez gruntowne przeświadczenie, z jednej strony, o niedostępności niektórych z nich dla wielu, z drugiej, często niedbałego ich wydania i w wielu razach drukowania z konieczności rzeczy ruskich łacińskimi literami, jak to miało między innymi miejsce w pracy, piszącego niniejszą przedmowę: „kniaziowie Ostrogscy i Zaslawscy“ (patrz „Kniaziowie i Szlachta“).

W nagłówkach, zawierających w sobie polskie streszczenia dokumentów, staraliśmy się o ile możności w imionach i nazwiskach oraz nazwach miejscowości stać bliżej tekstu. Przyjąwszy raz tę zasadę, nie poprawiliśmy nawet nazwisk, o których błędnem napisaniu jesteśmy absolutnie przekonani; np. znani nam zkądinąd: Jesyf Dżusa i Wańko Kerdejewicz, pozostali „Czusa“ i „Skerdiejewiczem“ (N. N. XXXI i LXIX); ztąd może nas nawet spotkać zarzut pewnego rodzaju niedbalstwa językowego, zrobiliśmy to jednak w celu, by nas nie posądzono o dowolne przekręcanie nazwisk, lub wreszcie o zachcianki polonizacyjne. Z tego w części powodu, a w części dla wybitniejszego odróżnienia książąt panujących od pozostałych, ostatnich nazywamy wszędzie kniaziami i kniahiniami. Trzecim zarzutem technicznym, który może być—i do pewnego stopnia słusznie—wymierzony przeciw naszemu wydawnictwu, jest oddzielenie notek historycznych i topograficznych od tekstu. Winę tę niżej podpisany przyjmuje na siebie; notki te bowiem musiały być przezeń aprobowane, drukarnia zaś na aprobatę czekać nie mogła i dla tego zdecydowaliśmy się na ich oddzielenie. Czwartym, identycznym do pewnego stopnia z powyższym, może być umieszczenie na

IX

końcu tomu, więc nie w porządku chronologicznym, kilku dokumentów, odszukanych w kopiach w archiwum i następnie w Nieswieżu sprawdzonych już po wydrukowaniu całego tomu, jak również późniejsze rozwiązanie dat indyktowych niektórych dokumentów, co przed drukiem wykonane, wpłynęło by było na przestawienie ich chronologiczne. Co do pierwszej części tego zarzutu, to sądzymy, żeśmy właściwiej sobie postąpili, obecnie wydając odszukane dokumenta, niż gdybyśmy je umieszcili na początku tomu II., lub zbyli zupełnem milczeniem; co zaś do drugiej, to przekładając zawsze treść nad formę, a prawdę nad wszystko, woleliśmy się przyznać do początkowej małej niedokładności i błąd nasz niezwłocznie naprawić, drukując spis dokumentów już nie w porządku w jakim po sobie następują, ale przytrzymując się ściśle porządku chronologicznego, do którego zaciągnęliśmy i owe świeżo odnalezione dokumenta.

Wszystkie oczywiście błędy nasze i drukarskie, któreśmy tylko dostrzedz mogli po wydrukowaniu obecnego tomu, dajemy na końcu, w nadziei, że czytelnicy łaskawi do nich zajrzą i odnośny tekst poprawią.

Daty ruskich dokumentów rozwiązywaliśmy przeważnie wedle tablic Grotefenda. Przy datach spornych, t. j. gdzie indykt nie zgadzał się z rokiem stworzenia świata, dawaliśmy pierwszeństwo indyktowi, który na Rusi litewskiej był głównie w użyciu, tak dalece, że w dokumentach: Witolda, Kazimierza i Aleksandra, spotykamy przeważnie datowanie tylko podług indyktu, bez wymienienia roku stworzenia, który w ten sposób zdaje się mieć podrzędną tylko wartość uzupełniającą. Błędne więc częstokroć podawanie tej daty, łatwo się daje tem wytłumaczyć, że przez brak jej używania w życiu codziennem gruntowna znajomość tego rachunku była zaledwie udziałem duchowieństwa i niewielkiego koła społeczeństwa, więcej ukształconego, wtedy gdy indykt, będący wciąż w użyciu i piętnastoleciem tylko objęty, łatwiejszym był do spamiętania od kilkutysięcznej ery stworzenia, z czego również wynika, że przepisujący dokumenta łatwiej mógł się omylić w oznaczeniu daty stworzenia, niż indyktu. By wykazać stosunek, jaki zachodził w użyciu dat, widzimy z nagromadzonego przez nas materiału, że na 103 ruskie dokumenta datowane, 31 noszą datę wyłącznie indyktową, 17 zaś indyktu nie podają wcale, z których 8 Jagiełły i kniaziów poręczycieli, datowane „ab anno incarnationis“, oraz 3 Świdrygajłowe, wedle tejże epoki dyonizyjskiej; zostaje więc tylko 6, oznaczonych wyłącznie rokiem stworzenia; 55 pozostałych noszą daty połączone. Dyonizyjska era widocznie była w większem użyciu u panujących, gdyż z owych 103 dokumentów, oznaczono nią 24, z tych 21 wyszło z kancelaryi Jagiełły, Świdrygajły i Aleksandra, 3 zaś tylko od osób prywatnych; na bizantyńską więc erę przypada 79 dokumentów. Godnem jest zastanowienia, że czasami po słowach „pod lęty różdestwa Chrystowa“ użyta jest era bizantyńska, którą zwykle poprzedzają słowa

„pod lęty“, rzadko zaś kiedy „ot sozdania mira“. Obok więc ery bizantyńskiej używano, wprawdzie rzadziej, dyonizyjską; również przypuścić można, że w erze bizantyńskiej, zamiast rozpoczynać rok jak zwykle od 1 września, rozpoczynano go czasami, na wzór ery dyonizyjskiej, od Bożego narodzenia. Datowanie podług świąt, bez wyjątku w ówczesnych łacińskich dokumentach przyjęte i używane, w ruskich stanowi rzadki wyjątek; natomiast zaś prawie zawsze wymieniony jest dzień miesiąca.

Co do pisowni tekstu, staraliśmy się ją najabsolutniej zachować nietykalną, taką jaka była w dokumentach; gdzie omyłka w tekście była oczywistą ze strony przepisywacza, pozwoliliśmy ją sobie sprostować w tekście, gdzie zaś sprostowanie mogło ulegać wątpliwości, daliśmy je w notce. W zastosowaniu wielkich liter zaprowadziliśmy pewną zmianę, polegającą na użyciu ich tylko dla imion i nazwisk, po punkcie zaś tylko wtedy, gdy ten w tekście oryginalnym był oznaczonym. Znaków twardych i miękkich, gdzie ich nie było w oryginale, nie dodawaliśmy wcale; zaznaczyć tu jednak musimy, że owe spółgłoski, przy których żadnych znaków nie było, z bardzo rzadkimi wyjątkami wypisane były jako skrócenia nad wyrazami (*litterae suprascriptae*); nie można więc stanowczo zawyrokować, czy owe znaki powinny się były tam znajdować, lub nie, gdyż przy takich u góry napisanych spółgłoskach zwykle i samogłoski do nich należące odpadają, jak np.: „ε^r, да^u, воєво^a, ко^u, служи^r“ — czytamy zaś: „его, дали, воєвода, коли, служити“ i t. d.; co się zaś tyczy przyimków: „въ, съ, къ“, to te mogą nie mieć dla tego znaków przy sobie, że je wszędzie łączono w jedno z wyrazami, które poprzedzały, jak n. p. **Востроѡѡ, Сбратомѡ, Кцѡркѡви**“ i t. d. W kwestyi tej spornej zaznaczyliśmy z umysłu pro i contra, pozostawiając jej ostateczne rostrzygnięcie biegleszemu od nas filologom. Co do pisowni samogłoski „u“, to stosownie do tego co widzieliśmy w oryginałach, odróżnialiśmy trzy jej rodzaje: „**у**“, „**ѡ**“ i „**ѣ**“, z których rzeczywiście pierwszy i drugi są jedną i tą samą podwójną samogłoską (z „o“ i „u“ złożoną, ale tylko inaczej napisaną), trzeci zaś oddzielną samogłoską, — pewnych jednak danych, co do ich używalności w tym lub owym wypadku, nie osiągnęliśmy. Interpunkcyę daliśmy nowożytną, dla ułatwienia czytelnikom należytego zrozumienia tekstu, ale wyróżniliśmy ją tem od poprzedniej, że po naszych kropkach nie daliśmy wielkich liter, gdy te z innych powodów tam przyjść nie miały. Rozwiązania skrótów, w tekście przez nas dopełnione, daliśmy w nawiasach, z powodu że jeden i ten sam wyraz skrócony mógł być inaczej czytany, np. „**кнѣни**“ raz jest „**кнѣгини**“, to znów „**кнѣгини**“, „**пѣан**“ bywa „**писан**“ i „**пѣсан**“, i t. d.; przez ujęcie przeto w nawias domyślonego przez nas rozwiązania skrótów, czytelnik z łatwością je oddzieli od pierwotnego tekstu.

Przechodząc do szczegółów, widzimy, że z ogólnej liczby 140 dokumentów, w niniejszym tomie umieszczonych, mamy piętnaście, odnoszących się do stosun-

XI

ków politycznych Rusi litewskiej z Polską, z tych pięć, o ileśmy się przekonać mogli, drukiem dotąd nieogłoszonych. Pomijając Nr. XV, który jest niczem innym, jak ruskim tekstem znanego łacińskiego z r. 1393 przyrzeczenia Fedora Lubartowicza: dotrzymania wierności Władysławowi Jagielle i Jadwidze w Siewierszczyźnie, cztery pozostałe zasługują, i bardzo, na uwagę. Nr. I z r. 1366, wykazuje nam rzeczywiste odgraniczenie posiadłości Kazimierzowych od Lubartowych na Wołyniu, oraz stosunek ostatniego przedstawiciela schodzącej potężnej dynastyi Piastowej do stryja tego, co w lat dwadzieścia potem objął jego królewską spuszczoną. Nr. XIII datowany we Lwowie 16 kwietnia 1392 roku, niezmiernie ciekawy; wykazuje on nam bowiem najprzód, że ziemianie łucy w owej dobie stali po stronie królewskiej, więc nie brali udziału w separatystycznych dążnościach Litwy i Rusi, potem, że rozprzestrzenienie na nich praw i przywilejów, przysługujących ziemianom lwowskim, ipso facto polskich, było przez nich już wówczas uważane za nagrodę ich zasług, nakoniec, że był to niejako wstęp do tego, co tymże ziemianom w następstwie padło w udziale w roku 1569. W redakcyi tego przywileju zadziwia opuszczenie, jak gdyby z umysłu, przy wyliczeniu wszystkich, że tak powiemy, klas ziemiańskich, „kniaziów“; — czy miałyby to dowodzić, że ci ostatni nie koniecznie byli wiernymi i że dla nich owe łaski, łaskami nie były? sądźmy że tak. Nr. XXXII datowany w Rzymie 1. stycznia 1432. r., świadczy wymownie, o ile Świdrygajłowe stronnictwo na Litwie nawet w obozie katolickim było silne, kiedy, by pozbawić Świdrygajłę władzy pośród niego, trzeba się było uciekać po rozwiązanie przysięgi wierności, wykonanej mu przez kniaziów i panów litewskich, aż do stóp tronu Ojca Śgo Eugeniusza IV. Nakoniec Nr. CXXVII znacznie późniejszy, bo datowany 14. marca 1504. r. w Piotrkowie i mniej interesujący od wyżej przytoczonych, zasługuje wszelako na uwagę ze względu, iż służy za jeden z licznych dowodów, jak szlachta, nietylko pojedynczo ale i zbiorowo, dążyła do wyłączeń z pod właściwych sobie jurysdykcyi, chociaż w tym razie powody przytoczone w przywileju, zdają się usprawiedliwiać żądania ziemian stryjskich.

Sledząc dalej treść niniejszego tomu, po owych 15 aktach politycznych, widzimy, iż zawiera on w sobie: a) nadań dóbr, potwierdzeń i przywilejów na nie dla prywatnych osób w ogóle 55, z których na Władysława Jagiełłę przypada 6, na Jadwigę 1, na Witołda 7, na Fedora Lubartowicza 1, na Władysława Warneńczyka 2, na Swidrygajłę 9, na Kazimierza Jagiellończyka 10 i nakoniec na najszczodrzejszego z nich Aleksandra, aż 19! b) nadań klasztorom i monasterom od Władysława Jagiełły 1, od osób prywatnych 2; c) nadanie żydom od osoby prywatnej 1; d) wyroków królewskich Kazimierza 1, i Aleksandra 1; e) wyroków sądowych i doniesień administracyjnych 7; f) sprzedaży, zapisów, darowizn i zastaw dóbr 51; i g) działów 6.

Z wymienionych tu ogólnikowo dokumentów, szczególniejszą na siebie zwracają uwagę: a) Pod względem ocenienia ówczesnych stosunków religijnych dokument Nr. XL, w którym książę Wasyl Fedorowicz Ostrogski ponawia zapis ojca swego cerkwi Matki Boskiej w Ostrogu zakonnikom reguły św. Dominika, między 1443—1452 r. b) Jako wykazujące stosunki feudalne w owej dobie, ciekawymi są Nra LXIV, LXXXIX i XC; pierwszy z roku 1466, dwa ostatnie z r. 1487; dokumenta te odnoszą się do zamiany dóbr Holecza Janka Czaplica z księciem Iwanem Wasylewiczem Ostrogskim na dwór Międzyrzecze, w której to zamianie najprzód sam Czaplic, a następnie jego żona Tetiana, zobowiązują się w imieniu swoim, dzieci, a następnie wnucząt, służyć księciu Ostrogskiemu i jego następcom, wymienionych dóbr Międzyrzecza nikomu nie sprzedawać, nie oddawać, nie mieniać i po śmierci nie zapisywać, w zamian zaś wymaga Czaplic od księcia Ostrogskiego, (który mu to przyrzeka), że go nigdy wraz z temi dobrami nie usunie od swego dziedzictwa Ostroga („a ne imaju otchilen byti nikudy s tym imieniem ot jeha otcziny, ot Ostroha“), warując sobie i dzieciom prawo odejścia, ale nie inaczej, jak pod utratą praw wszelkich do Międzyrzecza. c) N. N. CII., CIII, CIV i CV z lat 1491—1493, rzucają światło na ówczesne stosunki poddańcze; w nich bowiem jasno jest traktowana i niemal nie na pierwszym planie postawiona sprzedaż ludzi-danników, obok naturalnie dopełniających się sprzedaży majątności; rzecz ta w tej formie niezmiernie rzadko przychodzi. d) Pod względem prawniczym, zwłaszcza odnośnie do prawa spadkowego, ciekawym jest niezmiernie Nr. XCV, który świadczy, iż wyróżniano nie tylko ojcowizną i dziadowizną „otczinu i diedinu“ jak n. p. w dokumentach CVI i CXX, ale nawet i stryjowizną „diatkowszczyne“; że to nie jest przypadkowym nazwaniem, to dość jest powiedzieć, że dokument wyszedł z kancelaryi króla Kazimierza Jagiellończyka w r. 1490, że był pisany w Wilnie pod okiem kanclerza Olechna Sudy-montowicza i że się tyczył aż dwóch na raz pisarzy gospodarskich: Fedka Hryhorowicza i Petraszka Fomicza, dla którego właśnie dobra Tarasowo, spadłe nań po stryju Wašku Lubiczu, również pisarzu gospodarskim, stanowiły ową „diatkowszczyne“. e) Dokumenta: LVII z r. 1463, gdzie książę Zbarascy Semen, Sołtan i Wasyl piszą się „Miłostiu Bożeju“, a jeszcze bardziej LXXXV i XCIII z lat 1483 i 1489, z których w pierwszym, książę Semen Juriewicz Hołszański, w drugim zaś jego żona Nastazya, piszą się „Miłostiu Bożeju i Preczystoje Jeho Materi“, uderzają tym niezwykle dla niepanujących rozpoczęciem aktów prywatnej natury. f) W dokumencie LXIX z r. 1470, spotykamy się z rzadko w tej epoce pojawiającym się, zwłaszcza w ruskich dokumentach, tytułem „Oświecony“; służy on w tym razie książęciu Semenowi Zbaraskiemu. Dokument LXXVI z r. 1475, jest tem ciekawy, że książę Michajło Rohowicki powiada, sprzedając swą majątność Dażew Onożkowi Witoniskiemu, iż to uczynił z powodu „częstej

XIII

służby hospodarskiej“; otrzymał on za te dobra, oprócz dwustu kóp groszy szerokich monety czeskiej, kozuch bobrowy, suknem purpurowem pokryty i parę siwych koni cugowych. N. CXXII. z r. 1502, uderza niezwykłą swoją redakcją i wyglądem zupełnie, jak gdyby był przetłumaczony z łacińskiego na język ruski; — jest to Aleksandrowe nadanie Hołowina kniaziowi Semenowi Juriewiczowi Holszańskiemu. Nakoniec w Nrze XXIX z r. 1424, spotykamy oryginalne określenie monetarne: „po 2 hroszi polskich krakowskocho razu“; w Nrze LXXXIV z r. 1482, mamy „szerokie ruble“ — wtedy, gdy za ogólnie przyjętą jednostkę monetarną, uważaną była „kopa szerokich groszy“, do której czasami dodawano „czeskiej monety“, jak n. p.: w Nrach LXXII z r. 1474, CXIX z r. 1500 i t. p.

Oto jak na teraz już wszystko, cośmy o wydawnictwie naszym mieli do powiedzenia; pozostają nam jednak pewne względy osobiste, które tu wyrazić czujemy się w obowiązku. Nie mając zwyczaju stroić się w cudze pióra, musimy tu ujawnić, że tylko skromna inicjatywa i główne kierownictwo obecnego wydawnictwa, były udziałem niżej podpisanego. Kolacyonowaniem dokumentów w Sławucie zajął się p. Piotr Skobielski, biegły paleograf ruski, nauczyciel przy gimnazyum akademickim we Lwowie, odpisał on niektóre z nich w zakładzie Ossolińskich, czuwał nad korektą tekstu, objaśnił go cennymi uwagami językowymi i wariantami, rozwiązał żmudną zagadkę chronologiczną dokumentów Świdrygajły, jakoteż opatrzył notami przeważnie pierwszą połowę dokumentów w tym tomie zawartych.

Odpisy zaś dokumentów, tak w archiwum sławuckim, jak w muzeum Czartoryskich i w Nieświeżu skutecznie i sumiennie i pracowity archiwista w Sławucie p. Bronisław Gorczak, który też zajął się dalszemi notami, sprostował i ustalił ostatecznie daty i rozpoczęte tylko przez p. Skobielskiego skrówidze: osobisty, topograficzny i rzeczowy, ułożył i uzupełnił wedle zmienionego programu, idąc w tym względzie za wskazówkami, najbiegłego i niestrudzonego naszego paleografa, D-ra Franciszka Piekosińskiego.

Praca taka zbiorowa musiała za sobą pociągnąć pewne niedokładności i błędy, na które chcemy z góry zwrócić uwagę czytelnika. Tyczy się to mianowicie, nie tylko dokumentów Świdrygajły, ale i kilku innych, których daty, pierwotnie rozwiązane w tekście, — po dokładniejszym rozpatrzeniu się w treści i zestawieniu tak świadków, jakoteż innych występujących w nich osób, — okazały się mylnymi i musiały być sprostowane. W zamieszczonych na końcu objaśnieniach staraliśmy się usunąć wszelkie wątpliwości co do dat i zaznaczyć, gdziekolwiek indykt nie zgadzał się z rokiem ery bizantyńskiej, lub na odwrót.

XIV

Spis dokumentów, przedrukowany i ułożony na podstawie tych sprawdzonych dat, będzie pod tym względem najlepszą wskazówką i dla tego upraszamy Szanownych czytelników o poprawienie wedle niego NN. XXXI. XXXVI. XXXVIII. XLI. XLIV. XLVI. LXVI. LXXIII. LXXV. LXXVI. LXXXI. LXXXIII. XCVI. C. CI. CXIX. CXXIX. CXXX. CXL. CXLIX.

NN. zaś C. i CI właściwie nie powinny były wejść w skład niniejszego tomu, nie mogąc jednak już przeprowadzić téj zmiany, zamieszczamy je w spisie oddzielnie.

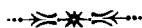
Kierownik wydawnictwa

Z. L. B a d z i m i ń s k i.

Pisałem we Lwowie, dnia 9. Kwietnia 1887 r.

DOKUMENTA.

SPIS RZECZY.

		Strona	
I.	1366 r.	Rozgraniczenie dzielnicy łuckiej ks. Dymitra (Lubarta) od posiadłości królewskich i zobowiązanie się do wzajemnej pomocy	1
II.	1385 r. 8. kwietnia.	Czuryło Brodowski zapisuje sióło swoje Brodowo kniaziewi Fedorowi Danilewiczowi	2
III.	1386 r. 22. maja w Sandomierzu.	Książę łucki Feodor Lubart przyrzeka, iż „obstadium“ jego, ciężące na nim wskutek kontraktu, zawartego z królem Władysławem, królową Jadwigą i panami polskimi, będzie i po wysłaniu go na Litwę każdej chwili dopełnione, kiedykolwiek go królowa do tego zavezwie	2
IV.*)	1386 r. 16. września w Wilnie.	Jurij Światosławicz, wielki książę smoleński, uznaje się lennikiem króla Władysława i wielkiego księcia Skirgiełły, obowiązuje się w imieniu swój braci i swych bojarów zwrócić, co zawojował lub zajął, stać wiernie po ich stronie, zerwać wszelkie stosunki z Andrejem Połockim i z Połoczanami i służyć królowi i wielkiemu księciu swą siłą zbrojną, przeciw każdemu i w każdym czasie	3
V.	1386 r. 4. listopada w Łucku.	Władysław Jagiełło nadaje kniaziewi Fedorowi Ostrogskiemu zamek Ostrog wraz z przyległościami, z warunkiem, aby pełnił służbę wojskową w ten sposób, jak do tego był obowiązany wobec Lubarta, księcia włodzimierskiego	5
VI.	1386 r. 4. listopada w Łucku.	Władysław Jagiełło wraz z bratem Witoldem nadają kniaziewi Fedorowi Danilewiczowi (Ostrogskiemu) zamek Ostrog, wraz z przyległymi doń obwodami, t. j.: Korzec, Zasław, Chłopotyn, Iwanin, Chrestowicz, Krasne i Krupa	6
VII.	(1386 r. po 22. maja).	Fedor Danilewicz, namiestnik łucki, przyrzeka z bratem swoim Michajłem dotrzymać wierności królowi (Władysławowi) i nikomu grodu nie wydać	7
VIII.	Okolo 1386 r.	Wielki książę Fedor, z braćmi swoimi: Łazarem i Semenem i	a

XVIII

	Strona
	z matką Olgą przyrzekają kniaziovi Fedorowi Danilewiczowi, iż nie będą sobie rościli żadnych praw do jego majątku ojczystego 8
IX. 1388 r. 26. kwietnia	w Łęczycy. Kniaziowie i rada księcia Dymitra, alias Korybuta, przyrzekają wraz z swoim księciem dotrzymać wierności Władysławowi, Jadwidze i koronie polskiej 8
X. 1388 r. 18. maja	w Krakowie. Książę Dymitr, alias Korybut, przyrzeka królowi Władysławowi, królowej Jadwidze i koronie polskiej dotrzymać wierności 10
XI. 1388 r. 10. października	w Łucku. Kniaziowie: Fedor Daniłowicz, Roman Fedorowicz, Semen Iwanowicz, Aleksander Czetwertenski i inni, ręczą królowi Władysławowi za Olechna 11
XII. 1390 r. 18. grudnia	w Kozienicach. Władysław Jagiełło nadaje kniaziovi Fedorowi Danilewiczowi zamek Ostrog z allodyami: Zasław i Borody, wraz z wszystkimi wsiami, które dotąd posiadał 11
XIII. 1392 r. 16. kwietnia	we Lwowie. Władysław Jagiełło nadaje szlachcie i bojarom ziemi łuckiej wszystkie prawa i przywileje, przysługujące ziemi lwowskiej — w nagrodę ich usług wojennych i stałej ku niemu wierności, w czasie zaburzeń na Litwie i Rusi 12
XIV. 1393 r. 23. maja	w Wiślicy. Feodor, książę włodzimierski, przyrzeka królowi Władysławowi i królowej Jadwidze dotrzymać wierności, w nadanej mu ziemi siewierskiej 13
XV. 1393 r.	w Wiślicy. Książę Fedor Lubartowicz przyrzeka królowi Władysławowi dotrzymać wierności, w nadanej mu ziemi siewierskiej 14
XVI. 1393 r. 4. listopada	w Krakowie. Królowa Jadwiga nadaje kniaziovi Fedorowi Ostrogskiemu zamek Ostrog wraz z przyległościami, z warunkiem, aby pełnił służbę wojskową ze swoimi ludźmi w ten sposób, jak do tego był obowiązany wobec Lubarta, księcia włodzimierskiego 15
XVII. 1393 r. 14. listopada	w Perejasławiu. Oleg Iwanowicz, książę riaziański, ręczy królowi Władysławowi za zięcia swego, księcia Korybuta 16
XVIII. 1394 r. 29. czerwca	w Krakowie. Władysław Jagiełło nadaje słudze swemu, Danile Dażbohowiczowi Zaderiweckiemu następujące wsie: Cziahrowo, Zahwozdni pod Haliczem i Dziurow z trzema przysiółkami pod Zudeczowem (Żydaczowem), z obowiązkiem, by pełnił z nich służbę wojskową 17
XIX. 1395 r. 13. czerwca	w Krakowie. Władysław Jagiełło nadaje Spytkowi z Melsztyna, wojewodzie i staroście krakowskiemu, następujące zamki na Podolu: Kamieniec, Smotrycz, Skalę, Czerwonogród i Bakotę na takichże prawach, jakich używają kniaziowie litewsko-ruscy, wyjmując atoli powiaty: Trębowla i „Sczenca“, którym i nadal zostawia prawa, jakie za Kazimierza W. i Władysława Opolczyka posiadały. Prócz tego zatrzymuje król powiaty: Międzyboż, „Bozskie“ i Winnicę, dla siebie i korony 18
XX. 1396 r. 3. lipca	w Łucku. Wielki książę Witold zatwierdza kniazia Fedora Danilewicza w posiadaniu Ostroga, a nadto dodaje mu do tegoż zamku

	Strona
	następujące dobra: Brodów, Radoszki, Radohoszcz, Meżyrecze, Diakow, Świszczowo, Ozeriany, Horodnicę i dwa Stawki 20
XXI. 1397 r. 4. stycznia	w Suczawie. Stefan, wojewoda mołdawski, udziela w imieniu swoim i w imieniu księcia Chodora, Spytkowi (z Melsztyna), wojewodzie podolskiemu, listu bezpieczeństwa na przyjazd do siebie 21
XXII. 1399 r. 18. października	we Lwowie. Władysław Jagiełło nadaje Chodkowi Czemerewiczowi za jego wierną służbę wieś Nadziejowo z przysiółkiem Kropiwniki, z warunkiem, by on i jego potomkowie pełnili służbę wojskową 22
XXIII. 1402 r. 15. września	w Dobrostanach. Władysław Jagiełło nadaje klasztorowi Dominikanów w Kamieńcu wieś Zubrowce, nad Smotryczem położoną 23
XXIV. 1416 r. 10. października	w Grodnie. Aleksander Witold, wielki książę litewski, nadaje Kopaczowi za jego wierne usługi Dereczyn, z przyległemi wsiami 24
XXV. 1418 r. 4. kwietnia	w Przemyślu. Iwo z Obichowa, kasztelan szremski, starosta generalny ziem ruskich, przysądza Spytkowi z Tarnowa na Janie Szczęsnym z Rzeszowa, 30 grzywien 24
XXVI. 1420 r. 30. lipca	w Urzowie. Witold, wielki książę litewski, nadaje słudze swemu, Pawłowi następujące sioła w ziemi wołyńskiej: Nowostawce, Kameń, Swinnę i Ostrą-Rudę 25
XXVII. 1420 r. 10. sierpnia	w Waraniach. Książę Bolesław-Świdrygajło Olgerdowicz przyrzeka wiernie dopełnić i dotrzymać warunków poręczenia, danego za niego przez króla Władysława Jagiełłę, wielkiemu księciu litewskiemu, Witoldowi 26
XXVIII. 1421 r. 21. sierpnia	w Urzowie. Witold, wielki książę litewski, dodaje słudze swemu Pawłowi, do nadanych mu pierwiej Nowostawiec w ziemi wołyńskiej, następujące wsie: Ridkę, Sołomeń, Rudkę-Turowkę i Korowię 27
XXIX. 1424 r. 31. sierpnia.	Świdrygajło, książę czernichowski, nadaje Maksymowi Drahosinowiczowi następujące wsie: Kosowo, z monastylem we włości śniatyńskiej, Berezowo i Żabie nad Czeremoszem, z warunkiem, by pełnił służbę wojskową 28
XXX. 1428 r. 18. sierpnia	w Nowogrodku. Witold, wielki książę, wydając kniahynią Hankę za kniazia Wasyla Ostrońskiego, nadaje jej wieś Nowostawce z przysiółkami: Ilin i Bożkowce, dalej Koblin, Ozlejówkę i Stupno 29
XXXII. 1432 r. 1. stycznia	w Rzymie. Papież Eugeniusz IV. uwalnia książąt i panów litewskich od przysięgi, którą wykonali księciu Świdrygajle, obrawszy go wielkim księciem, bez przyzwolenia króla Władysława 30
XXXIII. 1433 r. 21. sierpnia	w Brodni. Książę Sanguszko zeznaje, iż otrzymał od króla Władysława dobra: Ratno i Krośniczyn, z obowiązkiem naprawy i przyrzeka płacić z nich roczną tenutę, skoro je ludźmi osadzi 32

	Strona
XXXVIII. 1433 r. 9. grudnia w Kijowie. Wielki książę Świdrygajło nadaje Andrejowi Wołotowiczowi wieś Michliu, w łuckim powiecie	37
XXXI. 1434 r. 5. maja w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje Jesyfowi Czusie wieś Basowo w łuckim powiecie, w 300 kopach, szerokich groszy	30
XXXIV. 1436 r. 10. czerwca w Krakowie. Władysław (Warneńczyk), król polski, wyznacza kniaziewi Andruszkowi Ostrogskiemu 100 grzywien monety polskiej, na żupach drohobyckich	32
XXI. 1437 r. 16. stycznia w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje słudze swemu, Michajłowi Olechnowiczowi za jego wierne usługi następujące wsie, w krzemienieckiej włości: Ceceniuwce i Krasilów na Słuczcy, Zacharowce na Bohu i Kotiużyńce na Bożku	39
XLIV. 1437 r. 14. lipca w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje słudze swemu Oliferowi za jego wierne usługi wieś Hłuchny i sieliszcze Staje, w łuckim powiecie	42
XXXVI. 1437 r. 2. września w Ostrogu. Wielki książę Świdrygajło nadaje Hrehoremu Streczenowiczowi wsie: Bielikowce i Słobódkę w latyczowskim powiecie, w 300 kopach groszy szerokich, i obowiązuje go do służby z tej darowizny	35
XXXV. 1437 r. 17. października w Kijowie. Wielki Książę Świdrygajło nadaje Kalenikowi Myszkowiczowi za jego wierne służby wieś Burkowce, w powiecie żytomierskim, koło Zwiahła, trzy slobody: Meżyjewicze, Chodorkowicze i Tejkowicze, w owruckim powiecie wieś Ostafiewo, a pod Połonnem Wyszczykusowicze	33
XXXVII. 1441 r. 20. maja w Bndzie. Władysław III. zagrabia księciu Sanguszcze za gwałtowny najazd na zamek Ratno i różne gwałty, powiat jego koszerski i nadaje takowy Dersławowi z Rytwian, staroście chełmskiemu, w tysiącu złotych węgierskich	36
XXXIX. 1443 r. 23. marca w Birsztanach. Kazimierz Jagiellończyk zawiadamia ludność Ratna i Wetel, że ich nadał kniaziewi Sanguszcze	38
XL. Między rokiem 1443 a 1452. Książę Wasyl Fedorowicz Ostrogski ponawia zapis swego ojca, który nadał cerkiew Matki Boskiej, na klasztor św. Dominika	39
XLII. 1444 r. 2. czerwca we Lwowie. Piotr Odrowąż ze Sprowy, wojewoda i starosta generalny ziem ruskich, potwierdza zrzeczenie się wójtostwa w Bóbrce przez Annę, córkę Hinczy, a żonę Zygmunta z Nowosielec, na rzecz Piotra Wnuczka, za 500 grzywien monety polskiej	40
XLIII. 1444 r. 15. sierpnia w Stupnie. Wyrok w sprawie granicznej o Stupno i Mszczenicę, między kanclerzem Fedkiem, a Daniłem Wołoszynem	41
CXXXIV. 1445 r. 1. czerwca w Wilnie. Kazimierz, wielki książę litewski, potwierdza Paskowi Dochnowiczowi Świdrygajłowe nadanie następujących dóbr: Derń z przysiółkami: Wodorady, Połże i Uchosieckie — Polesie, a pod peremirskim powiatem: Berestki i Jabłouno	137
XLV. od 1440—1446 r. 31. sierpnia w Puniach. Kazimierz Jagiellończyk zawiadamia Łoszyczan, że Łoszycę nadał kniaziewi Aleksandrowi Songuszkowiczowi	43

XLVIII. 1450 r. 31. grudnia w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje słudze swemu Mytkowi, krewnemu Nemiry, starosty łuckiego, następujące dobra : w peremylskim powiecie wieś Lipę, we włodzimierskim wsie: Budiaticze, Tyszkowicze, Dubrowicę, Lisznę i Stiahy .	45
XLVII. 1451 r. 24. września w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje koniuszemu królewskiemu, Hryńkowi, wieś Chrapino, w turowskim powiecie .	44
XLIX. 1451 r. w Łucku. Wielki książę Świdrygajło nadaje Paszkowi Prokofiewiczowi wieś Chołopiacz, we włodzimierskim powiecie, za jego wierną służbę	46
L. 1452 r. 3. stycznia w Wilnie. Kazimierz Jagiellończyk nadaje Myszkowi, krewnemu Nemiry, następujące wsie: Lipę w powiecie peremylskim, a Budiaticze, Tyszkowicze, Dubrowicę i Leszcznę we włodzimierskim powiecie	47
LI. 1456 r. 2. stycznia w Kamieńcu. Mikołaj Podolec z Nowosielec, podkomorzy, Piotr ze Świrczkowiec, chorąży, Jan z Boryskowiec, podsędek generalny i inni ziemianie podolscy stwierdzają, iż oprócz Barbary, żony Ronusa, mieszczanina lwowskiego, a córki Hanusa Dreczyna, ostatniego wójta kamienieckiego, nikt inny do tegoż wójtostwa nie ma prawa, przeto ławnicy kamienieccy bezprawnie wójtostwo to, sobie przywłaszczyli	48
LII. 1458 r. 13. czerwca w Ostrogu. Olechno Juriewicz Czuska sprzedaje Drobiszowi Mżurowiczowi dziedziczne wsie swoje: Koniuchy i Rapotów i obowiązuje się zastępować Drobisza w wyprawach wojennych	50
LIII. 1459 r. 6. kwietnia w Wilnie. Olechno Dowojnowicz, kasztelan trocki, dzierżawca nowogrodzki, zapisuje żonie swój, Barbarze, wieś swoją dziedziczną Tarasowice	50
LIV. 1459 r. 29. listopada w Wilnie. Olechno Dowojnowicz, kasztelan trocki, namiestnik nowogrodzki zapisuje żonie swój, Wańce jako wiano dwór swój, Tarasowice	52
LV. 1461 r. 2. maja w Lipoj. Kniahyni Ahafia Wasylowa zapisuje córce swój Ohrefiai Iwanowej Gojcewiczowej dwie wsie: Nowostawce i Ilin .	53
LVI. 1461 r. 22. grudnia w Łucku. Iwaszko Dyczko Wasylewicz sprzedaje majątność swoją Równę kniaziowi Semenowi Wasylewiczowi Neświckiemu, za 300 kóp szerokich groszy	53
XLVI. 1463 r. 20. kwietnia w Brześciu. Książę Juryj Wasylewicz Ostrogski sprzedaje bratu swemu, kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi wsie: Mniatyn, Holowczyce, Podborce i Dietynicze	44
LVII. 1463 r. 9. lipca w Łucku. Dział majątności kniaziów Semena, Sołtana i Wasyla Wasylewiczów Zbaraskich	54
LVIII. 1463 r. 10. lipca w Łucku. Michajło Montowtowicz, starosta łucki i pan Olizar, marszałek ziemi wołyńskiej i namiestnik włodzimierski wydają potwierdzenie, iż kniaziowie Wasyl i brat jego Semen Wasylewicz Zbarascy, zawarli między sobą ugodę, o stawy w Iwaczowie	55
LIX. 1463 r. 20. września w Ostrogu. Drobisz Mżurowicz, mieszczanin ostrogski, sprze-	

	Strona	
	daje kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu dobra swoje: Koniuchy, Ozeriany i Rapotów za 100 kóp (groszy)	56
LX. 1464 r. 25. czerwca w Ostrogu. Olechno Juriewicz sprzedaje Iwanowi Drobiszowi Mżurowiczowi, dworzyszczu ozereńskie		57
LXI. 1465 r. 25. stycznia w Ostrogu. Hryńko Jelowicz sprzedaje kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu wieś swoją Dołotcze, za 300 kóp groszy szerokich		57
LXII. 1465 r. 9. lutego w Kobryniu. Kniahyni Uliana Semenowa Kobryńska, z synem swoim, kniazem Iwanem Semenowiczem, nadaje słudze swemu, Judzie cerkiew śś. apostołów Piotra i Pawła w Kobryniu wraz z wszelkimi, do niej należącymi dochodami i dziesięcinami		58
LXIII. 1465 r. 16. kwietnia w Grodnie. Kazimierz Jagiellończyk nadaje Michałowi Kieyżgajłowiczowi, wojewodzie wileńskiemu i kanclerzowi wielkiego księstwa litewskiego dobra: Lubecz w nowogrodzkim i Raków w zasławskim powiecie		59
LXIV. 1466 r. 20. czerwca w Ostrogu. Janko Czaplic zeznaje, iż zamieniał z kniazem Iwanem Wasylewiczem Ostrogskim wieś swoją Holcze na dwór Meżyrecze, z którego zobowiązuje się do służby, i że kniaz dodał mu jeszcze do tego 30 kóp szerokich groszy		60
LXV. 1466 r. 20. czerwca w Ostrogu. Janko Czaplic sprzedaje kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu wieś swoją dziedziczną Holcze, za 30 kóp szerokich groszy		61
LXVII. 1467 r. 12. stycznia w Krzemieńcu. Waśko, Niemiec i Ihnat, bracia Ceceniowscy sprzedają kniaziowi Aleksandrowi Sanguszkowiczowi posiadłości swe Ceceniowce i Bajmakowce na Słuczy		63
CXXXV. 1467 r. 12. kwietnia w Wilnie. Książ Dmitrej Iwanowicz Putiatycz mienia wieś swoją „Ilii Dyrynicza“ z Iwaszkiem Iliniczem na wieś jego Char-kowicze		138
LXVIII. 1469 r. 9. lutego w Krzemieńcu. Waśko, Niemiec i Ihnat, bracia Ceceniowscy, sprzedają kniaziowi Aleksandrowi Sanguszkowiczowi dobrą swe Nowosielce, nad Wilią położone, za 60 kóp szerokich groszy		64
LXIX. 1470 r. 4. lipca we Włodzimierzu. Wanko Skerdejewicz z Kwasiłowa sprzedaje kniaziowi Semenowi Wasylewiczowi Zbaraskiemu następujące dobra: Kwasilów, Kołodne, Bereżany; Basoje, Staw, Sławne, Rastow, Lachowo, Poczapy i Nowhorodeczyce, w łuckim powiecie		64
LXX. 1470 r. 19. lipca w Wilnie. Barbara Olechnowa Dowojnowiczowa zapisuje bratu swemu, Janowi Iliniczowi, dzierzawcy wołkowyskiemu, dwór swój Tarasów, w powiecie mińskim		65
LXXI. 1470 r. 16. października. Książ Wasyl Juriewicz zapisuje dla cerkwi sobornej Bogarodzicy, w Smoleńsku daninę z siół: Sowa i Repinicze		67
LXXII. 1474 r. 12. kwietnia w Ostrogu. Fedia Fedkowa Denisowiczowa zastawia u kniaziów Michajła i Konstantyna Iwanowiczów Ostrogskich majątność swoją Welę		68
LXXIII. od 1. września 1473 do 1. wrześ. 1474 r. w Łucku. Chwedko Kozłowski sprzedaje Andruszkowi Fedorowiczowi, wieś swoją Stupno		69

XXIII

Strona

- XCVI. 1475 r. 24. kwietnia w Łosiczach. Kazimierz Jagiellończyk nadaje kniaziowi Aleksandrowi i Michajłowi Sanguszkom w zamian za majątność Trostianicę, którą ich ojciec posiadał następujące dobra: Soszno, w powiecie brzeskim, Chwalimicze, Bratułowskie Zajeczycze i Namczyńskie Szyszkowice, w powiecie włodzimierskim 91
- LXXIV. 1475 r. 4. lipca w Łucku. Kniaziowie: Michajło Wasylewicz i Semen Wasylewicz Zbarascy dzielą między siebie dzielnicę, zmarłego kniazia Sołtana (Zbaraskiego) i obowiązują się, przed kniazem Aleksandrem Sonkhuszkowiczem, Michajłem Montowtowiczem, starostą łuckim i Olizarem Szyłowiczem, marszałkiem wołyńskiej ziemi i starostą włodzimierskim, trzymać się w przyszłości ściśle, zawartej między sobą ugody 69
- LXXV. 1475 r. od 4. lipca do 1. września. Dział kniaziów Semena i Michajła Wasylewiczów Zbaraskich, dzielnicy zmarłego kniazia Sołtana Zbaraskiego 71
- LXXVII. Przed rokiem 1477. Iwaszko Ilinicz zeznaje, iż majątności swoje: Studenkę w powiecie krzemienieckim i Hrnzkę, w Wołkowyskim zamienił z Newerem Wołczkiewiczem za wsie: Czerniawczyce i Turnę 73
- LXXVIII. 1477 r. 24. lutego w Trokach. Jan Kuczuk, marszałek królewski, i namiestnik lidski, sprzedaje Waškowi Lubiczowi majątność swoją tarasowską 73
- LXXIX. 1477 r. 27. lutego w Trokach. Iwaszko Ilinicz, namiestnik dorohicki sprzedaje Waškowi Lubiczowi, pisarzowi królewskiemu majątność swoją tarasowską 74
- LXXX. 1478 r. 2. czerwca w Maniowie. Dział kniazia Semena Wasylewicza i kniahyni Wasyłowej z synami: Michajłem, trzema Semenami i Fedorem — Zbaraskimi, dzielnicy kniazia Sołtana 75
- LXXXIII. 1481 r. 1. kwietnia w Wilnie. Książ Michał Wasylewicz Zbaraski zawiera za pośrednictwem polubownych sędziów, ugodę z kniahynią Maryą Semenową Kołodeńską i ze zięciem jej kniazem Semenem Juriewiczem (Holszańskim) o podział dóbr, po kniaziu Semenie Wasylewiczu Kołodeńskim pozostałych 79
- LXXXII. 1481 r. 11. maja w Wilnie. Kazimierz Jagiellończyk pozwala Marcinowi Gasztowtowiczowi kupić dom w Kijowie i uwalnia go od wszelkich służb i opłat, ciężących na nim 78
- LXXXIV. 1482 r. 14. listopada w Wiśniowcu. Kniaziowie Michajło i Semen Wasylewicz Zbarascy dzielą się ojcowizną 80
- LXXXV. 1483 r. 2. lutego w Równem. Książ Semen Juriewicz (Holszański) zapisuje żonie swjej Nastazyi dwa tysiące kóp (groszy) wiana, na Baranie i Hłusku 82
- LXXXVI. 1484 r. 18. sierpnia w Sanoku. Mikołaj z Siemuszowa, sędzia i Mikołaj z Zarszyna, podsędek — ziemscy sanoccy, potwierdzają pokwitowanie Barbary z Dubiecka, żony Derszniaka, dane Piotrowi, Stanisławowi i Andrzejowi z Szobienia, za opiekę 82
- LXXXVII. 1484 r. 25. sierpnia w Trokach. Kazimierz Jagiellończyk wydaje wyrok w sprawie kniazia Semena Iwanowicza Wołodymirowicza z kniazem Iwanem Semenowiczem Kobryńskim o dobra kniazia Andreja Wołodymirowicza: Aunę, Mohilnę, Słowieńsk, Lemnicę i Połony,

XXIV

	Strona
	przysadzając je wnuczce kniazia Audreja Wołodymirowicza, kniahyni Fedce Iwanowej Kobryńskiej 83
CXXXVI. 1484 r. 4. września	w Trokach. Kazimierz Jagiellończyk nadaje kniaziewi Semenowi Iwanowiczowi Wołodymirowiczowi, po śmierci matki jego, dobra Smolniany 138
LXXXVIII. 1486 r. 7. maja	w Wilnie. Kniaziowie Michajło i Konstanty Iwanowicze Ostrogscy oddają Belusze Iwaszkowej Ochremowiczowej połowę Meżyrecza, którą posiadał ojciec jój, Jan Czaplic 84
CXXXVII. 1487 r. 25. stycznia	w Dobuczynach. Kniahyni Fedka Iwanowa Kobryńska zapisuje mężowi swemu, kniaziewi Iwanowi Semenowiczowi, 2000 złotych węgierskich na dwóch częściach dóbr, odziedziczonych po dziad- ku swoim, kniaziewi Andreju Wołodymirowiczowi 139
LXXXIX. 1487 r. 10. marca	w Łucku. Tatyana Jenkowa Czaplicowa potwierdza kniaziewi Mi- chajłowi i Konstantynowi Iwanowiczom Ostrogskim zamianę dworu Holcze, dokonaną przez męża swego Jenka, za dwór kniaziewi Meżyrecze 85
XC. 1487 r. 10. marca	w Łucku. Kniaziowie Michajło i Konstantyn Iwanowicze Ostrog- scy oddają Tatyanie Jenkowej Czaplicowej w posiadanie Me- żyrecze, które jój mąż zamieniał za Holcze, z ojcem ich knia- ziem Iwanem Ostrogskim 86
CXXXVIII. 1487 r. 11. listopada	w Łucku. Kazimierz Jagiellończyk pozwala Fedce Olizarowej Szyłowicza, staroście łuckiej i marszałkowej wołyńskiej, zapi- sać majątność „Lubczo“ po śmierci swojej, komukolwiek ze swoich krewnych i uwalnia majątność tę od opłaty wołowszczyzny 140
XCI. 1487 r. 18. listopada	w Łucku. Kazimierz Jagiellończyk potwierdza zapis mająt- ności „Choceń,“ dokonany przez Olizara Szyłowicza, starostę łuckiego, marszałka hospodarskiego, na rzecz pasierbicy jego, kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej 87
XCII. 1488 r. 16. czerwca	w Ostrogu. Hryb Iweszewicz zastawia majątność swoją Torokanów u kniaziewi Michajła i Konstantyna Ostrogskich, za 30 kóp szerokich groszy 88
CXXXIX. 1488 r. 17. lipca	w Równem. Fedka, córka Jurszy, żona Olizara Szyłowicza, mar- szałka ziemi wołyńskiej i starosty łuckiego, zapisuje siostrzeń- cowi swemu, kniaziewi Bohdanowi Wasylewiczowi, majątność swoją Lubczo z przysiółkami: Dorosynem, Druzka, Zalescami i Ostrowem — Kozinem 141
CXL. 1488 r. 3. września	w Nowém-Mieście. Kazimierz Jagiellończyk potwierdza kniaziewi Bohdanowi Wasylewiczowi zapis ciotki jego, Fedki Olizarowej Szyłowicza, dóbr Lubcza 142
XCIII. 1489 r. 18. stycznia	w Stepaniu. Kniahyni Nastazya Semenowa zapisuje mężowi swemu, kniaziewi Semenowi Juriewiczowi (Holszańskiemu) nastę- pujące dobra: Żaborol, Horodok i Koskow, wraz z wszystkimi ich przysiółkami 89
XCIV. 1490 r. 25. marca	w Wilnie. Pisarz królewski, Pietrasz Fominicz sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi królewskiemu wieś swoją, Tarasowo 90

XCV. 1490 r. 29. marca w Wilnie. Kazimierz Jagiellończyk potwierdza Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi swemu, kupno Tarasowa od Pietrasza Fominicza	91
XCVII. 1490 r. w listopadzie w Łucku. Onożko Witoniski sprzedaje kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej, dom swój w Łucku	92
XCVIII. 1491 r. 29. lipca na Iwtyi. Piotr Olechnowicz sprzedaje kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej, majątność swoją Bohdaszów	93
XCIX. 1491 r. 2. września w Łucku. Książ Semen Juriewicz, starosta łucki i książ Andrej Michajłowicz, namiestnik krzemieniecki wydają wyrok w sprawie Andreja Niemcewicza i Waśka Ihnatowicza Ceceńskich, z ksiąciem Aleksandrem Sanguszkowiczem, o wieś Nowosielce	94
CII. 1491 r. 14. grudnia w Tarasowie. Andrej Aleksandrowicz Drożycz sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi królewskiemu ludzi swoich, danników w Jaczynce i Baksztach	98
CIII. 1492 r. 18. sierpnia w Wilnie. Pietrasz Fominicz Lubicz, pisarz wielkiego księcia Aleksandra, sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi wielkiego księcia, dwór swój w Kaczynie	99
CIV. 1492 r. 20. września w Mińsku. Aleksander, wielki książę litewski, potwierdza pisarzowi swemu Fedkowi nabycie pola mińskiego koło Tarasowa, sześciu ludzi w Jaczynce, i czterech w Baksztyńcach	100
CV. 1493 r. 17. kwietnia w Wilnie. Iwaszko Jackowicz sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi wielkiego księcia litewskiego Aleksandra, podanych swoich w Kaczynie	100
CXLI. 1494 r. 16. kwietnia w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, zawiadamia ziemian, mieszczan i ludzi połońskich, iż nadał Połonne kniaziom: Michajłowi i Konstantynowi Ostrogskim	143
CXLII. 1494 r. 7. maja w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski zawiadamia ziemian, mieszczan i ludzi połońskich, iż nadał Połonne kniaziom: Michajłowi i Konstantynowi Ostrogskim	143
CXLIII. 1494 r. 8. maja w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski zawiadamia sługi i poddanych połońskich, iż nadał Połonne kniaziom: Michajłowi i Konstantynowi Ostrogskim	144
CVI. 1494 r. 4. lipca w Łucku. Andruszko Rusinowicz ziemianin łucki, sprzedaje kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej podwórze swoje czarukowskie, w grodzie okólnym łuckim	101
CVII. 1495 r. 22. sierpnia w Wilnie. Aleksander Jagiellończyk, wielki książę litewski, nadaje kniahyni Annie Fedorowej z prawem dożywocia dwory: Czerewaczyce i Hruszowę, które matka Anny, kniahyni Julianna Semenowa, zapisała jej jako wiano	102
CXLIV. 1496 r. 26. lutego w Bokowiczach. Piotr Bohowitynowicz zapisuje bratankowi swemu, Bohdanowi Bohuszowiczowi, majątność Turyą, w krzemienieckim powiecie, w 12 kopach groszy	144
LXXXI. 1481—1496 r. 24. kwietnia w Ostrogu. Lukerya Ihnatowa Borowikowa zastawia u kniazów Michajła i Konstantyna Iwanowiczów Ostrogskich wieś swoją Pian, za 30 kóp szerokich groszy	77

CVIII. 1496 r. 18. maja w Wilnie. Aleksander Jagiellończyk, wielki książę litewski, pozwala Mykicie posiadać „imienie“ w Czerkasach, żony jego, wdowy Fedkowej Raczkowiczowej	103
LXVI. 1496 r. 26. czerwca w Brześciu. Książę Juryj Wasylewicz Zasławski sprzedaje wieś swoją Bielaszów Semenowi Olizarowiczowi, za 30 kóp szerokich groszy	62
CIX. 1496 r. 5. lipca w Sanoku. Mikołaj z Zarszyna, sędzia i Klemens z Pakoszówki, podsedek — ziemscy sanoccy poświadczają sprzedaż miasta Denowa, wraz z ósmnastu wsiami przez Mikołaja i Piotra braci Rzeszowskich, na rzecz Jana Amor z Tarnowa, kasztelana krakowskiego	104
CX. 1496 r. 5. lipca w Sanoku. Mikołaj z Zarszyna, sędzia i Klemens z Pakoszówki, podsedek — ziemscy sanoccy poświadczają, iż Jan Amor z Tarnowa, kasztelan krakowski zapisał synowi swemu, Janowi Amor młodszemu, miasta Denów i Jacymierz, ze wszystkimi przyległościami na wieczną własność	107
CXI. 1496 r. 12. lipca w Przemyślu. Jakób z Cieszaczyna, sędzia i Rafał z Próchnika, podsedek — ziemscy przemyscy poświadczają zamianę połowy wsi Bzianki, własności Jana Amor z Tarnowa, kasztelana krakowskiego za dobra: Mieszyniec, Boratycze i Struniowice, należące do Jakuba Kamienieckiego	109
CXII. 1496 r. 27. lipca w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, potwierdza kniaziewi Bohdanowi Fedorowiczowi namiestnikowi putywelskiemu, dawniejsze nadanie kniaziewi Olelka i Siemiona, dóbr: Bobrowoje, Hołubijew i Radiwonowo	111
CXIII. 1497 r. 21. sierpnia w Krzemieńcu. Nekrasz Kolcejewicz z braćmi swymi, Macyną i Mamajem sprzedają kniaziewi Michajłowi Aleksandrowiczowi (Sanguszkowiczowi) dwa sioła, Dubiszcz	112
CXIV. 1497 r. 30. września w zamku koło Toporzyszcz. Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, dwory: Uzdołbica i Hlińsko, i wsie: Urwenna, Dermań, Łebedy, Kunin, Wezdczy, Korszów, Ledowa, Bohdaszów i Dołbunów, w powiecie łuckim: dwór Krasidów, nad Słuczą z wsiami: Czeczanzowce, dwa Dubiszcz, Barszczehów, Czerlenów, Kolczyn i Bajmaków, w powiecie krzemienieckim	113
CXV. 1498 r. 6. czerwca w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, pozwala kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, założyć we wsi Dubno miasto, z tą samą nazwą, nadaje temuż prawa i przywileje miejskie, i zezwala na targi tygodniowe i jarmarki doroczne	114
CXVI. 1498 r. 6. czerwca w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, dwór „Zdzieczolo“, w powiecie trockim	116
CXLV. 1499 r. 14. czerwca w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, poleca kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej, aby majątność Bohdaszowo, którą nabyła bez pozwolenia królewskiego, od Piotra Olechno-	

XXVII

	Strona
	wicza, oddała kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu i wzięła od niego, poprzednio Olechnowi zapłaconą sumę 145
CXVII. 1499 r. 23 czerwca	w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Konstantynowi Iwanowiczowi Ostrogskiemu, hetmanowi wyższemu wielkiego księstwa litewskiego, staroście braclawskiemu i zwinhorodskiemu, za wierną służbę Zviahel w powiecie kijowskim, z wszystkimi przysiótkami, jak przedtem posiadali je kniaziewie Wasyl i Andrej Semenowicze Zviaholscy 117
CXVIII. 1500 r. 20. maja	w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Andrejowi Aleksandrowiczowi (Sanguszkowiczowi), namiestnikowi krzemienieckiemu. — majątność Zwiniacz, która po macosze tegoż kniazia Andreja, Andrejowej Wołotowiczowej, przeszła w posiadanie ojca jego, kniazia Aleksandra. 119
CXIX. 1500 r. 9. sierpnia	w Czerlechowie. Książę Fedor Wasylewicz Zbaraski zapisuje kniahyni Maryi Semenowej Rówieńskiej majątności swe: Studenkę i Stawek, w 200 kopach groszy, które jej był winien. 120
CXX. 1501 r. 10. stycznia	w Wilnie. Aleksander, wielki książę litewski, zatwierdza kniahynią Annę Michajłową Songuszkowicza w posiadaniu dóbr Dereczyna, po bracie jej, Jacku Kopacwiczu 121
CXXI. 1501 r. 30. marca	w Trokach. Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Iwanowi Juriewiczowi Zasławskiemu za jego wierne służby wieś Dworzec, w powiecie krzemienieckim 122
CXLVI. 1501 r. 4. listopada	w Mielniku. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, poleca namiestnikowi braclawskiemu i winickiemu, kniaziewi Andrejowi Aleksandrowiczowi (Sanguszkowiczowi), aby ziemian, mieszczan i ludzi połońskich nie zmuszał do nowej służby, lecz pozostawił ich przy tych powinnościach, do jakich byli obowiązani za czasów kniaziew: Michajła i Konstantyna Ostrogskich 146
CXXII. 1502 r. 27. czerwca	w Nowym Dworze. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Semenowi Juriewiczowi z Holszan, staroście łuckiemu, marszałkowi ziemi wołyńskiej, namiestnikowi kamienieckiemu, za jego wierną służbę majątność Hołowin, z czterema dworzyszczami: panfilowskim, jankowickim, pomi- dałowskim i 123
CXLVII. 1502 r. 11. sierpnia	w Koszerze. Dział dóbr między kniaziewem Andrejem Aleksandrowiczem Sanguszkowicza, a bratową jego, kniahynią Anną Michajłową Aleksandrowicza, i synem jej kniaziewem Andrejem Michajłowiczem Sanguszkowicza, dokonany z polecenia króla Aleksandra, przez przyjaciół 147
CXLVIII. 1503 r. 6. kwietnia	w Wilnie. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza Wasylowi Jewłaszczowiczowi nadanie Kazimierzowe dworu Jakimowskiego i wsi Zaluża 149
CXXIII. 1503 r. 20. lipca	w Wilnie. Aleksander król polski i wielki książę litewski, potwierdza kniahyni Semenowej Rówieńskiej dawniejsze nadanie na folwark, pustego dworzyszczca, zwanego „olizarowskie,“ na Hnidowie, koło Łucka 125

XXVIII

	Strona
CXXIV. 1503 r. 23. lipca w Wilnie. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza kniahyni Semenowej Rówieńskiej dawniejsze nadanie na folwark, pustego dworzyszczu, zwanego „olizarowskie,“ na Hnidowie, koło Łucka	126
CXXV. 1503 r. 27. lip. w Wilnie. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, pozywa kniazia Andreja Aleksandrowicza (Sanguszkowicza), aby w sprawie z Pietraszkiem Muszatyczem, horodniczym łuckim, o grunta szklinieckie, stanął na sąd przed starostą łuckim, kniazem Semenem Juriewiczem, albo przed wielkim księciem	126
CL. 1503 r. 19. października w Międzyrzeczu. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, pozwala pisarzowi swemu, Lewkowi Bohowitynowiczowi, zbudować zamek w Worteli, na starém horodyszczu na Ostrowie, miasteczku zaś pod tym zamkiem położonemu, nadaje prawo magdeburgskie, oraz targi niedzielne i jeden jarmark doroczny	151
CXXVI. 1503. r. 6. grudnia w Kańczudze. List Mikołaja z Pilczy, starosty krasnostawskiego, którym zawiadania Andrzeja Róże, arcybiskupa lwowskiego i biskupa przemyskiego lub jego zastępcę, iż opróżnioną prebendę, przy kościeleśw. Stanisława w Kosinie, nadał Marcinowi z Łańcuta	127
CXXVII. 1504 r. 14. marca w Piotrkowie. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza szlachcie ziemi stryjskiej przywilej swego ojca, którym tenże zabronił pociągać szlachtę tamtejszą przed sądy przemyskie, tak grodzkie, jak i ziemskie	128
CXLIX. 1504 r. 13. maja w Łucku. Książę Semen Juriewicz, starosta łucki, wydaje wyrok w sprawie kniazów Andreja Aleksandrowicza Sanguszkowicza i Fedora Iwanowicza Czetwertęńskiego, o podwórze zwiniackie w zamku okólnym łuckim, przysądzając je kniazowi Andrejowi	150
LXXVI. 1504 r. 11. października we Włodzimierzu. Książę Michajło Iwanowicz Rohowicki sprzedaje Onożkowi Witoniskiemu wieś swoją Dażew	72
CXXIX. 1504 r. 3. listopada w Krakowie. Aleksander król polski i wielki książę litewski, poleca Jerzemu Michajłowiczowi Montowtowiczowi, namiestnikowi krzemienieckiemu, aby kniazowi Wasylowi Fedorowiczowi Czetwertęńskiemu dał „wwiązanie“ (intrmissya), do pustego sieliszczu „Zubowce“	130
CXXX. 1504 r. 2. grudnia w Krzemieńcu. Juryj Michajłowicz Montowtowicz, namiestnik krzemieniecki poświadcza, iż stosownie do rozkazu królewskiego „wwiązał“ kniazia Wasyla Fedorowicza (Czetwertęńskiego), w posiadanie Zubowiec	131
CXXVIII. 1505 r. 19. lutego w Brześciu. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza Stanisławowi Hlebowiczowi, wojewodzie połockiemu, kupno sioła w Niżkołowie, w powiecie połockim	129
CXXXI. 1506 r. 10. marca w Łucku. Pietruszko Muszatycz, horodniczy łucki, zapisuje w razie bezpotomnej śmierci siostrzńcowi swemu, Bohuszowi-Michajłowi Bohowitynowiczowi, pisarzowi królewskiemu i horodniczemu trockiemu, wieś swoją Swynaryn, w powiecie łuckim	131

XXIX

Strona

- CXXXII. 1506 r. 25. kwietnia w Wilnie. Aleksander, król polski i wielki książę litewski, zawiadamia Fedora Januszowicza, starostę łuckiego, marszałka ziemi wołyńskiej, iż, gdy żyd łucki Lewonowicz, który rościł sobie prawo do połowy myta w Ostrogu i do Daniłowszczyzny w Łucku, na wyznaczonym mu roku nie stanął, król powyższe myta, podług pierwotnego swego nadania, kazał oddać w posiadanie kniahyńi Juriowój Zasławskiej i synowi jój, kniaziovi Iwauowi Juriewiczowi 133
- CXXXIII. 1506 r. 9. sierpnia w Pińsku. Książę Fedor Iwanowicz Jarosławicz potwierdza żydom pińskiemu nadańie poprzednie dwóch miejsc w Pińsku, na szkołę i pokopiszczą, a nadto nadaje im prawa i przywileje, przysługujące żydom, zamieszkałym na Litwie, w królewskich zamkach i miastach 134
-
- C. 1521 r. 24. września w Mińsku. Fedko Bohdanowicz Chrebtowicz, pierwszy podskarbi ziemski hospodarski, sprzedaje kniaziovi Konstantynowi Iwanowiczowi Ostrogskiemu, panu wileńskiemu, hetmanowi hospodarskiemu, staroście łuckiemu, braclawskiemu, winnickiemu i marszałkowi ziemi wołyńskiej dwór swój w Wilnie 95
- CI. 1521 r. 27. września w Stawkowie. Wasyl Wolczkowicz z bratem swoim Lwem, bojarowie hospodarscy powiatu mińskiego, sprzedają kniaziovi Konstantynowi Ostrogskiemu, panu wileńskiemu, hetmanowi hospodarskiemu, staroście łuckiemu, braclawskiemu, winnickiemu i marszałkowi ziemi wołyńskiej ziemię swoją pustą „obarycka“, przyległą do Tarasowa 96
-

I.

(1366¹).

Rozgraniczenie dzielnicy łuckiej ks. Dymitra (Lubarta) od posiadłości królewskich i zobowiązanie się do wzajemnej pomocy.

Се изъ князь великийъ Дмитрій²) докончиваю и повиную сѧ службою таковою³); а се докончанье межи королеми польскимъ и княземъ Дмитриемъ: къ Колодимирию втступаеть сѧ по толкъ: по Оуѣмницю⁴), по Пѣсчаны и Бродъ⁵), по Соуфимково село⁶), вт Соуфимкова села до Маркова става⁷), вт Маркова става по львовзскую дорогу къ Скоморохомъ⁸); а вт^{a)} Пѣсчана вроду по пиньскый мостъ, а вт толкъ по Турью⁹), по колкъ Турья прошла. а мыто^{b)} не примышляти, но какъ из вѣка пошло; а по старымъ дорогамъ гостемъ пойти куда хочеть, а гостя не приневоляти, но куда хочеть, туды поидеть. а князю Дмитрию помагати королеви на всякого неприятеля, опроче своеѣ вратѣ, безо всякоѣ хитрости и льсти; своимъ животомъ если^{c)} вудеть недоспѣшенъ, князю Дмитрию люди своѣ послати. а коли вратѣ княжа пойдуть на короля, князю Дмитрию вратѣ не помагати; а кто поидеть на мене, королеви помагати мнѣ на моѣ неприятелѣ безо всякое хитрости и льсти, а мнѣ королеви помагати, вль¹⁰) на годъ минеть Дмитриевъ день¹¹). Я на то все приложилъ свою печать, и о|т|е|ц|ь мой в|а|д|а|н|ка лучьскый Ярсений, князь Данилий¹²), Еаско Кирдѣвичъ, Иванъ воевода лучьскый, Иванъ Мъстишиньскый¹³).

Oryginał na kartce papieru; na nitkach szarych zawieszonych 6 pieczęci, wszystkie zartarte, tylko druga wyraźna.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 254.

a) W oryginale „а вт, а вт“ два razy powtórzone.

b) W oryginale „мы то“ rozdzielone.

c) W oryginale „если“; przestawione „с“.

II.

8. kwietnia 1385 roku.

Czuryło Brodowski zapisuje sióło swoje Brodowo kn. Fedorowi Danilewiczowi.

В ЛЕТО ШЕСТИ ТИСАЧНОЕ И ШЕСОТНОЕ ДЕВАНСТО ТРЕТЕЕ, НА ПАМЕТ СВЕ|ТОГО МУЧЕНИКА ЕФИМА, НА КАМУНЕ ПРОВОД 8 СУВОТУ ¹⁾.

Я СЕ ИЗ ЧУРИЛО БРОДОВСКИЙ ДАЛ ЕСМИ С|КЛО СВОЕ БРОДОВО ²⁾ КНЯЗЮ ФЕДОРУ ДАНИЛЕВИЧУ и д|КТЕМ ЕГО ПРИ СВОЕМ ЖИВОТЕ, а ЕМУ ПЕЧАЛОВАТИ СЯ ДУШОЮ МОЕЮ и ЖОНЫ МОЕЕ ДУШЕЮ. а на то посла|снл: Иван Владимичи зят, Васко Голчи, ИХНО СНИСТИЗКОВИ|ЧЗ, Васко ЯНДРЕЕВИЧЗ, ИЦКО ЛАНЕВИЧ, ЛУККА ТИВУН, ПАВЕЛЗ ПОДВОЙСКИЙ ³⁾, Иван Башкиртович, Хваткович, С|Д|СРОВИЧ, КРИВЕЦ, ФЕДОРОВ. а кто поступит на мое слово, взв|длет сЯ ТОТ ПЕРЕДЗ БОГОМЗ ИС МОЕЮ Д|ШЕЮ. а писал РОДНИСКОВИЧ ⁴⁾.

Munimenta ducum in Ostrog. tom. I., pag. 116.

III.

W Sandomierzu 22. maja 1386 roku.

Książę łucki Feodor Lubart przyrzeka, iż „obstagium” jego, które złożył w skutek kontraktu, zawartego z królem Władysławem a królową Jadwigą i panami polskimi, będzie i po wysłaniu go na Litwę każdej chwili dopełnione, kiedykolwiek go królowa do tego zawezwie.

Feodor Lubhard, dei gracia dux luciensis¹⁾, recognoscimus presentibus, quibus expedit universis: Nos pretextu et racione cuiusdam contractus inter serenissimum principem dominum Wladislaum, regem Polonie, ab una, et inclitam principem dominam Hedvigem, reginam Polonie et nobiles barones tocius regni Polonie predicti, parte ab altera facti, obstagium eidem illustri domine regine Polonie (obstagium)^{a)} promississe, ut omnia et singula premissa, prout eadem in aliis nostris literis desuper confectis et sigillo nostro roboratis clarius continentur²⁾, debeant ad integrum consumari. Sed nunc quadam causa racionabili eisdem serenissimis principibus Wladislao rege et Hedvigi, regine Polonie et nobis in terra Litwanie occurente, nos in dictam terram destinare et digere^{b)} decreverunt, promissionibus tamen racione dicti obstagii prefate domine regine per nos factis, firmis permanentibus atque fixis. Sed dum et quando per eiusdem domine

Hedvigis regine aut dominorum baronorum Polonie predictorum literas aut nuncios (*sic*) ad prestandum nostrum obstagium evocati et moniti fuerimus, extunc promittimus et spondemus nostra fide et honore, dolo, occasione et qualibet difficultate semotis, ad locum ubi ipsis expediens fore videbitur, ad complendum sepefatum obstagium revenire. Promittimus insuper sub eisdem nostris fide et honore serenissimo principi domino Wladislao, regi Polonie etc. cum omnibus nostris thezauris, hominibus, terris et quibusvis nostris bonis, castris, fortaliciis ac aliis nostris facultatibus, quocunque nominari possint nomine, nullis penitus exclusis, obedire et servire iuxta eius beneplaciti voluntatem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Datum Sandomirie³⁾, feria tertia post dominicam „cantate“. Anno domini millesimo CCC^{mo} LXXX sexto.

Oryginał pergaminowy, pieczęć odpadła, pozostały tylko ślady cięć po pasku, na którym była zawieszona.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 197.

Dokument ten przedrukował z kopii Stadn. Syn. Ged. tom II., str. 122, nota ¹⁷⁸⁾, z datą mylną dnia (23. maja). — Mamy go także w transsumpcie z roku 1784, którego kopia znajduje się w archiwum XX. Sanguszków w Sławucie.

a) Słowo to przez pomyłkę powtórzył pisarz; w transsumpcie nie ma go na tem miejscu.

b) W transsumpcie stoi poprawnie dirigere; pisarz mógł opuścić zgłoskę „ri“, lub abrewiaturę na górze.

IV.

W Wilnie 17. września 1386.

Jurij Światosławicz, wielki kniaź smoleński, uznaje się lennikiem króla Władysława i Skirgiełły wielkiego księcia, obowiązuje się w imieniu swej braci i swych bojarów zwrócić co zawojował lub zajął, stać wiernie po ich stronie, zerwać wszelkie stosunki z Andrzejem Połockim i z Połoczanami i służyć królowi i wielkiemu księciu swą siłą zbrojną przeciw każdemu i w każdym czasie.

Мы Юриѣ Святославичѣ, князю великому смоленскому, даемъ ведомо, кто коли сию грамоту видить а люво слышитъ, с Володиславомъ вождемъ милостью с кородемъ полскимъ, литовскимъ и рускимъ, иныхъ^{a)} земель усподаремъ, так есмо оу докончаньн, оу правдѣ и оу^{b)} хрестнымъ целованьн, как же есмь писалъ и докончалъ съ вратомъ съ его, со княземъ с великимъ^{c)} Скиригкыломъ^{e)}. приехати ми было

оу Литву и то есмь исправилъ; приехалъ есмь оу Литву и записалъ есмь^{d)} с коро-
лемъ, што ми с нимъ за шдинъ быти. не шстати^{e)} ми короля некоторымъ^{f)} вре-
менемъ, ани которымъ дѣломъ, ни оу лисе^{g)}, ани оу добрѣ не штверечи ми съ ко-
роля. далъ есмь ему правду, и до своего живота не изменити ми тое правды. а по-
магати ми королю вес хитрости; где коли ему на довѣ^{h)}, пойти ми самому; ажъ
пакъⁱ⁾ некотора ми дѣла зайдуть, или немочь, ино ми послаати врата своего вес хи-
трости. а с кимъ король миренъ и вратъ его князь великий Скиригкайло, ис тымъ
и князь миренъ; а ис кимъ король не миренъ и вратъ его князь великий Скиригкайло,
ис тымъ и князь не миренъ, хотѣбы с иною^{k)} вратѣю своею не миренъ^{l)}, и с тыми
миру не держати ми, и со Андреємъ полоцкимъ и с Полочанъ миру не держати ми,
ани сылатися^{m)}. а што были есмь повоевали и поимали, а то есмь нпалъ съ штво-
ротити и штдати. на томъ на всемъ далъ есмь правду, хрѣстъ есмь целовалъ за
всю свою вратѣю и за всю свою земаю и за вси свои люди. а то есмь оучинилъ и
записалъ своею доброю волею, што ми то сдержати крѣпко и до своего живота, а
не изменити, и своими князми и своими вошрыⁿ⁾. Князь Федоръ Романовичъ,
князь Михайло Ивановичъ Вяземский, Семенъ Непролѣй Гавриловичъ, Юри Голова,
Прокофей Ивановичъ, Глѣвъ Васильевичъ, Андрѣй Микуловичъ, Борисъ Меркуровичъ,
Андрѣй Мирославичъ, хрѣстъ целовали. на тож сюю грамоту дали есмь и своими
печатльми завесили оу городѣ оу Вилни, оу неделю по оуздвнжн чѣс[т]н[о]го хрѣста,
м[ѣ]с[я]ца септвбрия оу 31. о) д[ѣ]нь, подъ леты в[о]ж[ь]аго нароженья: лѣтъ тысяча и
триста шемь десятъ шестаго.

Oryginał pergaminowy; na takichże paskach było zawieszonych 10 pieczęci; wszystkie
odpadły, pozostały tylko paski.

Z archiwum XX. Czartoryskich, — Spis dyplomatów nr. 202.

Dokument ten wydali z wielu błędami Szujski i Sokołowski w „Codex epistolaris“ nr. 7.
Gołębiowski (Władysław Jagiełło) tom I, str. 13, podaje w nocie²⁴⁾ regest z niego. Oryginał był
mu znany i miał wówczas (1846) jeszcze 2 pieczęci. Dr. A. Prochaska podał w „Codex episto-
laris Vitoldi“, nr. 28, krótki regest z kopii w tekach Naruszewicza.

a) Ma być „и ныхъ“. — b) „оу“ w oryginale dwa razy napisane. — c) гк w „Скиригкайло“ wymawia się
jak „г“, zatem Skirygajło. — d) ma być „записалъ есмь“. — e) ma być вставити; „ви“ opuszczone. — f) Ни-
которымъ временемъ, może być rozdzielone, t. j. ни которымъ временемъ такъ якъ пры: ани которымъ дѣломъ. —
g) „лисе“ dzisiejsza forma: оу лихъ = in rebus adversis. — h) „на довѣ“ przychodzi zwykle złączone i znaczy:
trzeba. — i) znaczy: jeżeli mię zaś jakie sprawy zaskoczъ. — k) t. j. со иною: съ иною. — l) t. j. chociaжъ
bym miałъ противъ другимъ брациомъ станъ. — m) obsyлаć się lub znosić się. — n) ma być i z swoimy князми
i z swoimy бошары. — o) znaczy 17.

V.

W Łucku 4. listopada 1386 roku.

Władysław Jagiello nadaje kniaziowi Fedorowi Ostrogskiemu zamek Ostrog wraz z przyległościami, z warunkiem, aby pełnił służbę wojskową w ten sposób, jak do tego był obowiązany wobec Lubarta księcia włodzimierskiego.

In nomine domini amen. Wladislaus, dei gratia rex Polonie, nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyavie, Lithvanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. ad perpetuam rei memoriam. Quamquam regalis dignitatis circumscripta benignitas de sue liberalitatis munificentia universorum ex officio debito subditorum quadam generalitate dignetur utilitati intendere et ea, que grata ipsorum commoda censeantur efficere consideratione gratiosa perpendat, ad illorum autem procuranda utilitatum commoda quodam singulari favore uberius inclinatur, quos intemerate fidei firma constantia et intemerati laboris diurnitas claris testimoniis recomendant^{a)}. Sane considerantes clare fidei studia et laboris indefessi sollerciam, quibus illustris princeps dominus Fedor^{b)} et sui progenitores duces ostrogovienses maiestatem^{c)} nostram et predecessores nostros, duces Lithvanie et Russie, sunt hactenus venerati et adhuc idem dominus Fedor fidelis^{d)} nobis exhibere nititur famulatus, quorum intuitu ipsum specialis favoris prerogativa prosequi cupientes eidem domino Fedor, suis heredibus et successoribus legitimis damus et conferimus plenam et omnimodam facultatem castrum ipsius Ostrogow, in districtu ostrogoviensi, ad ipsum castrum Ostrogow pertinens^{e)}, habendi, tenendi, utifruendi ac perpetue possidendi, constituentes et efficientes ipsum^{f)} dominum Fedor, suos heredes et successores legitimos suprascripti castri et districti^{g)} ad ipsum castrum pertinentis veros et legitimos heredes et dominos ac perpetuos possessores, tali tamen interposita conditione, quod dictus dominus Fedor, sui heredes et successores legitimi cum ipsorum hominibus, quos habent vel habere poterint, maiestati nostre, nostris successoribus ac corone ipsius regni Polonie famulatus et servicia exhibere sint astricti, eo modo et conditione, quibus dictus dominus Fedor illustri principi olim domino Lubardo, duci wlodimiriensi, patruo nostro legitimo^{h)}, ab antiquo dinoscitur servivisse. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Luczko, die dominico infra octavas omnium sanctorum, anno domini millesimo trecentesimo octogesimoⁱ⁾ sexto. Presentibus hiis: Joanne^{k)}, palatino sandomiriensi; Petro Kmytha lyublinensi, Cristino de Cozeglowi sandecensi castellanis; Wlothcone^{l)} pincerna, Spithkone succamerario et Thomcone de Wan-

gleschino^{m)} subpincerna cracoviensibus et aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilisⁿ⁾ viri domini Zaclice, prepositi sandomiriensis, aule nostre cancellarii, fidelis dilecti.

Munimenta ducum in Ostrog; tom I., pag. 4—5.

Dokument ten wydali Michał Grabowski i Przewdziecki, w Źródłach do dziejów polskich, tom I., str. 145. Również wydali go i to z oryginału w „Kniaziowie i szlachta“ W. Rulikowski i Zygmunt L. Radziwiński, str. 23—24. Mimo to podałem tu kopię dla całości przedmiotu i nazaczyłem różnice od oryginału.

---

a) W. „Kniaziowie i Szlachta“ czytamy: „rocomendat“. — b) Ibidem: „ffeodor“. — c) Ibidem: „magestatem“. — d) Ibidem: „fideles“. — e) Ibidem: „cum districtu... pertinente“. — f) Ibidem: „supradictum“. — g) Ibidem: „districtus“. — h) Ibidem: „karissimo“. — i) Ibidem: „octuagesimo“. — k) Ibidem: „Johanne“. — l) Ibidem: „Włodcone“. — m) „Thomecone de Wanglesschino“. — n) „wenerabilis“.

VI.

W Łucku 4. listopada 1386 roku.

Władysław Jagiełło wraz z bratem Witoldem nadają kniaziowi Fedorowi Danilowiczowi (Ostrogskiemu) zamek Ostrog wraz z przyległymi doń obwodami, t. j.: Korzec, Zasław, Chłapotyn, Iwanin, Chrestowicz, Krasne i Krupa¹⁾.

In nomine domini amen. Wladislaus, dei gracia rex Polonie, Lithuanie princeps supremus, heres Russie, et nos magnus dux Vytolth Lithuanie, decrevimus cum fratre nostro duce magno Vitolth, fecimus eterne rei memoriam. Consideravimus fidele servicium ducis Feodor Danilovicza (sic) et super hoc respicientes ei, specialibus favoribus desideramus addittamentum implere, eidem predicto Feodor duci Danielovicz et ipsius heredibus et successoribus legitimis damus, donamus plenam omnimodam potestatem castrum ipsius Ostrog et cum districtibus sitti ostroviensis^{a)}, sicut pater ipsius dux Daniel habuit, ad dictum castrum Ostrog pertinencium, istos districtus nominamus^{b)}: Koriecz²⁾, Zossław³⁾ Chlapothyn⁴⁾, Iwanyn⁵⁾, Chrestowicz⁶⁾, Krasne⁷⁾, Krupa⁸⁾, ad dictum castrum Ostrog spectantibus, habere, tenere, commutare, dare et obligare, frui, perpetue sedere ad usus suos, suorum heredum atque suorum successorum legitimorum iuxta eorum voluntatem libere, sicut eis melius et licite videtur faciendum^{c)}, iuxta eorum libertatem; statuimus et facimus predictum ducem Feodor Danielovicz et ipsius heredes et successores legitimos supra dictum castrum Ostrog et districtus ad

idem castrum pertinentes in eadem libertate, sicut alii terrigene nostri regni Polonie iusti et veri heredes et perpetui possessores ita, sicut addiderat patruus noster, dux magnus Lubarth, patri ipsius Daniel, duci in ipsius castro Ostrog, theoloneum (sic) tvurthoye a solenoye mito⁹⁾, theoloneum salis in Luczko, et nos ei damus et confirmamus perpetualiter et sigilla nostra applicavimus super hanc literam. Actum in Luczko, die dominico infra octavas omnium sanctorum, anno domini millesimo tricentesimo octuagesimo sexto; circa consilium nostrorum Polonorum, Lithuanorum dominorum. Relacio venerabilis viri Zaklika, prepositi sandomiriensis, nostri cancellarii fidelis et dilecti¹⁰⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 244.

Z tek Naruszewicza tom IX. wydali dokument ten Sokołowski i Szujski w „Codex epistolaris“ nr. 8; jak widać, różni się kopia w „Munimenta ducum in Ostrog“ od podanej w „Codex epistolaris“.

a) W „Codex epistolaris“ czytamy: „et cum districtu suo Ostroviensi“.

b) Ibidem: ad dictum castrum Ostrog pertinent istos districtus nominabimus“.

c) Ibidem: „sicut ei melius, et licite videtur facientes.“ — Porównaj także notę¹⁰⁾.

VII.

(Po 22. maja 1386 roku¹⁾).

Fedor Danilewicz, namiestnik Łucki, przyrzeka z bratem swoim Michałem dotrzymać wierności królowi (Władysławowi) i nikomu grodu nie wydać.

Се изъ Федоръ Данильевичъ изъ братомъ своимъ Мнхъйлѣомъ²⁾ дала еска правду господаревнѣ нашему великому^{a)} королю польскому, литоескому (!) дѣдичу и роускому, иных^{b)} многихъ земель господаревнѣ. Господарь мой великий король дал ми намѣстничати оу Луцьску, и съ его руки сѣлаз есмь; чинити ми исправно земакином, какъ Б|о|гу люво и шподаревнѣ моему великому королю. а слушати ми господаря своего великого корол|я| во всемъ, как ми повелить, и боити м|и|^{c)} ся его какъ Б|о|г|а. а што кол^{d)} шт кого оуслышу на господаря нашего, лихо или добро, того м|и| не оутанти господаря нашего великого короля. а што ми оускажет шподарь мой, тое радъ чиню и всею мыслью моею и до живота. а все ми доврое мыслити съ моимъ братомъ господаревнѣ нашему великому корол|ю|. а города Луцьска влюсти ми, а никому не дати, алижь^{e)} шподарь мой великий король возметъ, коли оушочеть. на семъ на всемъ мы два изъ братомъ моимъ цѣлува кр|е|стъ, штожь нама все то исправити ко-

сподарени нашему великом|у| королю, а не исправива, судить намъ Б|ог|ъ и честный
кр|е|ствъ и восподарева казнь и гроза.

Oryginał na éwiartce papieru; po dwóch pieczęciach pozostały tylko ślady cięć.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 255.

a) Два разу выписане „великомъ“. — b) Опусzczone „и“, ма быé: „и нных“. — c) W oryginalu: „и есо-
ати м“, а potem: „того м не оутант“. — d) Zamiast: „колан“. — e) Ależ, lecz.

VIII.

Около року 1386¹⁾.

Wielki kniaz Fedor z braćmi swoimi: Łazarem i Semenem i z matką Olgą przy-
rzekają kniazowi Fedorowi Danilewiczowi^{a)}, iż nie będą sobie rościli żadnych praw
do jego majątku ojczystego.

Се азъ кн|а|зь великий Федот²⁾, з вратом своим Лазаром и Семеном и зъ
маткою своею Ольгою, дали есмо грамоту на том кн|а|зю Федоръ Данильевичу¹⁾,
штож нам не вступатиса с его втчизну и с его служевные, и по его животе што
дасть церквам и кому ньшто дасть, нам в то не вступатиса. а кто на тое посту-
пить, тот сеѣдается с нами перед Богомъ и зъ его дшшею³⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 2.

a) Ostrogskiemu.

IX.

W Łęczycy¹⁾ 26. kwietnia 1388 roku.

Kniazowie i rada księcia Dymitra, alias Korybuta, przyrzekają wraz z swoim
księciem dotrzymać wierności Władysławowi, Jadwidze i koronie polskiej.

Мы князъ Д|а|в|идъ Дмитриевич, князъ Русанъ Паласич, Басилъ Данильевич,
Федоръ Белашкович, Хвороца ис вратомъ Иваном, Григорий да Иван Несвизский,
Хома Билюрминъ, Баско Дрюкович, Гавсз Климианъ, Юрьн Звинкеневиц, Терпъ Мак-

сак, Кирдидиѣд Бѣликъ, сѣ|н|нз его Семен Койлович, Гриць с вратом Степаном Калит, Иван Балакѣрович, Сасъ Горбачевич со всею вратъею, Семен Исманович Трувецъскій, воевода Глѣвъ Евдокимович, Иван Жидович, Павел Петрович, Сѣзаръич и Д|а|в|и|дъ и Яковъ Мойшегал, Скушь воевода новгородскій¹⁾, тым то листомъ чинимъ знаменито всимъ, которым того трѣва, кто коли тонъ^{а)} листъ оувидит или оуслыши^{б)}ть, како кеды в то время коли княз велебный княз Дмитрий, инѣмъ именем Коривут, княз новгородскій и сѣверскій²⁾, г|о|с|п|о|д|а|рь нашъ милый, голдование и вѣрность и послушьство и такжѣ служба и хрѣста цѣлование наша добра рада и нашим вшего посполства вопръ примовлѣнием^{с)} неприневолены ани котораи за воли примучени великому и славному Колодиславу, в|о|ж|ьей м|и|л|о|сти королеви польскому и иныхъ земля г|о|с|п|о|д|а|р|е|ви, и честной Идвизѣ кориди^{д)} и дѣтемъ его и корунѣ польской со всеми своими землями и города, з вопры и с людьми, вѣрность правая и неизрушистая слюбная, а мы именемъ и молчавших^{е)} земляныхъ его повелѣнимъ^{ф)} его и слюбuemъ за него и за его дѣти, иже со всею своею землею и с городами вѣрне^{г)} будет королеви и королици и ихъ дѣтемъ и корунѣ польской, ани ихъ коли штстанет. пакливы, егожъ Б|о|гъ не дай, хотавы^{б)} коли штстати тонъ-тон^{и)} и сѣ|н|ны князѣи Коривута, аливо^{к)} его дѣти, иже но аливо тайно, тогда мы со всимъ посполствомъ земля его хочемъ его штстати и его дѣтей, а нивчомъ его не хочемъ послушни быти, але короли польского Колодислава и его королици и его дѣтий и корунѣ польской вѣрни хочемъ быти, а николиж не хочемъ штставати^{л)}, и на вѣки и во вшитки часы николи ихъ не штстати. И на вѣчнаа крѣпость к сему листу печати нашѣ велѣли есмо привѣ|с|и|ти. Я доконало сѣ тое дѣло оу г|р|одѣ Лучичи, в н|е|дѣ|лю по с|е|н|т|о|мъ ап|о|ст|о|лѣ Марку ев|а|нг|е|л|и|стѣ, п|о|д лѣ|т|ъ нарожѣннѣ в|о|ж|ого |д.т.п.п. лѣт|а| Amen.

Oryginał pergaminowy; na takichże paskach było zawieszonych 12 pieczęci; z tych pozostały: pierwsza, czwarta, siódma i ósma. — Gołębiowski (Władysław Jagiełło) tom I., str. 3, nota ¹⁾, podaje treść tego dokumentu i dodaje w końcu, iż na oryginale wisało 6 pieczęci.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 212.

a) Zamiast той albo тотъ. — b) W oryginale czytamy: оуслыть. — c) Zamiast примовлѣнием. — d) Zamiast королици. — e) Zamiast и молчавшихъ. — f) Zamiast повелѣнимъ. — g) Zamiast вѣрный. — h) Zamiast хотавы. — i) Znaczu idem; tenten, ten sam. — k) Albo. — l) W oryginale czytamy штставати.

X.

W Krakowie 18. maja 1388 roku.

**Кsiążе Дымитр, alias Korybut, przyrzeka królowi Władysławowi, królowej
Jadwidze i koronie polskiej dotrzymać wierności.**

Мы Дмитрій, инѣмъ именемъ Коривутъ, князь литовскій, чинимъ то знаемо всѣмъ, кто коли на той листъ оузритъ ли^{a)} оуслышитъ, иже добраа рада^{b)} нашихъ воиаръ и всѣхъ землянъ и нашу доброю волею непримучени, приневоленн^{c)} нѣкоторою неколею, велебному г[о]сп[о]д[у] Болодиславу, королеви польскому, литовьскому и рускому и иныхъ земля г[о]сп[о]д[у] Д[ав]р[евн], брату нашему милому, и тѣж велебной г[о]сп[о]д[и] Идвизѣ, королици польской, и ихъ дѣтемъ и корунѣ польской годдовали есмо вѣрно и право, неизрушеною вѣрностью слюбвали есмо и слюбуетъ, подздавающе^{d)} ся с людьми и с землями и с городами и с твержами нашими на вѣки вѣкомъ тому истому Болодиславу, королеви польскому, и Идвизѣ и ихъ дѣтемъ и корунѣ польской. слюбуетъ и вѣчюемн [!] наша присяга и наша вѣра и ч[е]ст[ь]ю^{e)}, иже въ тыхъ мѣстехъ с нашими дѣтми чистая вѣрность и полна будемъ^{f)} держати тому истому королеви и его королици и ихъ дѣтемъ и корунѣ полской, а николи ни в одно веремя не втставати, ани втступити на^{g)} вѣки, и къ ихъ доброму радити, а лихого вѣрнѣ встерегати. Я на того крѣпость к тому листу наша печать^{h)} завѣсили есмо. а дана грамота оу Краковѣ, оу понедѣльник по с[в]ѣт[ом]ъ д[у]сѣ, под лѣтомъ нарожѣнннъ ѿ. т. ѿ. ѿ. го лѣт[а]¹⁾. —

Oryginał pergamin.; na takimże pasku zawieszona uszkodzona pieczęć Korybuta; na jednej stronie pogoń, w prawą stronę tarczy obrócona (rycerz ze spisą na koniu), a na drugiej napis:

**ПЕЧА
ТЬ КНЯ
ЗЯ КОРИ**

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 208. — Kopia w archiwum XX. Sanguszków w Sławucie. — Porównaj „Codex epistolaris Vitoldi“ Dra Prochaski nr. 29.

a) albo. — b) zamiast dobroю radoю. — c) powinnyby być неприневоленн. — d) zamiast подздаваючи. — e) zamiast присягою и нашу вѣрою и ч[е]ст[ь]ю. — f) zamiast чистѣю вѣрность и полнѣю. — g) на, два razy wy-pisane. — h) zamiast нашѣ печать.

XI.

W Łucku 10. października 1388 roku¹⁾.

Kniazowie: Fedor Daniłowicz, Roman Fedorowicz, Semen Iwanowicz, Aleksander Czetwertęński i inni, ręczą królowi Władysławowi za Olechna.

Владиславу, вожю м[и]л[о]стю королю полскому, литовскому, рускому и иныхъ многихъ земель госп[о]д[а]рю. Мы: кн[язь] Федоръ Данилович, кн[язь] Роман Федорович, кн[язь] Семенъ Иванович, кн[язь] Александръ Четвертенский, Иванъ Несвизский, Ёско Романкович, Васко Кирдѣевич, Андрѣйко Романкович²⁾, поручаемся по Олехна³⁾, штож служит ему г[о]с[п]о[д]арю своему королю верно безо лсти, без хитрости; а на лиху ему королевни не гадати, но служит ему королевни верно и до своего живота. а толко изменит Олехно сюю поруку, ино знати королю⁴⁾ нас поручников⁴⁾. а на то есмо к сей грамоти наши пѣчяти привесили. а пи[с]ан оу Луцку, оу суботу, вктябрью оу десятый д[е]нь⁵⁾.

Oryginał pergaminowy; na takichże paskach było zawieszonych 8 pieczęci, które odpadły.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 1044. — Kopia w archiwum XX. Sanguszków w Sławucie.

¹⁾ W oryginale mamy корол; корол mogłoby tylko wtedy stać, gdyby przy nim było „verbum“ a więc: ино знати маєт корол нас.

XII.

W Kozienicach 18. grudnia 1390 roku.

Władysław Jagiełło nadaje kniaziewi Fedorowi Danilewiczowi zamek Ostrog z allodyami: Zasław i Borody wraz z wszystkimi wsiami, które dotąd posiadał.

Wladislaus, dei gratia rex Poloniae, Lithuaniaeque princeps supremus et heres Russiae etc. Significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod consideratis debita mentis sollicitudine studiosa fidelitatum obsequia, quibus magnificus dux Feodor Danielis, circa et ob defensionem castrum nostri vilnensis vitam suam mortis periculo exponens, nostre celsitudini studuit complacere, in eodemque castro vilnensi ductus fidelitatis constancia circumcellari ab emulis minime formidavit, horum intuitu ipsum prerogativa favoris gratia prosequi cupientes, sibi castrum Ostrog cum allodiis Szaslaw¹⁾ et Borody²⁾ sibi adiacentibus nec non villis, quas hucusque habuit et possedit, ac ipsius liberis et legitimis successoribus

bus cum omnibus utilitatibus, censibus, redditibus, agris, pratis, molendinis, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis et earum decursibus, silvis, borris, nemoribus, quercetis, mERICIS, rubetis, virgultis, venacionibus, aucupationibus, emolumentis, pertinentiis et appendentiis universis, quibuscunque nominibus vocitentur, per ipsum ducem Feodorem, suos liberos et successores legitimos temporibus perpetuis habendum, tenendum, utifruendum et possidendum. Harum quibus sigillum nostrum presentibus appensum est testimonio litterarum. Datum in Kozinice³⁾, die dominico proximo post festum sancte Lucie, anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

Dokument ten wyjęty z transsumptu Zygmunta I. z roku 1544; mamy go także i w równoczesnych prawie: „Munimenta ducum in Ostrog“, tom I., str. 7, ale z wielu błędami; ten ostatni podany w „Kniaziovie i Szlachta“ str. 32.

XIII.

We Lwowie 16. kwietnia 1392⁴⁾ roku.

Władysław Jagiełło nadaje szlachcie i bojarom ziemi łuckiej wszystkie prawa i przywileje, przysługujące ziemi lwowskiej — w nagrodę ich usług wojennych i stalej ku niemu wierności, w czasie zaburzeń na Litwie i Rusi.

In nomine domini amen. Wladislaus, dei gracia rex Polonie nec non terrarum Cracovie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Lithuanie princeps supremus, Pomoranie Russieque dominus et heres, ad perpetuam rei memoriam. Significamus quibus expedit universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, ex attente mentis intuitu perpendentes multiplicium serviciorum merita, clare fidei constanciam et laboris indefessi sollerciam fidelium nostrorum baronum, militum, boyarinorum, nobilium et clientium terram nostram lucensem inhabitantium, quibus iidem maiestati nostre placere meruerunt et in futurum adaucto fidelitatis studio se nobis ad obsequendum nostris suffulti munificenciis potuerint continuo reddere prompiciores — et verum eciam mere fidelitatis constanciam claris comperimus indicis, dum iidem tempore licium, gwerrarum et controversiarum, nuper in terris nostris Lithuanieque et Russie subortarum, nostre celsitudini fidelissime astiterunt, rebus suis et personis pro nostri culminis exaltatione non parcentes — horum itaque consideratione volentes ipsos specialium graciaram prerogativa letari et perfrui ampliori, cupientesque terre nostre lucensi ex eo fieri meliorem [statum]^{a)}, eisdem baronibus, militibus, boiarinis, nobilibus et clientibus ipsius terre lucensis, omnia ea iura, modos et consvetudines iurium universos, quibus terrigene terre

nostre lemburgensis fruuntur, damus, conferimus, apropiamus, incorporamus et donamus donatione perpetua et irrevocabili perpetuis temporibus affuturis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Lemburg, die tercio festi pasche, anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, presentibus: Demetrio, marschalco regni Polonie, Gnewossio de Sezme-low, Johanne Glowacz de Nova-curia, Iwano de Clezczza, Michaele de Buczacz et Bencone de Zabokruk, ac aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum²⁾.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym koloru czerwonego i zielonego zawieszona majestatyczna pieczęć królewska. — Długość 15 a szerokość 37 centymetrów.

a) Tu trzeba dodać statum lub zmienić meliorem na meliora.

XIV.

W Wiślicy 23. maja 1393 roku.

Feodor, książę włodzimierski, przyrzeka królowi Władysławowi i królowej Jadwidze dotrzymać wierności w nadanej mu ziemi siewierskiej.

Feodorus, dei gracia dux wlodimiriensis¹⁾. Significamus universis, quibus expedit, presencium noticiam habituris, quod serenissimus princeps, dux Wladislaus, eadem gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie et cetera^{a)}, dominus et frater noster graciousissimus, de sue plenitudine maiestatis cupiens nos specialis gracie prosequi munificencia, ut eidem domino regi et excellentissime principi domine Heduigi regine, eius consorti preclarissime suisque posteris ac regno eorum Polonie, principatui Lithuanie et dominio Russie perseverantis constancie studiis reddamur in antea prompiciores, terram suam severiensem cum omnibus castris, fortaliciis, opidis, villis, prediis, allodiis, ac aliis appendiis, pertinentiis, proventibus, redditibus, obvencionibus, utilitatibus quibuscunque ad dictam terram severiensem quomodolibet spectantibus, nobis utifruendum, tenendum et fideliter gubernandum graciose contulit, ad sue regalis dumtaxat beneplacitum voluntatis²⁾. Nos igitur huiusmodi consolati prerogativa dictam terram severiensem cum suis adiacenciis per prefatum dominum regem nobis concessam fore taliter, ut premittitur, recognoscentes, eandem^{b)} terram severiensem cum suis pertinentiis fideliter sine dolo et fraude iuxta honorem nostrum ducalem tenere, gubernare, tueri et omnimode pro nostris viribus defendere ab adversis harum tenore promittimus et spondemus; policemurque prefatis domino regi, regine et eorum regno principatui et dominio memoratis nullam eorum partem adversam

verbo vel opere publice aut oculte per nos vel interpositas personas fovere neque alicui adverse ipsorum parti cum terra severiensi predicta, vel eius pertinenciis in ipsorum contemptum adherere, sed ipsis semper auxilio, consilio assistere et favore dum et quociens loca et tempora ad hoc affuerint opportuna. Harum nostrarum quas appensione sigilli nostri communiri fecimus testimonio literarum.

Actum et datum Vislicie³⁾, feria sexta proxima post octavam ascensionis domini, anno eiusdem M^oC.C.C^o nonagesimo tercio.

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostały tylko ślady cięć na pasku pergamin.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 238.

Stadnicki: Syn. Ged. tom I., str. 167, nota 237, podał dokument ten: Ex supplemento ad historica Russiae monumenta, Petropoli anno 1848. Gołębiowski: Wład. Jagiełło t. I., str. 55, nota 97, podaje treść z oryginału.

a) Wypisane całkiem. — b) w oryginale „eandam“.

XV.

W Wiślicy 1393 roku¹⁾.

Kniaź Fedor Lubartowicz przyrzeka królowi Władysławowi dotrzymać wierności w nadanej mu ziemi siewierskiej.

Мы князь Федоръ Любортович знаемо чинимъ симъ нашимъ листомъ, кто коли нань возрит или пакъ оуслышит, аже г[о]с[по]д[а]рь нашъ, король полский, литовский и руский иныхъ земель г[о]с[по]д[а]рь, нашъ милый брат и его королевна в[о]ж[д]ь м[и]л[о]сти^{a)} Идвига, жаловали мя и дали ми землю до своей воли на имя с[в]ерскую со вс[ѣ]хъ городми, со вс[ѣ]ми оужитки. прото слюбую и слюбил есмо нашему г[о]с[по]д[а]рю кролю || Владиславу преже написаному, и его королевой Идвизк и его д[ѣ]темъ [и] ихъ^{b)} нам[ѣ]сткомъ служити, в[ѣ]рну быти и послушну с тымъ со вс[ѣ]мъ, чим мя^{c)} жаловали, а противу имъ nikdy^{d)} не быти, ни в[ѣ]днымъ вереманемъ, во злости^{e)} и без хитрости. и на крѣпость сему нашему листу нашу печать привѣсили есмо.

Оу Вислици²⁾, под лѣты розл[ѣ]т[в]а Х[ри]ст[о]ва тислч ѿ. ѿ. ѿ. лѣта.

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostały tylko ślady cięć po paskach, na których była zawieszona.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Katalog dyplomatów nr. 241.

a) Powinno być: „вожю мноюстю“. — b) powinno być: „и ихъ“. — c) w oryginale: „чи ма“. — d) niezwykła forma. — e) zwykle stoi: „безо лсти и без хитрости“; tu atoli z przyczyny negacyi w poprzednim, powinno być poprawnie: „во лсти и хитрости.“

XVI.

W Krakowie 4. listopada 1393 roku.

Królowa Jadwiga nadaje kniaziewi Fedorowi Ostrogskiemu zamek Ostrog wraz z przyległościami, z warunkiem, aby pełnił służbę wojskową ze swoimi ludźmi w ten sposób, jak do tego był obowiązany wobec Lubarda księcia włodzimierskiego.

In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Hedwigis dei gracia regina Polonie, nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Lithuanie princeps suprema, Pomeranie Russieque domina et heres etc. Quamquam reginalis dignitas, circumspecta benignitas de sue liberalitatis munificencia universorum ex officii debito subditorum quadam generalitate dignatur utilitati intendere et ea, que grata ipsorum comoda censeantur efficere consideratione graciosa perpendat, ad illorum tamen procuranda utilitatum comoda quodam singulari favore uberius inclinatur, quos intemerate fidei firma constancia et indefessi laboris diuturnitas claris testimonis recomendant. Sane considerantes clare fidei studia, continui solerciam laboris, quibus illustris princeps dominus Feodor et sui progenitores duces ostrogovienses magestatem nostram et predecessores nostros Lithuanie et Russie duces sunt actenus venerati et adhuc idem dominus Feodor fideles nobis paratus est exhibere famulatus, quorum intuitu ipsum specialis favoris prerogativa prosequi cupientes, eidem domino Feodor, suis heredibus et legitimis successoribus damus et conferimus plenam et omnimodam facultatem castrum ipsius Ostrogow cum districtu ostrogoviensi, ad ipsum castrum Ostrogow pertinente, habendi, tenendi, vendendi, cambiendi, obligandi, donandi, utifruendi et perpetue possidendi, constituentes et efficientes supradictum dominum Feodor, suos heredes et successores legitimos supradicti castri et districtus, ad ipsum pertinentis, veros et legitimos heredes et dominos ac perpetuos possessores; tali tamen iterposita condicione, quod dictus Feodor, sui heredes et successores legitimi cum ipsorum hominibus, quos habent vel habere poterint, magestati nostre^{a)}, nostris successoribus ac corone ipsius regni Polonie famulatus et servicia exhibere sunt astricti eo modo et condicione, quibus dictus dominus Feodor illustri principi, olym domino Lubardo, duci volodimiriensi, ab antiquo dinoscitur servivisse. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Cracovie, feria tertia infra octavas omnium sanctorum, anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo tertio, presentibus Dimitrio de Goray, marskalko^{b)} serenissimi principis Wladislai, regis Polonie etc., consortis nostri carissimi, Cristino, castellano sandomiriensi, magistro curie aule nostre, Drogomiro iudice generali, Thomcone subpincerna Cracoviensi, Clemente de Quilina subpincerna, Iacussio de

Boturzyno subcamerario et magistro coquine aule nostre ac aliis quampluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Divissii^{e)} prepositi scarbimiriensis, cancellarii, et Petri de Sczytnyky notarii, nostrorum fidelium dilectorum.

Oryginał (w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“ nr. 484) drukowany w Aktach grodzkich tom V. nr. 20. i w Źródłach do dziejów polskich (Mich. Grabowskiego i Al. Przędzickiego tom I., str. 151). — Podałem go tutaj dla całości przedmiotu i dla sprostowania omyłek, podanego w Aktach grodzkich oryginału.

Kopia w „Munimenta ducum in Ostrog“, tom I., str. 2—3.

a) W Aktach grodzkich przez pomyłkę drukarską czytamy: noste. — b) ibidem: marshalko. — c) ibidem: Dinissii.

XVII.

W Perejasławiu 14. listopada 1393 roku¹⁾.

Oleg Iwanowicz, książę rzyański, ręczy królowi Władysławowi za zięcia swego księcia Korybuta.

Мы великий князь Олегъ Ивановичъ Рязанский знаемъ чинимъ сею нашею грамотою, кто коли на ню возреть или пакъ оуслышитъ, аже слюбумъ и слюбилъ есмо и ручимъ и поручилъ есмо оу великого короля, оу Колодислава в|о|жьей милости полского, литовского и руского и иныхъ многихъ^{a)} земель г|о|с|п|о|д|а|р|а, за его брата за кня|з|а за Корибута²⁾, иже быти ему в|к|рну и послушну своего брата великого короля|а| преже написаного, а некоторымъ веремемъ его не штстати, ани противъ ему быт|и|: ни д|к|ломъ, ни словомъ, ни помысломъ, ани противъ тыхъ, што суть подъ его рукою. пакливы зят мой князь^{b)} Корибутъ што мыслалъ или што вы хот|к|аз оучинити или вы оучинилъ противъ своего брата короля и противъ тыхъ, штожъ суть подъ его рукою послушни, а за|моєю^{c)} порукою, тогда мы князь Олегъ; его тестъ и его поручникъ, имамы оу томъ во всемъ штстати нашему королю Колодиславу преже написаному, а самого княз|а| Корибута имамы поставати передъ королевемъ безо лсти и без хитрости. И на кр|к|пость сей нашей грамот|к| нашу печать вел|к|ан есмо прив|к|сити оу нашомъ город|к| оу Переяславли³⁾, оу д|е|нь с|в|я|т|о|го ап|о|с|то|ла Филипа⁴⁾, под л|к|ты рож|е|ства Х|ри|с|то|ва тисача и т. ч. ѿ. его л|к|т|а^{d)}.

Oryginał pergaminowy; po pieczęci pozostały tylko ślady cięć.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 237.

Gołębiowski: Wład. Jagiełło t. I., nota 99, podaje treść oryginału. Obacz także: Codex epist. Sokoł. i Szujski nr. 22. Tak Gołębiowski jak i Codex epistolaris mają mylną datę 1. maja.

a) W oryg. „многихъ“. — b) dwa razy wypisany. — c) wydarte. — d) w oryg. wypisano tylko „лкт“.

XVIII.

W Krakowie 29. czerwca 1394 roku.

Władysław Jagiełło nadaje słuźce swemu Danile Daźbohowiczowi Zaderiweckiemu następujące wsie: Cziabrowo, Zahwozdni pod Haliczem, i Dziurów z trzema przysiółkami pod Zudeczowem (Żydaczowem), z obowiązkiem, by pełnił z nich słuźbę wojskową.

Во имя отца и сына и святаго духа аминь. Мы великий король Владиславъ, вожь м[и]а[ости] польски^{а)}, литовски и роуски, иныхъ многихъ зкмаъ г[о]с[по]д[ар]ь, знаемо чинимъ симъ нашимъ листомъ, кто коли нашъ возреть или пакъ оуслышитъ, аже нашъ верный слоуга Данило Даждоговичъ Задеръвецкий, зкмаининъ нашей зкмаи роуское, послужилъ намъ и оуказалъ прѣд нами свою вѣрноую слоужбу. возревше есмо на^{б)} его вѣрноую слоужбу и хотяче по немъ, ажвы тым лѣпей и вернѣи намъ и нашимъ дѣтемъ и нашимъ наместѣкомъ и нашимъ шатѣкомъ послужилъ, шнъ и его дѣти, его намѣстѣки, его шатки, даемъ ему и дали есмо и вставляемъ и вставили есмо его и дети и его намѣстѣки и его шатки при томъ при всѣмъ, што коли купилъ или пакъ штикну есмо ему дали на имя под Галичемъ Чагрово¹⁾, Загвоздни²⁾ с монастырем, а подъ Зудечовомъ Джюровъ³⁾ со трими присѣлки: Колоколинъ, Михалевъ, Черемухово, Филипова Роуда, Тулично⁴⁾ дворище, а штикну противу Крупска⁵⁾ Болкович⁶⁾, а противу Сяхова⁷⁾ Княжолука⁸⁾. а при томъ при всѣмъ вставляемъ его и его дѣти и его намѣстѣки и его шатки на вѣки вѣком, непороухомо никимъ ис нашимъ вѣдальемъ. Колѣнъ продати, замѣнити тако доброму яко коли самъ, и маеть слоужити ис того всѣго намъ и нашимъ дѣтемъ и нашимъ намѣстѣкомъ и нашему шатку яко кторый нашъ зкмаининъ двема копыи а дѣссатью стрѣлцовъ. а даемъ и дали есмо со всѣми оужитки: с лесомъ съ дубровами, с водою и съ зкмаею, како коли каждый зкмаининъ приймаеть. Я при томъ были свѣдци: панъ Спытокъ воевода краковски, панъ Йшко Гарновски, панъ Ликоза воевода, панъ гофмистръ Крщѣнъ, панъ Кмита, панъ Йшко Шлешиньски. На крѣпость сѣму нашему листу казали [!|] есмо нашу печать привѣснити; в нашемъ городѣ оу Краковѣ, в дѣнь святаго [!|] Пѣтра и Павла, под лѣты роуждѣства Христового тысяч ѣ. ѣ. д. лета.

Visum per Albertum de Zachlin regni
Polonie vicecancellarium⁹⁾.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym fioletowym zawieszona pieczęć mniejsza królewska. — Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 243.

a) W oryginale „польски“. — b) два razy.

XIX.

W Krakowie 13. czerwca 1395 roku.

Władysław Jagiełło nadaje **Spytkowi z Melsztyna**, wojewodzie i staroście krakowskiemu, następujące zamki na Podolu: **Kamieniec**, **Smotrycz**, **Skalę**, **Czerwonogród** i **Bakotę** na takichże prawach, jakie mają kniaziowie Litwy i Rusi, wyjmując atoli powiaty: **Trebowła** i „**Sczenca**”, którym i nadal zostawia prawa, jakie za **Kazimierza W.** i **Władysława Opolczyka** posiadały. Prócz tego zatrzymuje król powiaty: **Międzyborz**, „**Bozske**” i **Winnicę** dla siebie i korony¹⁾.

In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum brevis vita ducatur hominis in occasum, provida prudentium sollertia futuris incommodis remedium adinvenit, ut hominum gesta et presertim regum donaciones, quas oblivio plerumque ab humana recordancia delere consvevit, fidedignorum testium patrocinio et literarum ministerio perhennentur. Proinde nos Wladislaus, dei gracia rex Polonie nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. significamus universis quibus expedit, tam presentibus quam futuris, presencium noticiam habituris, quod quamvis personas benemeritas earum meritis poscentibus ad nostrarum munificenciarum culmina cupiamus sublimare, innata tamen benignitati nostre clemencia ad illorum promocionem ampliorem largioribus aspirat desideriiis, quos non solum in nostre celsitudinis conspectu iugis fidei constancia prestitisse, verum eciam genitores eorum in obsequiis predecessorum nostrorum regum Polonie inclitorum constanter perseverasse exercitiis aulicarium actuum pro decore regum et regni comodis fideliter inherendo in secundis honorifice processisse et in adversis constat non expavisse. Sane igitur animo reflectentes oculos mentis nostre ad multiplicum fidelitatum studia et diuturni laboris perseveranciam, quibus validus miles Spithco de Molsten, palatinus et capitaneus cracoviensis, noster fidelis dilectus, maiestatem nostram veneratus est, obsequitur hucusque et in antea uti dignum arbitramur aucta obsequiorum studio ad nostrarum laudum extollenda preconia promptiorem se reddere non formidat, horum intuitu specialium favorum affectibus invitati, cupientes ipsius Spithconis militis meritorum virtutes tanto ampliori graciaram nostrarum libramine et rependio compensare pre aliis, quo magis huiusmodi meritorum suorum qualitas et claritas in nostre celsitudinis conspectu pre ceteris reluxerunt, castra nostra: Camenecz²⁾, Smotricz³⁾, Czerwonigrod⁴⁾, Scala⁵⁾ et Bakota⁶⁾, in terra nostra Podolie sita, cum eorum omnibus opidis, civitatibus, municionibus, suburbiis, districtibus, villis, pre-

diis, allodiis, censibus, redditibus, proventibus, obvencionibus, fructibus, agris, campis cultis et incultis, pratis, graminetis, gaiis, virgultis, rubetis, dumis, quercetis, mericis, boris, pinetis, silvis, nemoribus, collibus, vallibus, planiciebus, mellificiis, venacionibus, aucupacionibus tam magnarum quam parvarum ferarum et avium quarumcunque, molendinis, obstaculis, piscinis, fluviis, rivulis, aquis^{a)}, earum decursibus, theloneis, navigiis, portibus, naulis, dacionibus et pagamentis quibuscunque, stagnis, lacubus, paludibus, piscaturis, utilitatibus, usifrutibus, pertinentiis et appendiis ac emolumentis universis, iam factis et in^{b)} posterum quomodo libet fiendis, quibuscunque nominibus nuncupentur — et specialiter pleno iure ducali, quo ceteri nostri duces Lithuanie et Russie frui^{c)} soliti sunt, omnibusque aliis iuribus et dominio, metis seu graniciebus prout ipsa soli tenuimus, proutque eadem castra in suis limitibus longe, late et circumferencialiter ab aliis castris ab antiquo distincta sunt et limitata, nichil prorsus iuris seu domini preter infra-scripta pro nobis aut nostris successoribus in eisdem castris reservando, dicto Spithconi militi, suis liberis, heredibus et legitimis successoribus donacione perpetua et irrevocabili dedimus, donavimus, contulimus, assignavimus, damusque, donamus, attribuimus, appropriamus, annectimus, conferimus et assignamus, perpetuis temporibus duraturis per ipsum Spithconem militem, suos liberos, heredes et legitimos successores perpetuis temporibus habenda, tenenda, pacifice possidenda, utifruenda, obliganda, commutanda, vendenda, donanda, alienanda et pro ipsius Spithconis militis, suorum liberorum, heredum et legitimorum successorum voluntate et utilitate omnimode convertenda, prout sibi et eisdem melius et utilius videbitur expedire, facientes eundem Spithconem militem, suos liberos et legitimos successores dictorum castrorum: Camenez, Smotricz, Czerwonigrod, Scala et Bakotha et pertinentiarum eorum prescriptarum dominos perpetuos et heredes — districtus tamen: Medzibosze⁷⁾, Bozske⁸⁾ et Winnicza⁹⁾ cum ipsorum omnibus pertinentiis et iuribus pro nobis et nostris successoribus totaliter reservamus — decernentes eciam et volentes, quod non obstante donacione huiusmodi districtus Trebowlensis¹⁰⁾ et Sczenca¹¹⁾ observentur circa iura ea, in quibus tempore felicis et eterne recordacionis incliti Kazimiri, regis Polonie, nostri predecessoris et Ladislai ducis Oppoliensis, alias tenutarii illarum parcium, observabantur. Racione cuius donacionis ipse Spithco miles, sui liberi et heredes ac successores legitimi nobis et nostris successoribus, regibus Polonie, pro tempore, prout alii nostri duces Lithuanie et Russie, dum requisitus vel requisiti fuerit vel fuerint servire perpetue teneantur; et nos eciam ac dicti successores nostri ipsum Spithconem militem, liberos, heredes et successores legitimos, prout ceteros duces nostros Lithuanie et Russie ab omnibus iniuriis, gravaminibus, incomodis, molestiis et perturbacionibus quorumcunque principum, baronum aut dominorum nostri regii brachii potencia defendemus; harum nostrarum, quibus sigillum nostrum appen-

sum est testimonio literarum. Actum Cracovie ipso die dominico infra octavas dominici corporis, anno eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, presentibus: reverendo in Christo patre domino Petro, iuris utriusque doctore, episcopo cracoviensi, Sandivogio kalisiensi, Johanne de Tarnow sandomiriensi, Johanne Liganza lanciciensi, palatinis, Cristino, castellano sandomiriensi et Johanne de Thanczin, capitaneo siradiensi et castellano woynicensi, ac aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus generosi Zaclice cancellarii, et venerabilis magistri Nicolai de Curow, ad ecclesiam posnaniensem postulati, prothonotariiue aule nostre, fidelium dilectorum.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym koloru błękitnego i białego zawieszona majestatyczna pieczęć królewska. — Obacz Codex epistolaris Vitoldi, nr. 115.

a) Zwykle czytamy: aquis ac (lub et) eorum decursibus. — b) w oryginale: im. — c) w oryginale: frū.

XX.

W Łucku 3. lipca 1396 roku.

Wielki książę Witold zatwierdza kniazia Fedora Danilewicza w posiadaniu Ostroga, a nadto dodaje mu do tegoż zamku następujące dobra: Brodów, Radosełki, Radohoszcz, Meżyrecze, Diakow, Świszczowo, Ozeriany, Horodnicę i dwa Stawki.

Мы великий кн|а|зь Битовт чиним знаємо всім, хто на сюю грамоту зєрнт, или слышит чтучи, иж записуем и записали есмо кн|а|зю Федору Данилевичу Острогз, как и штец его держалз, из села и зо всім, што к тому прислушает, как при штцы его было. Также што придали есмо кн|а|зю Федору село Бродов¹⁾, а также Радоселки²⁾, Радогоща³⁾, Межиречье⁴⁾, Дьяков⁵⁾, также Свицково⁶⁾ ис приселки: Озераны⁷⁾, Городница⁸⁾, два Ставки⁹⁾. — Я то все перво выписаное держати кн|а|зю Федору вечно, непорушно никимже, и до его живота, а по его животе жонк его и дктем его с вкки. — Я на то на все дали есмо кн|а|зю Федору сюю грамоту и печат свою великан привксити. — Пи|сан в Луцку, в понедеклок шпосле Петрова дня, в лкто ³а) деват сот четвертое¹⁰⁾.

Кн|а|г|и|ни великаа правн|а|¹¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 242.

a) Szesć tysięcy.

Dokument ten mamy także w transsumpcie Zygmunta I. z roku 1544; oryginał transsumptu znajduje się w archiwum XX. Sanguszków w Sławucie. W. Rulikowski i Z. L. Radziwiński podali go w „Kniazowie i Szlachta“, str. 33, nota 4. Również podaje go i Dr. Prochaska z kopii w Codex epistolaris Vitoldi, nr. 127, z mylną datą dnia (17. lipca). — W archiwum grodzkiem we Lwowie (C. t. 466, str. 543) znajduje się tłumaczenie polskie tej kopii z końca XVII. lub początku XVIII. wieku, z mylną datą 17. lipca. (Akta grodzkie tom X. nr. 23).

XXI.

W Suczawie 4. stycznia 1397 roku.

Stefan, wojewoda mołdawski, udziela w imieniu swoim i w imieniu księcia Chodora Spytkowi (z Melsztyna), wojewodzie podolskiemu, listu bezpieczeństwa na przyjazd do siebie.

Stephanus, woywoda moldaviensis, universis et singulis quibus expedit, tenore presencium recognoscimus, publice profitentes, quod dominum Spythkonem, podoliensem palatinum, capitaneum cracoviensem, ad domum nostram invitavimus et presentibus invitamus, unde eidem domino Spythkoni ad domum nostram veniendi, standi, morandi, tractandi et disponendi nobiscum omnia facta, quamdiu necesse fuerit et a nobis ad domum suam, quo sibi placuerit cum omnibus suis hominibus, quos secum habuerit, revertendi secure et libere damus et concedimus treugas pacis et securitatem; promittentesque pro nobis et hominibus nostris nobis subiectis et illustris ducis Chodor hominibus, in terra nostra existentibus, ac pro aliis quibuscunque hominibus, quos prevalere possumus, pro huiusmodi securitate prescripta tenenda et observanda fide pura firmiter, sine dolo. Nos quoque Mychahel, capytaneus moldaviensis, Stephanus de Chotyn, Stanislaus Roncepan, Iwan Strawicz, Janusch Dwornyk, ipsam securitatem premissam et omnia superius expressa firmiter tenere et adimplere fide pura domino Spythkoni predicto promittimus sine dolo. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa.

Datum in Soczavia¹⁾ feria III. post circumcysionem domini nostri Jesu Christi, anno domini M^o C. C. C^o X. C. VII°.

Oryginał pergaminowy; z sześciu pieczęci, zawieszonych na takichże paskach, pozostały tylko pierwsza i piąta; inne wraz z paskami odpadły¹⁾. — Drukowany w Codex epistolaris Vitoldi, Dr. Prochaski, nr. 136.

XXII.

We Lwowie 18. października 1399 roku.

Władysław Jagiello nadaje Chodkowi Czemerewiczowi za jego wierną służbę wieś Nadziejowo z przysiółkiem Kropiwniki, z warunkiem, by on i jego potomkowie pełnili służbę wojskową.

Во има в|о|жьє^{a)} стан^{b)}. Мы Владиславъ в|о|жьє^{c)} милости корола полски|й|, литовски|й| и руски|й|^{d)} |и| иныхъ многихъ земель г|о|с|по|д|а|рь чинимъ знаемо симъ нашимъ листомъ, кто кол^{e)} нан возрит или пак оуслышит, аже слуга нашъ верный пан Ходко Чемеревич послужил нам верне. мы возрѣвши на его верну службу и хотаче по нѣмъ, ажемы намъ вернѣй послужил, и нашимъ дѣтемъ его дѣти и его цяткове, дали есмо и даемъ наше село Надѣево^{f)} и с приселкомъ изъ Крoпивники^{g)} и со всѣмъ правомъ, с лѣсомъ и с дубровами, с полемъ, с бортомъ и съ сѣнокжатми и с рѣками, со всѣмъ оужиткомъ, како к нему из вѣку прислушало старыми границами. И то даемъ тако на вѣку вѣкомъ ему и его дѣтемъ и его цятку; не имаетъ шт нѣхъ то штойти некоторымъ вереманемъ, а не того имають намъ служит и нашимъ намѣсткомъ шнъ и его дѣти и его цяткове копиемъ а шестью стрѣлцевъ, гдѣ коли намъ будетъ надобно к нашей потрѣбѣ. Тежь то изволил^{e)} есмы ему, ажемы его^{f)}, ажемы коли нѣкотораа пригода ему стала^{g)}, тогда има^{h)} то село замѣнит, продать тако доброму яко и самъ, штобы могалъ намъ с того службу написаную служит во всѣхъ нашихъ пригодахъ не шмешкаа. И тому на крѣпость печать нашу казали есмы привѣсит. Во Львовѣ, в дѣнь Покрова Богородици, под лѣты розѣсѣтвѣ Христовѣ тысяча лѣтъ девѣнасто девѣтого лѣта. а свѣдковѣ на то: панъ Хрщенъ судомирски|й|²⁾, панъ Зыгнѣвъ маршалко, панъ Гнѣвошь подкоморий, панъ Пашко Скотници|й|, панъ Бѣнко старосто галицки|й|, панъ Пашко мазовески|й|, панъ Мичко кухмистръ Божикъ, |и|²⁾ иныхъ много было при томъ добрыхъ люди|й|: Поланъ и Руси. а писалъ писарь Малоухѣй королевымъ приказомъ.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym koloru pałowego i zielonego zawieszona mniejsza pieczęć królewska. — Na zagięciu dopisane: Chodconis Czemerzevicz.

Długość oryginału 20, a szerokość 33 centymetrów.

Napis ogólny na pieczęci gotyckimi literami.

a) W oryginale вѣѣ. — b) zwykle stoi: стан сѣ аминъ; tu opuszczone. — c) вѣѣ. — d) „й“ dodane przy ukończeniach przymiotnikowych tak tu, jak i niżej w tym samym dokumencie; w oryginale wypisana forma skrócona, lecz ponieważ nad „н“ stoi dwó kropka, więc wziąłem to jako „й“ a więc: польскій = полски|й| i t. p. — e) изволи. — f) „ажемы его“ jest przez omyłkę wypisane; pisarz chciał może do tego użyć orzeczenia: зайшла (jak w nr. 4.), a gdy użył innego zwrotu, zostawił mimo to wypisane już słowa. — g) стала. — h) zamiast иматъ lub имаетъ; ponieważ następujące słowo zaczyna się literą „т“, więc służy ona zarówno dla obu słów, t. j. „имат“ i „то“. — 2) wstawiłem tu „и“, bo czytamy иныхъ, a więc wziąłem ten dwó kropkę jako „и“.

XXIII.

W Dobrostanach¹⁾ 15. września 1402 roku.

**Władysław Jagiełło nadaje klasztorowi Dominikanów w Kamieńcu wieś
Zubrowkę, nad Smotryczem położoną.**

In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incomodis prudenter occurimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotatione perhennamus, proinde nos Wladislaus dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium quibus expedit universis, presentibus et futuris presencium noticiam habituris, quod habita diligenti consideracione ad constantis devocionis indicia, quibus prior et fratres ordinis Predicatorum in Kamenecz in ecclesia sancti Nicolai nostre placuerunt celsitudini et in posterum poterint prestancius complacere, horum intuitu cupientes diem extremi iudicii pietatis operibus prevenire, zelo devocionis accensi, ut nostris suffulti munificenciis oracionibus uberius vacare poterint et pro nostra nostrorumque successorum salute valeant creatoris nostri clemenciam iugiter exorare, ipsis priori et fratribus predictis ecclesie ac conventui eidem villam nostram Zubrowcze²⁾, in fluvio Smotricz inferius civitatem nostram Kamenecz sitam, prout in suis metis, graniciis et gadiibus ab antiquo circumferencialiter longe lateque est limitata et distincta cum omnibus eius redditibus, censibus, fructibus, proventibus, agris, agriculturis, pratis, campis, pascuis, silvis, borris, gaiis, nemoribus, mericis, quercetis, virgultis, venacionibus, aucupacionibus, mellificiis, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, molendinis, aquis ac earum decursibus, coherenciis, pertinenciis et appendiis universis, ad eandem villam Zubrowcze quomodolibet spectantibus, damus, appropriamus, incorporamus liberaliter et donamus per ipsum priorem, fratres et conventum eiusdem ecclesie, qui pro tempore fuerint, habendam, tenendam, utifruendam et perpetuis temporibus possidendam, iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper salvis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Dobrestani feria sexta in crastino „exaltacionis sancte crucis“, anno domini millesimo C.C.C.C^o secundo, presentibus hiis validis strenuisque viris, dominis: Johanne de Tharnow cracoviensi, Johanne Liganza lanciciensi, palatinis; Gnewossio de Dalewicze subcamerario, Virzbantha de Branitze dapifero cracoviensi, Andrea de Czzewlin subdapifero curie reginalis et Paschkone de Bogumilowicze, multisque aliis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venera-

bilis in Christo patris domini Nicolai de Curow, sancte gneznensis ecclesie archiepiscopi, nobis sincere dilecti. Dominus rex per se.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym koloru ciemno-zielonego zawieszona sygnetowa pieczęć królewska. — Długość oryginału 19, a szerokość 33 centymetrów.

XXIV.

W Grodnie 10. października 1416 roku¹⁾.

Aleksander Witold, wielki książę litewski, nadaje Kopaczowi za jego wierne usługi Dereczyn z przyległemi wsiami.

Сам Александр Битовetz, великий князь литовский и жомойтский. Пожалован есмо пана Копача за верные службы его, што он нам чынил с цесара и с папежа. Дали есмо емс Деречин²⁾ зо всіми селы и пшцою, какъ держал^{a)} Дремстъ, вечно и непорочно с прокъ^{b)} и его сщадком; а Дремстю тамъ десят мже^{c)} казал емс дати.

Писан с Городьне, инздыкта десатого, окзтебра десатого дня.

Kopia w archiwum sławuckiem.

a) W tekście: „дѣра“³⁾. — b) znaczy tyle co „firmiter“. — c) w tekście: „мжі“.

XXV.

W Przemyślu 4. kwietnia 1418 roku.

Iwo z Obichowa, kasztelan szremski, starosta generalny ziem ruskich, przysądza Spytkowi z Tarnowa na Janie Szczęsnym z Rzeszowa 30 grzywien.

Nos Iwo, alias Iwan de Obichow, castellanus szremensis, capitaneus Russie generalis, tenore presencium significamus quibus expedit universis, quia dum iudicio una cum dominis infrascriptis presidebamus iusticie unicuique ministrando complementum, tunc validus dominus Spitko de Tarnow, mediante iudicio et iure super strenuum dominum Johannem dictum Felix de Reschow, comparens, nos iuridice una cum dominis ammonuit terminum continuando super dictum Johannem Felix primum, secundum, tertium; tunc nos una cum ipsis dominis requi-

sivimus iure dictante, quot terminos idem dominus Johannes Felix cum domino Spitkone habet. Qui nobis videlicet iudex woyewoda et ceteri domini retulerunt, quod prefatus dominus Spitko cum dicto Johanne Felix finalem et peremptorium terminum habent, in quo termino domino Spitkone parente, Johanne autem absente, una cum assessoribus infrascriptis, solum deum pre oculis habentes cui nota sunt omnia, mediante nostra sententia diffinitiva pronunciamus et decernimus: prefatum dominum Spitkonem terminum superstetisse et continuasse contra prefatum dominum Johannem Felix pro his omnibus citatis videlicet triginta marcis, quas in eodem domino Spitkone Joannes Goluchowski iure acquisivit ratione dampnorum et illis omnibus, que in proximo exprimere habebit iuxta literas inter ipsos ratione premissorum confectas, quas literas hic pro insertis volumus habere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in Premislia, feria secunda in crastino „conductus pasche“, anno domini millesimo quadringentesimo decimo octavo presentibus: Andrea et Hriczkone de Bibel fratribus, Wolczkone de Boratino, Petro iudice premisliensi, Nicolao Oczicz, Johanne Primus || etc.

Oryginał pergaminowy; na takimże pasku zawieszona pieczęć, po bokach nadkruszona.

XXVI.

W Urzowie 30. lipca 1420 roku.

Witold, wielki książę litewski, nadaje słuźce swemu Pawłowi następujące siola w ziemi wołyńskiej: Nowostawce, Kameń, Swinnę i Ostrą Rudę.

My Witold, wełyki kniaź łytowskiy y inych zeml, czynim znaminito sim naszym łystom nynysznyim y na potom buduczym wsim pospołytyim, iż dali iesmo słuźce naszemu Pawłu seliszcze naszo Nowostawce y druhoie sełyszczce Kameń w zemli wołyńskoiey na ryci Połtwi¹⁾ y na bołoti Łazuczyny²⁾ y na Słuczy ryci y k tomuż pryđali iesmo Swinnuiu i Ostruiu Rudu³⁾, a z druhoiey storony tych sełyszcz po Rudu Swiatec⁴⁾ y po ryku Żerdi⁵⁾ od sełyszczca Woronowa hory rykoiu Żerdyiu⁶⁾ do werchu Zbornych-Mohyl⁷⁾. y dali iesmo tomu słuźce naszemu Pawłu tuiiu zemlu naszuz za ieho wirne słuźenie na wiki wicznyie y potomkom y szczatkom ieho, z polmi, z dubrowami, z rudami y z sełyszczami y z potokami, z pasikami y z zapustami^{a)}. a na potwerzenye k tomu naszemu łystu peczat naszuz kazały iesmo prywesyty. Pysan. w Urzowe⁸⁾, w lito szesty tysiacznoie dewiat-

sotnoye dwadziatoie osmoie, misiacia jiulia trytciatoho dnia, indykta szostoho⁹).
Prykazał Pan Dedyhołd^{b)} woiewoda wylenski¹⁰).

Z kopii transsumptu Zygmunta III. (z roku 1589), pisanej ręką XVIII. wieku.

a) Miejsce, gdzie ma nowy las porastać. — b) w tekście czytamy: „Dedyhoł da“.

XXVII.

W Waraniach 10. sierpnia 1420 roku.

Książę Bolesław Świdrygajło Olgierdowicz przyrzeka wiernie dopełnić i dotrzymać warunków poręczenia, danego za niego przez króla Władysława Jagiełłę wielkiemu księciu litewskiemu Witoldowi.

Nos Boleslaus alias Swidrigaill^{a)} dei gracia dux Olgorthowicz etc. significamus tenore presencium quibus expedit universis, quomodo serenissimus princeps dominus Wladislaus, dei gracia rex Polonie etc. frater et dominus noster graciosus, excelso et preclaro principi Alexandro alias Wytaudo, dei gracia magno duci Lyttwanie || etc. illustri fratri et domino nostro carissimo, pro nobis liberaliter prestitit fideiussoriam caucionem, quod literas, privilegia et contractus, quos domino duci magno predicto pro nobis fideiubentes tradiderunt et omnia ipsorum capitula, articulos, clausulas^{b)}, condiciones et puncta debemus tenere, |atten|dere^{c)} et servare sub forma et tenore in eisdem litteris fideiussoriis expressatis predictorum. Que quidem privilegia litteras et contractus in omnibus ipsorum punctis, capitulis, clausulis, condicionibus contentis et articulis, sub fide et honore nostris fideliter sinceriter et constanter attendemus, servabimus, custodiemus, tenebimus, nec unquam ipsis in aliquo nos quovis modo per se vel alium, seu alios, publice vel occulte, opponemus. Et si omnibus predictis vel alicui premissorum et in litteris ipsorum contentis, quod absit, contraveniremus, extunc idem dominus rex et quilibet baronum suorum, fideiussorum nostrorum, poterint nos monere, arguere et pari hostilitate, veluti dominus dux magnus predictus persequetur, persequi, ac reverendi patres, domini archiepiscopus et episcopi in eisdem litteris fideiussoriis contenti, monere, excommunicare, agravare, reagravare, interdicare et quibusvis censuris ecclesiasticis fatigare, atque omnia et singula sufferenda nos ipsis sponte per presentes subiciendo^{d)} obligamus, tam diu, quousque omnia premissa et eorum quodlibet per effectum implebimus. — Harum quibus sigillum nostrum presentibus

est appensum testimonio litterarum. Datum in Warani¹⁾, sabato die sancti Laurentii, anno domini millesimo quadringentesimo vicesimo.

Oryginał pergaminowy; na takimże pasku zawieszona pieczęć ks. Świdrygajły z napisem okolnym ruskim. — Długość oryginału 14, a szerokość 28 centymetrów.

Przedrukował go Dr. Prochaska w Codex epistolaris Vitoldi, nr. 889.

---

a) Przedarte. — b) w oryginale: clasulas. — c) wydarte. — d) w oryginale: subiciando.

XXVIII.

W Urzowie 21. sierpnia 1421 roku.

Witold, wielki książę litewski, dodaje słuźde swemu Pawłowi, do nadanych mu pierwej Nowostawiec w ziemi wołyńskiej, następujące wsie: Ridkę, Sołomeń, Rudkę - Turowkę i Korowie.

My Witold welyki kniaź łytowski y innych zeml czynemy znamenito sim naszym łystom nynesznym y na potom buduczym, wsim pospolitym, iż dali iesmo słuźi naszomu Pawłu ku Nowostawcom zemłey wołynskoj Rydkuiiu na ryce Sementowce¹⁾ y na bołoti Polechowyi²⁾, y ktomu przydali iesmo Sołomen y Rudku - Turuwku y Korowiuiiu³⁾, a z druhoy storony po dubrowu Sitnuiiu y po ryku Sementowku⁴⁾. y dali iesmo tomu słuźi naszomu Pawłu za jeha wirnyie słuźby tuiiu zemlu na wiki wiecznyie z polmi, z dubrowami, z rudami, z sełyszczami, z pasikami y potokami, pustyniami; a na potweryenie k tomu naszomu łystu peczat nasz kazali iesmo przywesyty. Pysan w Urzowe w lito szesty tysiacznoie dewiatsotnoie dwadciat dewiatoie, misiacia auhusta dwadciatoho dnia perszoho, indykta osmoho⁵⁾.

Z kopii transsumptu Zygmunta III. z roku 1601, pisanej ręką XVIII. wieku, na pół arkusza papieru.

XXIX.

31. sierpnia 1424 roku.

Świdrygajło, książę czernichowski, nadaje Maksymowi Drahosinowiczowi następujące wsie: Kosowo z monastyrem we włości śniatyńskiej, Berezowo i Żabie nad Czeremoszem, z warunkiem, by pełnił służbę wojskową.

Но имя вѣ|жѣ амин. Рѣчи которыиъ в часу вывають, ажы не проминулы сѣ проминуцими часы, подобно есть, имѣяныи приити къ будущой знаемости, ажы вѣчностью листовъ были подтвержены. протож мы Шентрикгайло инако Боле-славеъ з^{а)} вожьей м|и]л[о]сти князь черниговский и иных, на знамость то чинимы сим нашим листом каждому доброму нишкшним и потом будущим сего листа чтучим и слушающим комуъ будет того потребизна, аже взозрѣше есмо на вѣрную службу нашего вѣрного слуги на имя Максима инако Блада Драгосиновича, штож есть нам вѣрнѣ послужни и служит имѣет, даем и дали есмо ему село на имя Косово¹⁾ с монастыромъ на рѣцѣ на Рыбници²⁾ оу волости снатиной, а на рѣцѣ на Черемоши³⁾ двѣ полянкѣ: Бerezово⁴⁾ а Жавьѣ⁵⁾. а тако есмо ему дали [вечно и непорушно]^{б)} ему и его дѣтем и его нащадком и его намѣстком то то перво реченое село с тыми со всѣми пожитки, штож здавна прислухають тамъ, яко коли есть оу своихъ швѣжхъ границахъ долго и широко и шкругло, яко оуѣхана к нему граница: шт Рознова⁶⁾ черес поле поперек на оустѣе Колового а на оустѣе Ходосова⁷⁾, швчиною^{в)} горѣ до Колуницѣ⁸⁾ подлѣ дубины, по нижний^{д)} конецъ дубины, на верхъ Колуницѣ швчиною алиж до пасѣки, а швчиною поперек^{е)} на стожки^{ж)}, швчиною шт Пѣстынкѣ^{з)} на верхъ Коловецѣ^{г)}. И тако ему даем и дали есмо со малыи, с полми, сѣ ролыями, сѣ сѣножатми, сѣ луками, сѣ паствами, сѣ водами и сѣ ихъ истоки, сѣ рѣками, сѣ потоки, сѣ крѣпницами, сѣ ставы, сѣ шзеры, сѣ мочилы^{и)}, сѣ всакими текучими и стоячими водами, сѣ лѣсы, сѣ ган, сѣ дубровами, сѣ чащи, сѣ дубники, сѣ березники, сѣ вортми, сѣ пасѣками, сѣ корчовымъ, сѣ лозьемъ, сѣ горами^{й)} и сѣ малыи горками, сѣ долинами и сѣ ловаи звѣриными и поточными. Имѣет то держати и вживати и поживати, волен продати и заставити, штдати, замѣкнити, на свои^{к)} лѣпшии пожитки швернути шн и его дѣти и намѣстци. а тое село перво реченое имѣють нам давати подлуг права волоского тыто доходы, штож с пол|о|нинъ [. . . . .]аю^{л)}, а с каждого кмета по в. гроши польскихъ^{м)} краковского разу оу каждый год. а такѣж перво реченый Бладъ имѣет [сѣ того^{н)} села служити] к нашей потребизнѣ копьемъ а двѣма стрѣлци, и его намѣсткове такѣж оуписаную службу [имають служити намъ]^{о)} и нашимъ намѣстком. И на потвержѣньѣ том|у| нашем|у| жалованю^{п)}, казали есмо привѣсит нашу печат. И то сѣ стало оу Ос| . . . |^{р)}, оу четвергъ августа ља., под лѣты

роз|є|тва Х|ри|с|то|ва тисяч^{s)} лѣтъ и ѿ лѣтъ и кѣ четвертого. Я тот листъ вы-
ш|олз|^{t)} з рукъ Ивашка подскарбего, а пи|салъ Банко¹⁰⁾.

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostał po niej tylko sznurek jedwabny koloru białego, czerwonego i zielonego. — Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 350. — Obacz Daniłowicz. Skarbiec nr. 1398. — Dokument ten przedrukowany z błędami w Atkach odnoszących się do historyi juźno i zapadnoy Rosyi, tom I., nr. 15. Pieczęć wisiała wtedy jeszcze przy oryginale, ale Akta wspominając o niej, nie opisują jej.

a) W oryginale łacińskie „z“. — b) wydarte. — c) gromadzkie pole, tloka. — d) w oryginale „нижни.“ — e) tamże: „перек“. — f) kopce graniczne. — g) poprzednio czytamy dwa razy: „Волница“. — h) miejsca z stojącą wodą, mianowicie do moczenia konopi. — i) w oryginale: „чорамн“. — k) tamże: „зкон“. — l) wydarte. — m) w oryginale: „польки“. — n) wydarte. — o) wydarte; w Aktach juźno-zapadnoy Rosji czytamy tu: „намъ и нашимъ...“. — p) opuszczone. — r) wydarte. — s) w oryginale: „гичач“. — t) wydarte.

XXX.

W Nowogrodku 18. sierpnia 1428 roku.

**Witołd, wielki książę, wydając kniahynię Hannę za kniazia Wasyla Ostrog-
skiego, nadaje jej wieś Nowostawce z przysiółkami: Ilin i Bozkowce, dalej
Koblin, Ozlejówkę i Stupno.**

Мы великий кн|а|зь Витовтъ чинимъ знаемо всемъ, хто на сею грамоту сърит или слышитъ чтучи, иже записуемъ и записали есмо к|не|г|и|ни Ганце, коли дали есмо за кн|а|зя Васила Острозского, село Новоставци¹⁾ с приселкы Илын а Бозковци²⁾; также дали есмо Ковалин³⁾ а Озлекву⁴⁾ а Ступно⁵⁾. а то все перво выписаное держати к|не|г|и|ни Ганце Василевоу вечно непорочно никимже до еѣ живота, а по еѣ животе вола коуш дати, вола продати, кам хочет тамже дати^{a)}. Я на то на все дали есмо к|не|г|и|ни Ганцѣ сию грамоту и печат свою велели привесити. а писан в Новгородце⁶⁾ в лет|о| шестисотое^{b)} и девятсотное тридцат шестое, во с|е|редѣ после матки вожьки дна на св|а|ти Фрола и Лавра⁷⁾.

Правнаа великая к|не|г|и|на.

Munimenta ducum in Ostrog; tom I., pag. 112.

Dokument ten przedrukowali w tłumaczeniu polskiem Michał Grabowski i Aleksander Przedziecki w „Źródłach do dziejów polskich“, tom I., str. 162 z datą 1430; także i nazwy miejscowości są tam odmienne. — Porównaj „Kniaziowie i Szlachta“, str. 48.

a) W tekście czytamy: там дежет. — b) t. j.: шестисотное.

XXXI.

W Łucku 5. maja 1429 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje Jesyfowi Czusie wieś Basowo w łuckim powiecie w 300 kopach szerokich groszy.

М[и]л[о]стн[о] вожню мы великий князь Шенстригайло литовский, русский, чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ кому ж то^{а)} потребизна его вѣдати, иже видивъ и знаменавъ службу нашего вѣрного слуги пана Єсифа Чусы и мы порадивши ся с князи и паны з нашею вѣрною радою, даемъ и записуемъ пану Чуси имѣнья з луцкомъ повѣте: Басово¹⁾ со всеми селы и приселки и з волостью з трехъ сотъ копъ грошей, со всеми входы и приходы, с нивами, сеножатми, з дубровами, з ловы звериными и с пташиными, ставы и з млыны, з мыты и со всеми пошлинами, какъ таи вся верхъ мененаи имѣнья сама в совѣк и во веходехъ своихъ маеть. а то все записуемъ пану Чусе, а по немъ ино его женѣ и его дѣтемъ и ближнимъ. а не маемъ ступати ся з тыи имѣнья, алижъ заплативши триста копъ широкихъ грошей пану Чусе або потомъ будучимъ. а в конюхи и в конокормци²⁾ наши з Басови и з Костковчи³⁾, а на Ровномъ з Дички⁴⁾, а в Ляхове з Гиричи⁵⁾, пану Чусе ненадове ступати ся. Я про лѣпшую память и твердость того нашего жалованья печать нашу велики есмо привѣсити к сему нашему листу. Я при томъ были сведоки князи и паны рада наша: князь Александро Ивановичъ Нось, панъ Ивашко Монивидовичъ, панъ Юрша, панъ Киркидий, пан Семашко. Писан з Луцку, в лѣт[ы] Н[е]с[е] Х[ри]с[то]с[а] рож[е]ства д[е] у[н] . ѿ . д[е] . лѣто м[ѣ]с[я]ца мая ѿ . ден, индик[та] ѿ .

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym pąsowym zawieszona pieczęć Świdrygajły.
Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 779.

a) W tekście: „кожеждо“.

XXXII.

W Rzymie 1. stycznia 1432 roku.

Papież Eugeniusz IV. uwalnia książąt i panów litewskich od przysięgi, którą wykonali księciu Świdrygajle, obrawszy go wielkim księciem bez przyzwolenia króla Władysława.

Eugenius episcopus, servus servorum dei. Venerabili fratri*... episcopo wilenensi salutem et apostolicam benedictionem. Sedis apostolice benignitas reductis

ad conscientiam fidelibus post excessum se paternis affectibus reddere proprium consuevit, prout causarum et temporum varietate pensata conspicit in domino salubrius convenire. Cum itaque sicut accepimus dilecti filii, nobiles viri, principes et barones provincie Lithwanie, certis causis inducti^{a)} carissimo in Christo filio nostro Wladislao Polonie regi illustri tamquam ipsorum domino et heredi se obstrinserint atque promiserint solennibus iuramentis, se nullum electuros vel habituros in magnum ducem Lithwanie sine voluntate et consensu dicti regis, qui postea [. . . . .]^{b)} causis [. . .]^{c)} contra formam iuramentorum dilectum filium nobilem virum Swirigalem[!] eiusdem regis germanum, ipso rege non requisito nec consenciente, in magnum ducem elegerunt sibi iuramenta fidelitatis prestiterunt, sicuti in eleccione temporalium dominorum plerunque fieri consuevit, et quia principes et barones ipsi postea, resumpto vigore priorum iuramentorum, de voluntate et consensu regis Polonie prefati dilectum filium nobilem virum Sigismundum in magnum ducem elegerunt, nobis est parte ipsorum humiliter supplicatum, ut ab excessu huiusmodi contra priora iuramenta ipsos absolvere et a secundis iuramentis, que ad prefatum Swirigalem emiserunt, liberare de apostolica benignitate dignemur. Nos itaque pro salute animarum et communi bono et pace christianorum considerantes [multa]^{d)} esse temporibus concordanda, fraternitati [tue]^{e)} prefatos principes et barones Lithwanie, qui dicta iuramenta prestiterunt coniunctim vel divisim, ab omni vinculo peccatorum pro prioribus non servatis iuramentis absolvendi et a secundis iuramentis, quibus se dicto Swirigali quomodolibet obligasse viderentur, penitus liberandi tenore presentium apostolica auctoritate plenam et liberam concedimus facultatem. Datum Rome apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo tricesimo secundo, kalendas januarii, pontificatus nostri anno secundo.

W zagięciu napis kancelaryjny nieczytelny, może . . . . Lateranensis Joh|annes| de N . .
 Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostały tylko ślady cięć.
 Długość oryginału 23, a szerokość 39¹/₂ centymetrów.

---

a) W oryginale czytamy tylko: ind... reszta wydarte. — b) wydarte na trzy centymetry; może: variis inducti causis lub ignotis de causis. — c) wydarte na jeden centymeter; prawdopodobnie „nunc“ lub „nuper.“ — d) wydarte. — e) wydarte.

XXXIII.

W Brodni 21. sierpnia 1433 roku.

Książę Sanguszko zeznaje, iż otrzymał od króla Władysława dobra: Rathno i Krowiczyn z obowiązkiem naprawy i przyrzeka płacić z nich roczną tennę, skoro je ludźmi osadzi.

Nos dux Sanguschco recognoscimus tenore presentium quibus expedit universis, quod bona Rathno cum ipsius districtu a serenissimo principe domino Wladislao dei gratia rege Poloniae et domino nostro generoso recepimus in tenuitatem, quæ quidem bona Rathno cum districtu ipsius hominibus collocare, reformare et ad meliorem conditionem reducere, tenereque ad placitum prefati domini regis Poloniae debemus. Postquam autem erit pax atque quies in partibus illis et ipsam tenuitatem nostram frequentia hominum collocabimus, extunc medietatem de medone^{a)} ex eadem tenuta proveniente prefato domino regi annis singulis dare tenebimur cum effectu et alias consuetudines ceterorum capitaneorum ipsius domini regis in ministracionibus stationum servabimus. Verum prefatus dominus rex considerando, quod Rathno¹⁾ cum suo districtu ad presens est dampnificatum et destructum, ut eo melius ipsius reformationi et collocacioni possemus intendere, bona Crosviczyn²⁾, que sunt filiorum olim ducis Hurconis nepotum nostrorum, de favore speciali adiunxit nobis in tenuitatem, que etiam reformare et hominibus collocare ac tenere et possidere ad beneplacitum eiusdem domini regis debemus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in Brodnia³⁾, feria sexta infra octavas assumptionis Marie, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio.

Z oryginału pergam. znajdującego się w zbiorach XX. Czartoryskich w Krakowie.

a) Danina miodowa.

XXXIV.

W Krakowie 10. czerwca 1436 roku.

Władysław (Warneńczyk), król polski, wyznacza kniaziewi Andruszkowi Ostrogskiemu 100 grzywien monety polskiej na żupach drohobyckich¹⁾.

Wladislaus dei gracia rex Polonie Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quomodo

consideratis multiplicium meritorum studiosis obsequiis preclari principis ducis Andruschkonis de Ostrog, quibus se nobis promptum exhibuit in serviciis maiestatis nostre et paratum, horum intuitu volentes ipsum graciaram nostrarum prosequi favoribus et ad ulteriora plus reddere prompciozem, sibi de consilio nostrorum consiliariorum centum marcas pecunie polonicalis — quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando — in et super zuppis nostris drohobiciensibus dedimus, donavimus, damus, donamus presentibus et largimur ad nostri dumtaxat beneplaciti voluntatem. Quocirca tibi Ianota, zuppario nostro, aut aliis pro tempore existentibus, firmis nostris regalibus damus in mandatis, quatenus expresso duci Andruschkoni ipsius centum marcas exsolvendo, quibuslibet quatuor temporibus vigintiquinque marcas pecunie numeri et ponderis quo supra des et designes, ad nostrarum pecuniarum racionem receptis a ipso post quamlibet solutionem recognicionibus, quas tibi per nostros racionistas in racionem poni faciemus, omnibus procul motis dilacionibus, secus facere non ausurus. Datum Cracovie, die dominica infra octavam corporis Christi, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, sigillo nostro subappenso.

Ad relacionem magnifici Iohannis de Coneczpole regni Polonie cancellarii supremi etc.

Oryginał na pergaminie znajduje się w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich. Pieczęć oderwana, pozostał tylko pasek pergaminowy. — Oryginał przedrukowany w Aktach grodzkich, tom V., nr. 66. — Kopia w Munimenta ducum in Ostrog, t. I., str. 6.

XXXV.

W Kijowie 17. października 1437 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje Kalenikowi Myszkowiczowi za jego wierne służby wieś Burkowce w powiecie żytomirskim, w Zwiablu trzy słobodyszcza: Meżyjewicze, Chodorkowicze i Tejkowicze, w owruckiem powiecie wieś Ostafiewo, a pod Polonnem Wyszczykusowicze.

М|и|а[о|стью| вож|е|ю| мы великий княз Шв|ит|рик|га|йл| литовский и русский и
иныхъ, чиним знаменито и даем ведати каждому н|и|нешним и н|а^о| потом буду-
щимъ, хто на него возрит или его чтучи слышит, комуж того будетъ потребно, иж
видев и знаменовав нам служес верную а nigdy не шшценую н|а|шого верного слуги
п|а|на Каленика Мишковича и мы поради с|а| з нашими князи и п|а|ны, з нашою
верною радою, даем и дали есмо тому предреченому Каленику с житомирском повете

село Бѣрковцы¹⁾ а словодица во^{b)} Зваган²⁾: а Меживичи³⁾, а Ходорковичи⁴⁾, а Тейковичи⁵⁾, а в овруцком повете село Остафьево на Норине⁶⁾ как Остафей держал, а Балковичи⁷⁾, а Демидковичи⁸⁾, а Дмитриевича⁹⁾ дети на Хвасничи¹⁰⁾, а под Полоным Бицикусовичи¹¹⁾, а селище¹²⁾ на Усть-Каменицы¹³⁾ на Глучи; и мы емѣ дали и записали за его верную службу тые села верхѣ описанные со всем с тым што к ним з века и здавна слушало^{c)} и тагло и так са слушает вечно и непорушно со всеми входы и приходы, ничего на себе не выменивал, с приселки, из селищи, с нивами, ис пашнами, из лесы, из дѣбовами, з вортными землями, з ган, ис пасеками, з ловы и з ловищи, з вобровыми гоны, из зеремены, из криницами, сз озеры^{d)}, ис потоки, из ставы, из ставищи, из малыны, з мыты, з волоты, из рудами, и так што в тых именах собе примыслить и на нову корени посадит, и со всеми платы, што к тым именах слушает и слушало, и так: з луги, из сеножатми и со всеми пожитки; может собе полепшивати и розширити и всадити и примножити. а даем тому предреченомѣ пану Каленику вечно и непорушно ему, а по нем и детем его и внучатом, его ближним, щадком его; воли во всех тых именах кому штдати, продати и променити: пан Каленик и его ближнии по нем будучие.

Я при том были светки наша рада: архимандритъ печерский Еврамей, а княз Иван Путата, а воевода киевский пан Юрша, а княз Борис Глинский, а пан Ластавский¹⁴⁾ староста каменицкий, а пан Петръ Бойницкий, а пан Бойдило, пан Гринко Гурвилович, пан Ёско Мишкович, а пан Ромейко, а пан Михайло Мошенский. а на подтвержене того н|а|шого жалована, про лепшую память и твердость, печат н|а|шу велели есмо привесити к сему н|а|шомѣ листѣ.

Пи|сан 8 К|ие|ве, под лет|ы| рождества Х|ри|с|то|ва .д. лет и у̃. ѿ. ѿ. лет, м|е|с|ца вк|т|авр|а| ѿ. ден, индикт|а| ѿ.

Приказ кн|а|з|а Борисов|а|¹⁵⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 28—29.

Dokument ten przedrukowany w Aktach odnosiaszcychsia ku istorii juznoj i zapadnoj Rosyi, tom I., nr. 19 z aktu sądowego (w sporze między księciem Wasylem Konstantynowiczem Ostrogskim, a księżną Beatą żoną księcia Pii Ostrogskiego, roku 1541) w metryce litewskiej.

a) „н“ опущено. — b) в тексте: „во в Зваган“. — c) в тексте: „слушало“. — d) в тексте: „озеры.“

XXXVI.

W Ostrogu 2. września 1438 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje Hrehoremu Streczenowiczowi wsie: Bielikowce i Słobódkę w latyczowskim powiecie w 300 kopach groszy szerokich i obowiązuje go do służby z tej darowizny.

Мн|а|о|стью в|о|жию мы великий кн|а|зь Шентрикгаилз литвский || русский и иных, чиним знаменито сим нашим листом каждому доброму н|н|ешним || и потом будущим, хто намь возреть или чтучи его оуслышитъ, комуж то коли его будетъ потребизна, ижъ видѣе и знаменав нам службу вѣрную а нигды не впущеную нашего вѣрного слуги пана Григорья Стреченовича, и мы порадиеш|и|с^{a)} с наш|и|ми кн|а|зи и с паны и с нашею вѣрною радою, дали есмо ему и записали за его вѣрную службу села оу летическом повѣте на има Бѣликовци а Гловодка¹⁾ со всѣм, што к тым селом из вѣка а здавна слушало и тягло, вѣчно и непорушно, со всѣми входы и приходы и сз приселки и сз селици и с нивами и с пашнями и с лесы и з дубровами и з борзтными^{b)} землями и с гаи и с пасеками и с ловы [и с ловици]^{c)} и з вобровыми гоны и сз зеремьны^{d)} и с реками и сз шзеры^{e)} и с кринницами и с потоки и ставы и ставици и со малыны и с мыты и с волоты [и з рудами]^{f)} такѣ, што в з тых имѣньехъ совѣ примыслить, на новом корени посадить и со всѣми платы, што к тым имѣньем слушаеть и слушало, и такѣ с луги и з дубровами и сеножатми || и со всѣми пожитки. Можетъ совѣ полѣпшивати и росширивати, всадити и примножити. а даем тому предреченому пану Гринку Стреченовичу вся таа верху именованаа мѣста оу трехъ сот копах широких грошей, а по нем ино его дѣтемъ и его внучатом и его ближним. Я пакливы хотѣа хто под паном Гринком Стреченовичом тыхъ имѣней добывати или под его детми или под его внучаты и под его счетки и под его ближними взяти, тогда первѣе имаеть дати триста коп широких грошей пану Гринку алюбю его дѣтем алюбю внучатом и ближним его, тож имаеть тое имѣнье под ними взяти. а пан Григорей Стреченович имаеть служити с того имѣнья копьем и гдѣ будетъ нам потребно. Я при том вили сведоки наша рада: вл|а|д|и|калуцкий Феодосий, а пан Монивид староста подольский и кременецкий, а кн|а|зь Насилей Яндрѣевич маршалокъ нашъ, а кн|а|зь Яндрѣй Насильевичъ маршалокъ нашъ, а пан Ёвушко Толкачевич²⁾. а на потверженье того нашего жалованья, про лѣпшюю память и твердость, и печать нашу велѣли есмо привѣсити к сему нашему листу.

Пн|сан в з Острозк^{g)}, под лѣты р|о|ж|ества Ісуса Хри|с|то|ва д|а| лѣтъ и вѣ. л. й. лѣто, м|ѣ|с|ца сентявриа в. д|ѣ|нь, индикта д.

Я пана Самашков приказъ³⁾.

Писал многогрѣшный Снаксарь⁴⁾, великого кн|а|зя писарь.

*

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym koloru pąsowego zawieszona pieczęć ale zatarta. — Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 430. — Przedrukowany w Aktach odnoszących się ku historii juźnoy i zapadnoy Rossyi, tom I, nr. 20.

a) W oryginale: „пораднвшс“. — b) tamże: „з берзнымн“. — c) wydarte. — d) budowy bobrów. — e) w oryginale: „созеры“. — f) wydarte. — g) w oryginale: „вострозк“.

XXXVII.

Buda 20. maja 1441¹⁾ roku.

Władysław III. zagrabia księciu Sanguszkowi za gwałtowny najazd zamku Ratna i różne gwałty, powiat jego koszerski i nadaje takowy Dersławowi z Rytwian, staroście chełmskiemu, na tysiąc złotych węgierskich.

Wladislaus dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod nos animadvertentes magne rebellionis et adversitatis insidias ac temerarie accionis pertinaciam ducis Senguschconis, quibus ipse in offensam maiestatis nostre regie in dies multos ausus fuit pertinaciter insevire, jam bona nostra regni Polonie hostiliter invadendo jamque diversis depopulationibus eciam ignis immissione illud disturbando, vastando et immaniter destruendo ac fideles nostros crudeliter opprimendo et nonnulla nostra bona et pertinencias regni nostri predicti indebite occupando — sicut pridem ipse cum suis complicibus unitus invadens castrum nostrum Rathno²⁾ et ipsum dolo intercipiens burgrabium nostrum castrum eiusdem et nonnullos fideles nostros turpissima morte condempnavit — ne igitur ipse pro suis huiusmodi excessibus adversus maiestatem nostram commissis impunitus remaneat quin potius penam accipiat talionis, districtum totum cosseriensem³⁾, cuius possessionem ad hactenus ipse Senguschco gaudebat, ab eodem duximus auferendum et auferimus per presentes. Consideratis autem multimodis ac fidelibus obsequiis integre quoque fidei puritate magnifici Derslai de Rithwiany capitanei nostri chelmensis fidelis dilecti, que erga culmen nostrum regium re et opere evidentem iuravit et hiisdem nobis quoadusque constanter placere studuit et potissime in assecuratione sacri dyadematis huius nostri Hungarie regni et negociorum nostrorum in ipso regno felici prosecutione⁴⁾ in decenibus armorum aparatibus cum sumptibus et impensis ac familiarum suarum pluralitate nobis gratissimos exhibuit famulatus, horum igitur et aliorum meritorum suorum intuitu sibi Derslao et suis successoribus prefatum totum districtum cos-

seriensem cum omnibus opidis et villis ad ipsum districtum quomodolibet pertinentibus et prout ipsa bona dictus Senguschco ad hactenus tenuit et possedit, in mille florenis hungaricalibus auri boni et iusti ponderis per nos sibi donatis, cum omni jure dedimus in tenutam, damusque, donamus et largimur graciose per presentes per ipsum Derslaum et suos posteros in dictis mille florenis auri cum omnibus utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, curiis, prandiis, agris, pratis, campis, silvis, mericis, nemoribus, gaiis, rubetis, virgultis, fluminibus, lacubus, piscinis, piscaturis, rivulis, torrentibus, stagnis^{b)}, paludibus, aquis, molendinis, emolumentis, venacionibus liberis aucupacionibus, mellificiis, attinenciis et obyencionibus universis, eciam cum servitoribus omnibus et plena iurisdictione subditorum habendam, tenendam, utifruendam et pacifice possidendam ita diu, quousque sibi vel suis successoribus dicti mille florenorum per nos vel successores nostros ex integro persolvantur, quibus exsolutis dicti districtus opidorum et villarum possessio ad nos et successores nostros devolventur, iuribus tamen nostris et stacionibus regalibus semper salvis. In cuius rei fidem sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum Bude, sabbato ante dominicam rogacionum, anno domini MCCCCXL primo.

Ad relacionem magnifici Johannis de Coneczpole r. P. cancellarii.

Kopia z naszego wieku w archiwum sławuckiem. — Daniłowicz, Skarbiec nr. 1791 wspomina o tym dokumencie mylnie pod rokiem 1443. Oryginał tego aktu był podług niego w metryce sekretnej koronnej. Porównaj: Caro Geschichte Polens, tom IV., str. 263.

a) W tekście: „prosecucioni“. — b) w tekście: stangnis.

XXXVIII.

W Kijowie 9. grudnia 1442 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje Andrzejowi Wołotowiczowi wieś Michlin w łuckim powiecie.

М|и|л|о|стью в|о|жьёю мы великий кн|я|зь Шв|и|т|р|и|к|га|й|л|з литовский и русский и иных, чиним знакомио и даемз вѣдати симз нашимз листомз каждому доброму нынешнимз и потомз будущимз, хто нань возреть или его чтучи оуслышитъ, комуз то колн его будеть потребизна, иже видевз и знаменавз служеву намз вѣрнүю а никды не шпущенүю нашего вѣрного слуги пана Яндрѣя Волотовича и мы порадиеси с нашими кн|я|зи и с паны и с нашею вѣрною радою, даемз и дали есмо тому

предреченому пану Андрѣю за его вѣрнѣю службу село Мухлинъ¹⁾ оу луцкомъ повѣкте противъ его отчизны Загорова²⁾, со всімъ с тымъ што к тымъ селомъ з вѣка здавна слушало и слушаетъ, вечно а непорѣшно, со всіми оуходы и приходы, ничего на себе не выменивая, съ селяци и с нивами и с пашнами и с лесы и з дубровами и з борзтными землями и с пасеками и з ган и с ловы и с ловици и з бобровыми гоны и с зереманы^{а)} и с реками и съ озеры^{б)} и криницами и с потоки и ставы и ставици и со малыны и с мыты и з волоты и с рѣдами, и такѣ што в тыхъ имѣньи примыслить совѣк, на новомъ корени посадить, и со всѣми плааты, што к тому имѣнью слушаетъ и пред тымъ слушало, и такѣ с луги и с сеножатями и со всѣми пожитки; можетъ совѣк полѣпшивати и росширивати и всадити и примножити. а даемъ тому предъписаному пану Андрѣю Болотовичю верху менованая мѣста вѣчно и непорѣшно ему, а по немъ ино его дѣтемъ и его внучатом и его важнимъ счеткомъ. Болни во всихъ тыхъ имѣньяхъ кому отдати и продати и променити: панъ Андрѣй Болотовичъ и его вьажни^{в)} и по немъ вѣдущини. Я при томъ были^{с)} сведоки наша вѣрная рада^{д)} кнѣзи и панове: кнѣзь Александръ Ивановичъ Носъ, панъ Ивашко Монивидовичъ, панъ Юрша, кнѣзь Борисъ Глинскій, панъ Иванъ Гулевичъ, панъ Грицко Кирдѣвичъ, панъ Иванъ Чорный, панъ Андрѣй Дчюса маршалокъ нашъ, панъ Савастзианъ. Я на потверженъе того нашего жалованья, пролѣпшую память и твердость, и печать нашу велѣли есмо привѣскити к сему нашему листу. Я пи|сан в Киеве, подъ лѣты ро|ж|е|ства Исусъ Х|ри|ст|о|ва .д. лѣтѣ и ѿ. м. ѿ. лѣта, мѣсяца декавриа .д. д|е|нь, индикта ѿ.

Приказъ п|а|на Андрѣевъ Дчюсича маршалковъ³⁾.

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostał po niej tylko sznurek jedwabny, koloru pałowego. — Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 655. — Przedrukowany w Aktach odnoszących się ku historii juźnoy i zapadnoy Rossyi, tom I, nr. 21.

a) Budowy bobrów. — b) w tekście: „озеры“. — c) w oryginale: „были“. — d) опущенные.

XXXIX.

W Birsztanach 23. marca 1443 roku.

Kazimierz Jagiellończyk uwiadamia ludność Ratna i Wetel, że ich nadał kniaziowi Sanguszcze.

Сам великий кнѣзь Казимиръ королевичъ.

От великого кнѣзя Казимира королевича ко всімъ мужемъ Ратнаномъ и Бетланномъ. Дали есмо Ратно и Бетлы¹⁾ кнѣзю Гонкушкѣ и со всіми вами, якъжъ есть

ЕГО УТЧИНА, И ВЫ ВЫ ЕГО ВЫЛИ ПОСЛОУШНИ СВОЕГО УТЧИЧА, А ИНОГО НИКОГО. ПИСАН 8
БЕРШТАХ²⁾, В ПАТНИЦЮ ТРЕТЕН НЕДЕЛИ ВЕЛИКОГО ПОСТА, МАРТА КѢ. ДЕНЬ, ИНДИКТА³⁾.

Пан Кастолтз виленский воевода, пан Монивид троцкий воевода, а пан Пётраш земьски маршалок, вса рада литовьская⁴⁾.

Oryginał na kartce papieru; długość 20, a szerokość 10 centymetrów. Po pieczęci wy-
ciśniętej u dołu, na czerwonej masie, pozostały tylko ślady.

XI.

Міędzy rokiem 1443. a 1452^{a)}.

**Князь Wasyl Fedorowicz Ostrogski ponawia zapis swego ojca, który nadał
cerkiew Matki Boskiej, na klasztor św. Dominika.**

Се из князь Василей Федорович Острогский: иже отец мой князь Федоръ
ставил церков матку вожею на клаштор томъ закону св[я]т[о]го Доминика, а также
записал выаз и дал запис князю Ину мнихъ Чехъ, и азъ теж записываю тую цер-
ков на клашторъ по отца своего записаню, занеж отца моего запис в тыи вааки
изываз, и азъ и инъ записываю ту церков на клашторъ. а по семъ записаню нена-
добе вступати са светским попом в тот клаштур, лише мнихом.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 119. — Przedrukowany w „Kniaziowie i
Szlachta“, str. 39.

a) W roku 1443 spalili Tatarzy Ostrog, przyczem i zapis kniazia Fedora Ostrogskiego przepadł; w roku
1452 odbiegli Dominikanie zapisanej im cerkwi. Powtórny więc zapis kniazia Wasyla Fedorowicza Ostrogskiego
mógł co najprędzej nastąpić już w roku 1443, t. j. w tym samym, w którym Tatarzy Ostrog spalili, a co naj-
później w roku 1452, w którym Dominikanie Ostrog opuścili. Obacz „Kniaziowie i Szlachta“ str. 39 i 40.

XII.

W Łucku 16. stycznia 1444 roku.

**Wielki książę Świdrygajło nadaje służbę swemu Michałowi Olechnowiczowi za
jego wierne usługi następujące wsie w krzemienieckiej włości: Ceceniowce i
Krasików na Słuczy, Zacharowce na Bohu i Kotiużyńce na Bożku.**

Милостью боюю мы великий князь Швентригана литовский и руский, чи-
ним знаменито и даем вѣдати сим нашим листом каждому, хто намъ возрит наи

ЕГО ЧТҮЧИ СКАШНІТ, КОМУЖ ТО КОЛИ ЕГО ПОТРЕБНО БҮДЕТ, ИЖ ВЗРЕВШЕ ЕСМО ВЕРНОСТ А СЛУЖБУ ВСЕГДЫ || НЕ УМЕШКАННҮЮ Н|А]Ш[О]ГО ВЕРНОГО СЛУГИ МИХАЙЛА ОЛЕХОВИЧА, И МЫ ЕСМО ЕМУ И ЗАПИСАЛИ ЗА ЕГО ВЕРНҮЮ СЛУЖБУ СКА 8 КРЕМЕНЕЦКОЙ ВОЛОСТИ НА ИМА: ЦЕЦЕНОВЦИ¹⁾, А КРАСИЛОВ²⁾ НА СЛУЧИ, А ЗАХАРОВЦИ³⁾ НА БОГУ, А КОТЮЖИНИЦИ⁴⁾ НА БѢЖКУ, СО ВСИМ С ТЫМ ШТО К ТЫМ СЕЛАМ ПРИСЛУШАЕТ: СЗ СЕЛИЦИ И З ЛЕСЫ И З ДѢВРО ВАМИ И З ВОРТНЫМИ ЗЕМАМИ И С ПАСЕКАМИ И З НИВАМИ И С СЕНОЖАТМИ И З РЕКАМИ И СЗ ОЗЕРЫ^{а)} И С ПОТОКИ И СТАВЫ И С СТАВНИЦИ И З ЛОВЫ И ЛОВИЦИ И СО ВСИМ С ТЫМ, ШТО К ТЫМ СЕЛОМ З ВѢКА ЗАДВНА СЛУШАЛО И ТАГЛО. А ТО ДАЛИ ЕСМО ЕМУ НА ВѢКИ НА ВЕЧНЫИ БЕЗ ВСАКОГО ПОДВИЖЕНІА ДО ЕГО ЖИВОТА, А ПО ЕГО ЖИВОТЕ ИНО ЕГО ЖЕНЕ И ЕГО ДѢТЕМ И ЕГО ВНУЧАТОМ ВЕЧНО И НЕПОРѢШНО. А СЛАЗЕ НАШОМЪ МИХАЙЛ С ТОГО ИМЕНІА СЛАЗИТИ НАМ ВЕРНО БЕЗО ЛЬСТИ И ХИТРОСТИ ДО СВОЕГО ЖИВОТА И С|^{б)} СВОИМИ ДЕТМИ.

И ПРИ ТОИ РЕЧИ ВЫЛИ СВЕДКИ НАША |РА|ДА^{с)}: ПАН МОНИВИД СТАРОСТА ПОДОЛСКИЙ И КРЕМЕНЕЦКИЙ, А ПАН ЮРИ МАРШАЛОК Н|А]ШЬ, А ПАН ОКУШКО, А ПАН ШАРЕЙКО. И ПРО ЛЕПШЮ ПАМІАТ И ТВЕРДОСТ И ПЕЧАТ НАШУ ПРИВЕСНАИ ЕСМО К СЕМЪ НАШОМЪ ЛИСТУ; А П|И|САН В ЛУЦКУ, ПОД ЛЕТ РОЖЕСТВА Х|РИ|С|ТО|ВА .Д. ЛЕТ И V. Л. ЧЕТВЕРТОГО ЛЕТА, М|К|С|А|ЦА ГЕНВАРА Ш. ДЕН, ИИДИКТ ЁІ.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 118—119.

а) W oryginalne: „озеры“. — б) тамже: „и своими“. — с) „ра“ opuszczone.

XLIІ.

We^f Lwowie 2. czerwca 1444 roku.

Piotr Odroważ ze Sprowy, wojewoda i starosta generalny ziem ruskich, potwierdza zrzeczenie się wójtostwa w Bobrec przez Annę, córkę Hinczy a żonę Zygmunta z Nowosielec, na rzecz Piotra Wnuczka, za 500 grzywien monety polskiej.

Nos Petrus Odrowansch de Sprowa, palatinus et capitaneus terre Russie generalis, significamus tenore presencium quibus expedit generaliter universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostram veniens presenciam nobilis et virtuosa Anna, vera et legitima heres advocacie bobreczensis, olim filia Hinczonis, cum viro suo nobili Sigismundo de Nowosyelcze, sana mente et compos existens rationis, non compulsa nec coacta neque aliquo erroris devio seducta, suorum freta consilio amicorum, cum privilegio sufficienti sigillo sub majestatis regalis communito, publice et notorie rocognovit per expressum: quia generoso domino Petro Wnuczconi de Cuthnya alias de Pyanthni-

czany, advocaciam ibidem in oppido Bobrka¹⁾ situatam in terra Russie et districtu leopoliensi ad ipsam iure hereditario pertinentem, pro quingentis marcis monete et numeri polonicalium consuetorum — in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando — rite et racionabiliter vendidit et cum nostro consensu et adhesione premissa Anna dicto domino Petro Wnuczek huiusmodi advocaciam in Bobrka perpetue resignavit cum effectu, cum omnibus et singulis ipsius advocacie censibus, fructibus, redditibus, proventibus, appendiis, coherenciis, annexis et obventionibus universis, quibuscunque nuncupentur nominibus, prout sola tenuit, uti fruebatur, habebat et possidebat, nihil pro se nec suis posteris aut consanguineis iuris, proprietatis, seu dominii in eadem advocacia bobreczensi reservando, per ipsum dominum Petrum Wnuczkonem et suos successores legitimos habendam, tenendam, huiusmodi advocaciam uti fruendam, collocandam, possidendam, pacifice et quiete vendendam, donandam, alienandam, commutandam et ad usus suos beneplacitos convertendam, prout sibi aut suis successoribus posteris melius et utilius videbitur expedire. Et ut hec vendicio ipsius advocacie perpetua et nostra adhesio consensus robur obtineant perpetue et eviterne firmitatis, presentes litteras nostri appensione sigilli iussimus communiri. Datum in Leopoli, feria tertia festi „penthecostes“, de anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto; presentibus generosis et nobiles dominis: Johanne Golambek de Zymnawoda subiudice, Nicolao Gologorsky subdapifero, Nicolao Clusch de Wynyany subpincerna^{a)} — leopoliensibus; Petro et Nicolao germanis de Romanow, Wlodkone de Byelka, aliisque quam pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Oryginał pergaminowy; po pieczęci pozostały tylko ślady cięć.

---

a) W oryginale: subpincerne.

XLIII.

W Stupnie 15. sierpnia 1444 roku.

Wyrok (kopy) w sprawie granicznej o Stupno i Moszczenicę między kanclerzem Fedkiem, a Daniłem Wołoszynem.

Я се ја пан Панаско Голубович, а ја пан Михайло Целович, а ја пан Лах Ко-
нюский сознаваем снмз нашимз листом — жаловал перед нами пан Федко канцлер
господару н|а|шомз, кн|а|зю великому Шентрыкгайас, на Данила на Болошина, а рек:
ты седншиз на моей земли на стѣпенской, на Моцаницы; и Болошин рек: твоа дей

м|и|а|о|сть мнѣ дал кн|а|же великий, а Моценица¹⁾ твоя. и пан Федко стоа |рек|^{а)}: дай мнѣ г|о|с|по|д|а|рю розездцы з десяти копз^{б)}. и княз великий послаа нас, а на виноватом дал нам десат копз; а самому пану Федкѣ княз великий не велел ехати; велел ему слуги свои послаати к томѣ розездѣ. и мы там ехали и стали есмо на той Моценицы. и п|а|на Федковы слуги поставили свои старцы, а Колошин свои. и мы старцов роспытали и старцы снем сѣ и згодив сѣ на едно место и сознали перед нами, аж з давных давен есть ступенское, а Ступане сами тут дворы своими седали на той Моцаницы. коли пак стала вака з земли и они пошли под лес к Ступну²⁾ на речкѣ на Любов³⁾; а Моценица шт Ступ|на^{с)} не штхоживала. и мы того досмотревши и вымзревши || гораздз, п|а|на Федка есмо в том шправили и послак з его людей звали есмо шмздесат грошей, а тую Моценицѣ по старому привернули есмо к Ступнѣ. а на Даниле на Колошине взяли есмо проездз десат коп. а на то и листз наш сшовый дали есмо пану Федкѣ. а про лучшее шведцтво и памет и печати есмо свои привесили к сему нашому листѣ. Дан з Ступне, август|а| ѿ ден, индикт з⁴⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 18—19. — Przedrukowany w „Kniaziowie i Szlachta“, str. 45—46.

a) Wstawione jako słowo, które się tu rozumieć ma; „стоа рек“, to jest: stojąc przy swoim, rzekł. — b) to jest: 10 kóp jako karę za niesłuszne pretensye; „розездцы“ zaś ci, co mają rozgraniczyć i rozstrzygnąć spór. — c) w tekście: „шт Ступна“.

XLIV.

W Lucku 14. lipca 1446 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje służbę swemu Oliferowi za jego wierne usługi wieś Huchny i sieliszcze Staje w Luckim powiecie.

М|и|а|о|стью вожю мы великий кн|а|зь Шентрикгайлз литовский и руский и иных, чиним знаменито и даем вѣдати сим нашим листом каждому довромѣ нынешним и на потом вѣдущим хто нань возрит или слышит чтучи, комуж того вудеть потребно, иж видеет и знаменает службу нам верную а никгда не шпущеную н|а|ш|о|го верного слуги Шлыфера и мы порадились з нашими кн|а|з|а|ми и паны и з нашею верною радю, даем и дали есмо тому верномѣ нашому слазе Шлферѣ || и записали за его верную службу село Глухни¹⁾ и селище Стан²⁾ з луцкомз повѣте торговницкое село³⁾. а дали есмо верному нашему слазе вечно и непорѣшно со всеми входы и приходы, ничего на себе не выменивал^{а)}, со всем с тым што к тому селу

ТАГЛО И СЛУШАЛО ИЗДАВНА: С ПРИСЕЛКИ, З НИВАМИ, С ПАШНАМИ, З ЛЕСЫ, ИЗ ВОРТНЫМИ ЗЕМЛАМИ, ИЗ ЛОВЫ, ИЗ ЛОВИЦИ, ИЗ ВОБРОВЫМИ ГОНЫ, ИСЪ ЗЕРЕМАНЫ, ИЗ РЕКАМИ, ИСЪ ШЗЕРЫ, ИС КРИНИЦАМИ, ИС ПОТОКИ, ИС СТАВЫ И СТАВИЦИ, И З МЫТЫ, И ТАК ШТО В ТЫХ ИМЕНЕХЪ СОБЕ ПРИМЫСАИТ, НА НОВОМ КОРЕНИ ПОСАДИТ, СО ВСЕМИ ПЛАТЫ ШТО К ТЫМ ИМЕНЕХЪ СЛУШАЕТ И СЛУШАЛО, И ТАК ИС ЛУГИ, ИЗ ДВЕРОВАМИ, И СЕНОЖАТМИ, ИС ПАСЕКАМИ И СО ВСИМИ ПОЖИТКИ. МОЖЕТ СОБЕ ПОЛЕПШИТИ И РОЗШИРИВАТИ, ВСАДИТИ И ПРИМНОЖИТИ. А ДАЕМ ЕМУ ВЕЧНО А НЕПОРЪШНО ЕМУ И ЕГО ДЪТЕМ И ВНУЧАТОМ ЕГО И БЛИЖНЫМ ЕГО И ЕГО ШАДКОМ; ВОЛНИ ВО ВСИХ ТЫХ ИМЕНАХЪ ШТАДАТИ И ПРОДАТИ И ПРОМЕНИТИ.

И ПРИ ТОМ ВЫЛИ СВЕДКИ ВЕРНАЯ НАША РАДА: ВЛАДЫКА ЛУЦКИЙ ФЕВДСЕЙ, А ПАН ИВАН ГУЛЕВИЧ, А ПАН КОЗАРИН МАРШАЛОК ЗЕМСКИЙ, А ПАН ИВАН ЧЕРНЫЙ, А ПАН ИВАН БОЛОТОВИЧ. И НА ПОТВЕРЖЕНЕ ТОГО НАШЕГО ЖАЛОВАНИЯ, ПРО ЛЕПШУЮ ПАМАТ И ТВЕРДОСТ И ПЕЧАТ НАШУ ВЕЛЕЛИ ЕСМО ПРИВЕСТИ К СЕМУ НАШОМУ ЛИСТУ.

И ПИСАН В ЛУЦКУ, ПОД ЛЕТ РОЖЕСТВА ИСХОВА ХРИСТОВА 75. ЛЕТ И 7. М. 5. ЛЪТО, ИЮЛѢ^{b)} ДІ. ДЕН, ИНДИКТ 5І^{a)}.

Приказ князя Борисов⁵⁾ подканцлераго^{c)}.

Снаксарь.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 112—114.

a) Zwykle czytamy: „не вымена“ lub „выменяючи“. — b) w tekście: июлѢ. — c) w tekście: подканцлераго.

XLV.

W Puniach 31. sierpnia od 1440—1446¹⁾ roku.

Kazimierz Jagiellończyk uwiadamia Łoszyczanów, że Łoszycę nadał kniaziowi Aleksandrowi Songuszkowiczowi.

От великого князя Казимира королевича ко всем Лошичаном.

Дали есмо Лошицю²⁾ князю Александру Сонзкушковичю со всем, што к Лошици слышеть и вы вы его были послушни во всемъ. а писан оу Пуні³⁾, августѣ 15. дѣнь.

Oryginał na kartce papieru. U dołu wyciśnięta na masie czerwonej pieczęć wielkiego księstwa litewskiego. (Pogoń). — Długość oryginału 22, a szerokość 9 centymetrów.

XLVI.

W Brześciu 20. kwietnia 1448 roku.

Князь Juryj Wasylewicz Ostrogski sprzedaje bratu swemu kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi wsie: Mniatyn, Hołowezyce, Podborce i Dietynicze.

Се я кн|а|зь Юри Василевич Острогского продал еси дѣлицы свою иванскую, што ми са в дѣлу достала брату своему кн|а|зю Ивану Василевичу Острогскому за полседманецат коп грошей, первое село Мниатин¹⁾, другое село Головичи²⁾, а Подборци³⁾, а Дѣтиничи⁴⁾ со всем с тым, што к тым селам здавна тагнет вѣчно и непорушно, ему и детям его. а моим наследкомъ с кн|а|зю Ивановы наследки, не ступатиса с тые с|е|ла²⁾. а при том быа кн|а|зь Василей Лукомский, а пан Василей Хребтович, а пан Гринко Мскося, а пан Дорг, а пан Бран, а пан Мишко Гауский. пи|сан с Берести, м|ѣ|с|а|ца април|а| ѿ ден, индикт ѿ⁵⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., str. 117.

a) Czytamy: „сла“.

XLVII.

W Łucku 24. września 1451 roku.

Wielki książę Świdrygiełło nadaje koniuszemu królewskiemu Hryńkowi wieś Chrapino w turowskim powiecie.

Ми|а|о|стью вожею мы великий кн|а|зь Шендригаило Шендридович, чиним знаменито сим н|а|шим листом и даем ведати каждому доброму нынешним и потом будущим хто нашь сзрит или чтучи его слышитъ кому коли его потребно будет, ижесть сзрели есмо и сразумели знаменитую службу королю и нам nikdy не умешканую верного слуги и конюшого королева п|а|на Гринка и мы порадивши са из нашою радюю и со кн|а|зи и паны, дали есмо ему село с туrowsком повѣте Храпино подле Глинного¹⁾ и со всеми доходы и приходы как издавна и з века слушало и слушает к тому селу; и мы ему по томуж дали ис поли, з дсеровами, ис лесы, ис пасеками, из ловы, из даньми, из сеножатми, из волоты, из бовровыми гонны, вечно и непорушно до его живота, а по его животе ино его детям и ближным его. Я при том были рада н|а|ша: кн|а|зь Михайло Васильевич, а пан Немера староста

луцкнй, а пан Петраш Мылскнй маршалок земскнй, а пан Андрей Мишкович, а пан Федко крайчнй, а пан Юшко Бойдатович, а пан Генко подканцлернй. Я про лепшюю сведомость и твердость и печат нашу казали есмо привесити к сему нашоу листу. Писан листъ 8 Луцку, мѣсѣца сентавѣра ѿ дѣна, индикта ѿ еи, подъ летъ роженства Христова тисач лѣтъ девѣт сот девѣтоѣ).

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 42.

XLVIII.

W Łucku 31. grudnia 1450 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje słudze swemu Mytkowi, krewnemu Niemiry starosty łuckiego, następujące dobra: w peremilskim powiecie wieś Lipe, we włodzimierskim wsie: Budiaticze, Tyszkowicze, Dubrowicę, Lasznę i Stiahy.

Милостью вожью мы великий князь Швитриггайла Ольгирдовичъ чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ каждоу доброму нинешнимъ и потоумъ боудущимъ ктожь на него оузрѣти аebo чтоучи его оуслышитъ, комоужь коли боудеть его потребно: оузрѣвши есмо знаменитою намъ слоужбоу а николи незамешканую слоуги нашего вѣрнѣго пана Митка^{а)}, племянника пана Немири старосты луцкогѣ, и мы добравши сѣ с нашими князи, с нашими паны, с нашею радою дали есмо емоу село Липоу¹⁾ оу перемильскомъ повѣтѣ сѣ овѣма^{б)} верѣги ставоу и со манномъ и со мшанцом^{в)}, с мытомъ; а дроугое село на погорьи оу володимерьскомъ повѣтѣ Боудатичи²⁾, а Тишковичи³⁾, а Доувровица⁴⁾, а Лѣшнаѣ и Стаги⁵⁾ со всѣми тыми доходъ и приходъ^{д)}, што к тымъ селомъ широко и шкроугло слоушаетъ и тагнеть тыми разы, с полемъ, з рольами, из ган, из доувровами, з лѣсы, с пасеками, з ловици, з реками, сѣ шзеры, со малыны, исѣ ставы и ставици, изъ зереманы, з болоты, з роудами, исѣ сѣкножатыми, с крыницами, с потоки, из боры, из вортъными землями, со всѣми правы, со всѣми пожитки, ничого совѣ не выменяючи. Можеть совѣ полѣпшивати и соросширивати, на новомъ корѣни посадити^{е)}. а дали есмо напредреченому паноу Митку^{д)} сверха выписана села емоу вѣчно на веки непороушно. Можеть штдати и продати и на цѣркѣвь по своей доуши дати и ближнемоу своемоу изъ своей роуки дати и подаровати по немъ боудущомъ. Я при томъ были светки рада наша: князь Иванъ Васильевичъ, а братъ его князь Михайло маршалокъ нашъ, а панъ Козаринъ Разанович, а панъ Немира староста луцкнй, а панъ Андрей Болотович, а панъ Васко Гоулевич, а Ивашко Невзлич, а иныхъ много добрыхъ при томъ было. а еше на потверженне сего нашоу листа, про лѣпшее сведоцтво и твердость,

и печат нашу казали есмо привѣсити к сѣмоу листоу. Дан и писанъ в Лоуцкоу, декабра 11. день, в лѣта Исуса Христа рождества 1. лѣтъ 1. ста и шестьдесят лѣтъ⁶⁾.

Приказъ князя Михайла Василевича; Юшко писалъ⁷⁾.

Oryginał pergaminowy; pieczęć zawieszona na sznurku z pelii pasowej odpadła, pozostał tylko sznurek. — Długość oryginału 23, a szerokość 28 centymetrów.

a) W nr. 50. czytamy: „Мишка“. — b) w nr. 50.: „Липю и ока берегн“. — c) potok, który płynie łąką mchem porośłą — tu może ma się rozumieć młynówka? — d) „доходъ и приходъ“. — e) czytamy: „подсатити“. — f) opuszczone.

XLIX.

W Łucku 1451 roku.

Wielki książę Świdrygajło nadaje Paskowi Prokofiewiczowi wieś Chodopiacz we włodzińskim powiecie za jego wierną służbę.

Милостивою волюю мы великий князь Шентриггайлъ Ольгирдовичъ, чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ каждому доброму нынешнимъ и потомъ боудучимъ, ктожь намъ оузритъ або чтоучи его оуслышитъ комуужь коли боудеть его потребно: оузрѣвше есмо знаменитоую намъ слоужбоу а nikdy не шпоуцоноую слоуги нашего вѣрного пана Пашка Прокофѣевича, и мы дорадивши¹⁾ ся с нашими князи, с нашими паны, с нашею вѣрною радою, дали есмо емоу за его вѣрноюу намъ слоужбоу село Холопачь¹⁾ оу володимерскомъ повѣте со всеми с тыми доходы и приходы што к томоу селоу исъ стародавна слоушало и тагло и тыми разы слоушаетъ, с поли, з рольями, з гай, з доубровами, з лѣсы, с пасеками, з ловы, з ловиски²⁾ з реками, сз шзеры³⁾, со малыны, исъ ставы, исъ ставици, со всеми вѣгги водными, з волоты, з роудами, исъ сѣножатями, с крыницями, с потоки, из боры, з вортными землями, изъ бобры, з бобровыми гоны, изъ зеремяны, со всеми правы, со всеми пожитки ничего на себе не вымениа. Можетъ совѣ полѣпшивати, и росьширивати, на новомъ кореню садити, и примножити, и такѣжь с мыты и со всеми платы грошовыми и сз циньши и сз поворы. Я дали есмо напредзреченомоу пану⁴⁾ Пашкоу Прокопѣевичю верхоуименованое имѣнье село емоу вѣчне на веки непорушно и женѣ его и дѣтемъ его и внучатомъ его и его ближнимъ по немъ боудучимъ и его исчаткомъ. Боленъ есть панъ Пашько Прокофѣевичъ во всемъ оу томъ имѣньи и дѣти его и жона его и его ближнии по немъ боудучии продати, променити и заставити и по доуши на цѣрк[о]вь дати. Я при томъ были светки наша вѣрнаа

рада: кн|а|зь Михайло Васильевичъ, а кн|а|зь Михайло Костянтиновичъ, а кн|а|зь Александро Генькоушковичъ, а кн|а|зь Иванъ Четвертеньский, а панъ Козаринъ Рязановичъ, а панъ Немиря староста лоуцкий, а панъ Семашко Михайловичъ, а панъ Юшко Бойдатовичъ ключникъ лоуцкий, а иныхъ много добрыхъ при томъ было. Я еще надъто на подтверждение сего нашего жалованья, про лѣпшее сведоцтво и твердость памятнае, и печать нашу казали есмо приѣхати к семоу нашому листу. Данъ в Лоуцкоу подъ лѣты Исоусъ Хри|с|то|ва ро|ж|е|ства ѿ. лѣтъ ѿ. шестьдесятъ ѿ. лѣто²).

Приказъ пана Немири старосты лоуцкого³).

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, a nawet w tem miejscu gdzie przywieszona być powinna pergamin wydarty.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 548.

a) W oryginalu: „созерн“. — b) два razy wypisane.

L.

W Wilnie 3. stycznia 1452 roku.

Kazimierz Jagiellończyk nadaje Myszkowi, krewnemu Nemiry, następujące wsie: Lipę w powiecie peremilskim, a Budiatycze, Tyszkowicze i Dubrowicę i Leszcznę we włodzimierskim powiecie.

Казимиръ в|о|ж|ею м|и|л|о|стью король полскый и великый кн|а|зь литовскый и рѣськый и жомойтскый и иныхъ.

Чинимъ знаменито и даемъ вѣдати каждому добромъ симъ нашимъ листомъ н|и|нѣшнимъ и потомъ вѣдоучимъ хто нанъ оузритъ или чѣсчи оуслышитъ, комъж то его потребено вѣдети: видѣше есмо слоужбъ намъ вѣрнсю а николи не влѣшкансю пана Мишковъ^{a)}, пана Немиринна плѣменника, и подѣлавше есмо с нашими кн|а|зми и паны, с нашею вѣрною радою, дали есмо панъ Мишкъ таю имѣнья оу перемилскомъ повѣтѣ на имя Липсю и шва береги^{b)}, а оу володимерскомъ повѣтѣ Будятичи, а Тишковичи и с Дзбровицою и с Лѣциною^{c)}, со есимъ што к тымъ имѣньемъ прислашаетъ: с лѣсы, з дзбровами, с полми, сз ставы, сз ставици ис криницами, ис потоки, ис мыты, из волоты, ис сѣножатми, из вортными землями, ис ловаы, ис ган, ис бовровыми гоны, ничего на себе не вымѣнаа; а можетъ совѣ таю имѣнья полѣпшивати и розширивати и на новомъ корени посадити. Я та имѣнья верхъ писанаа дали есмо панъ Мишкъ и записали вѣчно а непорушно и его жонѣ и его дѣтемъ и его ближнимъ и его счеткомъ.

Я при томъ были свидѣки рада наша: ѡтѣць нашъ кнѣзь Маткѣй вискѣпъ виленскѣй, кнѣзь Ондрей Володимировичъ, кнѣзь Юрѣй Семеновичъ, воевода виленскѣй панъ Кривоствѣтъ, воевода троцкѣй панъ Мониндъ, воевода новгородскѣй маршалокъ земскѣй панъ Петръ Монтигирдовичъ, панъ виленскѣй панъ Садневой, панъ троцкѣй панъ Паць, панъ Ондрей Немировичъ, панъ Ондрей Саковичъ, панъ Родивилъ Остиковичъ, панъ Олександръ Довойновичъ, панъ Ивашко Кгойцевичъ, панъ Лялюшикъ и инши наши кнѣзи и панове. Я на твердость выше писаныхъ рѣчей и печать нашу привѣсили есмо к семъ листѣмъ.

Я дан оу Биланк, в лѣто .ṣ. ѿ. ṣ., генваря ṣ., индикта ѿ.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym czerwonym zawieszona pieczęć wielkiego księcia litewskiego, t. j. rycerz na koniu w lewą stronę obrócony, a napis okolny po łacinie. Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 498.

a) W nr. 48. czytamy: „Митко“. — b) porównaj nr. 48. — c) w nr. 48. czytamy: „Лѣшина“.

II.

W Kamieńcu 2. stycznia 1456 roku.

Mikołaj Podolec z Nowosielec podkomorzy, Piotr ze Świrczkowiec chorąży, Jan z Boryskowiec podsędek generalny i inni ziemianie podolscy stwierdzają, iż prócz Barbary, żony Ronusa mieszczanina lwowskiego, a córki Hanusa Dreczyna, ostatniego wójta kamienieckiego, nikt inny do tegoż wójtostwa nie ma prawa, przeto ławnicy kamienieccy bezprawnie wójtostwo to sobie przywłaszczyli.

Nicolaus Podolecz de Nowosyelce succamerarius, Petrus de Swirczowce vexillifer, Johannes de Boriscowce subiudex generalis, Johannes Bahawsky Nye-myerza de Pylavnice, Nicolaus Swircz de Byedrzychowce, Michael de Humyence, Jacobus de Copiczince, Jachno de Schandrow, Ffalislaus de Mileyowce, Nicolaus de Humyence, Nicolaus de Cruchlecz et Stanislaus Noczslawsky de Noczslawca, terrigene Podolie camenecienses, significamus tenore presencium quibus expedit generaliter universis, plenam faciendo fidem profitentes sub onere conscienciarum nostrarum et in vim prestiti iuramenti, omnes in solidum: quomodo post mortem Hanus Dreczin antiqui advocati cameneciensis, consules camenecienses^{a)} ipsam advocaciam cameneciensem, catholicorum nescitur quo iure occupaverant et possederunt. Tandem Hanczel Dreczin, filius predicti Hanus Dreczin antiqui advocati, ipsam advocaciam cameneciensem coram serenissimo principe domino et domino

Wladislao tercio, dei gracia rege Polonie felicissime memorie domino nobis gr|a-
 ciosis|simo^{b)}, in Cracovia iure legitime successionis superlucratus fuerat eamque
 cum omni iure et proprietate postmodum tenuit et possedit pacifice et quiete
 iuxta vim, formam, effectum et continenciam munimentorum et privilegiorum ori-
 ginalium suorum. Postquam vero ipse Hanczel advocatus predictus in servicio re-
 gie maiestatis ab infide[libus Thar]taris^{c)} in conflictu est interfectus prope Came-
 necz, ipsis Thartaris contra civitatem Camenecz et districtum eiusdem bellicose
 invalescentibus et irruentibus inopinate et ex obrupto, Hannus Dreczin, alius fra-
 ter antiqui Hannus Dreczin, patruus Hanczlonis advocati immediati et ultimi ca-
 meneciensis, pater honeste domine Barbare famosi Jacobi Ronus civis leopoliensis
 consortis legitime, post mortem et ab hac luce decessum Hanczlonis advocati
 predicti, facultates, bona et mortuaria post ipsum Hanczlonem advocatum pre-
 dictum derelicta in civitate cameneciensi et alibi iure propinquitatis ex legitima
 successione tulit, levavit, possedit et recepit, nondum tamen possessionem advo-
 cacie eiusdem adeptus breviter occubuit. Ad cuius bona et ad ipsam advocaciam
 nullus proximitatis linea est et erat, quam dicta domina Barbara, consors legit-
 tima famosi Jacobi Ronus civis leopoliensis, filia sua, soror patruelis predicti
 Hanczlonis ultimi et immediati advocati cameneciensis predicti; dicti vero con-
 sules et seniores camenecienses ipsam advocaciam nullo competente iure ipsius
 domine Barbare in gravamen in damna preiudiciaque non modica iterum repos-
 sederunt et occupaverunt et usque modo ipsam advocaciam tenent et possident
 occupatam. Quod testimonium fidelitatis perhibemus esse legitimum et verum
 tactis conscienciis nostris sub onere et in vim prestiti iuramenti ut^{d)} premissum
 est superius. Harum sigilla quibus nostra sunt subappensa testimonio litterarum.
 Acta et data in Camenecz, feria sexta proxima post festum circumcissionis do-
 mini, anno eiusdem domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto, in
 parlamento congregacionis et convencionis terrestris speciali.

Oryginał pergaminowy; pieczęcie odpadły, pozostały tylko ślady cięć. — Długość orygi-
 nału 23, a szerokość 36 centymetrów.

a) W oryginale: „consulis cameneciensis“. — b) wydarte. — c) wydarte. — d) w oryginale: „in premis-
 sum est superius“.

LII.

W Ostrogu 13. czerwca 1458 roku.

Olechno Juriewicz Czuska sprzedaje Drobiszowi Mżurowiczowi dziedziczne wsie swoje: Koniuchy i Rapotów i obowiązuje się zastępywać Drobisza w wyprawach wojennych.

И панъ Олехно Юрьевич Чуска^{a)} продал есми дедину и втчину свою пану Дровышу Мжуровичу^{b)}, село на имѣ Кониухи изъ Рапотовым¹⁾ и со всемъ исъ темъ, штожъ к тому тагло изъ века и теперъ [к тому слышаетъ]^{c)}, впрочѣ Озаран, изъ двѣ-бровами, исъ полемъ, изъ сеножатми и ставы — а ставъ нижній къ волыровскому берегу ставленъ. но коли панъ Дровышъ ставъ зорветъ, ино^{d)} покъль вода съезольтъ, потоль панъ Дровышъ маетъ съ сеножатми своими втменити в Олывровецех²⁾, какъ было^{e)} за втца моего при Битовте. а в службу коли на войну пойти, тогда я имаю за пана Дровыша заступати докѣ есми живъ, вкромъ иншихъ службовъ. Я на то свидѣки при томъ были тогда, земаѣне королевскии на имѣ: панъ Онанъ Бѣчковичъ и кнѣзь Пѣтата и панъ Зенко Ловунский и панъ Мишко Глуцкий, а кнѣзь Юревичъ бояръ было при томъ: панъ Патрикѣй Краевский и панъ Гаврило маршалко его, а панъ Митко воевода подоланский, а панъ Ивашко дѣдко дѣтний кнѣзь Юревичъ, а панъ Томко мещанинъ лѣцкий, а панъ Ицко верестейский мещанинъ, а панъ Овкъшко, а панъ Стецко Лисовичъ бояринъ кнѣзь Михайла Чорторыйского, а панъ Сеюта бояринъ кнѣзь Ивана Острозкого, а панъ Микита. — Писанъ в Острозе^{f)}, мѣсца июня 13. денъ, на заутрѣе ярмарка, в дому в пана Микитине; а в лето 5. ѿ. 3. 5. 3).

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 140. — Dokument ten odkopowany, jak widać z tekstu, bardzo niedbale.

a) Porównaj nr. 58.; tutaj czytamy: „Жюсича“. — b) czytamy: „Мжуровичъ“. — c) opuszczone. — d) w tekście pomyłono; czytamy: „завитчане“. — e) czytamy: „было“. — f) czytamy: „в Острозе“.

LIII.

W Wilnie 6. kwietnia 1459 roku.

Olechno Dowojnowicz, kasztelan trocki, dzierzawca nowogrodzki, zapisuje żonie swej Barbarze wieś swoją dziedziczną Tarasowice.

In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Olechno Dowojnowicz castellanus trocensis et tenentarius novogrodensis notum facimus pre-

sentibus et futuris, ad quorum noticiam pervenerit presens scriptum, quod sanus mente et corpore, non compulsus nec coactus neque aliquo devio errore seductus, sed ex mea mera et spontanea voluntate, nostrorum amicorum salubri consilio prehabito, villam nostram Tharaschowycze¹⁾ dictam et nuncupatam fidelibus serviciis nostris acquisitam cum omni iure, proprietate et dominio, prout soli tenuimus, habuimus et possedimus, nichil iuris, proprietatis et domini pro nobis et nostris consanguineis aut quibuscunque legitimis successoribus penitus reservando, nec non cum omnibus et singulis utilitatibus, censibus, exactionibus, donationibus, contributionibus, agris cultis et colendis, campis, pratis, pascuis, borris, gaiis, mericis, nemoribus, sareptis, mellificiis, lacubus, stagnis, piscinis, rivis, gurgetibus, aquis, paludibus et eorum decursibus, nec non molendinis et eorum emolumentis et generaliter cum omnibus et singulis fructibus, redditibus, proveniuntibus et obventionibus universis quocunque alio nomine seu vocabulo censeantur aut nominari poterint, tam longe late, prout dicta villa Tharaschowycze seu hereditas in suis metis est limitata circumferencialiter et distincta et pro nos hactenus possessa, generose Barbare alias Vascze consorti nostre legitime ratione dotalicii alias „dlya vyana“ damus, donamus, ascribimus et deputamus ritteque et rationabiliter iuxta terre consuetudinem resignamus per ipsam dominam Barbaram alias Waskam, consortem nostram predictam, tenendam, habendam et possidendam, vendendam, alienandam, commutandam in ususque suos aut suorum consanguineorum aut quorumvis proximorum vel pro anima pia et memoria salutis nostris perpetuo convertendam, ea etiam propter fortius robur adiecta conditione, quod si nos de hac luce prius quam dictam nostram consortem Barbaram migrare contigerit, nihilominus post mortem nostram omnia premissa prout descripta sunt ad dictam nostram consortem Barbaram tenenda et possidenda perpetuo et eius legitimos successores spectabunt sine omni impedimento propinquorum^{a)} et consanguineorum nostrorum, aut e contra si dictam nostram consortem Barbaram de hac luce quam nos prius migrare contigerit, extunc etiam eadem villa Tharaschowicze et hereditas cum omni iure, proprietate et dominio, prout superius descriptum est ad eius proximos et consanguineos aut legitimos successores spectare et pertinere debet perpetue et in evum^{b)} absque omni impedimento nostro et nostrorum proximorum et consanguineorum. In quorum testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Datum Vilne, feria sexta ante dominicam „misericordia domini“ proxima, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, presentibus reverendo in Christo patre et domino: Nicolao dei gratia episcopo vilnensi, nec non magnificis, strenuis et nobilibus: Michaele Kyezgalovicz palatino vilnensi et cancellario domini regis, Andruschkone Sakowicz palatino trocensi, Juskone Goycewicz, Olichno Svuduvoithowicz, Kunowicz, Jagouthowicz, Putkone Sakowycz,

Iwaschkone Chothkowycz tenutario in Myensko et aliis generosis et nobilebus circa premissa constitutis.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 63—65.

a) Czytamy: „propinguorum“. — b) czytamy: „ewum“.

LIV.

W Wilnie 29. listopada 1459¹⁾ roku.

Olechno Dowojnowicz, kasztelan trocki, namiestnik nowogrodzki zapisuje żonie swej Waśce w wianie dwór swój Tarasowice.

И пан Олехно Довойнович пан троцкий, наместник новгородский, будши с доброй памяти и с добром здорови, никим не намолваен але своею доброю волею и добрым смыслом, а з радюю врати своей панов рады великого кн[а]ж[е]ства литовского для есми жене своей Касце за вено ей двор Тарасовичи со всеми доходы и з данми и со всеми шжитки земными и з речными и з ловы звериними и з гоны бобровыми; как я сам держал так ей для есми, так долго и широко как я сам держал. а еще к тому придал есми ей люци на имя Малковичи из даню, из доходы, з ловы звериними и з гоны бобровыми и со всеми шжитки земными и водными и со всем тым, што коли при мне к тому слышало; и с тым то даю и записую жене своей Касце за вено, а даю ей вечно никим непоршшо выслужене великого кн[а]ж[е]ства Жикгимонта. а для есми так: волна она то е имене продати, заменити и даровати^{a)} и ближнему своему дати и даровати^{a)} алюбо на ц[ер]ковз дати, волна куда хота [!] швернүти; а мне са с то ненадобно стүпати, ани моим приржоным, ани которому моему племени. для есми ей непоршшо. ачы напервей мене над нею сталаса в[о]жьа вола, а онавы то е имене на которыи свои потревы шворотила, алюбо кого даровала, алюбо ближнему своему для а, а мне са с то не вступати, а по моем животе [и^{b)}] ближним моим ненадобно са стүпати. Я при том был княз Бенцлав бискупз луцкий, а пан Андрей воевода троцкий, а пан Федко Шлизаревич, а пан Римовид Шк-синтович наместник верестейский. Я на лепшю^{c)} твердост печат есмо свою завесали. а пи[с]ан с Биани, ноября к[р]., индикт[а] й.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 50—51.

a) W tekście: „даровати“. — b) przekreślone lecz wyraźne. — c) czytamy: „лепшю“.

LV.

W Lipowej 2. maja 1461 roku.

Kniahynia Ahafia Wasylowa zapisuje córce swej Ohrefinie Iwanowej Gojcewiczowej dwie wsie: Nowostawce i Iin.

Се я кн|а|г|и|ни Василева Ѡгаф|а| дала есми по моем животе дочце своей паней Ивановой Кгойцевича Ѡгрефине моих всобных две села, што ми кн|а|зь великий Битовтз дал дяючи мене за муж, Новоставце а Иин¹⁾. Она волна по моем животе кому штдати, продати, по д|ш|и дати, во то не ест штчина мужа моего ани детей моих, во то ми дал г|о|с|п|о|д|а|рь мой кн|а|зь великий Битовтз всобно паном Краштоатом паном Иваном, а паном Петром Монтыкырдовичом, а паном Ходком, а паном Юршею; и я тепер записала дочце своей паней Ивановой Ѡгрефине таа села. а на то есми ей свой сей лист дала и печат свою приложила. При том был сын мой кн|а|зь Юри Василевич Ѡстрозский, а пан Мишко Исакович, а пан Мишко Домоткан, а кн|а|зь Миколай каплан липовский, а кн|а|зь Балтромей¹⁾ каплан дворный, а слуг наших: пан Роман, а пан Стецко, а писар мой Иванко Турлаевский. Я дала есми со всем: из водами, ис землею и со всем с тем, какже я держала.

Дан в Липой, м|ѣ|с|ц|а маа во вторый д|е|нь, индикт^{а)} ѧ²⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 111.

a) W tekście: „индикт въ ѧ.“

LVI.

W Łucku 22. grudnia 1461 roku.

Iwaszko Dyczko Wasilewicz sprzedaje majątność swoją Równe kniaziowi Semelowi Wasylewiczowi Nieświzkiemu za 300 kop szerokich groszy.

Во има в|о|жьє. Я се я пан Ивашко Дичко Васильевич сознаваю симз моимз листомз каждому доброму комужь коли его потр|ѣ|вно в|о|удеть видети, нынешнимз и потомз в|о|удчимз: прод|а|лз есми свою штчизну дворз и село в луцкомз пов|ѣ|те на има Ровное¹⁾ кн|а|зю Семену Васильевичю Несвизкому, своею доброю волею а в доброй памяти нискоторое наглости, за триста копз широкихз грошей чешское личвы в|ѣ|чно со вс|ѣ|мз ис тымз какз из давна к тому двороу ровеньскому сл|у|шало

и тагло и как и ѡтѣ|ць мой держал и ꙗ держал, не присоки, не полми, неꙗ сено-
жатми^{а)}, из дубровами, из лѣсы, из борными землями, неꙗ ставы и ставици, из
реками, из вобровыми гоны, из мыти, ничего на себе не вымена; а неадове всту-
патиса в тоє имѣнѣе никому, ни брати мое|й, ни жонѣ мое|й, ни дѣтемꙗ момꙗ,
ани ближнимꙗ момꙗ. а при томꙗ были свѣтки: кн|а|зь Иванꙗ Борисович Зваголь-
ский, пан Ѡлизарꙗ Гаврилович староста володимерский, пан Семашко Михайлович,
пан Михайло Цедилович, пан Банько Петрашкович, пан Федко Бобрыкович, войтꙗ
луцкий Бацюта, мѣстич|и| луцкые, мытници: Иванꙗ Рогатинець, Коунашь; а про
лѣпшюю справедливость и печать свою приложи есми к сему моему листу. Писан
в Луцку, под лѣты рожества Хр|и|ст[о]ва тисача лѣтꙗ и чотири ста н. ѡ. ѧ. лѣто,
де|кабра| к. ѧ.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“, nr. 550. — Długość oryginału 28, a szerokość 17 $\frac{1}{2}$ centymetrów. U dołu cięcia na jedną pieczęć, ale pieczęci nie ma. — Kopia w Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 334.

a) W oryginale: „сеножатми“.

LVII.

W Łucku 9. lipca 1463 roku.

Dział majątności kniaziów Semen, Sołtana i Wasyla Wasylewiczów Zbaraskich.

Во има воже амин. Милостю вожею мы кн|а|зь Василей, кн|а|зь Семен, кн|а|зь
Солтан Василевич, ѡтчичи и дѣдичи збараскии, сознаваем сим н|а|шим листом
каждому доброму нинешнимꙗ и на потом вудучим: дѣлани есмо ѡтчинꙗ свою про-
меж себе перед паном Михайлом Монт|о|втовичом старостою луцким. кн|а|зю Васи-
лью ѡсталса город Звараж¹⁾, а к тому села: Инковцы²⁾, Ѡбаринцы³⁾, Ивачов ни-
жний⁴⁾, Согнѣковцы⁵⁾, Ѡпрѣливцы⁶⁾, Лозовое⁷⁾, Ѡхрѣмовцы⁸⁾, Черниковцы⁹⁾, Бер-
наковцы¹⁰⁾, Залуже¹¹⁾, Занковцы¹²⁾, Литовский-кут¹³⁾, Равчинцы¹⁴⁾, Тарасовцы¹⁵⁾,
Розношинцы¹⁶⁾, Ѡскратынцы¹⁷⁾, Мосоревцы¹⁸⁾, Гдѣхонец¹⁹⁾, Зволохи²⁰⁾ под Ме-
читовомꙗ, Лаванка²¹⁾, Баглов²²⁾, Гуцинцы²³⁾, Новое-село²⁴⁾, две Стривце²⁵⁾, Клеба-
новцов²⁶⁾, половина Шейпаковцы²⁷⁾, Гнилица²⁸⁾, Морозовцы²⁹⁾, Мойѣвцы³⁰⁾, Коло-
чица³¹⁾, 8 луцком повѣте Студенаковцы³²⁾. а кн|а|зю Семену достаалса город Ко-
лоден³³⁾ а села: Чернехов³⁴⁾, Ивачев верхний³⁵⁾, Ѡрошовцы³⁶⁾, Добраа-вода³⁷⁾, Иван-
чаны³⁸⁾, Навиковцы³⁹⁾, Липаги⁴⁰⁾, Ѡлишковцы⁴¹⁾, Гнездичнаа⁴²⁾, Шимковцы⁴³⁾,
Мшанец⁴⁴⁾, Медына⁴⁵⁾, Колочица⁴⁶⁾, Глубочек нижний⁴⁷⁾, Ронев⁴⁸⁾ за Чернаховом,

Чепелева⁴⁹), Лука⁵⁰), Слованчино⁵¹), Долгошиницы⁵²), Гинштовцы⁵³), Порохнаа⁵⁴), 8 в луцком повѣтѣ Дворец. а кн|а|зю Солтану 8 лѣцком повѣтѣ городокъ Двор⁵⁵) а села: Караевичи⁵⁶), Сбарок⁵⁷), Тынное⁵⁸), а в зваразском повѣтѣ: Алексинец⁵⁹), Островец⁶⁰), Бакота⁶¹), два Бутины⁶²), два Вишневы⁶³), Допушнаа⁶⁴), Орецы⁶⁵), а што matka н|а|ша держит ѡтчину н|а|шу и села Манев⁶⁶), и другий старый Манев⁶⁷), Тараж⁶⁸), Передмир⁶⁹), Бурсковцы⁷⁰), Влашиновцы⁷¹), Бербоец⁷²), Рашиневка⁷³), Доманинка⁷⁴), Черниково дворище⁷⁵), а верхъ попова ставу селицо гдѣ Луцевичи⁷⁶) седѣли. то все брату н|а|шому Солтану после матки н|а|шое живота; а докѹл matka н|а|ша жива она имае своихъ селъ поживати, а кн|а|зю Василью и кн|а|зю Семену 8 тое не вступатиса. а мыта кн|а|зю Василью 8 Зваражи грош а кн|а|зю Семену 8 Колодне грош, а кн|а|зю Солтану 8 Вишневы пол гроша из зваразского мыта. а то есмо себе поделали ровно вѣчно и непорѹшно и некоторому з нас не вступатиса ничию дѣлицу. а который брат хотѣавы ѡт нас тот дѣлз порѹшити, тогда мае патсот коп ѡтложити брати своей. а при том были свѣтки: пан Юшко Довгайллович, пан Пашко Шловицкий, пан Андрей Чаплич, пан Семашко Михайлович и иныхъ добрыхъ людей много было. а про лѣпшю справедливость и на твердость выше писаныхъ речей и печати свои привѣсели есмо к сему н|а|шому листѣ. Писан 8 Луцку, июля дѣ., лѣт|а| дѣ. ѿ. ѿ. ѿ. индикта ѿ.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 330—331.

LVIII.

W Łucku 10. lipca 1463 roku.

Michał Montowtowicz starosta łucki i pan Olizar marszałek ziemi wołyńskiej i namiestnik włodzimierski wydają potwierdzenie, iż kniaziewie Wasyl i brat jego Semen Wasylewicz Zbarascy zawarli między sobą ugodę o stawy w Iwaczowie.

Я се я пан Михайло Монтоттович староста луцкый, а пан Олизаръ¹) маршалокъ волинскон землѣ, намѣстникъ володимерскый. Пришолз перед нас кн|а|зь Василей из братомъ своимъ съ кн|а|земъ Семеномъ Васильевичи Зваражскимъ, а поведали намъ, штож оумовили межи собою ѡ ивачевскыи ставы: коли кн|а|зю Семену спустити вышній ставъ, а в тотже час кн|а|зю Василью спустити свой ставъ нижній — ѡбадва ставы в одинъ час спустити и в одинъ час заставити, да того абы не было шкоды князю Семену, штобы гораздо вода съшла ловити рыбы. Я коли бы кн|а|зь Василей не спустилъ своего ставу в тот час коли кн|а|зь Семенъ спуститъ, а была

ВЫ ШКОДА КН|А|ЗЮ СЕМЕНУ, и КН|А|ЗЬ БАСИЛЕЙ ИМАЕТЬ ШКОДУ ЗАСТУПНТЬ. а МОВНАИ ПЕРЕД НАМИ И РУКЪ ДАЛИ СОВѢ С ТОГО НЕ ВЫСТУПНТИ, ТВЕРЗДО ДЕРЖАТИ. И МЫ ДЛА ПОТВЕРЖЕНА ВЫШШЕ ПИСАНЫХ РѢЧЕЙ ДАЛИ ЕСМО КН|А|ЗЮ СЕМЕНУ СЕЙ ЛИСТЪ ЗА НАШИМИ ПЕЧАТЬМИ. — ПИСАНЪ В ЛѢЦКУ, В ЛѢТ|О| 5920, ІЮЛА І., ИНДИК|ТА| ІІ.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“ nr. 692, u dołu tylko dwa cięcia dla przytwierdzenia pieczęci. Długość 30¹/₂, a szerokość 15 centymetrow.

LIX.

W Ostrogu 20. września 1463 roku.

Drobisz Mżurowicz, mieszczanin ostrogski, sprzedaje kniaziowi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu dobra swoje: Koniuchy, Ozeriany i Rapotów za 100 kop (groszy).

И пан Дробышь Мжюрович мѣстич вострозкій коупна есми оу пана Оулехна Ческы имѣнье его правсю втчинѣ и дѣдиноу на има Кониухи а Озераны а Рапотовъ¹⁾ ѣ вотчинѣ и в дѣдиноу, а он ми тоѣ имѣнье продал вѣчно и непороушно, и записалъ ми; волен есми продати, и втдати и по д|у|ши дати. и ја есми тоѣ свое имѣнье на има Кониухи а Озераны а Рапотовъ продал весподарю своему Кн|А|ЗЮ Ивану Басильевич|у| Острозком|у| за 100 коп со вѣкомъ с тым, што к томъ прислѣхает, с чим есми оу него коупна вѣчно по томоу как сам есми оу него коупилъ — а при томъ былъ великого корола земанин пан Мишко Гавскій, а пан Нашко Миткович воевода вострозкій, а пан Игнат Промчѣйкович, а пан Катѣна маршалко Кн|А|Зя Иванова Острозкого, а пан Петраш Берботич. а писан ѣ в Острозѣ, оу четвергъ на св|а|т|о|го Остафа день, м|ѣ|с|ц|а| сентав|р|а| ІІ., в лѣт|о| 5920, ІЮЛА І., ИНДИК|ТА| ІІ.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“ nr. 30. U dołu na zielonym sznurku wisi pieczęć woskowa, uszkodzona. Długość oryginału 24, a szerokość 14 centymetrów. — Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 284.

LX.

W Ostrogu 25. czerwca 1464 roku.

**Olechno Juriewicz sprzedaje Iwanowi Drobiszowi Mżurowiczowi dwor-
gyszcze ozereńskie.**

И пан Олехно Юевич чиню знакомио тым своим листом каждому добро-
му, хто на него взрит или чтучи его слышит: продал есми втчину свою и дединѣ
на нма Ивану Дровишѣ Мжуровичѣ взеренское дворицю, што Жначич держал, и со
всим с тым, што к тому дворицѣ слышит. а хочѣ ему границу втхати и вказати.
и волен он продати, втдати и по души дати и заменити и детям его и влижним
его, хто к нему природна сѣ. а при том был пан Андрей Чапанч, пан Зенко Лову-
ский, пан Ицко Чапанч, пан Еско Слович, пан Ходко Шжининский, пан Юшко Ход-
кович, пан Мишко Пиратинский. а писал лист Енежко, слуга кн|а|за Ивана Штроз-
ского. а писан ѿ в Штрозе, нюн|а| кѣ. ден, на завтрее свѣ|т|ого Ивана Предотечи,
в лет|о| „Ѣ.Ѣ.Ѣ.Ѣ. индикта Ѣ.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 27—28.

LXI.

W Ostrogu 25. stycznia 1465 roku.

**Hryńko Jełowicz sprzedaje kniaziewi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu wieś
swoją Dolotcze za 30 kóp groszy szerokich.**

Се к Гринко Слович продал есми кн|а|зю Ивану Касильевичу Штрозскому
втчину свою правую, втдѣленую вт моего врата, село Долотче¹⁾, за тридцать коп
широкое личвы вѣчно и непорѣшно со всим с тым, што к томѣ имѣнью прислухает,
з ловици, из вобровыми гоны, з реками, из сеножатми, с полем, з лесы, з дубро-
вами, из луги, з волоты, з рудами. И ненадовеса в тоѣ възстupati ни моему сыну
ани брату ни вдному моему некоторому прироженому. И при том был: пан Дениско
Мукосѣвич, а пан Зѣнко Ловуский, пан Ивашко Каленикович, пан Мишко Глуский,
а врата моя пан Еско Слович, а пана Денисков сын пан Генко, панз Ивашко Ба-
винский, а кн|а|г|и|ни Сатыевское водрин Борис Шлибовский. И про лѣпшю справе-
дливость печат есми свою привѣсна к сему моему листѣ.

П|и|сан ѿ в Острогѣ^{а)}, ген|вара| кѣ. ден, в лет|о| „Ѣ.Ѣ.Ѣ.Ѣ. индикта Г.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 214.

а) Czytamy: „вострогѣ“.

W Kobryniu 9. lutego 1465 roku.

Knehyini Uliana Semenowa Kobryńska z synem swoim, kniazem Iwanem Semenowiczem nadaje słudze swemu Judzie cerkiew ss. apostołów Piotra i Pawła w Kobryniu wraz z wszelkimi, do niej należącymi dochodami i dziesięcinami.

Се ја kneгини Семеновая Оульана Кобринская из сыномъ своимъ княземъ Ивановомъ Семеновичомъ жаловала есмо и дали слѣзе нашомъ на има Юдѣ въ Кобрини¹⁾ на городи церковъ святыхъ апостолъ Петра и Павла и со всеми доходы и из приходы и со всеми пашнами и съ десятинами и съ даньми^{а)} и съ тыми землями^{б)} со всеми какъ же было передъ тымъ, по старомъ слѣшало къ церкви святыхъ апостолъ, при старомъ попе петровскомъ на има Псацн^{в)}, также дали есмо и со всемъ нсз тымъ, изъ поемцинами изъ засѣдками^{д)} изъ роспѣсты, якоже то десятиникъ Богданъ и дѣтемъ его вѣчно никимъжо непорѣшно и нами за его къ намъ слѣжѣ, понеже и сѣ слѣговалса^{е)} слѣжачи у княза моего и у насъ^{ф)}. а что потомъ порѣшитъ сесъ нашъ записъ, розсѣдитъ са (съ нами)^{г)} передъ Богомъ. а про лѣпшое свѣдѣтельство и твердость и печать свою привѣсили есмо. А при томъ, выли добрии люди, королевы воаре Александро Ходковичъ, Тишко братъ его, Слѣхимъ княза Юрьевъ^{ж)} воаринъ. а к томъ воари наши кобринскіи и грѣшовскіе: Еско Берещака, Данило воевода грѣшовскій, Петръ воаринъ грѣшовскій, Ходько Евсеевичъ, Гладъ братъ Ходьковъ, Сенько Пристѣпчицъ, Олександро Илинничъ, а ще дворане и мѣщане. а писанъ въ Кобринѣ, лѣта 1465, крѣгъ солнца 1, лѣне 19, индиктъ 13, мѣс[а]ца февраля 9^{з)}, на серкизовѣ^{и)}²⁾. а писалъ Сенько дакъ княгининъ Сергѣевичъ.

„Книга записная ч. 18, стор. 139.“ і „Книга записная ч. 34, стор. 515 і 518.“ — Część tego dokumentu przedrukował Wolff w „Kniaziowie Kobryńscy“ strona 12, nota 39. — W nagłówku czytamy: „Попъ Кобринскій городовый Федоръ съ вратомъ своимъ Ицкомъ положили листъ kneгини Кобринское Семеновое Оуланы, который они мають на тѣю церковъ городовую и на приданіе къ той церкви, который листъ слово отъ слова такъ са въ совѣкъ мають. Господарина королевая ея милость при томъ всемъ владѣгъ того листа и подлѣгъ давного обычаю нхъ оставити рачила.“

Kopia z Metr. lit. w archiwum sławuckiém jest bardzo niedokładna, miejscami nie daje żadnego sensu, a to z przyczyny opuszczonych lub przekreślonych słów. — Miejsca te, uzupełniamy z tegoż dokumentu, wydrukowanego w „Akta, izdawajemyje wilenskoju archeograficzekoju komisijeju“ Tom III. str. 4., podając odmiany niżej.

а) W aktach czytamy: и зъ засѣвы. — б) w aktach opuszczone. — в) w kop. sławuck. czytamy: „Пацѣ.“ — д) w aktach czytamy: „осѣдками.“ — е) w kopii czytamy: „занужъ и уховайся.“ — ф) ustęp: „за его . . . и у нас“, tak w kopii jak i w aktach, czytamy po słowach: печать свою привѣсили есмо“; widocznie pisarz ustęp ten niewłaściwie umieścił. — г) opuszczone. — ж) vide Wolff „Kniaziowie Kobryńscy“, str. 12., nota 39.; czytamy tam „Eliokim kniaz[ia] Koreckij[aho] bojarin“, tak samo i w aktach; w kopii sław. czytamy: „Лехимъ.“ — з) w aktach jest data 19. и) w kopii czytamy mylnie: „на Серкизовѣ;“ w aktach czytamy: „на серкизной недѣли“ t. j. przed syropustną niedzielą. Serkisówka, serkisowa nedelia, jest ostatnia przed potem; — Porównaj notę³⁾.

LXIII.

W Grodnie 16. kwietnia 1465 roku.

Kazimierz Jagiellończyk nadaje Michałowi Kieyżgayłowiczowi, wojewodzie wileńskiemu i kanclerzowi wielkiego księstwa litewskiego dobra: Lubecz w nowogrodzkim i Raków w zasławskim powiecie.

W imie pańskie amen. My Kazimierz z łaski bożej król polski, xiaże wielkiego xięstwa litewskiego, ruskiego, żmuydzkiego y pińskiego pan y dziedzic. Na wieczną pamiątkę. Oznamuiemy tym przywilejem, którym wiedzieć potrzeba, wszem wobec teraz będącym i przysłym ludziom: wzgląd mając na wielmożnego Michała Kieyżgayłowicza wojewodę wileńskiego y kanclerza wielkiego xięstwa litewskiego naszego przerzeczonego wiernego szczerze nam umiłowanego^{a)} wierne stateczne y ustawiczne usługi, iako od lat naszey młodości zawsze do tego czasu przeciwko nam ze wszelaką wiernością, pobożnością szczerością z wszelkich miar upodobały się y ieszcze też usługi za wiernością, statecznością pomnożone, oraz z swoiemi sukcesorami będą się mogły podobać na potem, względem tych y innych zasług onemu samemu y iego przystoynym sukcesorom dobra nasze to jest Lubecz¹⁾ w nowogrodzkim y nad rzeką Niemnem, y Raków²⁾ w zasławskim powiecie y w ziemicy przerzeczonego wielkiego xięstwa ograniczeniu, oraz ze wszystkimi y osobliwemi tychże dóbr ludźmi, to jest z dannikami, służbami y inszemi któremikolwiek kondycjami, także z pożytkami, owocami, czynszami, dochodami, borami, łąkami, polami, puszciami, lasami, borami^{b)}, barciami, łowieniem zwierzaja y ze wszelkim polowaniem, z gajami, chróstami, z bagniskami, wynalazkami, rzekami, jeziorami, sadzawkami, ryb łowieniem, bobrami, z wodnemi upustami, młynami, ich pożytkami y z pewnemi przynależnościami wszelakimi do zwyż przerzeczonych dóbr jakimkolwiek sposobem przynależących y ściągających się, y tak jako szeroko y długo w swoim ograniczeniu z znakami y granicami od inszych dóbr ze wszystkich stron są oddzielone y ograniczone, a iako teraz y według tego czasu też dobra trzyma y w possessyi ma, nie panowania na nas ani następcom naszym w tychże dobrach zgoła nie zachowujemy, okrom odnowienia dróg y w budowaniu mostów, usługowania podwód y oddania stacyi na tych miejscach, gdzie zdawna czynić y oddawać^{c)} ludzie onych dóbr zwykli byli i powinni — daiemy, daruiemy, zapisuiemy darowizną wieczną y nigdy nie rewokowaną pomienionemu Michałowi y iego sukcesorom y bliskim. wolno będzie mieć, trzymać, używać spokojnie y bez turbacyi, possessyą mieć, przedać, zamienić, obligować, oddalić y na swój y swoich sukcesorów pożytek według upodobania obrócić na czasy wieczne, jako się jemu y iego sukcesorom y powinnym będzie zdało. Nadto

dajemy y daruiemy podobną darowizną temuż Michałowi Kieyżgłowiczowi^{||} y jego następcom y повинным jedno mieysce za miastem wileńskim blisko rzeki Wiki³⁾ plac na wybudowanie dworu, który tak ze swojemi następcami y bliższemi powinni równie ze wszystkimi zwyż napisanemi prawnie otrzymał y będzie mógł na czasy wieczne. Actum et datum w Grodnie, we wtorek wielkanocny, roku pańskiego tysiąc czterysta sześćdziesiątego piątego. Przy bytności tamże wielmożnych y zacnych ludzi: Jędrzeia Sakowicza wojewody trockiego, Radziwiłła Ostykowicza marszałka wielkiego xięstwa litewskiego, Olechna Rudmentowicza podkanclerzego naszego w wielkim xięstwie litewsk. y starosty połockiego, y przy inszych godnych wiary. dany jest ten przerweczony przywiley, któremu pieczęć naszą wielkiego xięstwa litewskiego dla świadectwa y wiary iest przyłożona.

Kopia i przekład z drugiej połowy XVIII. wieku na pół arkusza papieru.

a) Opuszczone: „sługi“. — b) dwa razy wypisane. — c) czytamy: „dodawać“; prawdopodobnie pomyłka przez przestawienie litery „d“.

LXIV.

W Ostrogu 20. czerwca 1466 roku.

Janko Czaplic zeznaje, iż zamieniał z kniazem Iwanem Wasylewiczem Ostrogskim wieś swoją Holcze na dwór Meżyrecze, z którego zobowiązuje się do służby, i że książę dodał mu jeszcze do tego 30 kop szerokich groszy.

И пан Илько Чаплич променял есми кн[а]з[ю] Иванъ Василевичу| Острогомскому село свое Голче, втчиною свою правою втд[а]вленою вт моек вратк, со вскм не тымз, што здавна к томъ им[е]нью прислоушаеть: не приселки, не л[е]сы, не доубровами, не вобровыми гонны, не взеры^{a)}, нех ставы, не водами, не полемз, нех с[е]нож[а]тьми, в[е]чно и непороушно и д[е]темз его и боудущимз его наследкомз правымз. а дал ми кн[а]з его м[и]л[о]сти дворз свой Межир[е]чье, а к тому ми придалъ тридцат коп широких грошней. И я имаю кн[а]з[ю] его м[и]л[о]сти с того им[е]нья сл[уж]ити в[е]чно до моего живота и д[е]ти мо[е]к маюте его д[е]тем сл[уж]ити в[е]чно; а не имаю втхиленз быти никоуды с тым им[е]ньем вт его втчины вт Острога; а не имаю ни продати ни втдати ни зам[е]нити ни по доуши дати, нежан маю кн[а]з[ю] его м[и]л[о]сти с того в[е]чно сл[уж]ити до моего живота и д[е]ти мо[е]к посл[е] моего живота имаюте его д[е]тем сл[уж]ити в[е]чно. а боже[е] того не дай, ажбы са што м[е]ло надо мною стати, тогда до моек втчины до Голча не имаюте ничего им[е]ти

брати мои ни ближнии мои; а коли выхъ я хотѣхъ отъ князя его мнѣ л[о]сти прочѣхати, а либо дѣти мои не хотѣливы его дѣтемъ слоужити, тогда я и дѣти мои маюхъ ѣхати коуды хотятъ, а той дворъ Межирѣчье и тое село Голче маетъ князя его мнѣ л[о]сти вѣчно быт и его дѣтний. Я при томъ былъ: панъ Михайло Цѣдиловичъ хороужий лоуцкій, а панъ Дѣнисъ Моукоскичъ, князь Поутата, панъ Федко Чапличъ, панъ Богоушъ Боговитиновичъ, панъ Зѣнко Ловоуньскій, панъ Ивашко Калениковичъ, панъ Мишко Глѣскій, панъ Патрикѣй Городецкій, панъ Ивашко Бабиньскій, панъ Пашко Бабинскій, панъ Сенко Дѣнисковичъ, панъ Яндрѣй Дѣнисковичъ, панъ Мишко Квлинковзскій, панъ Еско Ёловичъ, панъ Патрикѣй князь Юрьевъ бояринъ, панъ Ивашко Прѣскій, панъ Кершонъ жидъ слоуцкій. Я про лѣпшоую справѣдливость печать есми свою привѣсилъ на потверженье томоу моему листу. Писанъ въ Острогѣ^{б)}, въ лѣтѣ 5500, индикта Дл., мѣсяца июня 5. Дѣнь.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“ nr. 331. U dołu wisiała pieczęć na zielono-karminowym sznurku; pieczęć odpadła. Długość oryginału 25, a szerokość 36 centymetrów. — Monumenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 114—116.

a) Czytamy: „и созеръ“. — b) „острог“.

LXV.

W Ostrogu 20. czerwca 1466 roku.

Janko Czaplucz sprzedaje kniaziewi Iwanowi Wasylewiczowi Ostrogskiemu wieś swoją dziedziczną Holcze za 30 kop szerokich groszy.

Я панъ Янко Чапличъ сознаваю симъ своимъ листомъ: продалъ есми князю Ивану Басильевичу Острожкому село свое Гольче отчинною свою правою отдѣленною отъ моихъ брати со всѣмъ с тымъ, што здавна к томоу имѣнью прислоужають, с лѣсы, сѣз доубровами, сѣз вобровыми гоны, сѣз шзеры^{а)}, сѣз ставы, с водами, с полемъ, сѣз сѣножатми, вѣчно и непорѣшно, при моемъ животѣ и по моемъ животѣ, и дѣтемъ его и воудѣщимъ его наслѣдкомъ правымъ; а далъ ми князь его мнѣ л[о]сть за тое мое село тридцатъ копъ широкихъ грошей, а по моемъ животѣ ненадобѣ са 8 тое мое село оустоупати ни дѣтемъ моимъ, ни кровнымъ моимъ, ни брати^{б)}, ни которому ближнему моему, штожь есми то продалъ вѣчно князю его мнѣ л[о]сти. Я при томъ былъ: панъ Михайло Цѣдиловичъ хороужий лоуцкій, а панъ Дѣниско Моукоскичъ, князь Поутата, а братъ мой роженный панъ Федко Чапличъ, панъ Богоушъ Боговитиновичъ, панъ Зѣнко Ловоуньскій, панъ Ивашко Калениковичъ, панъ Мишко Глоускій, панъ Патрикѣй Городецкій,

пан Ивашко Бабиньскій, пан Пашко Бабинскій, пан Генко Дѣнискович, пан Яндрѣй Дѣнискович, пан Мишко Коуликковскій, панъ Еско Блоевич, пан Патрикѣй князя Юрьевъ ватарин, пан Ивашко Проускій, пан Кершонъ жидъ слацкій. а про лѣпшоую справедливость печатъ есми свою привѣснл на потверженне томоу моемоу листоу. — Пн|с|ан| въ Остроз|ѣ^{с)} в лѣт|о| 3300, инд|икта дї. мѣс|а|ца июн|а| ѿ. д|е|нь.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym „imienia Ossolińskich“ nr. 330. U dołu wisiła pieczęć na zielono-karminowym sznurku; pieczęć odpadła. Długość oryginału 26, a szerokość 36 centymetrów. — Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 230—231.

a) Czytamy: „и озєры“. — b) miejsce: „ни кровнымъ момм, ни брати“ w oryginale wytarte. — c) czytamy: „остроз“.

LXVI.

W Brześciu 26. czerwca 1466¹⁾ roku.

Kniaź Jury Wasylewicz Zaslowski sprzedaje wieś swoją Bielaszów Semenowi Olizarowiczowi za 30 kop szerokich groszy.

И кн|а|зъ Юри Василевич Жаславскій визнаваю сим момм листом кому будѣт потребъ его вѣдати або чтучи его слышати, и жет продадъ есми пану Семєнъ Олизаровичъ имене на Болыни свое власное из людми своими, которыеж в том имени живут, реченоє Белашов²⁾ за тридцатъ копъ широкихъ грошейъ вечно и непорѣшне и жоне его и дѣтемъ его такъ долго и такъ широко какже есми самъ держалъ во всихъ границахъ и во всихъ околицахъ какъ не стародавна³⁾ ест. продадъ есми ему 30 всимъ: з боры, з лєсы, з дѣровами, з ловы, з гайми и зо всими ролами выкопаными и не выкопаными и со всими сѣножатми, которыеж ест тепер и которыеж и на потомъ маюти быти выкопаны и зо всими⁴⁾ залежностми, которыеж ест не стародавна к тому имену, из реками, из малыми рѣчками, из затоками, не ставы, сзъ взерн⁵⁾, из вобровыми гоны, из млыны, из вудоваными и незвудоваными, не окол⁶⁾, не сычом⁷⁾ и со всими данми: из дары, не покланы, не чинши какже не⁸⁾ стародавна бывало с того имена. продадъ есми ему и на потомъ будѣчимъ ближнимъ его такъ, и жет ни волєнъ або хто ближнийъ его кому съхочетъ продати або даровати або замєнити и на свое доброволенно вжитки шєрнѣти, какъ же самъ ему налєпей будѣтъ видєти и радити; такъ есми ему продадъ, а жет ни хто з ближнихъ моммъ ни жона моа, ни дєти мон, ани монъ прирожоны ближнии, ни хто з нихъ не маюти в то самъ вступати. а при томъ бынъ панове ихъ м|и|л|о|ст|: пан Тишко Ходыковичъ Корєневскій, а кн|а|зъ великого ловчий пан Левъ, а земланинъ волынское земланъ Ивашко Инчинскій, а Федко Пузовскій, а

мецане берестейскіи: Марко Гаврилович а Мишко Товдикинович, Ии Барановскій, а Пресмыцкій Станислав, а его сын Ии. и на то есми пану Семенс сес мой лист дал; а для лепшой твердості к тому листу и печат есми свою приложиа; и, просна есми пана Тышка а пана ловчого, лвы ихъ м|и|л|о|сть и свои печати приложили к сему моему листу и ихъ м|и|л|о|ст и свои печати приложили. пи|сан 8 Берести, июн|а| к̄с̄. ден, индикт д̄і.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 131—133.

a) Czytamy: „не стародавна“. — b) „свини“. — c) „сезеры“ — d) „и соколом“. — e) miodowarnia? — f) opuszczone.

LXVII.

W Krzemieńcu 12. stycznia 1467 roku.

Waško, Niemiec i Ihnat bracia Ceceniewscy sprzedają kniaziowi Aleksandrowi Sanguszkowiczowi posiadłości swe Ceceniowce i Bajmakowce na Sluczy.

Се мы панове Цеценевзскыи: панъ Васко Цеценевзскый, а пан Нѣмецъ, а пан Игнат, вѣдѣчи есмо оу добром роздѣмѣ з доброю паматью, не имѣючи жадныхъ прикостей ниуткого, але з доброю волею продали есмо имѣнье втчинс свою и дѣдинс кн|а|зю Александръ Санкѣшьковичъ на нма Цеценевзци а Баймаковци¹⁾ на рѣци на Слзчи, а продали есмо емѣ вѣчно и непорѣшно и дѣтем его за тридцать копз широкихъ грошей со взѣмн достаткы што к томѣ имѣнью прислѣхаетъ: с полми, з дѣровами, нсз сеножатми, нсз сеножатками, нсз вобровыми гоны и зъ ннзшнми²⁾ со всѣк достатки, што к томѣ имѣнью прислѣхаетъ а не оустѣпатиса оу тое имѣнье ни дѣтем момм ни жадномѣ природкѣ нашомѣ, во продали есмо тое имѣнье кн|а|зю Александръ Санкѣшьковичъ вѣчно и непорѣшно и дѣтем его. а при том были панове: пан Ивашко Калениковичъ, пан Богѣш Боговитиновичъ, пан Дашко Калениковичъ, а тивѣш кремѣанецкыи Иванина, а Василь Поповичъ мецанин кремѣанецкыи. а надѣто еше есмо кн|а|зю Александръ Санкѣшьковичъ листъ свой дали записный и печат свою приложили. пи|сан оу Кременьци, ген|вар|а| в̄і. ден, индикта ѣі²⁾.

Oryginał pergaminowy; na sznurkach z jedwabiu błękitnego były zawieszane 4 pieczęcie. 1-sza odpadła pozostał tylko sznurek, 2-ga i 4-ta z napisem nieczytelnym, a z 3-ciej rysunek. — Długość oryginału 23, a szerokość 21 centymetrów.

a) Czytamy: „и зынзшнми“.

LXVIII.

W Krzemieńcu 9. lutego 1469 roku.

Waško, Niemiec i Ihnat, bracia Ceceniewscy, sprzedają kniaziowi Aleksandrowi Sanguszkowiczowi dobra swe Nowosielce nad Wilią położone za 60 kop szerokich groszy.

Се мы панове Цеценевзскыи: пан Еаско Цеценевзскый, а пан Нѣмецъ, а пан Игнатъ, вѣдоучи есмо у добром розоумѣ и з доброю паматью не имѣючи жадныхъ прикростей ниуткого, але из доброю волею, продали есмо имѣнье штинѣ свою и дѣднину кн|а|зю Александрѣ Санкгушковичю, старостѣ кременецькому, на имѣ Новосѣльци¹⁾ на рецѣ на Бѣльни. а продали есмо емоу вѣчно и непорушно и дѣтемъ его за шѣстьдесѣтъ копъ широкихъ грошей со всѣми достаткы, што к тому имѣнью прислуха|е|ть^{а)} ис польми, из дѣровами, ис сеножатми, ис сеножатками, из воровыми гоны и зъ иньшими^{б)} со взыми достаткы, што к томъ имѣнью прислухаетъ. а не възстѣпатисѣ в тоѣ имѣнне ни дѣтемъ нашимъ ни жадному природзку нашому, во продали есмо тоѣ имѣнне кн|а|зю Александрю Санкгушковичю вѣчно и непорушно и дѣтемъ его. а при томъ выли панове: пан Ивашко Каленикович, а пан Сенько Денискович, а пан Ивашко Словицькый, а пан Дашко Каленикович, а пан Ицько Смолазничъ, а пан Гринко Мжачничъ, а пан Ицько Словицькый, а пан Сѣлехно Болзасовничъ. а надъто еще есмо кн|а|зю Александрю Санкгушковичю листъ свой дали записный и печати свои приклали.

п|и|сан оу Кремѣньцы, февраля ѧ. день, индикта ѣ²⁾.

Oryginał pergaminowy; z czterech pieczęci zawieszonych na sznurkach z czerwonego jedwabiu pozostały tylko trzecia i czwarta. Długość oryginału 28¹/₂, a szerokość 13 centymetrów.

a) Czytamy: „прислухатъ“. — b) czytamy: „зыньшими“.

LXIX.

W Włodzimierzu 4. lipca 1470 roku.

Wanko Skierdiejewicz z Kwasilowa sprzedaje kniaziowi Semenowi Wasylewiczowi Zbaraskiemu następujące dobra: Kwasilów, Kołodne, Bereżany, Basoje, Staw, Sławne, Rastow, Lachowo, Poczapy i Nowhorodczyce w Iuckim powiecie.

Се я Ванко Скердѣевич сын Джусин ис Квасилова, пан холмзскый чиним знамените сим н|а|шимъ листом кождому доброму, инешним и на потом вѣдучим хто

пан ѝзрнт^{а)} или чтучи его ѝслышит коли кому бѹдет потреб, визнаваю, иж ѿ в тот час дакѹючи вѹгу здоров на дѹши и на тѣлѣ и с доброю волею и с полным розумом и с приятельскою радою ѡсвещеному кнѣзю Семену Каснлевичу дѣдѣчу Зваразскому продал есмѣ емѣ вѣчную отчизну свою и дѣдину свою на веки веком за тысячу коп широких грошей чешское монеты, покладаячи в копу по шестьдесят грошей, а то естѣ на имѣ: Квасилов¹⁾, и Корнино²⁾, а Колодное³⁾, Бережаны⁴⁾, а Басое⁵⁾, а Став⁶⁾, Главное⁷⁾, а Растов⁸⁾, а Лахово⁹⁾, а Почапы¹⁰⁾, а Новгородичи¹¹⁾; а то все естѣ в луцком повѣтѣ. а продал есмо и здали есмо з доброе воли на веки веком. а ѡт того то имѣнья ѡтдалаю сам и жона моѣ и дѣти мои и вси ближни мои; а кнѣзь Семен дѣдич и ѡтчич Зваразский имает мѣти, держати и поживати ис полни и гровами, из дѹровами, из лесы, из ган, из данни медовыми, из вортными землями, из ловици з малыми и з великими звераты, из воровыми гоны, из мыты, што к тым селом слѹшают. а кнѣзь Семен Каснлевич волен тыи имѣнья продати и заменити и по дѹши дати и што вола его над тыми имѣньи вѣдлати. а про лѣпшю справедливостъ и сведотство печат свою властнюю завѣснл есмо^{б)} к сему нашоуму листу. а при том были свѣтки: вадыка володимерский Порфирей^{с)}, а кнѣзь Иван Гонкѹшкович, пан Богдан Иничинский, пан Болчко Кнѣзьский, пан Федко Козловский, а пан Бохно, а пан Страшко, а Ишко Сиропатич. — Пи сан и дан ѝ Колодимери, мѣсца июла д. ден, в лѣто „ѝ.ѝ.ѝ.ѝ, индикта г.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 352—363.

а) Czytamy: „ѝзрн“. — б) opuszczone. — с) czytamy: „Перфирей“.

LXX.

W Wilnie 19. lipca 1470 roku.

Barbara Olechnowa Dowojnowiczowa zapisuje bratu swemu Janowi Iliniczowi, dzierzawcy wołkowyskiemu, dwór swój Tarasow w powiecie mińskim.

In nomine domini amen. Ex quo humana tempora perpetuitatem non servant, expedit igitur, ut ea que sunt in tempore, ne simul cum tempore evanescant necesse, ut scripturarum ac privilegiorum munimento roborentur et ad perpetuitatis memoriam reducantur. Ego igitur Barbara, alias Vaszka clementis memorie consors magnifici Olechno Dowoynowycz, significo tenore presencium universis et singulis tam presentibus quam futuris presentes literas inspecturis pariter et audituris, quomodo sana corpore et plena rationis existens non compulsa nec ali-

quo dolo subventa, sed sua spontanea voluntate suorumque amicorum de hoc salubri functa consilio, curiam nostram cum hominibus ad eam pertinentibus Tharasow vulgariter nominatam, in districtu Myesk situatam, mihi ratione dotis per maritum meum magnificum Stankonem datam et ad possidendum resignatam, cum omni iure et tributionibus prout solus tenuit tam late et tam longe veluti ista curia in suis metis et limitibus circumferentialiter est limitata et distincta magnifico domino Joanni Ilynycz tenutario de Wolkowyska fratri meo dilecto et eius successoribus legitimis donavi, assignavi, deputavi et coram dominis in conventionione generali vilnensi resignavi et prout post mortem meam resigno, dono et deputo, ita tamen quod, quamdiu mihi vita comes est dicte curie dominabor, prout et nunc dominor; post mortem autem nostram dictus magnificus dominus Joannes et sui successores legitimi, dictam curiam Tharasow tenebunt, habebunt et possidebunt prout ego huc et usque tenui et habui pacifice et quiete cum omnibus hominibus ad dictam curiam Tharasow attinentibus et attinentiis et cum tributariis Kobilycze¹⁾ vulgariter nuncupatis circa fluvium Peczicza iacentibus et cum tributo quod ex eis solet provenire et cum omni iure, dominio et potestate, proprietate nec non cum omnibus fructibus, profectibus, censibus et proventibus, tributis, daciis et exactionibus, iudiciis et honorationibus etiam cum aquis, fluminibus, piscinis et molendinis et eorum emolumentis, cum stagnis, lacubus, vadis, paludibus, rivolis et eorum omnium decursibus, cum agris, cultis et colendis, campis, argutis, areopagis, montibus, collibus, metis et limitibus prout ab antiquo prefata curia est mensurata et distincta, cum silvis, nemoribus, borris, mellificiis et alucariis terris, mericis, sareptis, indaginibus et cum venationibus omnium ferarum et avium, castorum et piscium et aliis omnibus attinenciis, quibuscunque nominibus et vocabulis censeantur et nuncupentur, habendam, tenendam et possidendam dicto magnifico domino Joanni Hylinicz²⁾ et suis successoribus legitimis donavi, resignavi et ad commutandum, donandum, alienandum, vendendum et in usus proprios qui sibi et suis successoribus legitimis meliores et competentes videbuntur convertendum, ita tamen, quod dictus magnificus Joannes et sui successores legitimi debent et tenebuntur solvere altariste in Gywyenyecz³⁾ pro salute anime mee et mariti mei et omnium amicorum meorum ac post mortem meam medium astaminis mellis alias „polustawa“ et omnes peccunias que solent de dictis tributariis nomine Kobilycze vocatis solvi et tribui sine omni impedimento et recusatione inviolabiliter et in evum. Actum et datum in castro vilnensi in testudine, ubi generalis conventionis fit consilium et residentia, feria quinta in crastino post festum sancti Arnolphi, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo. In cuius rei testimonium et robur majoris firmitatis sigillum meum presentibus est subappensum; presentibus ibidem: reverendissimo patre domino, domino Joanne dei gratia episcopo vilnensi, nec non magnificis dominis: Michaele Kysc-

galowycz vilnensi, Radzywilo trocensi — palatinis, Joanne Kiezglowicz capitaneo samagithiensi, Stankone Sduvyowicz grodnensi, Nicolao Nyemyelowicz in Wythewsz, Martino Gaschtholtowycz in Nowogrodek — tenutariis, domino Joanne Kvczkwowycz et Hywaschko — marchionibus terre Lithvanie, et aliis quam pluribus fidedignis tunc circa premissa existentibus conventionaliter congregatis.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 60—63.

LXXI.

Dnia 16. października 1470 roku.

Князь Wasyl Juriewicz zapisuje dla cerkwi sobornej Bogarodzicy w Smoleńsku daninę z сіól: Sowa i Repinicze.

Се изъ князь Василей Юревичъ за своего целого розумъ и доброе памяти втхощачи с сего свѣта дал есми и записал къ прѣчистой вогоматери къ зворной церквѣ къ Смоленскѣ^{а)} вѣдѣл^{б)} втчизны моеѣ на Барани село на имя Говъ¹⁾ и даники — а к тому селу два чѣл[о]в[е]ки тагнутъ ѿнос да ѿвсанник, а всих чѣл[о]в[е]ковъ вемъ — з медовою даню и грошовою и со всеми приходы, што на нихъ здавна присахало, и з вобровыми гоны и службою на прѣчистое дом: все данн пѣт кадей медъ, а пѣт коп грошей, а двадцат вочок жита; а ис тыхъ людей данн идет три кади медъ без пѣда, а копа грошей, и пол шоста гроша, а жита сем вочок; а з дрѣгого села з нашихъ людей с Рѣпинич^{б) 2)} придал есми данн той сполнаючи двѣ кади медъ и пѣдовню, а чотыры копи грошей без пол шоста гроша, и жита тринадцат вочок. а то есми записал и дал къ цѣркви вожей на памѣт души своей и родителемъ моимъ, авы с того была памѣт в годже в год, а штобы то по моемъ животе непоручно было ни моею маткою ни моею вратею, ни моими ближними и на потомъ вудучимъ|и|. а на то есми к сему моему листу и печат свою привесил, а приказал есми къ спожн^{с)} и матце моеѣ и къ брати моеѣ, авы ихъ мн[и]л[о]сть про лепшюю твердость свои печати привесил к сему моему листу. а хто сее слово мое поручит по моемъ животи, тот съа розсудит со мною передъ богомъ.

Писан в лѣто „ѿѿѿѿ“, индикт[а] дѣ., мѣ[с]ѣца вктябрьа ѿ. ден.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 370.

а) Чытамы: „къ Смоленскѣ вѣдѣл, втчизны моеѣ“ zamiast: „вѣдѣл“. — б) чытамы: „Рѣпинич“. — с) zamiast: „къ спожн“.

LXXII.

W Ostrogu 12. kwietnia 1474 roku.

Fedia Fedkowa Denisowiczowa zastawia u kniazów Michajła i Konstantyna
Iwanowiczów Ostrogskich majątność swoją Wele.

Я се ја п|а|ни Федкова Денисовича п|а|ни Федѡ сознаваю и записываю симъ
моимъ листомъ каждому доброму кому потребъ будетъ того листа ведати або чтучи
его слышати: кн|а|зью Михайлу и кн|а|зью Константину Ивановичомъ Острозскимъ
заставила есмн ихъ м|и|л|о|сти имене свое Келю¹⁾ с пѡтдесѡт копахъ готовыхъ грошей
широкое личвы чешское монеты со всемъ тымъ, што к томъ имену з века прислухаетъ.
а што кн|а|зи ихъ милость кн|а|з Михайло и кн|а|з Константин на тое имене нало-
жат, люди всадѡт, став засыпаютъ, а съхочѡ ю або хто |зѡ^{а)} влжнихъ монхъ тое
имене с кн|а|зей ихъ м|и|л|о|сти выкупити, тогда маемъ везъ тотъ накладъ, што коли
кн|а|з Михайло и кн|а|з Константин на тое имене наложатъ, то маемъ штолжити на ихъ
м|и|л|о|сть простое слово безъ жадного права ничимъ не штолжити. а при томъ вилн^{б)}
светки: панъ Еско Словичъ, а панъ Дашко Калениковичъ, а панъ Юхно, а панъ Григорей Ба-
славичъ Хрестовичъ, а панъ Лавунский Зенковичъ дворянинъ королевъ^{с)} а панъ Олехно Ген-
ковичъ, а панъ Богданъ Патрикневичъ. а про лепшую справедливость сего моего листа |и^{д)}
твердость печатъ свою приложила есмн к сему моему листу. и на потвержене тому
моему листу просила есмн тыхъ светковъ верхъ писаныхъ, иже в печати свои приложила
к сему листу; и шни печати свои приложила к сему моему листу.

Пи|санъ с въ Острозе^{е)}, м|ѡ|с|ѡ|ца априлѡ ѿ. ден, индиктѡ 3²⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 26—27.

а) opuszczone. — б) czytamy: „вилн“. — с) zamiast: „а панъ Юхно, а панъ Григорей Баславичъ Хрестовичъ,
а панъ Лавунский Зенковичъ“ powinno by prawdopodobnie tak być: „а панъ Григорей Баславичъ Хрестовичъ, а панъ
Юхно Лавунский Зенковичъ“. Зенко Лавунский przychodzi jako świadek w dokumentach z poprzednich lat, а
Юхно Зенковичъ Лавунский jest synem owego Зенка. Jeżeli zostawimy porządek, zachowany w tym dokumencie,
to Łobunski będzie jedynym świadkiem bez imienia. — д) „и“ opuszczone. — е) czytamy: „с вострозе“.

LXXIII.

W Łucku 1474 roku.

Chwedko Kosłowski sprzedaje Andruszkowi Fedorowiczowi wieś swoją Stupno.

Я се я Хведко Кословский самъ симъ листомъ светчю каждому доброму, нж продаа есмн село свое Ступно вшподара нашего волею и з его м|и|л|о|сти призво-
ленемъ великого короля. а продаа есмн пану Индрюшкѣ Федоровичѣ вечно данники
з данью и со всеми податки и пожитки, з ловы, з дѣбовами, з лесы, з реками,
з боровыми гоны и со всеми тым какъ здавна к тому селѣ слѣшало и тагло и
тыми разы слѣшает, такъ широко и долго и шкругло какъ я держал. а при томъ
светки были: велможный пан Михайло Монтотвич староста луцкий, а пан Ге-
машко, а пан Михайло Загоровский. а для твердости вечно^{а)} писаныхъ речей, верху
именованыхъ речей^{б)}, и печать есмн свою приложила к сему листу. — Пи|сан в Луцкѣ,
в лето шостое тысячи љ. сот пѣ¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 17—19.

а) Czytamy: „вѣч“. — б) можна by i takъ dzielić: „писаныхъ речей верху, и менованыхъ речей“.

LXXIV.

W Łucku 4. lipca 1475 roku.

Kniazowie: Michajło Wasylewicz i Semen Wasylewicz Zbarascy dzielą między
siebie dzielnicę zmarłego kniazia Sołtana (Zbaraskiego) i obowiązują się przed
kniazem Aleksandrem Sonkhuszkowiczem, Michajłem Montotowiczem starostą
łuckim i Olizarem Szyłowiczem marszałkiem wołyńskiej ziemi i starostą włodzi-
mierskim, trzymać się w przyszłości ściśle zawartej między sobą ugody.

Приказаньемъ вшподара нашего великого короля Казимира. Мы кн|а|зь Го-
лександро Сонкгоушкович, а пан Михайло Монтотвич староста луцкий, а пан Го-
лизар Шилевич, маршалок волынскойъ земли, староста володи|ми|рский^{а)}: што перед
вшподаремъ королемъ его м|и|л|о|стью жаловал кн|а|зь Михайло Васильевичъ Збараский
на дадю своего кн|а|зя Семена Васильевича в дѣланицю дади своего кн|а|зя Со-
лтана, и жбы съ его втцемъ княземъ Васильемъ дѣла имѣла передъ паны, и листы про-
межи себе записали вѣчно. и кн|а|зь Семенъ противъ того рекаж: жадноѣ я вѣчности

З вратом моимъ княземъ Васильем не имѣла в дѣланицю врата моего князя Голтана, нижи есмо такъ держали тою дѣланицю весподарьскоѣ воли и пожитки совѣт имѣли на полы. а г[о]сп[о]д[а]рь нашъ король его м[и]л[о]сть писал до пана старосты и до нас, штобы сѣ тою дѣланицею врата нашего князя Голтана не делили до того часоу, поки аж в[о]гъ дастъ корол его м[и]л[о]сть воудеть оу князевѣ литовском. и князь Михайло положила листъ перед королем его м[и]л[о]стью а реклз: тым швычаемъ записал сѣ ты с моим шцемъ перед добрыми свѣтки. а князь Семен томоу листоу приганоу дал, а мовна так: я с моим вратомъ, с отцемъ^{b)} твоим не записывал сѣ тымъ листомъ, а тымъ свѣтком твоимъ, што оу твоём листоу стоать, вѣрю яко добрымъ людем. за тымъ пак король его м[и]л[о]сть, г[о]сп[о]д[а]рь наш, писал до нас што-вухмо^{c)} того досмотрѣли и свѣтковъ шпытали; и мы подлѣ г[о]сп[о]д[а]рьского приказанья шпытали есмо свѣтковъ: князя Прутаты Ивановича, пана Гринка Моукосѣвича, пана Лютика, пана Мишка Глоуского. и шни перед нами сознали: тым швычаемъ князю Семеноу со княземъ Васильемъ были рѣчи перед нами, а конца ни вдного межи собою не вчинили, ни листа перед нами не записывали. И мы того смотрѣвшо^{d)} князя Семена шправили, а князя Михайла швинили; его свѣтки не посведчили ни дѣлоу, ани записоу. Тогожь есмо шмотрѣвшо^{e)} и велѣли есмо им тою дѣланицею князя Голтановою поделити сѣ на полы. и шни тою дѣланицю межи собою поделали и поровнали. князь Семен дал на швиранье вратничью своему князю Михайлоу, и князь Михайло оузла Бишневецъ город со всѣми приселки, што к томоу слоушить и к томоу ещо Тараж. а князь Семен Городок оузла и Маневъ со всѣми приселки, што к томоу здавна слоушало и тагло и к томоу ещо Лапоушина. а записали сѣ перед нами, иж с того дѣлоу никомоу не выстоупити ани роушати. а хто-вы с того дѣлоу выстоупна або роушна, тот имаеть виноу заплатити г[о]сп[о]д[а]рю великому королю. а просли нас што-вухмо^{e)} кз ихъ записамъ печати свои приложили, и мы далъ вошеѣ твердости печати свои приложили кз ихъ записом. а далъ памяти соудоу нашог[о] дали есмо князю Семеноу^{d)} Васильевичю сѣй нашъ листъ за нашими печатми. Писан в Лоуцкоу, июля дѣ, индикта й¹⁾.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich nr. 695; u dołu 3 paski pergaminowe na pieczęcie, z których jednak żadnej niema. — Długość oryginału 29, a szerokość 24 centymetrów.

a) W oryginale czytamy: „володнрской“ zamiast „володимирской“. — b) czytamy: „отцемъ“. — c) w oryginale czytamy: „сыхо“. — d) w oryginale czytamy: „Семеноу“ zamiast „Семеню“.

LXXV.

Do 1. września 1475¹⁾ roku.

Dział kniaziów Semena Wasylewicza i Michała Wasylewicza Zbaraskich dzielnicą zmarłego kniazia Sołtana Zbaraskiego.

Я се мы кн|а|зи Зва|ра|зкыи, кн|а|зь Семенъ Басильевич, кн|а|зь Михайло Басильевич з вратъею своею сознаваемъ симъ нашим листом, нынешним и на потом вѣдучимъ^{a)}: дѣлили сѧ есмо втчинною своею кн|а|за Солтана невожника дѣланицю. досталосѧ кн|а|зю Семенъ: Маневъ дворъ со всеми тыми селы и с прѣселки, што к томъ дворъ здавна тагнеть, а к томъ Маневъ еще село Лопышное; а еще кн|а|зю Семенъ досталъ сѧ дворъ Городок со всеми тыми селы, штожъ к томъ здавна тагнеть, а еще к томъ селце Студеноковци со всем с тым, штожъ к томъ селцю здавна тагнеть^{b)}. а кн|а|зю Михайлъ з вратъею достал сѧ Бишневецъ твержа со всеми тыми селы горѣ Горинею влнж до самои граници шлескои²⁾, а еще к томъ село Таражъ³⁾. а межи Бишневца и Манева граници по давной граници по Икшневъ⁴⁾ долини⁵⁾, а по тѣ сторонѣ рѣки Горинѣ по вал. а што заставил Роман Чюс, ставъ на Горини противъ Зѣмни, и той ставъ къ Маневъ. а покѧ оусхочет кн|а|зь Семенъ тон гребан держати высоко, тое есть оу его воли; а покѧ тон оузлон займетъ, потол кн|а|зем не ловити оу том ставѣ ни нѣхъ людем. а хтовы имѣлаз той дѣлаз изрѣшити и с того выстѣпити, тотъ вы имѣлаз пѣрѣвѣе триста коп вталожити и тыи накладды ктожъ^{c)} оу свою дѣланицю наложит; то, жебы то имѣло изрѣшано быти. а то свѣдомо панъ Михайлъ Монтковичъ|с|, старостѣ лщком|у|, а вл|а|д|ы|цѣ лщкомъ Олекскю, а кн|а|зю Олександръ Гонкшковичю|, а панъ Олизаръ Шилевичю|, старостѣ володимерьскомъ, маршалкъ земьскомъ. — Из лѣт|о| „ѣцѣй“, индикт|а| ѣ⁶⁾.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, nr. 693. U dołu cztery woskowych pieczęci na pergaminowych paskach. Dwie pierwsze całkiem odpadły, z trzeciej tylko kawałek mały pozostał, na czwartej po prawej ręce widać jeszcze w obwodzie: ЗБАР а środkowe pole nie wyraźne; in tergo widać napisy ruskie zatarte. W zagięciu oryginału dla przywieszenia pieczęci zrobionego widać: „Я се мы кн|а|зи . . . .“ w drugiej linii: „сим листом звратъею“ oczywiście pomylił pisarz i zaczął na nowo z przeciwnego końca. — Długość oryginału 33, а szerokość 24 centymetrów. — Kopia w Munimenta ducum in Ostrog tom I., pag. 388—389.

a) „а“ opuszczone. — b) czytamy: „тагнеть“. — c) w kopii czytamy: „ктомъжъ“.

LXXVI.

We Włodzimierzu 11. października 1475 roku.

**Kniaź Michajło Iwanowicz Rohowicki sprzedaje panu Onozkowi Witoniskiemu
wieś swoją Dażew.**

И князь Михайло Иванович Роговицкий чиню знаменито симъ монмъ листомъ каждому хто на него посмотрит либо чести его будет. Продал есмн имене мое отчизное Дажев¹⁾ на вечност зо всимъ на всемъ яко сѣ тое имене Дажев само в совети и в обыходехъ^{a)} |маеть|^{b)}: с людьми, с полми, из саножатми, з волоты и з дубровами — выкивши за третню част зо всихъ именей монхъ отчизныхъ, выслуженыхъ и купленых в земзлн тѹтошней волинской лежачихъ водле права посполитого и статутѹ великого князства литовского, высѹмовавши што волшъ не стонт за третню част всихъ именей монхъ. продал есмн тое имене Дажев п|а|нѹ Федору Ѡножку Витонизкому за двесте коп широкихъ грошей монеты чешское и за кожѹхъ вобровый сѹкномъ порзпрямномъ^{c)} крытый и за два возники серые; то есмн продал для частое служебы господарское^{d)}. Продал есмн зо всимъ на все как есмн самъ держал шбелъ вечно и непорѹшно. Болен пан Ѡножка тое имене Дажев, куплю свою, продати штдати и кому хотѣ записати и заменити и к своему лепшому пожитку швернѹти, як самъ похочет; в котороеж то имене Дажев вжо ѣ сам ани мон дети и потомкове мон не^{e)} маемо сѣ вступовати и никоторы переказы в томъ имену чинити вечными часы — под закладомъ на господара короля его м|и|а|о|сть трымасты копами грошей, а на п|а|на Ѡножка и на потомзки его другимъ трымасты копами грошей; а заплативши зарѹки, предсѣ сѣс лист мой пры mocy захован выти мает в каждого права. Я шповедал есмн тое господинови своему п|а|нѹ Федору Ишѹшевичѹ старосте володимерскому. а пры томъ были и того добре свѣдомы люди добрые: князь Иван Басилевич Курцевич, а панъ Тихзно Кисел, а панъ Михно Калѹсовский. И просил есмн ихъ милости верзхѹ помененыхъ п|а|нов, штобы печати свое к семѹ моему листѹ привесили и ихъ м|и|а|о|ст на прозѹ мою ѹделали и печати свое привесили. Я ѣ самъ князь Михайло Иванович Роговицкий для лепшого веры и твердости к печатямъ ихъ милости и свою печат есмн к семѹ моему листѹ привесил. — Писан ѹ Володимеры, в лето тисеча чотырыста семъдѣсят пятое, вк|т|ябра| ѣи., индикт|а| ѣ²⁾.

Oryginał pergaminowy; na sznurkach jedwabnych koloru pąsowego zawieszono 4 pieczęcie; druga i czwarta niewyraźna.

Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 588.

a) Czytamy: „обыходехъ“. — b) opuszczone. — c) purpurowym. — d) z przyczyny, że był często w służbie króla i wielkiego księcia. — e) czytamy: „на.“

LXXVII.

Przed rokiem 1477¹⁾.

Iwaszko Ilinicz zeznaje, iż majątności swoje: Studenkę i Hruzkę w powiecie krzemienieckim zamienił z Newerem Wołczkiewiczem za wsie: Czerniawczyce i Turnię.

Я се казъ пан Ивашко Ильинич исмовил есми по своей доброй воли с паном Невером с Болчеквичом^{а)} и з его детми: и со Ёлизаром и с Панасом и с Немиркою, менили селы. и менил есми с паном Немером Болчеквичом и з его детми: взялаз есми з него село на имя Чернавчиц|и| а Турну²⁾, а против тых сел дал есми ему з Кремлянци на имя село Студенку³⁾, шчинну свою, а другое село на имя Грузкую з Болковыйску⁴⁾. а придал есми я пан Ивашко Ильинич и к тым селцем и к Студенцы и кз Грузкой Неверу и детем его р. копз грошей. Я при том был: пан Ганусдя Кгирдович наместник волковыйский, а пан Мелешко, а пан Матфейко, а пан Сачко Прибыткович, а пан Ивашко Мелешкович, Мисько Горновский, Петрашко Улезлович, а два Перхохровичи и Зворомирский Некраш, а тивун волковыйский Иван, а Самсон Болковыйинин. а менили есмо вечно и непоручно: я пан Ивашко Ильинич с паном Невером Болчеквичом и з его детми. а кто из нас тую слюбную реч нашу добровольную поршнит, тот имене свое на короля стратит. а менил есмз с ними по тому ж какз сам держалз.

Даты в том листе не было^{б)}.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 141.

а) Czytamy: „Болчеквичом“. — б) uwaga kopisty „Munimentorum“.

LXXVIII.

W Trokach 24. lutego 1477 roku.

Jan Kuczuk, marszałek królewski, namiestnik lidski, sprzedaje Waškowi Lubiczowi majątność swoją tarasowską.

Во имя в|о|жье стан са. Мы пан Янз Кучукз маршалок г|о|с[по]д[а]р[а] великого короля наместник lidsкий вечно чиним через сес н|а|шз лист: непринужонный з неволи^{а)} ани которсю лзстивостю зведеный, вудачи здоров з д|у]ш[е]вном и в телесном здорови, з радю и призоленем брати и приятелей н|а]шнх, а також и з дозволенем

дѣтей н|а|ших, продали есмо имене н|а|шо на има Тарасовское за двесте коп широких грошей чешское манеты писарь г|о|с|по|д|ара н|а|шого великого короля пану Баску Лювичу так широко и долго в границах и в обрѣвах^{b)}, как есмо сами держали, з данми медовыми и з грошовыми полатки, из житом што в земли сѣано, ис службами, из роботами тых людей которми в том имени ест и на потом котормы-бы люди в том имени могли быти, з двором, ис пашнами, ис сеножатми, из дѣровами, и со всеми причинки што-бы коли могло стати са и ку пожитку привести через ч|е|л|о|в|ѣ|ческий розум, из млыны и з их вымелки, сз ставы, из рыбами и со всеми пожитки, ис сажавками, из криницами и со всеми потоки водными, з лесеы, из дѣровами, из боры, из ган, ис хворосты, из горами, из долинами, и со всеми причинки котормыж-бы могли быти приведены ку пожитку, з багны и з волоты. а то есмо продали вечно и непорѣшно на вѣки вечныи со всеми пожитки и со всеми полатки, как есмо сами держали, а ничего себе не заховаючи, ни моеи паней, ни моим дѣтем, ни ближним моим; и заступаем сим нашим листом шт дѣтей н|а|ших и шт ближних н|а|ших на веки вечныи пану Баску и дѣтем его и ближним его н|и|нѣшним и потом вѣдчим, ни привела себе не уставала^{c)}. а при том были свѣтки: пан Иван Ходкевич^{d)} маршалок г|о|с|по|д|ара великого короля, наместник витевский, а пан Петрашко Стромилло кучмистрз королевое ее м|и|л|о|сти, а пан Ивашко Александрович подскарбий г|о|с|по|д|ара н|а|шого короля его м|и|л|о|сти. а для лепшого твердости и печат есмо свою привесили к сему моему листу. — Пи|сан в Трочах, в лет|о| ш|н|ѣ, м|ѣ|с|ѣ|ца феврала ѣд, индикт|а| ї.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 57—59.

a) Czytamy: „непринѣжоный в неволи“, zaś w n-rze 79 czytamy: „непринѣжоный в неволи“. Obie kopie, tak nr. 78 jak 79, różnią się co do treści; można więc jedną poprawiać z drugiej. — b) czytamy: „в обрѣвах“. — c) czytamy: „уставала“; porównaj nr. 79. — d) czytamy: „Ходкевич“; patrz nr. 79.

LXXIX.

W Trokach 27. lutego 1477 roku.

Iwaszko Pinicz, namiestnik dorohicki sprzedaje Waškowi Lubiczowi, pisarzowi królewskiemu majątność swoją tarasowską.

Во има в|о|жое стан са. Мы пан Ивашко Илиннич наместник дорогицкий авно чиним через сес наш лист: непринѣжоный ку неволи ни которою лзствивостю зведе- ный, вѣдчи здоров в д|у|шовном и в телестном здорови, з радою и призволенем

врати и приаителей н|а|ших а также и з дозволенем детей н|а|ших, продали есмо имене н|а|шо на има Тарасовское за триста коп широких грошей чешское манеты писарь г|о|с|по|дара н|а|ш[о]го великого корола пану Баску Лювичу так широко и долго и в границах и в обрвех^{а)}, как есмо держали^{б)}, з данми медовыми, из грошовыми поплатами, из житом што в земли сѣано, из службами, из роботами тых людей которыи з том имени естз и на потом которыи-бы люди з том имени могли быти, з двором, из пашнами, ис сеножатми, из дѣровами, и со всеми причинки што-бы коли могло са стати |и|^{в)} ку пожитку привести через ч|е|л[о]вечий розум, из малыны и з их вымелки, сз ставы и з рыбами и со всеми пожитки, ис сажавками и со всеми потоки водными, з лесы, из дѣровами, из боры, из ган, ис хворосты, из горами, из долинами, и со всеми причинки которыи-бы могли быти приведены ку пожитку, з багны и з волоты. а то есмо продали вѣчно и непорѣшно на веки вѣчныи со всеми пожитки и со всеми поплатами, как есмо сами держали, а ничего себе не заховаячи, ни моей паней, ни моим^{д)} дѣтел, ни ближним моим; и заступаем сим н|а|шим листом шт детей н|а|ших и шт ближних наших на веки вечныи пану Баску и детем его и ближним его ни|н|ешним и на потом будѣчим, ни привила себе не уставлаа. а при том были свѣтки: пан троцкий пан Ии Кезкейлович староста жомойтзский, а маршалок г|о|с|по|д[а]ра нашего корола его милости пан Иван Ходкевич наместник витевский, а пан Бартош Монтовтович наместник монашакгольский и дѣвенский, а пан Петрашко Стромнако^{е)} кучмистрз г|о|с|по|д[а]р[и]ни н|а|шое королевое ее м|и|л[о]сти, а пан Ивашко Александрович подскарбий г|о|с|по|д[а]ра н|а|шого корола его м|и|л[о]сти. а дле лепшое твердости и печат есмо свою привесили к сему н|а|шому листу. — Пи|с|ан з Троцеу, в лето 5111^ж, м|ѣ|с|аца февралла 13 ден, индикта 1.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 49—50.

а) Czytamy: „вообрвех“. — б) в п-рзе 78 czytamy: „как есмо сами держали“. — в) „и“ opuszczone. — д) czytamy: „моим“. — е) czytamy: „Стромнако“; porównaj nr. 78.

LXXX.

W Maniowie 2. czerwca 1478 roku.

Dział kniazia Semena Wasylewicza i kniahyni Wasylowej z synami: Michałem, trzema Semenami i Fedorem — Zbaraskimi, dzielnicą kniazia Solтана.

Г|о|с|по|дара н|а|шого великого корола приказаньемз. из кн|а|зь Семен Васильевич Збаразкий и из кн|а|г|и|ни Васильева Збаразка исз с|м|ни своими пополи-

*

тою рукою со кн|а|земь Мухомомъ|! и съ тремя кн|а|зи Гемены и со кн|а|земь Федоромъ сознаваемъ симъ н|а|шимъ листомъ вси посполнтою рукою: изгодила са есмн из деверемъ исъ своимъ со кн|а|земь Геменомъ и дети мои изъ дадкомъ своимъ в кн|а|за Солтановъ дельницю; поровнали и поделали есмо на полы: досталъ са деверю моемъ кн|а|зю Гемену и дадкъ н|а|шемъ подъ луцкимъ поветомъ Городокъ, а к двору приселки и селища: Бегонь, Караевичи, Добринь, Климентовъ, Гваровъ¹⁾, со всемъ с тымъ какъ к томъ двору издавна слұшало; а се zde емужь са Маневъ досталъ съ всеми приселки и съ селищи, што к томъ двору издавна слұшало. а кн|а|г|и|ни Васильекой Зваразкой исъ с|ы|нами исъ ee: исъ кн|а|земь Мухайломъ и с тремя кн|а|зи Гемени и съ кн|а|земь Федоромъ, досталъ са имъ Бишневецъ и со всеми ис тыми приселки и съ селищи, што к томъ издавна слұшало, а к томъ Таражь, а Лопушнаа, а Флашиновци²⁾. а се zde есмо положили границу межи Манева и Бишневца и немьши вт дороги што идеть вт Манева к Бишневицю чересъ поланъ и чересъ вод|о|то^{a)} и че|ре|с|ъ^{b)} рекъ протє къ земельской криници а вт земельское криници протє чересъ дѣровъ до кременецкое земли; а на другу сторону тожь дороги — дѣрова и лесы ничего тоє земли вт Манева не втшола ани втгран|ич|ено^{c)}, по старому и по старой граници к Маневъ держати. а с которое-вы| то стороны хто имелъ рушити, а с того выступити, тотъ вы имелъ г|о|с|по|дарю королю триста копъ втложити, а собе двесте копъ тожьто вы имелъ то рушити. а при томъ были сведки: панъ Ивашко Калениковичъ, а панъ Богущь Боговитинович, а панъ Дашко Калениковичъ, а панъ Сеуко Денискович, а панъ Еско Словичъ. а про лепшю твердость и печати свои есмо приложили и^{d)} тыхъ сведковъ, которыжь с томъ листу стоять.

Писанъ с Маневе, м|ѣ|с|ц|а| июня ѿ д|е|н|а, подъ леты вожья нароженьа в лето "ѿцпѿс"^{e)}, индикта ѿи.

Oryginał na pergaminie w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich we Lwowie nr. 694. — Długość oryginału 20, a szerokość 38 centymetrów.

U dołu zrobiono siedm cięć dla zawieszenia pieczęci, atoli w żadnym z tych cięć nigdy nie wisiła pieczęć. Zdaje się, że zawarta tu ugoda nie przyszła do skutku, i że wystawiony na to dokument nie stał się prawomocnym. W ogóle wygląda cały dokument raczej na koncept mającego się wystawić dokumentu, niżeli na sam oryginał tegoż.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 16—17.

a) czytamy: „водо“. — b) czytamy: „чересъ“. — c) czytamy: „втгранєно“. — d) tu ma się rozumieć słowo „печати“. — e) pierwotne pismo wyskrobane, a słowa: „вожьа нароженьа в лето „ѿцпѿс““ przepisane są na nowo; mianowicie widać to na przepisanej liczbie lat.

LXXXI.

W Ostrogu 24. kwietnia 1481 roku.

Lukerya Ihnatowa Borowikowa zastawia u kniazioŭ Michajła i Konstantyna Iwanowiczów Ostrogskich wieś swoją Piań w 30 kopach szerokich groszy.

И пани Лукерья, пани Игнатоваа Боровиковаа сознаваю сим моим листом каждому доброму кому са его всхочет видети або чтучи его слышати: заставила есми село свое Пзан¹⁾ кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костянтину Ивановичом Острогским 8 тридцати копах широких готовых^{a)} грошей, што мне пан мой Игнат Боровик записал 8 моем вене 8 тридцати копах широких грошей. и я есми в тых тридцати копах широких грошей кн|а|зем их м|и|л|о|сти заставила село свое Пзань кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костянтину Ивановичом. а заставила есми тое село свое Пзань кн|а|зем их м|и|л|о|сти по томуж, в чом мне пан мой Игнат Боровик записал 8 моем вене, 8 тридцати копах широких грошей, съ ставом, из подем, из нивами, из сеножатми, з дберовами, з вортными землями, со всем с тым што коли здавна к тому моему селу кз Пзаню прислухало. а заставила есми кн|а|зем их м|и|л|о|сти кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костянтину Ивановичом село свое Пзань пустыню нискоторого притиску и нискоторои неволи ни принужена, нишли есми заставила село свое Пзань по своей доброй воли, в чом мне записал пан мой Игнат Боровик 8 тридцати копах широких грошей. Я ненадобет^{b)} в тое мое село Пзань никому ступати са ни ближним па|на моего Игната Боровика, ани моим ближним; а естлибы хто хотел вступати са 8 мое село Пзань, што мне записал пан мой Игнат Боровик 8 моем вене 8 тридцати копах широких грошей, нехайже он шложит тридцат копз грошей широких готовых кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костянтину Ивановичом в чом есми кн|а|зем их м|и|л|о|сти село свое Пзань заставила, и тыи наклады шложит^{c)} што кн|а|зи их м|и|л|о|сть на тое имене Пзан наложат: або став застават або инший который наклад на тое имене наложат.

Я при том были светки: кн|а|зь Иван Юевич Жославский, а пан Еско Слович; пан Немера Толпыжинский, пан Цата Офремович, пан Юхно Зенкович^{d)}, пан Андрей Кортевич. Я на тое есми село Пзан кн|а|зем их м|и|л|о|сти кн|а|зю Михайлу а кн|а|зю Костянтину Ивановичом листз мой дала. а не мела есми своен печати; и я есми просила тых панов, што 8 сем моем листу стоат, авы дла потверженьа

СЕГО МОЕГО ЛИСТА ПЕЧАТИ СВОИ ПРИЛОЖИАН К СЕМУ МОЕМУ ЛИСТУ. И ВОНЫ ПЕЧАТИ СВОИ ПРИЛОЖИАН К СЕМУ МОЕМУ ЛИСТУ.

Дан в Остроѣзѣ^{е)}, априлѣ^{а)} ѿ дѣ ден, индиктѣ^{а)} дѣ^{б)}.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 138—139.

а) Czytamy: „8 тридцати копахъ широкихъ готовыхъ широкихъ грошей. — б) zamiast zwykłego: „ненадобе“. — в) czytamy: „а тыи наклады втложити што...“. — д) patrz nr. 72: (Юхно) Лавѣнскій Зенкович дворянини королев“. — е) czytamy: „востроѣз“.

LXXXII.

W Wilnie 11. maja 1481 roku.

Kazimierz Jagiellończyk pozwala Marcinowi Gasztowtowiczowi kupić dom w Kijowie i uwalnia go od wszelkich służb i opłat ciężących na nim.

Казимир вожію мнѣ^{а)} о^{б)} стью короля полскій, великий князь литовскій, русскій, князь прѣское, жомойтскій и иныхъ.

Воеводе киевскомъ панъ Иванъ Ходковичъ¹⁾ и инымъ хто потомъ вѣдетъ Киевъ держати. Говорилъ намъ воевода троцкій панъ Мартинъ Каштовтовичъ, што купилъ домъ съ мѣщанина киевскаго въ Рога и въ его жены и въ ихъ дочокъ оу киевскомъ мѣсте, и ставилъ передъ нами того Рога и онъ передъ нами самъ позналъ, же емъ домъ тотъ продалъ съ своею женою и съ дочками; и просилъ насъ, же въхъмо емъ тотъ домъ призволили купити, а кого коли въ томъ домѣ посадить, и въхъмо емъ втпѣстили с того домѣ вси полатки мѣстскіе. И мы панъ Мартинъ тотъ домъ въ Рога и въ его жены и въ дочокъ призволили купити и кого коли онъ въ томъ домѣ посадитъ втпѣстили есмо емъ с того домѣ не давати каппыхъ^{а)} пѣназей съ вдное корчмы, а клѣточныхъ^{б)} пѣназей съ вдное клѣтки; а и подводъ и иныхъ всихъ полатковъ мѣстскихъ и розметовъ^{в)} ненадобѣ емъ давати и пословъ не поднимати. а тѣжъ того чѣлѣ^{а)} о^{б)} вѣ^{а)} ка, котораго онъ въ томъ домѣ посадить ненадобѣ его никомъ сѣдити; самъ онъ его маеть сѣдити. И на твердость и пѣчатъ нашъ велели есмо привѣсити къ семъ нашомъ листѣ. — Писанъ съ Биани, маѣ дѣ ден, индиктѣ^{а)} дѣ^{б)}.

Бѣ в (воевода виленскій). панъ Олѣхно Гудимонтовичъ канцлеръ³⁾.

Oryginał pergaminowy; pieczęć odpadła, pozostał po niej tylko sznurek jedwabny koloru białego i czerwonego. — Z archiwum XX. Czartoryskich. — Spis dyplomatów nr. 659.

а) Podatek od wyszynku, podobne jak czopowe. — б) czynsz od pomieszczań. — в) repartycyj opłat.

LXXXIII.

W Wilnie 1. kwietnia 1482 roku.

Князь Michajło Wasylewicz Zbaraski zawiera za pośrednictwem polubownych sędziów ugodę z kniahinią Maryą Semenową Kołodeńską i ze zięciem jej князем Semenem Juriewiczem, względem подziałу добр по князю Semenie Wasylewiczу Kołodeńskim.

И князь Михайло Васильевичъ Зваражскій чиню знаменито симъ моимъ листомъ нинѣшнимъ и потомъ вѣдучимъ кто на него посмотритъ или чтѣчи его слышитъ комъ того потребъ вѣдетъ, штожь коли записалахъ былъ мнѣ дада мой небожчикъ князь Семенъ Васильевичъ Колоденскій имѣнье на има Маневъ, а Бервовець, а Передмиръ, а Борсѣковци, а Городокъ с приселки, што к немъ здавна слышють, ино ми того имѣнья шпирала дадинаа моя княгини Семеноваа Марья а затъ ей князь Семенъ Юрьевичъ, и не хотѣли ма к томъ имѣнью припѣстити. и потомъ есмо не даючи са оу право пристѣпили есмо с оуб^а) сторонъ оу еднанье промежи старшихъ приятелей нашихъ, — што тыи приятели промежи нами найдѣтъ, то намъ терпѣти на вебъ сторонѣ. и ихъ м[и]л[о]сть промежи нами такъ нашла: штожь и князь Михайло Васильевичъ постѣпилахъ есми дадиной своей княгини Семеновой Марьи и затю ей князю Семенъ Юрьевичъ имѣнье на има Городокъ со всеми тыми приселки, што здавна къ Городкѣ прислышють, со всеми пожитки вѣчно и непорѣшно. а к моей рѣчѣ мнѣ постѣпила дадинаа моя княгини Семеноваа Марья и затъ ей князь Семенъ Юрьевичъ имѣнье на има Маневъ, а Бервовець, а Передмиръ, а Борсѣковци, со всеми пожитки што к тымъ селомъ слышеть вѣчно и непорѣшно. а тѣжь дадинаа моя княгини Семеноваа Марья и затъ ей князь Семенъ Юрьевичъ слывовали ми и подѣвазали са подѣ то, ачь коли на тотъ час не было дочки ей, а жоны князя Семеновы, а сестры мои княжны Настасьи, ижь ей того имѣнья подѣ мною не искати, ани той рѣчи подносити, ани дадиной моею княгини Семеновой Марьи, ани затю ей князю Семенъ того имѣнья подѣ мною не искати, занѣжь то ми постѣпили вѣчно и непорѣшно. а мнѣ тѣжь князю Михайлу Васильевичъ Зваражскомъ ненадовѣ того имѣнья верхъ выписаного, Городка ис приселки, искати подѣ дадиною моею княгинею Семеновою Марьею и затемъ ей княземъ Семеномъ и подѣ сестрою моею княжною Настасьею, занюжь постѣпилахъ есми имъ того имѣнья верхъ выписаного Городка с приселки вѣчно и непорѣшно со всеми пожитки. а кто-вы тое еднанье з насъ с оуб^а) сторонъ оузрѣшилахъ, тотъ мает заплатити королю пать сотъ копъ грошій, а одна сторона дрѣгой сторонѣ триста копъ грошій. а тотъ листъ, который же былъ записалахъ дада мой небожчикъ князь Семенъ на таа имѣнья мнѣ, тотъ есми листъ содралахъ.

А при томъ нашемъ еднаньи были: князь Михайло Александровичъ, упан Игна Довойновичъ намѣстника волковыйский, а маршалок королевъ пан Юркий Палцевичъ намѣстник ковенский, а маршалок королевъ пан Петрох Иновичъ намѣстник брацлавский, а пан Юркий Квчюкович, а пан Семен Григорьевич, а пан Генко Федкович, а Левко Боговитинович писар королев.

А про лѣпшю твердость и печать есми привѣсилъ к семъ моимъ листъ. а князя Михайла Александровича просил есми и пана Игна, и пана Юрка, и пана Петра, штовы ихъ мѣла[о]сть печати свои привѣсили къ семъ моимъ листъ, и ихъ мѣла[о]сть печати свои привѣсили.

Писан оу Биани, мѣсѣца априла а д. дѣнь, вт создана миръ [сѣ] [б] [д] [е].

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie nr. 490, u dołu oddarty. In tergo wypisano późniejszą ręką: „лист . . . на Городок“. — Długość oryginału 40, a szerokość 35 centymatrów. — W Zakładzie narodowym im. Ossolińskich jest także tłumaczenie oryginału na język polski z XVIII. wieku, nr. 706.

a) Czytamy: „соев“. — b) „с“ nie widać zupełnie, z „д“ zaś widać część górną. — c) reszta (t. j. indykt) wydarte.

LXXXIV.

W Wiśniowcu 14. listopada 1482 roku.

Kniazowie Michajło i Semen Wasylewicze Zbarascy dzielą się ojcowizną.

И князь^{a)} Михайло Васильевичъ Изваразкийъ съзнаваю се сими своимъ листомъ каждому доброму кому будетъ потреба его слышати чтучы, штож есмо са дѣлили з братею втчиною нашою со княземъ Семеномъ Изваразкимъ и со княземъ Семѣномъ Манѣвскимъ и со княземъ Федкомъ, и я взял з^{b)} вратом своимъ мѣншымъ княземъ Семѣномъ Изваразкимъ поспол вт всеѣ брати дѣланицю; и весподарь^{c)} король прислал ко мнѣ листъ, авыхъ са з вратомъ подѣла; и я есми подѣла са з вратомъ своимъ мѣншымъ со княземъ Семѣномъ Изваразкимъ самъ своею волѣю доброю и его тѣж доброю волѣю вѣчно и непоручно. Князю Семѣну Изваразкому, брату моему мѣншому достал са Ивачовъ, а Иноквци, а Сваринци, а Млиновци, а Мелнаа, а Бозова¹⁾. Тые имѣн^{d)} достали са брату моему мѣншому князю Семѣну со всеми ставы што з тыхъ селѣхъ сѣт и со всеми пожытки вѣчно непоручно, князю Семѣну Изваразкому мѣншому^{e)} и его дѣтѣмъ и его потомъ будущимъ, тые села со всеми доходы ихъ в верху писано. а мнѣ князю Михайлу не вступати са в тые имѣнѣа, што са досталы брату моему

мѣншому кнѣзю Семѣну, какъ с верху писано, ни мѡимъ дѣтемъ не вступати са, ни потомъ вѣдущимъ — вѣчно непорѣшно. Я мнѣ кнѣзю Михайлу Басильевичу Изварзкому достаа са город Бишнѣвецъ ис мѣстѣчком и с тым селом, што под мѣстѣчкомъ, и з мытомъ вышнѣвѣцким. а к городу к Бишнѣвцю достааи са тые села на има: Алексинѣць, а Островецъ, а Таражъ, а Бакота, а Бутин, а Коначовичи, а Лозы, а Бодаки²⁾, а гдѣ Мишко жывѣт, а гдѣ Юхно жывет³⁾. а тот город Бишнѣвѣць и со всеми тыми селы, какъ с верху писано и со всеми с тыми ставы, што сѣт ставы в тых селѣхъ, и з вишнѣвским мытомъ и со всеми пожиткы, што в тых имѣньныхъ сѣт, якъ с верху писано, достааи са брату моему старшему кнѣзю Михайлу тые имѣнья, и дѣтемъ его и потомъ вѣдущимъ его, вѣчно непорѣшно. Я мнѣ кнѣзю Семѣну мѣншому не вступати са в тые имѣнья, ни дѣтемъ мѡимъ не вступати са, ни вѣдущимъ мѡимъ не вступати са в тые имѣнья, што са достааи брату моему кнѣзю Михайлу. Я естан я кнѣзь Михайло Басильевичъ хотѣа-вы тотъ дѣа порѣштити и тот записъ какъ с верху виписано^{f)}, и я имаю восподарю королю штолжыти дѣѣ тысащы рѣбловъ шырокими грошми, а брату моему кнѣзю Семѣну тѣж имаю дѣѣ тысащы рѣбловъ штолжыти шырокими грошми; тож имаю в право вступити в дѣа какъ есмо записали са. а естан я князъ Семенъ[!] хотѣа-выхъ тотъ дѣа порѣшити, и тот записъ какъ есмо записали са, и я имаю штолжыти восподарю королю дѣѣ тысащы рѣбловъ шырокими^{g)} грошми, а брату моему тѣж имаю дѣѣ тысащы рѣбловъ штолжыти; тож имаю в право вступити са^{h)} в дѣа, какъ с верху виписано.

Я при томъ былъ пан Богѣш Боговитиновичъ, а братъ нашъ князъ Семѣнъ Изварзкий, а князъ Федко, а пан Генко Денисковичъ.

Я писанъ в Бишнѣвци, в лѣтѣ шѣстидѣсятиⁱ⁾, мѣсѣца новѣриа дѣ дѣнь, индикта ѧ.

Oryginał pergaminowy w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich nr. 554, pisany tą samą ręką, co oryginał nr. 694. U dołu znajdują się cięcia na sześć pieczęci; w cięciach pozostały tylko resztki sznurka koloru brązowego od dwóch pieczęci. — Długość oryginału wynosi 29, a szerokość 37 centymetrów. — Na odwrotnej stronie czytamy regest pisany ręką z końca XXVII. lub z początku XXVIII. wieku: Dział XX. Zbaraskich Michajła i Semena, braci rodzonych, którzy się dzielili włością wisznowiecką i Oleksincem w roku pańskim 1473, dnia 14. listopada.

a) „н“ и „к“ przy „кнѣзѣ“ są wielkimi literami pisane. — b) „з“ brakuje. — c) czytamy: „всѣоръ“. — d) czytamy: „имѣа“, „н“ brakuje. — e) przedtem stało zwykle jeszcze „братъ мѡимъ“. — f) w tekście czytamy: „виписано“. — g) „ми“ opuszczone. — h) „вступити са“ wypisane dwa razy. — i) w tekście czytamy zamiast: „шѣ“ „ш“; шѣ = 80 + 10 + 1 = 91.

LXXXV.

W Równem 2. lutego 1483 roku.

Kniaź Semen Juriewicz zapisuje żonie swej Nastazyi dwa tysiące kop (groszy) wiana na Baranie i Hłusku.

Мнѣла[о]стїю вожею и прѣчистою его матери. ꙗ князь Семен Юрьевич чиню знаменито сим моим листом каждому добромꙋ, хто на него посмотрит або чтѣчи его слышит: записую жонѣ своей княгини Настасьи против ея отчизны ꙗ вѣнѣ двѣ тысячи коп на своихъ имѣньяхъ на Барани на Глꙋску¹⁾. ꙗ при томъ былъ владыка луцкий Профкѣ, архимандритъ житичинскій Тихонъ, князь Пугата Ивановичъ городничій луцкий, а панъ Богданъ Генковичъ Гостьскій, а князь Богꙋшъ Басильевичъ Корецкій, а панъ Богꙋшъ Боговитиновичъ, а панъ Ёско Ёловичъ, а панъ Петръ Мушатичъ, а панъ Михайло Шелвовскій, а бояръ нашихъ^{а)}: панъ Бꙋтъ, а панъ Тохринъ, а панъ Ёрла, а панъ Ёцковскій, а панъ Федко Пашковичъ.

Писанъ в Ровномъ²⁾, февралѣ ѿ денъ индикта ѿ³⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 372.

а) Opuszczone: „з“; powinno być: „а з бояр нашихъ“.

LXXXVI.

W Sanoku 18. sierpnia 1484 roku.

Mikołaj z Siemuszowa sędzia i Mikołaj z Zarszyna podsędek — ziemscy sanoccy, potwierdzają pokwitowanie Barbary z Dubiecka, żony Derszniaka, dane Piotrowi, Stanisławowi i Andrzejowi z Szobienia za opiekę.

Nos Nicolaus de Szemuschow iudex et Nicolaus de Zarschin subiudex terre sanocensis — generales, notum facimus tenore presencium presentibus et futuris, universis et singulis presencium noticiam habituris: quomodo veniens generosa domina Barbara de Dubieczsko, consors generosi domini Dersznak, sponte et libere, non compulsa nec coacta, sed ilari et vultu leto recognovit, quia satisfactio facta est sibi pro tutela alias „za opieką“ a generosis Petro Stanislao et Andrea de Szobyen fratribus, prout olim magnificus dominus Dobeslaus de Vysznycze palatinus sandomiriensis avus dicte domine Barbare et post mortem ipsius predicti

domini fratres: Petrus, Stanislaus et Andreas, habuerunt ipsam in tutela cum omnibus bonis paternalibus et maternalibus, mobilibus et immobilibus, et de derelictis alias „szpuszczyzny“, et de thezauris, subis, vestimentis, equis magnis et parvis, post olim magnificum dominum Dobeslaum Knytha avum ipsius et predicti domini de Szobyen eciam sibi satisfecerunt pro thezauro et omnibus rebus mobilibus et immobilibus patris prefate domine Barbare olim generosi Stanislai de Dubyeczsko; quem thesaurum et predicta mobilia et immobilia olim magnificus dominus Dobeslaus de Vyssnycze receperat, de quo eciam prefata domina Barbara debet habere perpetuum silentium et de tutela predictorum bonorum super quod prefati domini memoriale posuerunt, quod iudicium recepit presentibus ibidem magnificis generosis et nobilibus: Henrico de Camyenyecz castellano, Nicolao Stanciczsky castellano premisliensi, Nicolao de Strzezow, Jacobo Pyenyazek de Vythovycze, Petro tribuno sanocensi herede de Vythovycze, Mathia Bal de Nowothancze succamerario sanocensi et aliis quam pluribus testibus fidedignis. Datum in Sanok, feria quarta proxima post „assumpcionem Marie“, anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto. In cuius rei testimonium eciam sigilla nostra presentibus sunt appensa.

Oryginał pergaminowy; dwie pieczęcie zawieszzone na paskach pergaminowych odpadły.

LXXXVII.

W Trokach 25. sierpnia 1484 roku.

Kazimierz Jagiellończyk wydadaje wyrok w sprawie kniazia Semenā Iwanowicza Wołodymirowicza z kniazem Iwanem Semenowiczem Kobryńskim, o dobra kniazia Andrzeja Wołodymirowicza: Awnę, Mohilnę, Słowiensk, Lemnicę i Połony, przysądżając je wnuczce kniazia Andrzeja Wołodymirowicza kniahyni Tedce Iwanowej Semenowicza Kobryńskiego.

Kazimir etc. Smotreli iesmo z pany radoiu naszoiu kniazia Semenā Iwanowicza Wołodymirowicza z kniazem Iwanom Semenowiczom Kobryńskim: Iskał kniaz Semen Iwanowicz pod kniazem Iwanom Semenowiczom imeney diadka swoieho neboszczyka kniazia Andrzeja Wołodymirowicza. i kniaz Iwan Semenowicz pered nami rek: iż tyie imenia kniaziau Andreiu podawał kniaz weliki Witowt, a żonie moiey unuce kniazia Andreiewe tyie imenia blisky. a kniaz Semen Iwanowicz pered nami rek, iż otcy joho byli nedelny, a to im była otczyzna tyi jmenia. y my o tom dosmotrewszy y dowedauszysia, iż tyie jmenia kniaziau Andreiu

*

Wołodymirowiczu danyie |ot|^{a)} welikoho kniazia Witowta i derżał tyie imenia kniaz Andrey aż do smerti, a po smerti jeho — kniahinia jeho derżała też aż do smerti; a wpominania nikotoroho o tyie jmenia nie bywało jemu od brata jeho kniazia Iwana ni od jeho detey aż do tych mest, koli olisz poniał kniaz Iwan Kobrynski unuku kniazia Andreiewu; bo kniaz Iwan Wołodymirowicz swoi imenia meł oprysznyi. y dosmotrewszy iesmo o tom, prisudili iesmo tyie jmenia: Aunu, a Mohilnuju, a Słowensk, a i Lemnicu, a Połony¹⁾ knehini Iwanowoy Semenowicza Kobrynskoho, knehini Fedce unuce kniazia Andreia Wołodymirowicza, weczno z usim tym, szto k tym jmeniam zdawna słuszaet, po tomu kak derżał neboszczyk kniaz Andrey Wołodymirowicz, niżli szto budet w tych jmeniach naszoie daniny; w tom iest nasza wola. A pry tom byli panowe rada nasza: pan wileniski starosta zomoytski pan Jan Giezgajłowicz; a woiewoda wileński pan Olechno Sudimontowicz kancler nasz, a pan trocki namestnik nowohorodski pan Michajło Montowtowicz, a marszałok zemski namestnik połocki pan Bohdan Andreiewicz^{b)}, y namestnik belski pan Bartosz Montowtowicz, a pan Iwaszko Ilinicz y wsi panowe rada nasza. A na lepszuu twerdost weleli iesmo peczat naszu pryłožyt. — Pisan w Trocech, awrust dwadcat piaty den, indykt. wtory²⁾.

Kopia transsumptu Stanisława Augusta z 3. października 1759 roku, na arkuszu papieru.

a) Opuszczone w tekście. — b) Bohdan Andrejewicz Sakowicz; vide Wolff: Senat. i Dygn., str. 45.

LXXXVIII.

W Wilnie 7. maja 1486 roku.

Kniazowie Michał i Konstanty Iwanowicze Ostrogscy oddają Iwaszkowej Ochremowiczowej Belusze połowę Meżurecza, którą posiadał ojciec jej Jan Czaplic.

Мы кн|а|зь Михайло и кн|а|зь Константин Ивановичи Острозкии допустили есмо панюю Ивашковюю Охремовича панюю Белуху кз ее втчине к половине Межи-реча, што держал вт|е|ць ее пан Їн Чаплич, а дали есмо ей вечно и непорушно и детям их со всем не тым как вт|е|ць ее держал. а мужь ее пан Ивашко Охремович и дети их мают нам служити вечно с того, как первей того втцю нашему и нам служили с того имени. Я при том были добри люди: пан Гринко Мукосеевич, а пан Ивашко Каленикович^{a)}, а пан Микита Голович, а панз Генко Слоновский, а пан Григорей Зубович, а пан Ивашко Лавунский^{b)}, а пан Їн бакалар пана Мартина Квастовтовича воеводы троцкого, а пан Андрушко Ивашкович, а водрин ихз м|и|а|о|сти

пан Банко |!| Суславич. Я про лучшее подтвержене к сему н|д|ш|о|му листу и печат есмо свою привесилц. — а п|и|сан в Бнльни^{с)}, м|к|с|ц|а маа Э. д|е|нь, индикт|а| д̄¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 124.

а) Czytamy: „Коленкович“. — б) czytamy: „Лавднскый“. — в) czytamy: „в Бнльни“; „а“ opuszczone.

LXXXIX.

W Łucku 10. marca 1487 roku.

Tatiana Jenkowa Czapliewa potwierdza kniaziom Michałowi i Konstantynowi Iwanowiczom Ostrogskim zamianę dworu Holcze, dokonaną przez męża swego Jenka, za dwór kniazów Meżyrecze.

Я се ја пани Ёнковаа Чаплича пани Татана сознаваю и записываю са посполито и с призволенем дочок своих сим моим листом, кому его потреб будет ведати або чтучи его слышати, кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костентинс Ивановичом Ёстрозским: штож невожчик пан мой пан Ёнко Чаплич мена^{а)} со кн|а|зем Иваном Ёстрозским втчиною своею Голчем на кн|а|зжи двор втчизный^{б)} на Межирече и к тому имену гроши^{в)} и придаток браа пан Ёнко Чаплич в кн|а|за Ивана Ёстрозкого. ино ја после пана своего живота при том встала Межиречи, што пан мой мена со кн|а|зем Иваном Ёстрозским, подлуг враду пана моего и|з|з^{д)} затем своим с паном Михном Ёмеланским и з дочкою своею Марею и |з|з^{д)} затем своим с паном Ивашком Ёхремовичом и з дочкою своею Белухою. а маем служити кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костентинс Ивановичом Ёстрозским с того имена ја сама и|з|з^{д)} затем^{д)} своим и з дочками своим и с внучаты^{е)} своим вечно и нештступно. а не маем быти втхна|е|ны нигде вт Ёстрога, нижан маем служити с того имена кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костентинс Ивановичом Ёстрозским вечно и непорушно. а Голча не маем искати под кн|а|зем Михайлом и под кн|а|зем Костентином Ивановичи Ёстрозскими ни ја сама, ни затеве мой, ни дочки мой, ни жадныи ближнии пана моего ни дочок моих. а естанвы дети мой не хотели кн|а|зем их м|и|л|о|сти служити а гдевы инде поехали проч, тогда тыи имена: Голче^{ф)} и двор Межирече, кн|а|зем их м|и|л|о|сти вечно. Я при том были: пан Богдан Ёнкович Гостский, а кн|а|з Хведор Четвертенский, а кн|а|з Иван Путаич, а пан Мартин Хреватович дворянин королев, а пан Федко Уладька дзак королев, а пан Ёско Ёлович, а

пан Тишко Ѡнаневич, а пан Іркув дворанин королев. а про лепшю твердост сего н|а|ш|о|го листа. и печати свои привесили есмо к сему н|а|ш|о|му листу и тых есмо светков просили, которыж в листу стоат, авы про лепшю твердост печати свои казали привесити; и шны казали привесити печати свои к сему н|а|ш|о|му листу.

Пи|сан 8 Луцку, марта 1. ден, индикт 5.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 122—123.

а) Powinno być: „менал са со князем“. — б) czytamy: „на княжи двор шгчиный“. — с) czytamy: „грши“. — д) czytamy: „назатем“. — е) czytamy: „и обнбчаты“. — ф) czytamy: „Голча“.

XC.

W Łucku 10. marca 1487 roku.

Kniaziowie Michajło i Konstantyn Iwanowicze Ostrogscy oddają Tatianie Jenkowej Czaplіcowej w posiadanie Meżyrecze, które jej mąż zamieniał za Holcze z kniazem Iwanem Ostrogskim, ojcem kniazia Michajła i Konstantyna.

Я се я княз Михаило и княз Костентин Ивановичи|и| Ѡстрогски|и| записы-
ваем п|а|ни Ѡнковой Чаплича пани Татане имѣне свое Межирече подлуг шгца н|а|
ш|о|го дана, што пан Ѡнко Чаплич менал^{а)} с отцем^{б)} н|а|шим Голчем на двор свой
на Межирече и гроши ему к тому имену шг|е|цз наш придал, а пан Ѡнко Чаплич
мел с того имена шгцз н|а|ш|о|му служити. и затым пан Ѡнко Чаплич поехал шг
шгца н|а|ш|о|го проч; ино после живота небожника пана Ѡнкова^{в)} и мы припустили
к тому имену п|а|ни Ѡнкову п|а|ни Татану, штож небожник шг|е|цз наш менал
с паном Ѡнком Чапличом. а дали есмо то е имене п|а|ни Ѡнковой Чаплича^{д)} п|а|ни
Татане вечно и непорушно и детем ее и шнучатом ее и потом бывшим со всеми
тыми доходы, штож к тому имену из давна ест: з дѣровами, с полми, из лесы,
ис шзеры^{е)}, из данми, из вобровыми гоны. а п|а|ни Ѡнкова Чаплича мает нам с того
имена служити и дѣти ее и шнучата ее мают нам с того имена служити нешг-
ступно; а не мает быти шгца н|а|ш|о|го нигде шг Ѡстрог|а|, нижан мают нам с того
имена служити вечно; а под звѣдомом велможного п|а|на п|а|на^{ж)} Петра Івановича^{з)},
старосты луцкого, маршалка^{и)} волыньское земли. Я при том был: пан Богдан Ѡн-
кович Гостский, а княз Иван Путатич, а княз Федор Четвертеньский, а пан Мартин
Хрестович дворанин королев, а пан Хведко Уладыка дзлж королев, а пан Ивашко

Колпытовский, а пан Матфей дворянин пана старостин. Я про лепшыю справедливост печат свою приложили есмо к сему н|а|ш|о|му листу.

Пи|сан 8 Луцкѹ, марта 7 ден, индикт|а| 7¹).

Munimenta dueum in Ostrog, tom I., pag. 123.

a) Powinno by być: „МЕНАЛ СЛ... ГОЛЧЕМ“. — b) czytamy: „СОТЦЕМ“. — c) zamiast: „БНКА“, czytamy formę przymiotnikową. — d) czytamy: „Чапчича“. — e) czytamy: „НСОЗЕРЫ“. — f) „пана“ wypisane dwa razy. — g) Montygerdowicz Piotr Janowicz, vide Wolff Senat. i Dygnit., str. 22. — h) czytamy mylnie: старысты лѣцкога и моршалака“.

XCI.

W Łucku 18. listopada 1487 roku.

Kazimierz Jagiellończyk potwierdza zapis majątności Chocień, uczyniony przez Olizara Szyłowicza, starostę łuckiego, marszałka hospodarskiego, na rzecz pasierbicy jego kniahyni Maryi Semenowej Rowieńskiej.

Казимир вѣжю мил|остью| короля полский, великий кн|а|зь лит|о|вский, рѣский, кн|а|жа прѣское, жолойтский и иныхъ.

Чиним знакомито сим н|а|шим листом кождомѣ добромѹ нынешним и на потом вѣдчим, хто на его посмотрит або чтѹчи его слышит комуѣ потреб вѣдет того вѣдати: вила нам чолом и повѣдила перед нами пани Олизарова Шиловича, старостина лѣцка пани Федка, штож пан ея староста луцкий маршалок волинское земли пан Олизар Шилович падчерицы своей, дочце ея, кн|а|г|и|ни Семеновой Ровенской кн|а|г|и|ни Мари дал и записал по животе паней своей имѣне Хоцен¹) ис приселки и зо всеми доходы, и просила нас, авѣхмо то ей вѣдати дозволила^{a)} листом своим; ино мы то ей призволаем сим нашим листом: по своем животе волна она тое имѣне Хоцен дати, записати дочце своей кн|а|г|и|ни Семеновой Ровенской кн|а|г|и|ни Мари и ея дѣтем вѣчно на вѣки, во дѣлѣ того как то пан Олизар справил и записал. и на твердость того и печат нашу казали есмо привесити| к сему нашомѣ листу. при том вили: вл|а|д|ы|ка луцкий Никифор, маршалок наш намѣстник словимский пан Солтан Александрович, подскарбий наш Ивашко Литавор Богданович Хреbtовича и писар наш Ивашко Пцкович Бладыка. Писан 8 Луцкѣ, в лѣто 5177, м|ѣ|с|а|ца ноябр|а| 7 ден, индикта шостого.

Munimenta dueum in Ostrog, tom I., pag. 410.

a) Czytamy: „авѣхмо то ей вѣдати и дозволила“.

XCII.

W Ostrogu 16. czerwca 1488 roku.

Нрыб Iweszenewicz zastawia majetność swoją Torokanów u kniazіów Michała i Konstantyna Ostrogskich w 80 kopach szerokich groszy.

Я се я пан Грыб Iвешеневич сознаваю^{а)} и записываю сим моим листомъ каждаму доброму кому потреб будет того листа видети либо чтучи его слышати: запродаа есми имене свое на имя Торокановъ в Луцком повете втчинъ свою правую никому ничим невинную со всем тым как я сам держал кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костентину Ивановичомъ Острожким во семи десат копах готовых грошей широкой личбы чешкой манеты, а в|о|же того не давай естан с|а| станет надомною вола вож|а|, ино кто ближний мой втложит ти гроши как в верхъ написаны, а имене возмет; а што наложит княз Михайло и княз Костентин Ивановичи Острожкни на тое имене по звѣдом|у|^{б)} людей добрых, а кто будет тое имене выкупати и он мает тот наклад втложити кн|а|зю Михайлу и кн|а|зю Костентину Ивановичом. а люди которыи всадит княз Михайло и княз Костентин Ивановичи на том имени, ино которыи схотат всеести в том имени, тыи мают дати кн|а|зем их мн|а|ости по копе грошей выходъ; а которыи люди схотат пойти ис того села за кн|а|за Михайла и за княза Костентина Ивановичев|а| Острожких^{в)}, тыи мают пойти доброволно, а тот их не мает забавлати ничем кто мает тое имене выкупати. Я при том выан свѣтки: княз Иван Иванович Лукомский, а пан Генко Денисович, а пан Тишко Гнанич, а пан Еско Слович, а пан Дашко Каленикович. а про лепшую и справедливост и сего моего листа твердост^{в)}, печат свою привесил есми к сему моему листу и тых есми светков просил, которыи в верхъ пописаны, авы печати свои привесили к сему листу; и они печати свои привешали на потвержене сему моему листу. — Писан во Остроже в лето „ſŭчſ“^{д)}, индикта ſ, месеца ивна в ſи ден.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 48—49.

а) Czytamy: „сознаваю“. — б) czytamy: „звѣдѣ“. — в) zwykle czytamy: „про лепшую справедливост твердост сего моего листа...“ — д) liczba lat niewyraźnie wypisana, mianowicie: ſ i ч.

XCIII.

W Stepaniu 18. stycznia 1489 roku.

Kniahyni Nastazya Semenowa zapisuje mężowi swemu kniaziowi Semenowi Juriewiczowi następujące dobra: Zaborol, Horodok i Koskow, wraz z wszystkimi ich przysiółkami.

М|и|л|о|ст|ю| в|о|ж|е|ю| и| п|р|е|ч|ы|ст|о|е| е|г|о| м|а|т|е|р|и|. И| к|н|я|з|я| Г|р|и|г|о|р|и|и| С|е|м|е|н|о|в|а| к|н|я|з|я| Г|р|и|г|о|р|и|и| Н|а|с|т|а|с|я| в|у|д|у|ч|и| в| д|о|в|р|о|м| з|д|о|р|о|в|н|и| а| в| д|о|в|р|о|м| р|о|з|у|м|ѣ| ч|и|н|и|м|з| з|н|а|м|е|н|н|о| с|и|м| н|а|ш|и|м| л|и|с|т|о|м| к|а|ж|д|о|м|у| д|о|в|р|о|м|у| к|о|м|у| е|г|о| п|о|т|р|е|б|н|о| с|л|ы|ш|а|т|и| и| ч|т|у|ч|и| р|о|з|у|м|ѣ|т|и| н|и|н|е|ш|н|и|м| и| н|а| п|о|т|о|м| в|у|д|у|ч|и|м|, п|о|д| с|в|ѣ|д|о|м|о|м| г|о|с|п|о|д|и|н|а| и| о|т|ц|а| н|а|ш|о|г|о| е|п|и|с|к|о|п|а| т|у|р|о|в|с|к|о|г|о| и| п|и|н|с|к|о|г|о| С|в|х|и|м|з|а|: з|а|п|и|с|у|ю| м|у|ж|у| с|в|о|е|м|у| к|н|я|з|ю| С|е|м|е|н|у| Ю|р|ь|е|в|и|ч|у| 8| о|т|ч|и|н|е| м|о|е|й| и|м|ѣ|н|ь|а| З|а|б|о|р|о|л|, а| Г|о|р|о|д|о|к|, а| К|о|с|к|о|в|¹⁾ з|о| в|с|и|м|и| с| т|ы|м|и|²⁾ п|р|и|с|е|л|к|и| ш|т|о| к| т|ы|м| и|м|ѣ|н|ь|а|м| п|р|и|с|л|у|х|а|е|т|. а| е|с|т|а|н| с|а| н|а|д|о|м|н|о|ю| в|о|ж|а| в|о|л|а| с|т|а|н|е|т|, и| я| п|р|о|с|и|л|а| м|у|ж|а| с|в|о|е|г|о| к|н|я|з|я| е|г|о| м|и|л|о|с|т|ь|³⁾, а|в|ы| е|г|о| м|и|л|о|с|т|ь| ш|т|о| з|а|п|и|с|а|л| к| ц|е|р|к|в|и| в|о|ж|ей| к| с|в|а|т|о|м|у| И|в|а|н|н|у| к| Г|о|л|ш|а|н|о|м|⁴⁾, г|д|ѣ| м|а|е|т| и| т|ѣ|л|о| м|о|е| л|е|ж|а|т|и|; а| я| к|н|я|з|ь| С|е|м|е|н| Ю|р|ь|е|в|и|ч| м|а|ю| п|р|и|д|а|т|и| к|у| с|в|а|т|о|м|у| И|в|а|н|н|у| к| Г|о|л|ш|а|н|о|м| п|о|л|у|м|е|р|о|к|з| м|е|д|у| и|з| л|ю|д|и|н|и| и| з| г|р|о|ш|н|и| и| з|о| в|с|и|м|и| п|о|д|а|ч|к|и| 8| в|о|т|ч|и|з|н|е| м|о|е|й|. а| е|с|т|а|н| м|н|ѣ| к|н|я|з|я| Г|р|и|г|о|р|и|и| Н|а|с|т|а|с|и| с| к|н|я|з|е|м| е|г|о| м|и|л|о|с|т|ю| б|о|г| д|ѣ|т|о|к| н|е| д|а|с|т|ь|, а| н|а|д|о|м|н|о|ю| с|т|а|н|е|т|с|а|⁵⁾ в|о|л|а| в|о|ж|а|, а|⁶⁾ п|о| м|о|е|м| ж|и|в|о|т|е| к|н|я|з|ь| е|г|о| м|и|л|о|с|т|ь| с|с|у|ч|е|т| с|о|в|ѣ| и|н|у|ю| ж|о|н|у| п|о|н|а|т|и|, в|у|д|у|т|-л|и| 8| н|и|х| д|ѣ|т|к|и|, и|н|о| т|ы|н| и|м|ѣ|н|ь|а| в|с|и| к|н|я|з|ю| е|г|о| м|и|л|о|с|т|и| и| д|ѣ|т|е|м| е|г|о| м|и|л|о|с|т|и| в|ѣ|ч|н|о| и| н|е|п|о|р|у|ш|н|о|, а| м|о|и|м| в|л|и|ж|н|и|м| н|и|к|о|м|у| н|е|н|а|д|о|в|е| с|а| в|с|т|у|п|а|т|и|. а| е|с|т|а|н| п|а|к| и|м| б|о|г| д|ѣ|т|о|к| н|е| д|а|с|т|ь|, и|н|о|⁷⁾ т|ы|н| в|е|р|х|у| п|и|с|а|н|ы| и|м|ѣ|н|ь|а| в|с|и| м|а|ю|т| в|ы|т|и| п|о| к|н|я|з|я| е|г|о| м|и|л|о|с|т|и| ж|и|в|о|т|ѣ| с|в|а|т|о|м|у| И|в|а|н|н|у|, а| и|н|ш|и|м| в|л|и|ж|н|и|м| к|н|я|з|я| е|г|о| м|и|л|о|с|т|и| а|н|и| м|о|и|м| н|е|н|а|д|о|в|е| с|а| в| т|ы|н| и|м|ѣ|н|ь|а| в|с|т|у|п|а|т|и|. Я| п|р|о|л|ѣ|п|ш|у|ю| т|в|е|р|д|о|с|т|ь| т|ы|х| в|е|р|х|у| п|и|с|а|н|ы|х| р|ѣ|ч|ей| п|р|о|с|и|л|а| е|с|м|и| г|о|с|п|о|д|и|н|а| и| о|т|ц|а| с|в|о|е|г|о| е|п|и|с|к|о|п|а| т|у|р|о|в|с|к|о|г|о| и| п|и|н|с|к|о|г|о| С|в|х|и|м|з|а|, а|в|ы| е|г|о| м|и|л|о|с|т|ь| л|а|с|к|у| с|в|о|ю|⁸⁾ с|ч|и|н|и|л|а| и|⁹⁾ п|е|ч|а|т| с|в|о|ю| п|р|и|л|о|ж|и|л|з|; и|¹⁰⁾ е|г|о| м|и|л|о|с|т|ь| п|е|ч|а|т| с|в|о|ю| к| с|е|м|у| м|о|е|м|у| л|и|с|т|у| п|р|и|в|ѣ|с|л|а|. Я| п|р|и| т|о|м| в|ы|л| д|у|х|о|в|н|и|к| е|г|о| м|и|л|о|с|т|и| Ф|е|в|к|т|е|л|е|т|з|. Я| п|и|с|а|л| с|п|а|с|к|и|й| п|и|н|с|к|и|й| Г|р|и|г|о|р|ей|¹¹⁾.

Писан 8 Степани³⁾, в лѣтѣ о .šiččž, мѣсѣца генварѣ ии, индикта 3.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 408—409.

a) Czytamy: „зо всми и с тыми приселки“. — b) słowo: „милость“ jest wszędzie skrócone przez: „мѣ.“ — c) opuszczone. — d) opuszczone. — e) czytamy: „нна“. — f) dopisane tą samą ręką. — g) opuszczone. — h) opuszczone. — i) tu musiała zajść pomyłka w odpisie; kopista musiał albo opuścić słowo przed: „спаский пинский“, lub przymiotniki te trzeba odnieść do słowa: „дѣховник“, t. j. duchowny przy cerkwi świętego Spasa w Pińsku; a może „спаский“ należy do słowa „дѣховник“, zaś „пинский“ do imienia: „Григорей“; wtedy należałoby czytać: „дѣховник спаский его мѣ. Февктелетз. Я писал Пинский Григорей“?

XCIV.

W Wilnie 25. marca 1490 roku.

Pisarz królewski Pietrasz Fominicz sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi
pisarzowi królewskiemu wieś swoją Tarasowo.

И Петраш Фоминич писар г[о]спо[д]а[р]а корола его м[и]л[о]сти чиню знаменито сим моим листом хто на него посмотрит аяво чтучи его възслышит кому вудет потреб того вѣдати, што невожчик датко^{а)} мой пан Баско Любич писар г[о]с[по]д[а]р[а] корола его м[и]л[о]сти купил имене на имя Tarасово в повѣкте менском вечне и непорѣшно совѣк и потом вудѣчим близким своим в невожчика пана Ина Кучюковича а в пана Ивана Илинича з листы твердыми и шправою вѣчною. и как дядка моего невожчика пана Баска сз того свѣта бог душѣ собрал и панюю его дядиною мою, и тое имене верхѣ писаное Tarасово на мене спало близкостью кром брата моег Мишка а Ивана, а им иншии имена датковы против того досталиса — во невожчик дядко мой из жоною своею плодѣ дѣтей не мал. и за тое имене Tarасово продал писарѣ корола его м[и]л[о]сти Федку Григоревичѣ вѣчно и непорѣшно на веки вечные ему и его жоне и их детем и потом вудѣчим их щадком з людьми, из землями пашными, из сеножатми, из боры, из реками и ставы, и со всеми доходы и платы што к тому имену здавна слѣшают как естѣ широко и долго въз своих границах, по тому как держали тыи верхѣ писаныи пановѣк: пан Ин Кучюкович а пан Иван Илинич, и как датко мой пан Баско Любич в тых панов купил, со всем правом и твердостью, ничого на себе не выймаючи. а што тамѣ пришла земля моя качинская, которая слѣшает к моему имену к телатиновскому, в тую землю качинскую Федку не вступатса, а мне Петрашу в тарасовскую землю не вступатиса. такеж што вудет датко мой пан Баско Любич прикупил земли пашное и сеножатеи к той земли качинской, перво того как ещо Tarасова не купилѣз и как вжо купивши Tarасов в тых панов выше писаных: в пана Ина Кучюковича а в пана Ивана Илинича, Федку в тыи купил не вступатиса. а што теж вудет там в той земли моей качинской сеножати тарасовский звечны, в тое мне Петрашу не вступатиса; нехай то заведает Федко по тому, как и предкове его завѣдали. а при том были люди добрыи: казначей смоленский княз Костентин Крошинский, а пан Иван Ицкович писар г[о]с[по]д[а]р[а] великого корола, а городничий новгородский пан Зенко Свляшкович, а писар королев Микула Радчинич, а дворанин королев Богдан Свляшкович, а брат мой роженный Мишко Фоминич. а на твердост сего моего листа за Петраш и печат есми свою привесил к сему моему листу; дан 8 Вилни, в лето 5. ѿ. ч. ѿ. индикт[а] вѣ., мѣс[а]ца марта кѣ. ден¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog; tom I, pag. 55—56.

а) Czytamy: „датко“.

XCV.

W Wilnie 29. marca 1490 roku.

Kazimierz Jagiellończyk potwierdza Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi swemu, kupno Tarasowa od Jana Kuczukowicza.

Гам Казимир вож|е|ю м|и|л|о|стью.

Бил нам чолом писар наш Федко Григоревич и поведил нам, штож купил имене в писара н|а|шого в Петрашка Фоминича на има Тарасово в менском повете датковцинѣ его вѣчно, котороеж датко его невожчик пан Васко Лювич писар наш купил в пана Ина Кучюковича а в пана Ивана Илинича теж вечно: и бил нам чолом, авыхмо ему призволили тоє имене купити. Ино мы призволяем ему купити тоє имене и подтверждаем то сим н|а|шим листом ему и его жоне и их детем и потом будучим их шчадком вечно и непорѣшно. а на твердост того к сему н|а|ш[о]му листу казали есмо и печат н|а|шу привесити. — Дан в Биани в лето ш[и]ст[и]ц[и], м[е]с[я]ца марта ѿ ден, индик[та] ѿ.

Правил воевода| виленский| пан Олехно| Гудимонтовичь| канцлеръ|¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 53.

XCVI.

W Łosiczach 24. kwietnia 1490 roku.

Kazimierz Jagiellończyk nadaje kniaziom Aleksandrowi i Michałowi Sanguszkom w zamian za majątność Trostianicę, którą ojciec ich posiadał, następujące dobra: Soszno w powiecie brzeskim, Chwalimicze, Bratułowskie Zajeczyce i Nameczyńskie Szyszkowice w powiecie włodzimierskim.

Казимерь вожью милостью.

Што дей великий князь Жиггимонтъ далъ былъ невожчику князю Сангүшкү имѣнье в каменецкомъ повѣтѣ на има Тростанци¹⁾ и тоє имѣнье держала княгиня его до своего живота; а по ее животѣ тоє имѣнье есмо Тростанциу взяли на насъ, а дѣтемъ его: князю Александру а князю Михайлу, противъ того имѣнья Тростеницы дали есмо имѣнье в берестейскомъ повѣтѣ на има Сошно²⁾, а в володимирскомъ повѣтѣ на има Хвалимичи³⁾, а Братуловское Заечичи, а Намчинское Шишковичи⁴⁾ со всимъ што къ тымъ имѣньамъ слүшаеть, по тому какъ

*

отцу ихъ князю Банкгушкѣ далъ былъ тоѣ имѣнье Трыстанницѣ^{a)} великий князь Жигимонтъ. — Писанъ въ Лосичохъ^{b)}, апрѣла 24. день, индиктъ 8⁶⁾.

Книга записн. (metr. lit.) ч. 4. л. 70. — Daniłowicz (Skarbiec tom I, nr. 624), podaje regest z tego dokumentu, lecz ma zupełnie mylną datę, t. j. rok 1392. U dołu czytamy: Akt ruski z metryki litewskiej księga nr. 4, str. 70, pod rokiem 6900. Oczywiście miał Daniłowicz ten dokument przed oczami, lecz z kąd wziął podaną u siebie datę, nie można sobie wytłumaczyć. Być może, że późniejszą jaką ręką było ogólnie stulecie naznaczone, w którym dokument został wydany, a więc 6900. To przypuszczenie stwierdza po części i ta okoliczność, że z tą datą (t. j. 6900) mamy trochę niżej kilka innych numerów (jak n-ra 627, 628, 629) pochodzących z rozmaitych lat.

a) Czytamy powyżej: „Тростаница“, „Тристанница“, a tutaj: „Трыстанница“.

XCVII.

W Łucku w listopadzie 1490 roku.

Onoszko Witoniski sprzedaje kniahynei Maryi Semenowej Rowieńskiej dom swój w Łucku.

И Ѡношко Битонизкий сознаваю симъ моимъ листомъ каждому доброму кому будетъ потребно сес лист видети или^{a)} чтучи его слышати: продалъ есми кн|а|г|и|ни Семеновой Василевича кн|а|г|и|ни Мари Ровенской дом свой с луцкомъ^{b)} мѣсти промежъ ворменское ц|е|ркви и капланского дома на верези Стыра; а продалъ есми кн|а|г|и|ни тотъ свой домъ за тридцатъ копъ широкихъ грошей вѣчно и непоручно изъ землю и с синожатю, што коли к томъ домъ слышаетъ, такъ широко какъ есми самъ тую землю держалъ. а^{c)} чого Б|о|же заховай што сѣ надомною пригодитъ, по моимъ животѣ не вступати сѣ в тую землю жонѣ моей и дѣтемъ н|а|шимъ и на потомъ будущимъ ни внижнимъ н|а|шимъ. Бола кн|а|г|и|на тотъ домъ и землю штдати, и продати, и променити, какъ хотачи такъ къ потребности своей повернѣти. Я при томъ былъ кн|а|зь Иванъ Пугатичъ, а панъ Цата, панъ Петрушко Мущатичъ, мецянъ луцкихъ^{d)}: панъ Тршъзъ войтъ луцкий, дѣакъ черньчегородский¹⁾ Пшеница. а надъ тыи рѣчи верху писаныи про лепшюю твердостъ изъ Ѡношко Битонизкий печатъ свою приложилъ к сему моему листу.

Пи|санъ с Луцку в лѣт|о| 5144, м|ѣ|с|ц|а| н|о|в|е|р|а^{e)} ден, индиктъ|а| 8.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I, pag. 406.

a) Czytamy: „или“. — b) pisarz pomylił się i napisał: „с луцкомъ повѣте“, zamiast: „мѣсти“. Dlatego przekreślił słowo: „повѣте“, a obok niego napisał: „мѣсти“. — c) tu powinno jeszcze być: „єстан“. — d) powinno być: „а з мецянъ луцкихъ“. — e) data dnia opuszczona.

XCVIII.

Na Iwtyi 29. lipca 1491 roku.

Piotr Olechnowicz sprzedaje kniahyni Maryi Semenowej Rowieńskiej majątność swoją Bohdaszow.

И Петръ Олехновичъ визнаваю самъ своимъ листомъ каждому добромъ, хто съхочетъ его видети або чѣти его слышати: продалъ есмь имѣне съ Колыни на имя Богдашов¹⁾ тое, которое есмь выменилъ съ Покотила воарина пана Олизарова Шиловича втчину^{a)} свою Дввенцемъ²⁾, за дватцатъ копъ грошей широке личвы чешское личвы копа шестдесатъ грошей. и продалъ есмь тое имѣне кн|а|г|и|ни Семеновоу Ровенской, кн|а|г|и|ни Марии^{b)}, вбелъ вечно и непорочно съ полми, изъ дѣбровами, изъ сеножатми, исъ ставы, исъ ставици, изъ водами, изъ ган, зо всемъ съ тымъ какъ есмь самъ держалъ и што къ томъ имѣню къ Богдашовъ прислушало и слухаетъ. а мнѣ самому, и жонѣ моеу, и дѣтемъ своимъ, и братѣ моеу зъ роду, и^{c)} ближнимъ своимъ въ тое имѣне Богдашово не вступатиса. а хтобы хотѣлъ того имѣна Богдашова искати подъ кн|а|г|и|нею Семеновоу Ровенскоу, тогда и Петръ Олехновичъ маю отвѣчати тому за тое имѣне, а кн|а|г|и|ни Семенова не маетъ никому отвѣчати за тое имѣне. а хто коли на мнѣ того имѣна зыщетъ, тогда и Петръ Олехновичъ кн|а|г|и|ни Семеновоу Ровенской дватцатъ копъ грошей широкихъ маю вернуть, што былъ есмь за тое имѣне съ кн|а|г|и|не ея милости^{d)} взялъ. а для лепшого твердости просилъ есмь пана Петра Ивановича воеводу троцкого, абы его милость печатъ свою приложилъ къ сему моему листу и^{e)} его милость печатъ свою приложилъ къ сему моему листу; а панъ Олександръ Монкширдовичъ намѣстникъ крѣнаинский³⁾, панъ Михно Ивановичъ тивунъ троцкий, а кн|а|зь Иванъ Корецкий — ихъ милость также печати свои приклали къ сему моему листу. а при томъ былъ: Иянъ Горзвовский, Шимко Ганусовичъ, и иншихъ людей добрыхъ было досыт. а и Петръ Олехновичъ печатъ свою приложилъ къ сему моему листу. — Писанъ на Ивтыи⁴⁾, июлѣ^{f)} кѣ, индиктѣ дѣ, подъ лѣты рождества христового 539 лѣти и 49.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 404—405.

a) Czytamy: „втчэнъ“. — b) czytamy: „Мария“. — c) „и“ opuszczone. — d) skrócone jak poprzednio przez: „мл.“ — e) „и“ opuszczone. — f) wypisane dwa razy; czytamy: „на втыи июлѣ кѣ“.

XCIX.

W Łucku 2. września 1491 roku.

Князь Semen Juriewicz starosta łucki i князь Andrej Michajłowicz namiestnik krzemieniecki wydają wyrok w sprawie Andreja Niemcewicza i Waszka Ihnatowicza Cenceniewskich z князем Aleksandrem Sanguszkowiczem o wieś Nowosielce.

Приказанем г[о]с[по]д[а]р[а] нашего короля его м[и]л[о]сти. И кн[язь] Семен Юрьевич, староста луцкий и кн[язь] Андрей Михайлович нам[е]стник креманецкий: Смотр[е]ли есмо того со кн[язь]ми и паны волинскими, штож жаловали г[о]с[по]д[а]рю королю его м[и]л[о]сти земляне^{a)} креманецкии на имя Цеценевскии на кн[язя] Александра Гонкгушковича, штож вы вы в них взял им[е]не безвинне оу винах 8 своих. И г[о]с[по]д[а]рь корол его м[и]л[о]сть писал до нас авыхмо того досмотр[е]ли и справедливость тому вчинили; и кн[язь] Александр рек так: к в них того им[е]на безправне не браа, нижи маю тое им[е]не вт них справне а купна есми в[е]чно и непоручно за шестьдесят коп широких гроши; а на тое маю твердость привиле их, што они продавши^{b)} мн[е] тое им[е]не в[е]чно и непоручно, и надто маю св[е]тки люди добрыи, которыи при том были, коли они мн[е] тое им[е]не продали в[е]чно и непоручно; а в того привила тых панов Цеценевских и печат есть, и тых св[е]тков печати есть, которыи в том привили написаны. и положна перед нами привиле тое; ино в том привили стоит так: штож панове^{c)} Цеценевскии на имя Васко, а Н[е]мец, а Игнат, продали тое им[е]не кн[язю] Александру Гонкгушковичу на имя Новоселци в[е]чно и непоручно за шестьдесят коп широких гроши; и мы тых Цеценевских пытали, Андрейка Н[е]мцевича, а Васка Игнатовича: ест-ли ваша печат оу того привила? и они рекли: так правда есть, записывали са втцы наши по неволн, а п[е]нази жадных за тое не брали, ани печати нашей в того листу н[е]т, ани клейна жадного мы в себе не маем. и мы почали тых печатей смотр[е]ти, которыи прив[е]шены в того листу; ино тых св[е]тков которыи в том привили написаны: пана Ивашкова Калениковича, пана Генка Дениковича, пана Дашка Калениковича, пана Ицка Смолчича, пана Гринка Мжачича, всех печати прив[е]шены к том[у] листу; и тых Цеценевских печат есть в того листу, и потом тыи Цеценевскии сами са к своей печати признали, штож их печат есть в того листу. и мы того со кн[язь]ми и паны досмотр[е]вши и в том есмо кн[язя] Александра знашли правого и всказали есмо так: естан г[о]с[по]д[а]рь корол его м[и]л[о]сть допустит Цеценевских втчины их, тогда они маю кн[язю] Александру Гонкгушковичу втложити п[е]нази шестьдесят коп широких гроши; а поки они кн[язю] Александр[у] п[е]нази втложат, потуа ему тое им[е]не на имя Новоселци держати со все[м] тым, как они кн[язю] Александру продали. а при

том с нами были: кн|а|з Михайло Гонкушкович, а вл|а|д|ы|ка луцкий Ивна, а кн|а|зь Константин Иванович Острозкий, а кн|а|зь Михайло Басилевич Зварзкий, а пан Петръ Котович, а ключник луцкий пан Богдан Генкович, и инших кн|а|зей и панов при том было много. а на твердость верхъ писаных речей и печати есмо приклали к сему нашому листу. — писан в Луцку, сент|авра| въ ден, индикт|а| ї.

Oryginał na arkuszu papieru; u dołu wyciśnięte dwie pieczęcie niewyraźne na zielonej masie. — Długość oryginału 41, a szerokość 31 centymetrów.

a) Czytamy: „земляне“. — b) zamiast: „продали“. — c) wydarte.

С.

W Mińsku 24. września 1491 roku.

Fedko Bohdanowicz Chrebtowicz pierwszy podskarbi ziemski hospodarski, sprzedaje kniaziewi Konstantynowi Iwanowiczowi Ostrogskiemu, panu wileńskiemu, hetmanowi hospodarskiemu, staroście łuckiemu, brasławskiemu i winnickiemu, marszałkowi ziemi wołyńskiej dwór swój w Wilnie.

Под ведомом г|о|с|по|д|ы|на втца нашего архиепископа Ивсиѳа митрополита киевского и галицкого и всея Русси¹⁾. И Федько Богданович Хреbtовича подскарбий первый земский г|о|с|по|д|а|ра корола его милости^{a)} из жоню своею Мариною и з сыном н|а|шим Юрьем визнаваем сами на себе сим н|а|шим листомъ хто на него пошмолит лво чтучи его слышит нынешним и на потом будучим кому будет потреб того ведати, штож который двор купилъ был есми себе в месте виленском з золотара Станцелавруса на той слицы которою ходят вт сватого Ина к Бернадыном, а к томуж ещо есми былъ прикупил мстца где тепер пекарна а стайна стоит з пани Ижковой, теци небожчика пана Ивашка Зеновевича; который жо двор мой меж двора кн|а|зя Костентина его милости Ивановича Острозского а меж двора небожчика п|а|на Ивашка Зеновевича а с третее стороны: вт церкви покрова пр|е|ч|и|стое в|о|го-матери, двор пана Дмитров Ивашенцевича. Ино за Федко поспол з жоню своею Мариною и з сыном н|а|шим Юремъ тот двор свой выше мененый продали есмо кн|а|зю Константину его милости Ивановичу Острозскому, пану виленскому, гетману г|о|с|по|д|а|ра корола его милости, старосте луцкому, brasлавскому и веницкомъ, маршалку волынское земли за полтораста копъ грошей литовское монеты, по десати п|к|назей з грош, зо всем будованьем того двора н|а|шого и зо всем с тым как са тот дворъ в себе^{b)} мел и как есми на себе державши и его милости продаа вечно, его

милости самому и его милости кн|а|г|и|ни и их милости детям и на потом будущим их милости счадком. И волен кн|а|зь Константин его милость и его милости кн|а|г|и|ни и их милости дети и на потом будущим их милости счадки тот двор продать и отдать, заменить, на церков записать, и двор к своему обычаю збдovati, и теж к своему лепшому и вжиточному обернути как сами на лепей розумеючи. а к Федко из жоню своею Мариною и з сыном нашим Юрем и дочка моа и вну-чата наши и ништо з ближних наших вжо в тот двор выше мененый не маем саничим вступовати, ани того под кн|а|зем его милостью и его милости потомки некоторыми причинами поискивати, во тот двор естз купла моа а не втчизна, а так кождый волен куплю свою куда хота обернути. И при том были и тому добре зведоми: кн|а|зь Федор Иванович Жославский державца рошский²⁾, а брат его милости кн|а|зь Богдан державца менский, а пан Богус Бюговитинович подскарбий земский, маршалок и писар го|с|по|д|а|ра корола его милости, староста каменецкий, а пан Яцко Иванович Ратомский державца ленский³⁾, а пан Шимко Екиндревич. и просил есми го|с|по|дына втца нашего митрополита его милости и тех выше мененых кн|а|зей и панов в их милости печати, и их милости на мою прозеву печати свои привесили к сему моему листу. а для лепшого сведома и твердости к Федко из жоню моею и з сыном нашим и свою есмо печат привесили к сему нашему листу. — Пи|сан в Менску, в лѣто сем тисачное, м|ѣ|с|а|ца сентавра ѿд ден, индикта десатого.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 38—40.

a) Skrócone tu i następnie przez: „мѣ.“ — b) czytamy: „в совет“.

СІ.

W Stawkowie 27. września 1491 roku.

Wasył Wołczkowicz z bratem swoim Lwem, bojarowie gospodarscy powiatu mińskiego sprzedają kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu, panu wileńskiemu, hetmanowi gospodarskiemu, staroście łuckiemu, brasławskiemu, winnickiemu i marszałkowi ziemi wołyńskiej, ziemię swoją pustą „obarycką” przyległą do Tarasowa.

И Василей Волчкович из братомъ своимъ Лвомъ боаре го|с|по|д|арьскии мѣн-ского повѣта, признаемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ что на него посмотреть або чтучи его выслушат^{a)} нашии и потомъ будущимъ комуъ будетъ потребъ вѣдати, штожъ безъ жадного принужен|а| по своей доброй воли продали есмо кн|а|зю Константину его милости Ивановичу Острожскомъ, пану виленскомъ, гетману го|с|по|д|аря

корола его милости, старосте луцкомъ браславскомъ и вѣницкомъ, маршалку волинское земли, к имѣнью его милости Тарасову втчину нашу на реци на Пичичи на има землю пустровскую вбарицкую^{b)}, котореж земли нам перед тым три службы были на има: Корневщина, а Тиховщина, а Перхуровщина¹⁾, за чотыри копы грошей литовское монѣты по десети пѣнезей 8 грош вѣчно его милости самому и его милости кнегини и их милости дѣтем и на потом вудѣчим и их милости цадкомъ зо всеми землями: пашнами и вортными и сеножатми, з боры и лѣсы, з дѣровами и ган, и зо всемъ с тым, как са тые выше мѣненные земли со стародавна в совѣ и в границах и в обыходех^{c)} са своих мают^{d)} и как есмо на себе державши и его милости продали. и волен пан вѣленский кн|а|зь Костентинъ его милость и его^{e)} милости кнегини и их милости дѣти и на потом вудѣчи и их милости цадки тые земли выше мѣненные^{f)} втдати и продати, заменить, на церков записати и людами всадити, къ своему лѣпшему вжиточному ввернути сами на лепей розсмѣючи. а мы сами и жены и дѣти наши и нхъто з ближних наших в тые земли ничим са не маемъ вступати ани того под его милостью и его милостью потомки поискивати некоторыми причинами. Я при том были и тому добре свѣдоми: кн|а|зь Юрей Иванович Дѣровицкий, а пан Богущ Боговитинович подскарвий земский, маршалок и писар г|о|с|по|д|а|ра корола его милости, староста каменецкий. и были есмо чолом их милости в их милости печати, и их милости на^{g)} наше чолом-вите то| вчинили и| печати свои приложили к сему на|шомъ^{h)} листу. а для лѣпшого свѣдома и твердости свою есмо печать привѣсилиⁱ⁾ к сему нашему листу.

Пи|сан 8 Ставковѣ²⁾, в лѣто 3, мѣсеца сенте|вра| кѣ ден, индикта| 3³⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 188—189. — Kopia, jak widać z notek, dosyć niedbale pisana.

a) Zamiast: „высвѣщает“. — b) „вбарицкую“ dopisane na marginesie tą samą ręką. — c) czytamy: „обы-
ходы“. — d) czytamy: „дают“. — e) czytamy: „его“. — f) czytamy: „дѣненные“. — g) opuszczone. — h) czyta-
my: „и их милости наше чочоменте вчинили печати свои приложили к сему на|шомъ“... — i) czytamy: „печати
привѣсили“...

СІІ.

W Tarasowie 14. grudnia 1491 roku.

Andrzej Aleksandrowicz Drożczyc sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi pisarzowi królewskiemu ludzi swoich danników w Jaczyncie i w Baksztach.

И Андрей Александрович Дрожича чиню знаменито сим моим листом каждому доброму, хто на него посмотрит или чтучи его слышит, кому будет потреб того ведати: продал есми писарь королевских Федку Григоревича люди свои штчинские данники на Шчинце¹⁾, на имя: Семена Бвинку, а Матфея Влукевича з братею, а брата его Нестерца Влукевича²⁾ теж з братею, а Харитонца з братом жо, а Фому з вратом жо, а Ковалевича; а в Бакштах³⁾: Сенюка з братею — Басюцовой дѣти, а Савку з братею, а Игнатца Ивановича, а Тишка з братом, тых што са мне в делу достали шт матки моее и шт брата моего меньшого Петрашка, ис землями⁴⁾ их пашными, из сеножатми, из даню медовою и грошовою, из бояровыми гоны и с иными поплата со всим, по тому как они служили штцс моему и дан давали и дакла⁵⁾ вѣчно ему и его жоне и их детем и потом будѣчимь их счадкам. а при том была matka моя пани Федка, а брат мой Петрашко, а боярин королев Ивашко Репич, а боярин князя Александров Юевича Юшко Гладкий, а боярин королев Мартин Каша. а на твердост того и печат есми свою привесил к сему моему листу и просил есми матки своее, пани Федки, и брата моего и тых бояр верхш писаных королевых и княжого⁶⁾, абы они теж и свои печати привесили к сему моему листу; и они даа моее прозвы и свои печати привесили к сему моему листу.

Писан в Тарасове, в лет|о| шѣцѣ, дек|авра| дї ден, индикт|а| ѿ.

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 53—54.

a) Czytamy: „нестерца влукевича“. — b) czytamy: „н з землями“; przestawione spółgłoski „з“ i „с“. — c) dań zwana w Polsce: „pomocne, dziakło“; były to daniny zasiłkowe (Hilfssteuer), obacz słownik Lindego. d) czytamy: „князого“; tu jest tylko jeden książę bojar, a królewskich dwóch.

СІІІ.

W Wilnie 18. sierpnia 1492 roku.

Petrasz Fominicz Lubicz, pisarz wielkiego księcia Aleksandra, sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi wielkiego księcia, dwór swój w Kaczynie.

И Петраш Фоминич Любича писар г[о]с[по]дара великого кн[а]з[а] Александра сознаваю сим моим листом, штож небожчик княз Телатино мел дворец в Качине¹⁾ з людьми, и землею пашную и бортную, и сеножати, и бобровыи гоны, и пруд. а после кн[а]з[а] Телатино тот дворец з людьми, из землею пашною и бортною, ис сеножатми, из бобровыми гоны, ис прѣдом держал датко мой пан Баско Любич, а после датка моего тот дворец и со всем такеж как в сем листе вышей выписано и держал. и продал есми тот дворец в Качине з людьми: зъ Захаркою и з его братею Семеновыми детми, из землею пашною, ис припашми, из бортною землею, ис сеножатми, из бобровыми гоны, ис прѣдницом, со всем по тому как княз Телатино держал и датко мой пан Баско и кн[а] Петраш, писаръ великого кн[а]з[а] Александра Федку Григоревичъ швел^{а)} вечно ему и его жоне и их детем и потом вудшим их счадом, ничего себе не выимуючи, нижан ест там в Качине сеножати датка моего пана Баскова купла а иншое закупное, и тыи сеножати кошивал датко мой пан Баско и с[б)] Бервзковичом а потом и их кошѣ; и Петровскому в то са Федку възстupati не мает^{с)}, того есми ему не продал, то кн[а] маю на себе косити. И при том были: писар великого кн[а]з[а] Александра Федко Инушкович, а дзак великого кн[а]з[а] Ивашко Сопега, а дворане великого кн[а]з[а]: Богдан Шепелевич, а Бско Сеютич, а Ивашко Пышневич. И на твердост того казал есми и печат свою привести к сему моему листу.

Писан в Биани, в лето „ѣ, м[ѣ]с[а]ца августа ии, индикта ії.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 59—60.

а) Значы: „w około, okragło“; przenośnie: wszystko. — б) czytamy: „Баско и Бервзковичом“. — с) powinno być: „и Петровский в то са Федко възстupati не мает“.

CIV.

W Mińsku 20. września 1492 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, potwierdza pisarzowi swemu Fedkowi nabycie pola mińskiego koło Tarasowa, sześciu ludzi w Jaczynie, i czterech w Baksztyńcach.

Самъ Александръ вожю мѣ|а|остю великий кнѣ|зѣ лит|ов|скій|.

Бил нам чолом писар наш Федко, што невожчик втѣ|ць наш Казимир корол дал ему землицѣ поле менское с припашю подле его двора тарасовского за рекою, што невожчик Баско Лювич писар втца нѣ|ш|ого вытесал^{а)} в кнѣ|зѣ Семена Ивановича Болодимировича к Менску, и просил нас, авыхмо то ему подтвердил нѣ|шим листом. ино мы тую землицѣ поле с припашю, покул Баско Лювич вытесал в кнѣ|зѣ Семена, подтверждаем сим нѣ|шим листом ему и его жоне и нх детем вечно. и теж бил нам чолом, иже купил людци в дворанина нѣ|ш|ого Андришка Дрожчича: шест чѣ|а|о|в|е|ков на Иченце а чотыри чѣ|а|о|в|е|ки влизко Ракова на имѣ Бакштенци¹⁾, теж вечно ещо за втца нѣ|ш|ого; и просил нас авыхмо и то ему призолили и подтвердил нѣ|шим листом, и мы то ему и его жоне и нх детем призолаем и подтверждаем сим нѣ|шим листом теж вечно. Я на твердост того казали есмо и печат нѣ|ш|у приложити к сему нѣ|ш|ому листу.

Писанъ в Менску, сентавра ѿ ден, индикта ѿ²⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 52.

а) „Бытязати“, „вытязати“ значы: wyprocesować.

CV.

W Wilnie 17. kwietnia 1493 roku.

Iwaszko Jackowicz sprzedaje Fedkowi Hryhorewiczowi, pisarzowi wielkiego księcia litewskiego Aleksandra, poddanych swoich w Kaczynie.

Я Ивашко Ицкович писар г|о|с|по|д|а|рѣ великого кнѣ|зѣ Александра сз своею жоню Мариною дочкою кнѣ|зѣ Басила Зваражского продали есмо люди свои на Ка-

чине: Сергея з детми, а Гавкѹ з братею, а Мойсеа з детми, а Ѡвдеа з детми чотыри слѹжбы зъ ихъ землями пашными и с сеножатми, и теж и мон сѣножати качинскии, што есми на свой дворѣ кошибал к Гоголици, такжо и тыи сеножати, которыи есми покупил в мещан менскихъ и в иншихъ подле своихъ сеножатей качинскихъ, и дѣбровы, и вортное дерево, и бобровыи гоны, писарѣ г|о|с|по|д|а|ра великого кн|а|з|а Александра Федкѹ Григоревичѣ. Я продали есмо вечно емѹ и его жонѣ и ихъ детем и потомъ будѹчим ихъ счадкою по тому, какъ есмо сами держали и володели, ничего сове не вставляа. Я при томъ были добрыи люди: пан Богдан Гапега, а писар г|о|с|п|о|д|арский Федко Ивѹшковичѣ, а Ивашко Гапега. Я на твердостъ того ꙗ Ивашко Ицкович и печат есми свою и жоны моеѣ привѣсил к семѹ моему листѹ.

Пи|санъ ѣ Биани, в лет|о| .ѢѢ, м|ѣ|с|ѣ|ца апрел|а| Ѣи день, индикт|а|^{a)}.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 56—57.

a) zatarty.

CVI.

W Łucku 4. lipca 1494 roku.

Andruszko Rusinowicz, ziemianin łucki, sprzedaje kniahynei Maryi Semenowej Rowieńskiej podwórze swoje czarukowskie, w grodzie okolnym łuckim.

Я Андрушко Русинович^{a)} земланин луцкый визнаваю сим моимъ листомъ кождомѣ добромѹ комужъ будѣтъ потребно того ведати: продалъ есми чарѹковзского подвора мѣстѣце в околномъ^{b)} городѣ в Луцкѹ, ѡтчинѹ и дѣдинѣ свою, кн|ѣ|г|и|ни Мари Семеновой Ровенской на вѣчность; а хѹтѹбы мѣа того имѣна под кн|ѣ|г|инѣю искати либо дѣдки мон, либо сестры^{c)} мон, либо вѣнжныи^{d)} мон, также либо хѹтелѣбы^{e)} панъ Василей Христович^{f)}, которою мѣрою подлѣ подвора своего мою ѡтчинѹ стиснѹти либо кн|ѣ|г|и|на Иванова Кропотчинаа либо пани Михайловаа Рѹденскаа, ино кн|ѣ|г|и|ни еѣ милости^{g)} ненадобѣ ничего с тыми мовити, нижли ꙗ маю зо всеми тыми в ѡтчинѣ своей мовити и ѡправовати еи, а кн|ѣ|г|и|ни еѣ милости толко готового смотрѣти; а естѣбы ежѣ не могъ того подвора ѡправити ꙗ, ежѣ тогда маю пѣнази кн|ѣ|г|и|ни еѣ милости ѡтложити шѣстъ копѣ грошей широкаѣ личбы такъ добрыми грошми какъжѣ есми самъ ѣ еѣ милости вралъ и накладѣ еѣ милости ѡтложити, а што коли сѣлдѹ^{h)} наложитъ на тоѣ подворѣ; а што с подвораа панѣи Михайловы Рѹденскый ворота поставланы на тоѣ подворѣ, а передтымъ зо вековъⁱ⁾

через тын подвора чаруковское до руденского подвора дороги жадное не бывало ни
 слици, ино кнѣг[и]ни ея милость мает тын ворота Руденской загородити, а Руден-
 скаа мает 8 подвора своего ворота поставити на канцу^{к)}, што з веком слица^{л)} про-
 меж подворей положена; а то под сведомом г[о]с[по]д[и]на шца^{м)} нашого старосты
 луцкого маршалка волынского земли кнѣзѣ Семена Юревича, г[о]с[по]д[и]на шца на-
 шого владыки луцкого Кириала. а при томз^{н)} были: ключникз луцкий Богдан Сен-
 кович Гоский, кнѣзѣ Федор Четвертенский, пан Ивашко Хребтович, кнѣзѣ Лев Бу-
 ремский, пан Салехно, пан Цата Сухремовичи, пан Гринко Козинский, хоружий луц-
 кий, пан Зврох Гулевич. И на твердост верху писаных рѣчий из Андрушко Русинович
 и печат есми привѣсна к сему моему листу и просна есми г[о]с[по]д[и]на и шца
 владыки ея милости и тых кнѣзей и панов верхс писаных в их печати. их ми-
 лости^{о)} на мою прозву то вчинили и печати свои к сему моему листу приложили.

Пи|сан 8 Луцкѣ, июлѣ| дѣ ден, индикт|а| ѿ| ѿ¹⁾.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 412—413.

a) Czytamy: „Рѣсанович“; „и“ poprawione na „а“. — b) czytamy: „воколном“. — c) czytamy: „сестры“. —
 d) czytamy: „блужныи“. — e) słowo to dopisane na górze tą samą ręką. — f) powinno być: „Хребтович“. —
 g) skrócone tu i następnie przez: „мѣ.“ — h) lokacja, osiedlenie, budowa. — i) czytamy: „завсков“, zdaje się,
 że kopista pomylił się tutaj i napisał „с“ zamiast „ѣ“. — k) zamiast: слицѣ. — l) wypisane dwa razy. — m) tu
 powinien być wymieniony biskup, lecz przez pomyłkę zdaje się wymienić pisarz pierwszej starostę łuckiego. —
 n) czytamy: „а при мѣ. были:“ — o) tu zwykle stoi „и“, a więc: „и их милости... то вчинили“...

CVII.

W Wilnie 22. sierpnia 1495 roku.

Aleksander Jagiellończyk, wielki książę litewski, nadaje kniahyni Annie Fedorowej
 dożywocie na dworach: Czerewaczyce i Hruszowej, które matka Anny, kniahynia
 Julianna Semenowa, zapisała jej w wianie.

Александръ вожею милостю.

Была намз чоломз Федороваа Ивановича княгиня Анна, поведлаа передз на-
 ми, што matka ея кнегини Семеноваа Романовича, княгиня Салана записала ей у
 вене своемз имѣнїа: дворецз свой Черевачицы и Грушовую¹⁾ по своемз животѣ со
 всимз, сз людьми и сз данью, со всимз сз тымз што сз давна кз тому дворцу
 Черевачицамз а кз Грушовой прислухаеть. и листз матки своей передз нами вка-
 зывала и прослаа насз, авыхмо ей тотз дворецз Черевачицы и Грушовую дали послѣ

матки еѣ живота до еѣ живота со всимъ с тымъ, што к тому сѣ давна прислухаетъ, какъ еѣ matka еѣ записала. а пану Юрью Пацевичу и сестрѣ еѣ княгини Иванову^{а)} въ тотъ дворецъ Черевачицы а въ Грушовую ненадо^{б)} вступати|са|^{с)}, а еливы сестра еѣ хотела въ тотъ дворецъ дѣльницѣ мѣти, и она еѣ млетъ отложить тые пенази, што еѣ matka отписала на тыхъ имѣнїихъ. И на твердость того и печать нашу казали есмо приложити къ сему нашему листу.

Писанъ въ Вилни, 1495 года, августа 22 дня, индикта^{д)}.

Книга записная (Metr. lit.) ч. 6, стр. 117.

а) Powinno być: „княгини Ивановой“, lub: „Ивановѣй“; być może, że kopista opuścił „й“ nad „с“. —
 б) czytamy: „не нада“. — с) „са“ opuszczone. — д) indykt opuszczony.

CVIII.

W Wilnie 18. maja 1496 roku.

Aleksander Jagiellończyk, wielki książę litewski, zezwala Mykicie dzierżyć imienie w Czerkasach żony jego, wdowy Fedkowej Raczkowiczowej.

Sam Alexander bożiu miłostiu. Bił nam czołom Mikita, opowiedał nam, sztoż on perwo służył namestniku czerkaskomu panu Kmite Alexandrowiczu, a potom w Czerkasech poniał wdowu s imieniem, na imia Fedkowiou Raczkowicza, a k tomu dei imeniu bliznich nikoho net, — y prosił nas, abychmo iemu dozwolili toie imenie derżati a nam s neho służyti. ino koli k tomu imeniu net bliznich nikoho, y my iemu dozwolili toie imenie derżati; nechay on toie imenie derżył so wsim po tomu kak y prodkowie^{а)} ieho derżały, a nam z stoho|| służbu służył. Pisan u Wilni, tisiacza czotyrysot dewetdesiat szostom, maia osiemnadca-toho dnia, indykt trynadcaty.

Kopia transsumptu Stanisława Augusta z 29. listopada 1791 roku, na arkuszu papieru.

а) Poprzednicy.

CLIX.

W Sanoku 5. lipca 1496 roku.

Mikołaj z Zarszyna, sędzia i Klemens z Pakoszówki podsedek ziemscy sanoccy — poświadczają sprzedaż miasta Denowa wraz z ośmnastu wsiami przez Mikołaja i Piotra braci Rzeszowskich, na rzecz Jana Amor z Tarnowa, kasztelana krakowskiego.

Nos Nicolaus de Zarschyn iudex et Clemens de Pakoschowka subiudex terre sanocensis generales, significamus tenore presencium quibus expedit universis et singulis presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo venientes et constituti coram iure terrestri generosi Nicolaus et Petrus Rzeschowszczy, fratres germani et indivisi heredes de Denow¹⁾, sani mente et corpore existentes non compulsi nec coacti nec aliquo errore devio seducti, sed ex suorum libera voluntate ac matura deliberacione animorum habita, publice et sponte coram iure recognoverunt: quia magnifico domino Johanni Amor^{a)} de Tharnow castellano cracoviensi et eius successoribus legitimis totum opidum suum Denow una cum utroque suburbio et villis dictis Chyzne, Hartha, Sklary, Laszkowka, Bochuriecz^{b)}, Lubna, Nyewyaszthka, Wyesyola, Iszdebky, Chodorowka, Hlodne, Noszdrzecz, Dylagowka, Vlenyca, Syedlyszka, Warra, Dambrowka^{c)}, Wolosz^{d)} ad predictum opidum Denow ex antiquo spectantibus^{e)}, in terra et districtu Sanocensi iacentibus²⁾, cum omni iure et toto dominio et omni proprietate, prout soli ex antiquo tenuerunt, possidebant, utifruerantur, videlicet agris, campis, pascuis, pratis, silvis, borris, gaiis, rubetis, indaginibus, mericis, piscinis, lacubus, fluviis, ripis, fluminibus, stagnis, paludibus et aquarum decursibus, venacionibus, mellificiis, domibus, areis, scultetis, incolis, ortis, ortulanis, tabernis, molendinis et eorum universis emolumentis, curiis, prediis, censibus, allodiis, utilitatibus, fructibus, usibus, proventibus, laboribus et cum omni iure patronatus generaliterque cum omnibus et singulis proventibus ad dictum opidum Denow et villas predictas seu hereditates ab antiquo spectantibus, quibuscunque vocitentur nominibus aut vocabulis, prout longe late et circumferencialiter in suis metis et graniciebus sunt limitate, distincte et situate, nichil penitus dominii, iuris et proprietatis excipientes nec aliquid pro se aut suis successoribus legitimis, cognatis, propinquis^{f)} et consanguineis omnino reservantes, prout soli bona eadem tenuerunt et possidebant perpetue et in ewum vendiderunt prefatum opidum Denow cum prefatis villis, superius descriptis, modo commutacionis talis: Quia prefatus magnificus Johannes Amor de Tarnow castellanus cracoviensis partem ville sue dicte Czechi, in terra cracoviensi et districtu proschowiensi site, pro prefatis bonis Denow et villis superius

descriptis dedit, commutavit prefatis dominis Nicolao et Petro hereditatem pro hereditate terram pro terra modo commutacionis cum additamento quindecim milia florenorum vngaricalium auri puri veri et iusti ponderis, vendiderunt commutaverunt et in perpetuum^{g)} resignaverunt^{h)} tenendum, habendum, possidendum, commutandum, donandum, alienandum et in usus suos beneplacitos convertendum prout sibi melius et utilius videbitur expedire; et iam eidem magnifico domino Johanni Amor de Tharnow castellano cracouiensi realem et effectuaalem in predicta bona coram iure per ministerialem Andream de Brzozow de iure datum dederunt intromissionem et eius legitimis successoribusⁱ⁾, iamque prefati domini Nicolaus et Petrus fratres germani et indivisi^{k)} prenominatam summam quindecim milia florenorum vngaricalium ab ipso magnifico Johanne Amor castellano cracouiensi se integraliter recepisse et levasse recognoverunt et ipsi prefati domini Nicolaus et Petrus obligaverunt se et inscripserunt prefatum magnificum dominum Johannem Amor castellanum cracouiensem et eius legitimos successores in predictis bonis Denow et villis superius descriptis, per prefatos dominos Nicolaum et Petrum eidem magnifico domino Johanni Amor castellano cracouiensi et eius legitimis successoribus in perpetuum venditis, ab omnibus impedimentis damnis et citacionibus in predicta bona importatis seu importandis a qualibet personarum status^{l)} sexus utriusque, et specialiter a fratre suo seniori Johanne et sororibus Margaretha et Heduigi germanis, secundum quod ad quamlibet personam prescripcio et consuetudo terrestris pertinet, intercedere et tueri eliberare et protegere sub vadio quindecim milia florenorum vngaricalium auri puri et iusti ponderis. Quod si predicti domini Nicolaus et Petrus prefatum magnificum dominum Johannem Amor castellanum cracouiensem et eius legitimos successores tueri et protegere noluerint et si se citare ad quodcunque ius terrestre sive castrense sive ad regiam maiestatem pro prefato vadio quindecim milia florenorum vngaricalium permiserint, in primo termino tamquam in peremptorio nullo exquisito colore terminum differendo sub amissione cause sue respondere et parere tenentur et hoc recedendo a districtu suo^{m)}, et si aliquis in citacione concitacione et condemnacione et toto eiusdem cause progressu fuerit defectus, hoc magnifico domino Johanni Amor castellano cracouiensi et eius legitimis successoribus obesse non debet sed prodesse et ipsis dominis Nicolao et Petro obesse debet, et quicquid eis in auxilium receperint penam trium marcarum succumbendo causam suam amittere debent et vadio quindecim milia florenorum vngaricalium satisfacere debent; et prefatus magnificus dominus Johannes Amor castellanus cracouiensis omnia debita, quecunque in prefatis bonis Denow seu villis quomodolibet obligata et inscripta fuerint, sibi debet et non prefati domini Nicolaus et Petrus exemere, et generosam Heduigim Denowszka, olim generosi domini Johannis Denowszky consortem legittimam, de ipsius dote et dotalicio in prefato opido Denow

et quibusdam villis in eius reformatione inscriptis idem magnificus dominus Johannes Amor castellanus cracouiensis sibi exemere debet, tali tamen condicione, quod tota dos alias „wyano“ⁿ⁾, que ad manus prefatorum dominorum Nicolai et Petri restitui debuit, hec tota dos super magnificum dominum Johannem Amor castellanum cracouiensem in manus eius et successoribus legitimis, qui possidebunt Denow et predictas villas superius descriptas, et non in manus predictorum dominorum Nicolai et Petri realiter et cum effectu restitui et venire debet. Super quod magnificus dominus Johannes Amor castellanus cracouiensis memoriale posuit, quod iudicium recepit. Presentibus ibidem generosis: Mathia de Hoczmya castellano, Jacobo Pyenyazek de Zarschyn tribuno, Venceslao de Pobyedne dapifero sanocensibus, Mathia de Wszdow et Raphæle de Humnyszka et aliis quam pluribus fidedignis ad premissa^{o)}. — Datum in Sanok, feria tertia proxima post festum „visitacionis gloriose virginis Marie“, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto. In cuius rei testimonium sigilla nostra sunt appensa.

Oryginał pergaminowy w dwóch egzemplarzach; oba oryginały prawie zupełnie ze sobą zgodne, a różnice podajemy niżej w notkach. Pieczęcie obie odpadły, po pierwszej tylko pozostał pasek pergaminowy. W drugim egzemplarzu pieczęcie obie i paski odpadły.

---

a) W drugim egzemplarzu czytamy: „Johanni Amor heredi de Tharnow“. — b) w drugim egzemplarzu czytamy: „Bohurz“. — c) ibidem: „Dobrkowa“. — d) ibidem: „Woloz“. — e) ibidem czytamy: „ex antiquo pertinentibus“. — f) czytamy: „propinguis“. — g) czytamy: „im perpetuum“. — h) w drugim egzemplarzu od słowa „tenendum“ aż do „expedire“ wszystko opuszczone; czytamy więc: „et in perpetuum resignaverunt et iam eidem magnifico domino...“ — i) „et eius legitimis successoribus“ w drugim egzemplarzu opuszczone. — k) tu trzeba dodać: „heredes de Denow“. — l) opuszczone „et“, porówuaj nr. 110. — m) „et hoc recedendo a districtu suo“ w drugim egzemplarzu opuszczone. — n) „alias wyano“ opuszczone w drugim egzemplarzu. — o) w drugim egzemplarzu czytamy: „Presentibus ibidem testibus magnificis dominis: Johanne Amor de Tharnow castellano cracouiensi et Mathia de Choczew castellano sanocensi et nobilibus Jacobo de Pyenyazek de Zarschyn tribuno sanociensi, Petro Felsztynszky, Mathia de Wzdow, Venceslao de Pobyedne dapifero sanociensi, Raphaele de Humnyszka et aliis quam pluribus fidedignis ad premissa.

CX.

W Sanoku 5. lipca 1496 roku.

Mikołaj z Zarszyna sędzia i Klemens z Pakoszówki podsędek ziemi sanockiej poświadczają, iż Jan Amor z Tarnowa, kasztelan krakowski, dał synowi swemu, Janowi Amor młodszemu, miasta Denów i Jaczymierz, ze wszystkiem co do nich należy, na wieczną własność.

Nos Nicolaus de Zarschyn iudex et Clemens de Pakoschowka subiudex terre sanocensis generales, significamus tenore presencium quibus expedit universis et singulis presentibus et futuris presencium noticiam habituris, quomodo veniens et personaliter constitutus coram iure terrestre magnificus dominus Johannes Amor de Tharnow castellanus cracouiensis sanus mente et corpore existens non compulsus nec coactus nec aliquo errore devio seductus sed de sua libera et bona voluntate ac matura habita deliberacione publice recognovit: quia generoso Johanni Amor legitimo filio suo minori secundi matrimonii carissimo et eius posteris legitimis pro sorte et divisione eius speciali et perpetua opidum suum Denow cum suburbiis et villis ad dictum opidum Denow ex antiquo^{a)} videlicet Chyzne, Hartha, Szczklary, Laszkowka, Bochurz, Lubna, Nyewyasthka, Wyeszyla, Yzdebky, Chodorowka, Hlodne, Nozdrzec, Dylagowka, Vlyenycza, Szyedlyszka, Wara, Dambrowka, Wolcz, et aliud opidum Yaczymyerz¹⁾ cum suburbiis et villis ad illud eviterne pertinentibus, videlicet Possada, Bazanowka, Bzyanka, et altera Possada, Wroblyk, in terra et districtu sanociensi sitis, cum omni iure dominio et proprietate, videlicet agris, pratis, campis, pascuis, silvis, borris, gaiis, rubetis, indagini-bus, mericis, piscinis, mellificiis, piscariis, fluviis, rippis, fluminibus, stagnis, pallu-dibus et aquarum decursibus, venacionibus, domibus, areis, incolis, scultetis, ortis, ortulanis, thabernis, molendinis et eorum emolimentis universis, curiis, prediis, al-lodiis, utilitatibus, fructibus, usibus, censibus, proventibus, laboribus et omni iure patronatus, generaliterque cum omnibus proventibus et singulis quibuscunque vo-citentur nominibus, prout longe late et circumferencialiter predicta bona seu he-reditates in suis metis et graniciebus sunt limitate et distincte et situate, prout solus habuit tenuit et possidebat et fruebatur, nichil iuris proprietatis et domi-nii in eisdem bonis superius descriptis pro se penitus reservando et ab aliis filiis suis primogenitis, videlicet Johanne et Allexandro et filiabus Elizabeth et Zophia alias Regina moniali eciam primogenitis legitimis, hec predicta bona superius descripta et denominata ellongando et alienando et in perpetuum abrenunciando dedit, donavit, resignavit perpetue et in evum, pro eius sorte et divisione perpe-

*

tua inscripsit, dat, donat, et resignat, et eviterne inscribit eidem filio suo minori Johanni Amor et eius posteris legitimis secundi matrimonii tanquam vero et legitimo predictorum bonorum heredi tenere, possidere, comutare, dare, alienare, vendere et in usus suos beneplacitos secundum quod sibi videbitur melius expedire, et in perpetuum habere; et prefatus magnificus Johannes Amor castellanus cracouiensis coram iure prefato Johanni Amor filio suo minori carissimo in prefata bona superius descripta et denominata, videlicet opidum Denow et aliud opidum Jaczymyerz, suburbia et villas ad dicta opida ex antiquo pertinencia et spectancia, ad intromitendum per ministerialem Andream de Brzozow de iure datum realem et effectualem dedit intromissionem. Qui prefatus Johannes Amor magnifici Johannis Amor castellani cracouiensis minor filius prefata bona hereditaria superius descripta tenebit, possidebit, utifruetur et tanquam verus et legitimus heres more hereditario pro sua sorte et divisione perpetua in perpetuum habebit et possidebit et eius posteris legitimi, et prefatus magnificus Johannes Amor castellanus cracouiensis predictum Johannem Amor filium suum minorem in predictis bonis hereditariis, superius descriptis eidem filio suo minori et eius posteris legitimis datis resignatis et in perpetuum inscriptis, ab omnibus damnis et iniuriis quarumlibet personarum status et sexus utriusque, secundum quod ad quamlibet personam prescriptio terrestris pertinet et spectat, intercedere tueri se inscripsit et obligavit sub damno terrestri; super quod generosus Johannes Amor memoriale posuit, quod iudicium recepit. Presentibus ibidem magnificis dominis: Johanne Amor de Tharnow castellano cracouiensi et Mathia de Choczew castellano sanociensi et nobiles Jacobo Pyenyazek de Zarschyn tribuno sanociensi, Petro Felszthynszky, Mathia de Wzdow, Venceslao de Pobyedne dapifero sanociensi, Raphæle de Humnyszka et aliis quam pluribus fidedignis. Datum in Sanok, feria tertia proxima post festum „visitacionis gloriose Marie“, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto. In cuius rei testimonium sigilla nostra sunt appensa.

Oryginał pergaminowy.; pieczęcie obie odpadły, pozostały tylko paski pergaminowe, na których były zawieszzone.

---

a) Opuszczony czasownik: „spectantibus“, lub „pertinentibus“.

CXI.

W Przemyślu 12. lipca 1496 roku.

Jakób z Cieszaczyna sędzia i Rafał z Próchnika podsedek ziemscy przemyscy poświadczają zamianę połowy wsi Bzianki Jana Amor z Tarnowa, kasztelana krakowskiego, za dobra: Mieszyniec, Boratycze i Struniowice Jakuba Kamienieckiego.

Nos Jacobus de Czyeschaczyn iudex et Raphael de Prochnyk subiudex [terrestres premislienses generales]^{a)}, significamus tenore presencium universis et singulis presentibus et futuris harum noticiam habituris, quomodo coram generoso Johanne de Rybot[hycze pro tunc iudice et] Jacobo de Czyeschaczyn pro tunc subiudice [terre eius]dem, ac ipsius Johannis iudicis et Jacobi pro tunc subiudicis presencia, [venientes personaliter in] iudicio magnificus Johannes Amor de Tharnow castellanus cracouiensis ex una et nobilis Jacobus Camyenyeczky alias [Swyrzcz^{b)} una cum sua consorte] Martha legitima, heredes de Myeszynyecz Borathycze et Strunyowycze, talem fecisse inter se vendicionem et commutationem eorum bonorum, prius et [quandocunque] et quocunque modo acquisite, publice unanimes voce recognoverunt in hunc modum: quia magnificus Johannes Amor de Tharnow dat et commutat in perpetuum et in evum medietatem ville sue dicte Bzyanka, in terra sanoczensi site, pro bonis hereditariis videlicet Myeszynyecz, Borathycze, Strunyowycze¹⁾, in terra premisliensi sitis, nec non duabus areis agris et pratis in Czarthorye et prato in Vyrwnycze²⁾ cum ambabus rippis fluvii dicti Vyar³⁾ nec non areis et agris iacentibus in fine ville Myeszynyecz ex una et ville Gdaschycze⁴⁾ partibus ab altera penes metas Johannis Pyenyek usque ad silvam dictam Coryathyn tenendum et cum libertate silvarum Radochon et Rakowa⁵⁾ iuxta literam divisionis et inscriptionis ipsarum sororum in actis contentam; qui prefatus dominus Johannes Amor de Tharnow castellanus cracouiensis commutat villam suam prefatam Bszyanka pro prefatis bonis Myeszynyecz, Borathycze et Strunyowycze villam pro villis hereditatem pro hereditatibus terram pro terra eviterne cum additamento duorum milium marcarum communis pecunie in regno currentis, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, perpetue et eviterne tenere cum omni iure et dominio nichil pro se eximendo, prout in se prefate hereditates ex antiquo sunt distincte et limitate et prout fructus et proventus ex prefatis bonis spectant ex antiquo et pertinent nichil pro se et suis posteris reservando; et iam mutuo dederunt ipsis coram iure intromissionem in prefata bona per ministerialem Barthossium dictum szyemyanin^{c)} de Nyezanlowycze et iam mutuo debent se tueri et intercedere a qualibet persona sexus utriusque, secundum quod ad quam-

libet personam pertinet prescripcio iuxta iuris formam et consuetudinem terrestrem. Qui prefatus Jacobus Kamyenyeczky alias Swyrcz una cum consorte legitima Marta recognoverunt: quia ipsis prefatus magnificus dominus Johannes de Tharnow satisfecit pro duobus milibus marcarum additamenti ad ipsa bona, pro quo ipsum non debent impedire in perpetuum. Pro qua caucione prefatorum bonorum Myeszynyecz, Borathyce et Strvnyowycze et pro fato Jacobo et Martha eiusdem consorte heredibus de premissis bonis stans personaliter nobilis Jeronimus heres de Bybel nec non de Ruschatyce et Swrothowycze recognovit: pro tuicione prefatorum bonorum et se inscribit et inscripsit tueri intercedere et liberare ab omnibus damnis et impedimentis quarumlibet personarum sexus utriusque et ab omnibus cittacionibus importatis et importandis quocunque modo pro prefatis bonis, et si prefatus magnificus dominus Johannes castellanus cracouiensis aliquod damnum pati deberet in prefatis bonis, ipse Jeronimus predictus inscribit se et obligat liberare et tueri a qualibet persona sub vadio duorum milium marcarum; casu vero quo non protegeret et non liberaret, et se pro premissis vadio cittare ipse Jeronimus permiserit, et pro quacunque summa alia cittatus esset, hic Premislie in primis terminis particularibus parere et respondere debet non differendo terminum vera aut simplici infirmitatibus nec se excipiendo colloquio generali, bello, expedicione nec quovis vero exquisito retinere sed potens erit prefatus dominus castellanus cracouiensis prefatum Jeronimum condemnare in primo termino sicut in peremptorio, nec se protegere debet literis regalibus sub amissione sue cause; vel si aliquis defectus in cittacionibus aut concittacionibus vel in ipsa inscripcione esset, hoc totum domino castellano non debet obesse sed prodesse, et si predictus Jeronimus aliquid sibi in subsidium interponere vellet, hoc ipso facto causam suam amittere debet. Villas vero Borathyce et Strvnyowycze cum molendino et medietate piscine in villa dicta Myeschynyecz per Jacobum Swyrcz Stanislao Barszy in quadringentis florenis obligatas et partem ville Myeszynyecz per ipsum Jacobum Johanni Kolotheck in quinquaginta marcis obligatam ipse magnificus dominus Johannes de Tharnow castellanus cracouiensis sibi ad eandem summam duorum milium marcarum exemere debet et literas, quas idem Jacobus Camyenyeczky una cum consorte sua Martha seu privilegia et munimenta super dicta bona Myeschynyecz, Borathyce, Strvnyowycze apud se habent, ad terminos proximos sub vadio predicto se reponere inscripserunt et obligaverunt. Super quibus omnibus memoriale ipse dominus castellanus cracouiensis posuit, quod iudicium recepit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt subappensa. Acta Premislie, feria tertia proxima post festum „purificacionis Marie“, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto¹⁾; presentibus generosis et nobilebus: Johanne Lyschakowsky, Andrea Fredro de Plyeschowycze, Johanne Woyczyehowsky, Michaele Cholowsky, Petro Phal, Johanne Gdaschyczky et aliis

quam pluribus fidedignis circa premissa. Datum vero Premislie, feria tertia in vigilia Margarethe, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto³⁾).

Oryginał pergaminowy; 2 pieczęcie i paski odpadły, pozostały tylko ślady cięć.

---

a) Słowa w klamrach położone oznaczają miejsca wydarte; słowa w nich umieszczone są dopełnione. —
b) tutaj trzeba by jeszcze dodać: „ex altera parte“. — c) czytamy: „Szyemyanin“.

CXII.

W Wilnie 27. lipca 1496 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, potwierdza kniaziowi Bohdanowi Fedorowiczowi, namiestnikowi putywelskiemu, dawniejsze nadanie kniaziów Olelka i Siemiona dóbr: Bobrowoje, Hołubijew i Radiwonowo.

Sam Alexander bożiu myłostiu etc. Bił nam czołom namestnik putywłski kniaź Bohdan Fiedorowicz, powiedał nam, sztoż^{a)} kniaź Olelko y kniaź Siemien podawały otcu jeho kniaziu Fiedoru seła w kiiewskom powiete a w olewskoy wołosti na imia Bobrowoie, a w zawskoy wołosti Hołubiiw, a w Czerkasach Radiwonowo, a potom dei y otec nasz korol jeho miłost tyie seła otcu ieho y iemu potwerdił y dał im na to list swoy na pergamene z priwesistoiu peczatiu. y kak dei Kiiew Tatarowe sozhły yno dei tot prywiley tohdyż w Kiiewie zhoreł. y prosił nas, abychmo tyie seła potwerdili naszym listom. yno na tot czas tych knih pry nas ne było, w kotorych knihach toi priwiley zapisano, kotorym prywileiem otec nasz korol jeho miłost tyie seła im potwerdił. y my iemu na to dali ses nasz list, nechay on tyie seła deržit potomu kak kniaź Olelko y kniaź Semien otcu ieho podawali. a koli tyie knihi pry nas budut y my iemu tyie seła s toho speska szto z prywilia wpisano w knihi potwerdim naszym listom. Pisan u Wilny tysiacza^{b)} czotyrysot dewiatdesiat szostoho, jul dwadcat semoho dnia, indykt trenadcaty.

Transsumpt Stanisława Augusta (z metryki litewskiej) z roku 1791, 29. listopada.

---

a) Czytamy: „stoż“. — b) czytamy: „tysiacza“.

СХІІІ.

W Krzemieńcu 21. sierpnia 1497 roku.

Nekrasz Koleczejewicz z braćmi swymi Macyną i Mamajem sprzedają kniaziovi Michałowi Oleksandrowiczowi (Sanguszkowiczowi) dwa sioła Dubiszcza.

Я се ꙗ Некраш Колчеевич из братьею своею на има из Млациною и с Мамаем сззнаваем снм н|а|шим листом каждому доброму н|и|нѣ и потом будучим, кому будет потребизна листа сего или слышит его чт҃чи^{а)}, иж есмо штчизн҃у и дедизн҃у свою продали кн|а|зю Михайлу Александровичу и его кн|а|г|и|ни и детем и потом будучим их щадком двое^{б)} селища на има Дзбища вечно за шестьдесят копз грошей чешское монеты с полми и сеножатми, из дзбровами, из лесы, из реками, из боровыми гоны и зо всеми пожитками тых селищз, ничого на себе, ни на жоны, ни на дети, а на ближнии н|а|ши^{в)}. Болен кн|а|зь Михайло на тых селищах люди садити и прибавити и розширити и к своему лепшому шжиточному шверн҃ути, как сам на-лепей роззмеючи, а нам шже самым, ани жонам, ани детем, ани ближним н|а|шим не-надобе са ничим шступати и того шже никому ненадобе под кн|а|зем Михайлом по-искивати. — Я при томз выли: кн|а|зь Михайло Бишневецкий, а пан Петроз Боговн-тинович, а пан Левз писар корола его м|и|л|о|сти, ключник берестейский, а пан Ивашко Словицкий, а пан Сенько Дени|с|кович^{д)}. а ш печати просли есмо кн|а|за Михайла Бишневецкого, а пана Петра Б|о|говитиновича, а п|а|на и Льва^{е)} писара корола его м|и|л|о|сти, ключника берестейского, авы их м|и|л|о|сть печати свои привесли к сему н|а|шому листу; а дла лепзшое справедливости ꙗ Некраш печат есми свою привесла к сему н|а|ш|о|му листу. — Пи|сан ш Креманьцы под леты| вож|его| нарож|ен|а| д. лет|а| и чотыриста и деваносто, м|ѣ|с|ѣ|ца августа кѣ ден, индикт|а| ѣі.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 142—143.

а) Powinno być: „или кто слышит его чт҃чи“. — б) czytamy: „дѣѣ“. — в) opuszczony czasownik; powinno być: „ани“, lub „ни на ближнии наши не штавала“, lub „не выймаючи“. — г) czytamy: „а пана нальва“. — д) czytamy: „Деникович“.

CXIV.

W zamku koło Toporzyszcz 30. września 1497 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziowi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, dwory: Uzdolbica i Hlińsko, i wsie: Urwenna, Dermań, Lebedy, Kunin, Wezdczy, Korszów, Ledowa, Bohdaszów i Dołbunów, w powiecie łuckim; dwór Krasilów nad Słuczem z wsiami: Czechanowce, dwa Dubiszcza, Barszczehów, Czerlenów, Kolczyn i Bajmaków, w powiecie krzemienieckim.

In nomine domini amen. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus cooperetur detrimentum, convenit ut actus hominum, qui temporales sunt, sufficiente^{a)} testimonio literarum posteritatis comendarentur noticiae. Ad perpetuam proinde rei memoriam nos Alexander dei gracia magnus dux Lithuanie, Russie, Samogitieque etc. dominus et heres, significamus tenore presentium quibus expedit universis presentibus et futuris harum noticiam habituris, quomodo consideratis fidelibus serviciis generosi Constantini ducis Ostrouiensis supremi campiductoris magni ducatus nostri Lithuanie, quibus apud nos benemeritus est et specialiter se reddidit comendatum, horum intuitu volentes ipsum ad eadem in posterum efficere promptiorem, sibi curiam nostram Wsdolbicza¹⁾ et alteram curiam Hlynsko²⁾ dictam in districtu luceoriensi sittas cum adiacentibus villis Vrwyanya videlicet, Derman³⁾, Lyebyedzi⁴⁾, Kvnyn⁵⁾, Wyezdezi⁶⁾, Corschow⁷⁾, Lyedowa⁸⁾, Bochdaschow⁹⁾ et Dolbvnow¹⁰⁾ nuncupatis, curiam etiam Crasyłow in districtu crzemenecensi circa fluvium Slucz sittam cum villis etiam attinentibus Czechanowczy¹²⁾ videlicet, binis Dubisze¹³⁾, Barszczehow¹⁴⁾, Czerlyenow¹⁵⁾, Colczin¹⁶⁾, Colczinczi¹⁷⁾ et Baymakow¹⁸⁾ nuncupatis, dedimus donavimus et contulimus graciose et presencium tenore mediante damus, donamus, inscribimus et largimur cum hominibus eisdem curiis ex antiquo spectantibus eorumque serviciis et laboribus nec non censibus, proventibus, solucionibusve quibuscunque et tributis ac prediis, agris, campis, pratis, pascuis, rubetis, virgultis, mericis, silvis, gais, boris, mellificiis, venacionibus, aucupacionibus, indaginibus, sareptis, fluminibus, fluviiis, stagnis, lacubus, rivis, rivulis, piscinis, piscaturis, molendinis et eorum emolimentis et generaliter cum omnibus pertinentiis coherentibus et appendiis universis, quocunque nomine aliter nuccupatis ad prescriptas curias quomodolibet ex antiquo pertinentibus, que fuerunt et nunc sunt et in posterum quocunque ingenio aut industria humana fieri et augeri possunt, ita late longe et circumferencialiter, prouti eedem curie et ville in suis limitibus et graniciebus limitate sunt et

distincte, per ipsum generosum Constantinum et suos legitimos successores cum omni iure dominio et proprietate habendi, tenendi, utifruendi, pacifice et quiete possidendi, vendendi, commutandi, obligandi, alienandi et in suos suorumque successorum usus et commoditates beneplacitas convertendi, prout sibi et suis successoribus melius et utilius videbitur expedire, perpetuo et in evum. In quorum omnium evidencius testimonium et firmitudinem maiorem sigillum nostrum presentibus est subappensum.

Datum in castris nostris campestralibus circa Thoporziscze^{a)}, sabbato ipso die sancti Jeronimi, anno a natali domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo. Presentibus ibidem magnificis, generosis et nobilibus: Nicolao Radzivilowicz palatino vilnensi et magni ducatus Lithvanie cancellario, Alexandro Jurgiewicz castellano vilnensi et capitaneo grodnensi, Stanislao Janowicz capitaneo Samogitię et Gregorio Oszczikowicz curie nostre marschalco. Per manus magistri Erasmi Vitelli secretarii nostri, qui presencia habuit in commissis.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 92—93 i 272—274. — Jest to kopia transumptu wystawionego przez Zygmunta I., z przedłożonego mu oryginału.

---

a) Czytamy: „suffinensi“.

CXV.

W Wilnie 6. czerwca 1498 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, pozwala kniaziowi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, założyć we wsi Dubno miasto, z tą samą nazwą, nadaje temuż prawa i przywileje miejskie, i zezwala na targi tygodniowe i jarmarki doroczne.

In nomine domini amen. Ad perpetuam rei memoriam nos Alexander dei gratia magnus dux Lituaniae, Russie, Samagithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium quibus expedit universis presentibus et futuris horum noticiam habituris, quomodo considerantes in terra nostra Volynye longam invenire oppidorum distantiam cupientesque positionem eiusdem fieri meliorem et indigenarum incolarumque eiusdem prout merito debemus cooperari profectum, ad instantes petitiones generosi et strenui Constantini, ducis Ostroviensis et supremi campiductoris magni ducatus Lituaniae sincere nobis dilecti, atque suorum meri-

torum nobis semper placentium intuitu, villam suam Dvbn^o) nuncupatam in terra et districtu ostroviensi sittam ac incolas omnes nunc et in futurum ibidem manentes de iure villano in ius civile transferimus ita, ut prefatus Constantinus de dicta villa Dvbn^o oppidum quod eodem nomine semper appellabitur edificare erigere et construere ac ad libertatem quoscunque homines et undecunque preter civitates et villas nostras illuc vocare poterit et locare cum omnimoda licentia et facultate quam sibi per presentes conferimus et largimur; omnes etiam incole et oppidani dicti iure et consuetudinibus et quibuslibet aliis iuxta civitatum morem de cetero gaudebunt perpetuo et in evum, removentes et alienantes omnia alia iura et consuetudines, quecunque ius huiusmodi civile perturbare consueverint. Ut autem ipsum oppidum facilius valeat locari et oppidani illius plenitudine libertatum cognita commodius ac celerius augeri possint, damus concedimusque in oppido ipso unam diem forensem pro feria sexta eandem limitantes ebdomatum tenendam et nundinas seu forum anuale pro festo „transfigurationis domini“ instituentes celebran[dum]^{a)}, dierum numerum ad easdem nundinas duraturas arbitrio voluntati et placito eiusdem ducis Constantini relinquentes. Concedimus insuper, ut consules et scabini aut quicunque predicti oppidi seniores, quorum manibus communitas disponetur, licitas poterint adinvenire conficere et tenendi imponere constitutiones et statuta quecunque pro utilitate et commodo ac ordine oppidi eiusdem singulari cum consensu tenendi sepe nominati Constantini et absque reipublice lesione. In quorum omnium testimonium et evidentius robur sigillum nostrum presentibus est subappensum.

Datum Vilne feria quarta post festum „pentecostes“, anno a natali domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo. Presentibus ibidem magnificis, generosis et nobilibus: Nicolao Radziwylowicz palatino vilnensi et cancellario magni ducatus Lithuanie, Alexandro Juryowycz castellano vilnensi et capitaneo grodnensi, et Gregorio Osczikowycz curie nostre marschalco. Per manus magistri Erasmi secretarii nostri, qui presentia habuit in commissis.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 75—76.

---

a) „dum“ opuszczone.

CXVI.

W Wilnie 6. czerwca 1498 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziowi Konstantynowi Ostrogskiemu, hetmanowi wielkiemu litewskiemu, dwór Zdzieczolo w powiecie trockim.

Alexander dei gracia magnus dux Lithuanie, Russie, Samagithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium quibus expedit universis^{a)} horum noticiam habituris, quomodo consideratis fidelibus serviciis generosi et strenui Constantini ducis Ostroviensis supremi campiductoris magni ducatus nostri Lithuanie, quibus apud nos bene meritus est, horum intuitu volentes ipsum ad eadem efficere prompociorem sibi curiam nostram Sdzieziolo¹⁾ dictam in districtu trocensi sitam dedimus donavimus et contulimus graciose et presencium tenore mediante damus, donamus, inscribimus et largimur cum omnibus curriolis ac prediis et hominibus eidem curie ex antiquo pertinentibus eorumque serviciis et laboribus, prout sunt „podwode“ et custodia que in districtu grodnensi circa pontes in Niemien fieri solebant, nec non censibus, proventibus, solucionibusve quibuscunque et tributis ac agris, pratis, campis, pascuis, rubetis, virgultis, mericis, silvis, gais, boris, melificiis, castorum et quorumcunque animalium venacionibus, aucupacionibus, indaginibus, sareptis, fluminibus, fluviis, stagnis, lacubus, rivis, rivulis, piscinis, piscaturis, molendinis et eorum emolimentis et generaliter cum omnibus pertinentiis coherenciis et appendiis universis, quocunque nomine aliter nuncupatis ad prescripta^{b)} bona quomodolibet ex antiquo spectantibus, que fuerunt et nunc sunt et in posterum quocumque ingenio aut industria humana fieri et augeri possunt, ita late longe et circumferencialiter, prout ipsa bona in suis graniciebus limitata sunt et distincta, per ipsum generosum et strenuum Constantinum suosque legitimos successores seu proximiores cum omni iure et proprietate habendi, tenendi, utifruendi, pacifice et quiete possidendi, vendendi, commutandi, obligandi, alienandi et in suos suorum^{c)} successorum usus et commoditates beneplacitas convertendi, perpetuo et in evum. In quorum omnium evidencius testimonium et firmitudinem maiorem sigillum nostrum presentibus est subapensum.

Datum Vilne, feria quarta post festum „pentecostes“, anno a natali domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo. Presentibus ibidem magnificis, generosis et nobiles: Nicolao Radivilowicz palatino vilnensi et cancellario magni ducatus Lithuanie, Alexandro Juriowicz castellano vilnensi et capitaneo grodnensi, Stanislae Janowicz capitaneo Samagithie et Gregorio Oszczikowicz curie

nostre marschalko. Per manus magistri Erasmi secretarii nostri, qui presencia habuit in commissis.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 252 i 94—95.

a) Dopisane: „et singulis“, lecz potem przekreślone. — b) czytamy: „prescripta“. — c) powinno być: „tuorumque“.

CXVII.

W Wilnie 23. czerwca 1499 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Konstantynowi Iwanowiczowi Ostrogskiemu hetmanowi wyższemu wielkiego księstwa litewskiego, starości brasławskiemu i zwinihorodskiemu, za wierną służbę Zwiahel w powiecie kijowskim, z wszystkimi przysiółkami, jak przedtem posiadali je kniaziewie Wasyl i Andrzej Semenowicze Zwiaholscy.

Ео има Боже амин. Явы запомнена рѣчи с часов вѣдѣааныхъ не вѣдѣаааеы шкоды, слышно ест ажеы вчинки людскыи которыижь |сз^{а)} часомъ шходат достаточнымъ свидетствомъ листов и на потомъ вѣдѣчимъ вынывы пены¹⁾. Дла того ку вѣчныи рѣчи памяти мы Александръ^{б)}, божею милостью великий кнѣзь литовский, руский, жомойтский и иныхъ пан и дѣдич, чинимъ знаменито симъ нѣшимъ листомъ, которымъ слышит^{с)} всемъ нимѣ и потомъ вѣдѣчимъ который на сес нѣшъ листъ посмотрит, иж ввачивши вѣрныи службы и шлахотне вроженого кнѣжати Костентина Ивановича Острожского вышшого гетмана великого кнѣзьства литовского старости brasлавского и звинигородского в тот час вѣдѣчого, которыи службы гораздо служба есть, и мы видечи вчинки и хотачи его рыхлейшого вчинити къ тымже вчинкомъ, емѣ имѣне нѣше именеъ Звагол¹⁾ зо всеми его приселки в повѣте кневскомъ, што держал первѣй сего кнѣзь Касилей а кнѣзь Андрей Семеновичи Зваголские, дали есмо ласкаве черес сес нѣшъ листъ длаемъ и записуемъ зо всеми людьми к томѣ имѣню здавна прислушавочными и з ихъ службами и з работами и теж с платы и цынши и з мытом и зо всеми иными доходы грошей и теж меду данми, из ролами, из ган, из боры, из борзтами, ис снужатми, с паствами, з лозами, ис хворосты, з луками, з ловы зверинными и теж з ловы бобровыми, ис принадлеми пташными, из реками, из малыми рѣчками, с шзеры^{д)}, ис ставы, ис крыницями з малыми и великими, из манны и ихъ вымнаки, а поспоалте мовачи зо всеми доходы

и зо всеми потребами, которыи которымкоаве^{e)} именемъ званы вудут слышаючи^{f)} к ве|р|х^{g)} писаномъ тому имѣню, которымъ коли швычаемъ съ стародавна прислу- хали и ныне сѹт и потомъ, которымкоаве^{h)} разумомъ або мѹдростю ч|е|л|о|в|ѣ|ческоймогутъ розмножены быти — такъ широко и долгоⁱ⁾ и кругло шкъ тое имѣне выше писаное въ своихъ границахъ замѣрено есть и роздѣлено, тымъ же швычаемъ какъже^{k)} и перво того держали тыи выше мен|е|ныи кн|а|жата: кн|а|зь Басилаей а кн|а|зь Анд- дрѣй^{l)}; а которымъ саугамъ тыи верху писанны кн|а|жата вудутъ подавали имена въ звѣгли естан вудутъ ему хотѣтъ служити и шн ихъ с тыхъ имѣней не маетъ рѹ- хати, а естан который с тыхъ не хотел^{m)} емъ служити и шн ш|с|тавнвшнⁿ⁾ имѣне едь прочъ зо всемъ своимъ статкомъ, нижли шт|ѣ|цъ н|а|шъ доброе памети короа его милость такъ вѣла тое имѣне к своимъ рѹкамъ и што вудетъ того имѣна людей або земанъ кому шт|д|аа и листы своимъ на вечность потвердил^{o)}; и тежъ послн^{p)} шт|д|аа н|а|шого кому вудемъ того имѣна або земанъ и люди дааи и листы н|а|шими на вѣч- ность вудемъ потвердилн, то маетъ вѣчно держано быти, а кому вудетъ шт|ѣ|цъ н|а|шъ або мы того имена земанъ або люди дааи до н|а|шей воли, то и теперъ в нашон воли; а тое выше писанное^{q)} черезъ шлахотне вроженого кн|а|з|а Костентина и тежъ на его наследъки власныи и зо всемъ правомъ панствомъ и власностью шмаеть^{r)} быти держано и поживано спокойно и скроманве, маетъ быти продано, и заменено, и заставлено, и шт|д|ано добровольне^{s)} на свои потребности швернѹти, какъ ему и его властнымъ наследкомъ лепей а вжиточне швидитъ са, вѣчне на вѣки; на которыжъ рѣчи лепѣйше шведетство а вошнее потвержене печатъ н|а|ша естъ к семъ н|а|шомъ листу завѣшена. И при томъ были шлахотне вроженыи панове рада н|а|ша кн|а|зь Бойтехъ вискѹпъ ви- ленский, кн|а|зь Мартинъ вискѹпъ жомойтский, воевода виленский канцлеръ н|а|шъ пан Миколай Радивиловичъ, воевода троцкий маршалокъ земский пан Иянъ Юркевичъ^{t)}, маршалокъ дворный намѣстникъ мерецкий и шинкштенский^{u)} пан Григорей Штанковичъ Шстиковича. — Дано 8 Билни, в лѣто семъ тысячъ семое, м|ѣ|с|ц|а июня 11 ден, индиктъ второй.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 184—186.

a) Opuszczone: „съ“, lub moze tak jak w nr. 118, gdzie czytamy: „kotorzy z czasom“. — b) czytamy: „Оксандръ“. — c) w nr. 118 czytamy: „slyszat“. — d) czytamy: „созеръ“. — e) tu pisarz przepisał się i dla tego czytamy: „коаве которым“. — f) powinno być: „сашаючи“. — g) czytamy: „кверхъ“. — h) czytamy: „ко- торымъ коавъ“, być moze, że to „въ“ ma być „ы“, а więc „коавъ“ mamy czytać jako: „колы“. — i) czytamy: „дол- ко“. — k) czytamy: „также“. — l) czytamy: „Андѣй“. — m) tu należałoby dodać: „вы“. а więc: „не хотел-вы“. — n) czytamy: „и шнставнвшн“. — o) czytamy: „потвердил“. — p) znaczy: „по“ (post). — q) czytamy: „выше писанное“. — r) opuszczone. — s) tu trzeba by dodać: „и мает . . . швернѣти“. — t) Jan Juriewicz Zabrzeziński; obacz Wolff: Senat i Dygnit. litew. str. 57. — u) czytamy: „шинкштеншейский“; obacz Wolff: Senat. i Dy- gnit. litew. str. 178.

CXVIII.

W Wilnie 20. maja 1500 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziowi Andrzejowi Aleksandrowiczowi, namiestnikowi krzemienieckiemu, majątność Zwiniacz, która po macosze tegoż kniazia Andrzeja, Andrzejawej Wołotowiczowej, przeszła w posiadanie ojca jego, kniazia Aleksandra.

Aleksandr bożoju miłostiu. wo imia boże amin. aby zapomnienia reczy z czasow wdełanych ne wdełało by szkody, słuszne iest ażby weczynki ludskii kotoryi z czasom odchodiat dostatocznym y swedectwom listow na potom buduczym byliby iawni. dla toho ku wecznoy reczy pameti my Alexandr bożiu miłostiu wieliki kniaz litowski, ruski, żomoytski, i inych pan i dedicz, czynim znamenito tym to naszym listom, kotorym słyszat^{a)} wsim nynie i potom buduczym, kotoryże na ses nasz list posmotryt, iż obaczywszy werni służby szlachotnie wrożonoho kniazia^{b)} Andreia Alexandrowicza, namestnika kremianeckoho na tot czas buduczoho, kotoryże służby nam horazdo zasłużył iest, iakoże żadał nas y powedił pered nami, sztoż otec jeho nebożczyk kniaz Alexandro poniał paniuiu Andreiewuiu Wołotowicza z imeniem Zwiniaczoiu¹⁾ z prywiliem otca naszoho korolia jeho miłosti y toie imenie jeho miłost listom swoim iemu potwerdił na wecznost. Na tom imieni perwyi muž ieie neboszczyk pan Andrey zapisał iei wena szest sot kop hroszey y toho lista otca naszoho korolia jeho miłosti potwerzenoho maczocha ieho kniaziu Andreyu po smerti otca ieho ne dała. I powedił pered nami, sztoż tot list otcu ieho pisał Bohdan Sopeha kak ieszcze był pisarem u otca naszoho korolia jeho miłosti; y my o tom opytywali Bohdana Sopehu y on pered nami swetczył, sztoż otec nasz korol jeho miłost otcu jeho kniaziu Aleksandru dozwoił tuiiu paniuiu Andreyewuiu poniaty z tym imeniem Zwiniaczoiu y listom swoim jeho miłosti toie imenie iemu potwerdił na wecznost, a on toie dieło iemu w jeho miłosti wprawliał y list tot pisał; y takeż powedił pered nami kniaz Andrey, sztoż taia maczocha ieho knehini Aleksandrowaia połowicu toho wena trysta kop hroszey na tom jmeni na Zwiniaczom zapisała iemu, a druhuiu połowinu toho wena trystaž kop hroszey zapisała sestriczne swoiey knehini Juriewoy Czetwertieńskoy. I bił nam czołom, abychmo ieho tym imeniem pożałowali; on tuiiu trysta kop hroszey choczet odłożyti knehini Juriewoy, szto iey zapisała tetka ieie, maczocha ieho na tom jmeni. Ino toie jmenie Zwiniaczaia iest w naszoy woli, nichto k tomu blizky; tolko my hospodar to iesmo weczynili z osobnoie łaski naszoie wpamiatawszy k nam służbu kniazia Andreyewy, dozwolili y kazali iesmo kniaziu Andreiu

tuiu trysta kop hroszey knehini Juriewoy zapłatiti, sztoż iey tetka, knehini Andreiewaia zapisała, aż budet tetce ieie pan Andrey Wołotowicz w tych peniazach toie wyszey pisanoie jmenie słusznym a radnym obyczayem zapisał, a mełaby takowyi sprawedliwyi swiedki, kotoryżby tot list pana Andreyew podperli; a toie imenie Zwiniaczoie po smerti maczochi^{b)} ieho dali jesmo weczno iemu samomu i ieho żone y ich detem y na potom buduczym jeh szczadkom czerez ses nasz list, daiem y zapisuiem so wsimy ludni, szto k tomu imeniu zdawna słuszaiuczymi, yz seliszczy, iz senožatmi, yz stawy, yz stawiszczami, yz płaty y so wsimy pożytki; a to vse wysze pisanoie czerez szlachotnie wrożonoho kniazia Andreia y też ieho nasledki własnyi so wsim prawom państwom y własnostiiu maiet byti derżano y pożywano spokoinie y skromliwie^{d)}, maiet byti prodano y zameneno y zastawlieno y oddano, dobrowolnie na swoi potreby y wżytki obernuti, kak iemu y ieho własnym nasledkom liepey, a wżyteczney uwidit sia, weczne y na weki. A pry tom byli y tomu dobre swedomi sut rada nasza: kniaz Woytech, biskup wileński; a woiewoda wileński, kancler nasz pan Mikołay Radiwiłowicz, a pan trocki, starosta żomoytski, pan Stanisław Janowicz, a marszałok nasz, ochmistr naszoie weli-koie knehini, namestnik koweński, pan Woytko Janowicz; a na kotoryż reczy y lepszoie swedecstwo y bolszoie potwierzenie y peczat nasza iest k semu naszomu listu zaweszona. Pisan u Wilni, w leto sem tysiaczy osmoie, meseca maia dwad-catoho dnia, indykta tretého.

Transsumpt Stanisława Augusta (z metryki litewskiej) z dnia 30. sierpnia 1778 roku.

a) Powinno być: „słuszyt“, jak w nr. 117. — b) czytamy: „kniazi“. — c) czytamy: „maczohi“. — d) czytamy: „skromlinie“.

CXIX.

W Czerlechowie 9. sierpnia 1485—1500 roku.

Kniaź Fedor Wasylewicz Zbaraski zapisuje kniahyni Maryi Semenowej Rowieńskiej majątności swe: Studenkę i Stawek, w 200 kopach groszy, które jej był winien.

И князь Федор Василевич Збаразский сознаваю сам монимъ листомъ, штож был есми винен дадинно своей княгини Семеновой Ровенской тысячу коп грошей |и^{a)} и в том дадинню свою передала двема сты копами грошей и записал сам есми дадинно своей княгини Семеновой Марии имѣна свои: Студенка и Ставокъ¹⁾ в тых дву сот копах широких грошей чешское монеты, полское личбы, чиначи по шест-

десат грошей 8 копѹ, а коли бѹдет сила моа, и дадиной своей кн|а|г|и|ни Семеново|во|й^{б)} двѣсте коп за тыи имѣна штаожс и имѣна свои к совѣкѣ вѣзѹ; а што кн|а|г|и|ни Семеноваа на тыи имѣна наложит, и маю кн|а|г|и|ни Семеновой дадиной своей ты|и| ей^{с)} наклады штаожити. И при том были свѣтки: намѣсник путивльскій Митко Голенка, а намѣсник вѣнницкій пан Кмита Александрович, пан Мишита Чапанч, королев дворанин Генко Полозович, а королев дворанин Генко Смочко, а пан Голенчин сын Юхно; а про льепшю справеданвост и твердост печат есми свою приложила к семѹ моємѹ листѹ; панов всиѹ нхѹз м|и|а|ость| свѣтки печати теж свои приложила к семѹ моємѹ листѹ. — Писан с Черлеховѣ²⁾, августа 5 ден, индикт третій.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 416.

a) Opuszczone. — б) czytamy: „Семеной“. — с) czytamy: „тыи“.

CXX.

W Wilnie 10. stycznia 1501 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, zatwierdza kniahynię Annę Michajłową Songuszkowiczową w posiadaniu dóbr Dereczyna, po bracie jej Jacku Kopacewiczu.

Самъ Александръ вѣжю м|и|а|остью великий кн|а|зь лит|о|вский, рѣски, жомойтски и иныхъ.

Била нам чолвм кн|а|г|и|ни Михайловаа Сонькѹшковича, кн|а|г|и|ни Янзна з детми своими в том, штож послѣ смерти брата ее невѣжника пана Яцка Копачевича взяли есмо на нас имѣнье дединѣ и штинѹ ее на имѣ Деречино со всим. а того есмо не вѣдали, иж |то|^{а)} ей дедина и штина, во то дедѣ ее панѹ Копачю данина^{б)} великого кн|а|зѣ Битовта^{с)}, и того есмо теж не вѣдали, авы она на то которыи права мела листы. и она на то положила перед нами твердость листѹ штца нашего корола его милости и теж положила перед нами нашъ листѹ привилей, которымжо есмо подтвердили на вѣчность подаѹг данины великого кн|а|зѣ Битовта и подаѹг листѹ штца нашего корола его милости в|р|а|тѹ ее невѣжчикѹ панѹ Яцкѹ Копачевичѹ. ино мы в том помысливши с паны радами нашими, из ласки нашег тог имѣнье Деречино кн|а|г|и|ни Михайловой и ее детем заса^{д)} есмо дали и подтверждаем то сим нашим листом вѣчно ей и ее детем и потом всѣсчим нхъ сцадком. нехай она з детми своими тог имѣнье Деречино держитъ со всим по томѹ, как дед и шт|е|ць ее и братѹ ее пан Яцко держали, подаѹг данины великого кн|а|зѣ Битовта

и подлѣг листѣ шца нашего короаа его милости и нашего. ꙗ на твердость того и печать нашу казали есмо приложити к семѣ нашим листѣ.

Писан оу Биани, в лѣтѣ оу „ѢѢ, мѣсѣца генвара ꙗ дѣнь, индикта д').

При том были: кнѣзь Бойтѣх вискупцѣ виленскій, а воевода виленскій панъ Миколой Радивиловича канцлер, а пан виленскій намѣстникъ городеньскій кнѣзь Александръ Юрьевич, а воевода троцкій маршалокъ земскій панъ Пн Юрьевич и инши пановѣ рада наша.

Oryginał pergaminowy; u dołu na papierze wyciśnięta pieczęć wielkiego księcia litewskiego (pogoń); w otoku napis: „Sigill. Alexandri. Mag. Ducis. Lithuanie Russie.“ — Długość oryginału 38, a szerokość 29 centymetrów.

a) Opuשczone. — b) znaczy tu darowizna, donatio. — c) obacz nr. XXIV. — d) zaś, znów.

CXXI.

W Trokach 30. marca 1501 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziowi Iwanowi Juriewiczowi Zasławskiemu za jego wierne służby wieś Dworzec, w powiecie krzemienieckim.

Sam Aleksander. Czynim znamenito sim naszym listom, chto na neho posmotryt', abo czuczycy jeho usłyszycy komuż toho potreb budet wedati: bił nam czołom kniaz Iwan Juriewicz Żesławski y prosił nas, abychmo dali jemu seło w kremianeckom powete na imia Dworec. Ino my wbaczywszy służbu jeho k nam wernuii, yz łaski naszoie toie seło u kremianeckom powete na imia Dworec iemu iesmo dali y potwierzaiem to sim naszym listom weczno y neporuszno jemu samomu y jeho żone y ich detem y na potom buduczym ich szczadkom, z zemlami pasznymi, y bortnymi, yz lesy, iz dubrowami y hai, yz chworosty, yz łowy, yz łowiszczy, yz senozatmi, yz bołoty, yz rekami, yz reczkami, yz bobrowymi hony, yz krynicami, yz potoki, yz stawy, iz stawiszczy, yz młyny, yz dańmi, yz podłaznymi^{a)} zemlami, yz cynszy, y zo wsimi płaty y dochody y podatmi, y so wsim po tomu, szto zdawna k tomu sełu słuשzało y kak sia u hranicach swoich meło. Wolen on toie seło oddati y prodati, y zameniti, y prybawiti, y rozszyryti, y ku swoiemu wżytocznomu y lepszomu obernuti y kak sam nalepcy rozumeiuczycy. A na twerdost toho y peczat naszu kazali iesmo prywesiti k semu naszomu listu.

— Pisan w Trocech w let^{a)} semtysieczy dewiatoie, meseca marta trydcati den, indykt czetwerty.

Prikaz wojew^{b)} troc^{c)}kocho, mar^{c)}szałka zem^{c)}skoho pan^{c)}a Jan^{c)}a Jur^{c)}iewicza^{c)}.

Transsumpt Augusta III. (wedle metryki litewskiej) z dnia 4. października 1759 roku.

a) Pola wykarczowane, przygotowane do zasiewu, także łązy zwane. — b) czytamy: „w let“. — c) czytamy: „Prikaz wojew. trock. mar. zem. pan. Jan. Jur.“

СХХІІ.

W Nowym-Dworze 27. czerwca 1502 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, nadaje kniaziewi Semenowi Juriewiczowi z Hol-
szan, staroście łuckiemu, marszałkowi ziemi wołyńskiej, namiestnikowi kamieniec-
kiemu, za jego wierną służbę majątność Hołowin z czterma dworzyszczami: pan-
filowskiem, jankowickiem, pomidolowskiem i . . . . .

Но има боже амин. Явы влад забыта старых и досконалых рѣчей в забыте не привел которыи ж с часом перемена т с а и с памяти выходать, и для того най-
дено естз, авы слышныи а годныи рѣчи: справы и вчинки високих панов то естз
королев кн^{a)}жат, писму втданы^{a)} и листы ствержены были^{b)}. а про то ку векуи-
стои^{c)} тое рѣчи памяти мы Александрз, вожю милостью короа полский, великий
кн^{a)}з литовский, руский, кн^{a)}жа пруское, жомойтский и иных, чиним знаменито
сим на^{a)}шим листом, хто на него посмотрит або чтучи его слышит нынешним и на
потом будучим кому будет потреба того вѣдати, иж зрешин на пианое засауго-
ване и вѣрную николи не замешканую службу и справедливую нам на^{a)}шу пораду
вельможного кн^{a)}жати кн^{a)}за Семена Юевича з Голшан, старосты^{d)} луцкого, мар-
шалка волинское земли, намѣстника каменецкого, и хотачи его на потом готовшого
и вхотнѣйшого^{e)} кс тойже истой службе на^{a)}шой заховати, з ласки на^{a)}шое за его
к нам вѣрнсю службу дали есмо ему и даровали в луцком повѣте имѣнье^{f)} на има
Головин¹⁾, а в том имѣнии чотыри дворища на има: панфиловское, а янковичское, а
помидоловское, ...^{g)}; а дали есмо тое имѣнье Головин со всеми слу-
гами пѣтными^{h)} и людьми таглыми тых чотырех дворищ и их землями пашными
и вортными, из сеножатми, из боры, из дубровами, из лесы, из ган, из ладыⁱ⁾, из
ладници и хворостники, из ловы зверинными и пташными, из ловищи, из рольами
шранными и нешранными, ис шзеры^{k)} и з малыми шзерками и волоты, из реками и

з речками, ис потоки |и| сзрон^{в)}, из вобровыми гоны, из зеремены и з их пруднищи^{м)}, зз ставы и ставищи, из рыбники, из млыны и их вымелки, з данми грошовыми и медовыми кунничными и вобровыми, из мыты еставиы давно там биринны^{н)} бывали и зо всеми иными податки и полаты которымколле именем могут названы быти, дали есмо тое выше писаное имѣнье ему и его кн|а|г|и|ни и дѣтем их вѣчно зо всем правом и панством на веки веком, ничего не вставляючи на нас и на н|а|ши наслѣдки. Болен шн тое выше писаное имѣнье продати и штдати, заменити и розширити и к своему лѣпшому а шжиточному швернѣти как налпей розумѣючи. теж што перво сего дали есмо кн|а|зю Семену Юрьевичу в мѣсте луцком дом жидовский на има левоновский и к тому придали есмо ему фолварок того жида левонов, которыйжо фолварок естз в Луцку на передмѣстьи, з ласки н|а|шое выше писаный дом |и| фолварок левоновский потвержаем вѣчно кн|а|зю Семену и его кн|а|г|и|ни и их справедливым наслѣдком на веки веком зо всем с тым што к тому фолварку прислухает: с полми, из сеножатми и гшменники^{о)}, изз ставом и со всем с тым и по тому, как тот жид Левон держал, как са тот фолварок зз стародавна в своих границах^{п)} маеть. волен шн тот дом и фолварок продати, штдати, заменити и к своему лѣпшому привернѣти как сам налпей розумѣючи.

И при том были велможны и врожены: маршалок дворный намѣстник мерецкий и стенский кн|а|зь Михайло Львович Глинский, а маршалок и шхмистрз намѣстник ковенский пан Бойткх Шнович, пан Ябрахтз Мартинович Кгаштоловича намѣстник пунский, пан Александро Ходкевич. И на твердость того и печат н|а|шю казали^{л)} есмо приѣксити к сему н|а|ш|о|му листу.

Пи|сан в Новом-Дворѣ^{к)}, в лѣто г|о|с|по|дне дѣ пѣтсот второе, мѣ|к|с|а|ца июня кѣ ден, индикта ъ.

Ивашко Сопѣжич писар намѣстник враславский и жижморский на розказ самого корола его милости.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 350—352.

а) Czytamy: „найдено естз справы и вчинки високих панов, то естз кролев, княжат, абы слѣшны и годныи рѣчи писмѣ штдани“ etc...; w tym porządku nie ma należytego związku; zdaje się, że pisarz przestawił tu zdania, bo usunąwszy to niestosowne przedstawienie otrzymujemy należyty związek, jak w tekście. — б) opuszczono; czytamy: „штдани и листы штвержены“. — в) czytamy: „кѣ векѣ и с той“. — г) czytamy: „старостѣ“. — д) czytamy: „штнѣйшого“. — е) czytamy: „имѣнье“. — ж) miejsce nie zapisane; powstała przez to luka, która wynosi około 4 centymetrów. — з) pachołki, używani do posyłek. — и) miejsca puste, nieurodzajne; łądziny. — к) czytamy: „и созеры“. — л) „сзрон“ znaczy: źródła, zdroje. — м) stawy, wody stojące; także i таму. — н) bierka, pobieranie opłat. — о) gumna, toki. — п) czytamy: „граница“. — q) czytamy: „казали“.

СХХІІІ.

W Wilnie 20. lipca 1503 roku.

Aleksander, wielki książę litewski, potwierdza kniahyni Semenowej Rowieńskiej dawniejsze nadanie na folwarek pustego dworzyszczu zwanego „olizarewskie”, na Hnidowie koło Łucka.

Александръ вѣжю мнѣ|а|остью королъ полскій, великій кнѣ|з|ь лит|о|вскій, рѣскій, кнѣ|з|ь прѣское, жомойтскій и иныхъ.

Чинимъ знаменито симъ нѣ|а|шимъ листомъ, хто на него посмотритъ або чтучи его слышитъ, нынешнимъ и потомъ вѣдучимъ, комѣ будетъ потребъ того вѣдати: была намъ чоломъ кнѣ|з|ь|г|и|ни Семеноваа Василевича^{а)} Ровенская в томъ, што первой сего дали есмо ей дворищу пустое на фолварокъ на имѣнѣ влизарцевское на Гнидове¹⁾ и ставищу пустое, што вышей гнидовского ставка по церковную землю а по великую дорогѣ подле мѣста нѣ|а|шого луцкого, и тежъ к тому придали есмо ей поля нѣ|а|шого дворного гнидовского на двадцатъ бочокъ; и на то и листы нѣ|а|ши, перешую данинѣ нашу, передъ нами сказывала и была намъ чоломъ, авѣхмо то ей подтвердили листомъ нѣ|а|шимъ на вѣчность. Ино мы з ласки нѣ|а|шого тое дворищу влизаревское ис ставищомъ, што вышей гнидовского ставка, и тежъ и тое поле гнидовское подтверждаемъ симъ нѣ|а|шимъ листомъ на вѣчность ей и ее дѣтемъ. Бола она то шдати, продати, заменити, къ своему вжиточному, лепшому швернути, яко сама наленей розумѣючи. а на твердость того и печатъ нашъ казали есмо приложити къ сему нѣ|а|шому листу.

Писанъ в Билани в лѣто „Ѧаі, мѣ|к|с[ѣ|ца июлѣ|а| ѣ ден, индикт шостый²⁾).

Munimenta ducum in Ostrog, tom. I., pag. 414.

а) Poprawione z „Юрєвича“; w nr. 124 czytamy tylko „Василевича“.

CXXIV.

W Wilnie 23. lipca 1503 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza kniahyni Semenowej Rowieńskiej dawniejsze nadanie na folwarek pustego dworzyszczu zwanego „olizarowskie”, na Hnidowie koło Łucka.

Самъ Александръ вожю мѣла[ость]ю королъ полскій и далей.

Чинимъ знаменито симъ нѣшимъ листомъ, хто на него посмотритъ, або чѣсчи его слышитъ^{a)} . . . . .

. . . . . приложити к семъ нѣшомъ листу.

Пи|санъ сѣ Билни, в лето семое тисачи ѿ, мѣк]сѣ]ца июлѣ] кѣ ден, индиктѣ] ѿ.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 15—16.

a) Ponieważ treść tego numeru zupełnie równa się treści n-ru 123, więc go tu nie podajemy w całości. Odmiany zresztą podajemy, a to: wiersz 2: „ведати“; wiersz 3: „перво сего“; wiersz 4: „шлизарцовское“; wiersz 9: „вечность“; wiersz 10: „што повнше гнндовского ставка“; wiersz 11: „вечно ей и ее детемъ“.

CXXV.

W Wilnie 27. lipca 1503 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, pozywa kniazia Andrzeja Aleksandrowicza, aby w sprawie z Pietraszkiem Muszatyczem, horodniczym łuckim, o grunta sklinieckie stanął na sąd przed starostą łuckim kniazem Semem Juriewiczem, albo przed wielkim księciem.

Александръ вожю мѣла[ость]ю королъ полскій, великий кнѣзь лит|овскій, рус-кий, кнѣжа пруское, жомойтскій и иныхъ.

Кнѣзю Анд|рѣю Александровичъ. прислалъ к намъ городничій луцкій Петрушко Мушатичъ жалючи на тебе, штож дѣй ты его имѣнья склѣньского землю, его нивы и сеножати и дѣровы сам совѣ своею впорностью кз своимъ имѣнью кз Звѣнече¹⁾ и^{a)} штехалъ и отрѣвилъ, а его правомъ не взираючи. Ино мы казали о томъ межи вами досмотрѣти и справедливость тому вчинити старосте луцкому,

маршалку волинское земан, намѣстнику каменецкому: кн|а|зю Семену Юрьевичу. ино естливы еси нѣкакко не хотѣл передз кн|а|земз Семеном к праву стати и тывы с ним очивисто перед нами стал, на который рок он тебе зазовет перед нас к праву снм нашим листом. — п|и|санз у Вилни, июл|а| къ д|е|нь, индикт|а| ѿ.

Oryginał na kartce papieru. — Po wyciśniętej pieczęci pozostały tylko ślady. Taż samą ręką wypisany adres: „Кн|а|зю Андрѣю Александровичу Петрушку Мушатичу в землю позов.” — Długość oryginału 20, a szerokość 17 centymetrów.

a) Czytamy: „къ звѣненштѣхалъ“.

CXXVI.

W Kańczudze 6. grudnia 1503 roku.

List Mikołaja z Pilczy, starosty krasnostawskiego, którym zawiadamia Andrzeja Róże, arcybiskupa lwowskiego, biskupa przemyskiego lub jego zastępcę, iż opróżnioną prebendę przy kościele św. Stanisława w Kosinie nadał Marcinowi z Łańcuta.

Reverendissimo in Christo patri et domino domino Andrea Roza dei gratia archiepiscopo ecclesie metropolitanae leopoliensis, et episcopo ecclesie cathedralis premisliensis, aut ipsius vicegerenti amico charissimo, Nicolaus de Pilcza capitaneus crasnostawiensis gratiam pro votis complacendi voluntatem.

Reverendissime in Christo pater et domine, amice noster charissime! Quia ecclesia parochialis sancti Stanislai in villa nostra Kosszyna¹⁾ vestre diocesis premisliensis per literam resignacionem discreti Jacobi ymmo per alterius beneficii assecucionem pro presenti vacat, cuius ius patronatus ad nos tanquam ad verum heredem pleno dinoscitur iure pertinere, quam ecclesiam honorabili Martino de Landishut²⁾ diocesis premisliensis pure propter deum dedimus et contulimus et conferimus per presentes ipsumque vestre reverendissime paternitati duximus presentibus presentandum. Quapropter vestram petimus reverendissimam paternitatem, quatenus dictum Martinum ad dictam ecclesiam in Kosszyna ad nostram presentacionem instituere et investire eadem dignaretur, sibique curam altarium et administracionem spiritualium et temporalium in eadem conferentes gracieose, veluti ad officium vestre reverendissime paternitatis pertinet pastorale. In cuius rei te-

stimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. — Datum in Canczuga³⁾, feria quarta ipso die Nicolai, anno domini millesimo quingentesimo tercio.

Oryginał pergaminowy; na takimże pasku zawieszona pieczęć.

CXXVII.

W Piotrkowie 14. marca 1504 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, potwierdza szlachcie ziemi stryjskiej przywilej swego ojca, którym tenże zabronił pociągać szlachtę tamtejszą przed sądy przemyskie, tak grodzkie jak i ziemskie.

Alexander dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque dominus et heres. Significamus tenore presencium quibus expedit universis: exhibita est coram maiestate nostra et consiliariis nostris litera pargamenea sub sigillo et titulo serenissimi principis domini olim Kazimiri regis Polonie etc. genitoris nostri charissimi nomine tocius communitatis nobilitatis nostre districtus stryowiensis, quibus sua paterna maiestas ad instantes eorum querelas et gravamina inhibuerat eos evocare cuiquam persone seculari vel spirituali ad iudicium terrestre vel castrense premisliense ob longam distanciam et asperitatem itineris pro fugitivis et reclamacionum hominibus^{a)} ac aliis rebus quibuscunque^{b)}, quibus evocacionibus gravari sepius querebantur. Supplicatumque nobis est humiliter, quatenus dictam nobilitatem nostram districtus stryowiensis in ea libertate per paternam olim maiestatem eisdem concessa conservare dignaremur. Supplicacionibus igitur pro parte nobilitatis prefate coram maiestate nostra factis tamquam iustis annuentes, eandem nobilitatem penes suum districtum pre vetusto more conservamus literasque prefatas parentis nostri carissimi confirmamus et ratificamus, decernentes: omnes incolas prefatos districtus stryowiensis pro causis supradictis non alias quam in proprio districtu ad quorumcunque hominum instanciam debere respondere^{c)}. Quocirca vobis omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, iudicibus, subiudicibus, burgrabiis ceterisque dignitariis et officialibus, iudiciis terrestribus sive castrensibus in terra sive castro premisliensi presidentibus, et aliis quibuscunque hominibus cuiuscunque status condicionis fueritis, sexus utriusque subditis nostris sincere fidelibusque dilectis mandamus omnino habere volentes, quatenus eosdem subditos nostros pro rebus et iniuriis quibuscunque et presertim superius expressis ad quorumcunque homi-

num instanciam premisliensi predicto iudicio iudicare, vos vero omnes alii, quibus interest vel interesse poterit, eosdem ex eodem districtu eorum stryouiensi trahere cettare et evocare non auderitis; et si per vos aut aliquem vestrum secus factum aut presenti decreto nostro in aliquo contraventum fuerit, id irritum et nullum habere volumus irritamusque et annullamus tenore presencium mediantes. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in convencione generali pyotrkouiensi, feria quinta ante dominicam „letare“, anno domini millesimo quingentesimo quarto, regni vero nostri anno tercio.

Math. D. vicecancellarius
subscripsit.

Relacio venerabilis Mathie
de Drzeuica regni Polonie vice-
cancellarii.

Oryginał pergaminowy; na takimże pasku zawieszona mniejsza pieczęć królewska. — Długość oryginału 19, a szerokość 38 centymetrów.

a) Może pisarz przepisał się tu, należałoby czytać: „et hominum reclamacionibus“. — b) czytamy: „quibus cuscucque quibus“: — c) czytamy: „responderi“.

CXXVIII.

W Brześciu 19. lutego 1505 roku.

Aleksander, król polski, potwierdza Stanisławowi Hlebowiczowi, wojewodzie połockiemu, kupno siola w Nizhołowie, w powiecie połockim.

Александръ въжю м|и]л[о]стью короля полский.

Чинимъ знаменито сим нашим листом, хто на него посмотрит або чтучи его вслышит, нынешнимъ и потомъ вѣдчимъ, комуъ будетъ потребъ того вѣдати: вилъ намъ чоломъ воевода половецкый панъ Станиславъ Глѣбовичъ и повѣднл передъ нами, штожъ купилъ с владыки^{a)} половецкого Луки село в половецкомъ поветѣ на Сули на Низголове¹⁾ землю пашню и борную и сеножати и реки и шзера и вобровые горы — куплюжъ его, што онъ былъ купилъ с|ы|нуъ своему невожнику Андрею з нашимъ дозволенемъ в мѣсяцъ половецкихъ на имя: в Горасима Ёсковича, а в Онисима^{b)}, а в Андреа, а в Микиты, а в Костька, а в Карпа, а в Генка, Александровыхъ детей Хоминича Немчиновичов, дединъ и втчинъ ихъ; и на то листъ на|д|шь дозволенный и тежъ листъ купчий передъ нами вказывалъ и просилъ насъ, авьхмо то подтвердили емъ нашимъ листомъ. Ино мы з ласки

н|а|шое за его к нам вернүю службѣ на то дали ему сес н|а|шь листь и подтверждаемъ то симъ нашимъ листомъ. Мает панъ Станиславъ и его пани и ихъ дети и на потомъ вѣдучи ихъ счатки и его ближнии тоѣ имене на Низголовѣ держати вечно и непо-рушно со всимъ с тымъ с чимъ купилъ, и воленъ онъ то шдати, продати, заменити, розширити, къ своему вжиточному и лепшому швернүти какъ самъ на лепей розумеючи. а на твердостъ того и печатъ н|а|шү казали есмо привесити къ сему н|а|ш[о]му листу.

Пи|санъ в Берестѣи в лѣт[о] 7371, м[ѣ]с[ѣ]ца фев[р]ала 21 ден, индикт[а] 11.

Munimenta ducum in Ostrog, tom I., pag. 125—126.

a) Czytamy: „вѣки“. — b) należy dodać: „н“. — c) czytamy: „конисма“.

CXXIX.

W Krakowie 3. listopada 1505 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, poleca Jerzemu Michajłowiczowi Montowtowiczowi, namiestnikowi krzemienieckiemu, aby kniaziowi Wasylowi Fedorowiczowi Czetwertyńskiemu dał wwiązania (intromissyj) do pustego sieliszcza Zubowcy.

Александръ вѣжю м|и|л[о]стью короля полский, великий кн|а|зь лит[о]вский, рус-ский, кн|а|жа руское, жомойтский и иныхъ.

Намѣстникъ креманецкомъ пану Юрию Михайловичу Монтовтовича.

Билъ намъ чолвмъ дворянинъ нашъ кн|а|зь Василей Федоровичъ Четвертенский и просилъ в насъ селища в креманецкомъ повѣтѣ на имя Збешцевъ^{a) 1)}, а повѣдалъ намъ штвжъ дѣй тоѣ селищю пѣсто лежить, нижли дѣй тѣлко два тыхъ ч[е]л[о]в[е]ки, котори на томъ селищи седѣли, тыми разы мешкаютъ в Жослави. Ино естанъ вѣдетъ такъ какъ онъ повѣдалъ, и мы емъ тоѣ селищю Збешци дали со всимъ с тымъ, што к немъ здавна прислѣхало, и тѣмъ ему в то оуказане далъ.

Пи|санъ в Краковѣ, нов[е]ра 1 д[е]нь, индикт[а] 11²⁾.

Oryginał na ćwiartce papieru; u dołu na papierze, na masie czerwonej, wyciśnięta pieczęć wielkiego księcia litewskiego.

a) Powinno być: „Збешци“, так bowiem czytamy w tym numerze niżej i w numerze następującym (130).

CXXX.

W Krzemieńcu 2. grudnia 1505 roku.

Juryj Michajłowicz Montowtowicz, namiestnik krzemieniecki poświadcza, iż stosownie do rozkazu królewskiego wwiązał kniazia Wasyla Fedorowicza (Czwertyńskiego) w posiadanie Zubowiec.

Приказанемъ г[о]с[по]д[ар]я короля его м[ил]о[сти].

И Юрий Михайлович Монтотович наместник кремчанецкий: што ж г[о]с[по]д[ар]ь король его милость пожаловал с[во]его князя Васила Федоровича^{а)} в к[р]емчанском повѣтѣ^{б)} имѣньемъ на имя Зубовци вѣчно и непорочно съ всѣмъ с тым, што к томъ имѣнью здавна прислужает; и писал его милость до мене, и ж вых его в тоѣ имѣне связал; а я есмь подлѣ г[о]с[по]д[ар]ьского приказана князю Василу на тоѣ имѣне на Зубовци связане дал. и на то есмь дал свой листъ под нашою печатю.

Писан в Кремчанци, декабря ѿ д[е]ня, индикта ѿ¹⁾.

Oryginał na ćwiartce papieru; u dołu na papierze, na masie zielonej, wyciśnięta pieczęć Jerzego Michajłowicza.

Dokument ten stoi w ścisłym związku z poprzednim numerem 129; jest to (jak widać z treści) spełnienie polecenia królewskiego, wyrażonego w poprzednim numerze (129).

а) Tu można uzupełnić z poprzedniego numeru: „Васила Федоровича Четвертенского“. — б) zdaje się, że czytamy tu mylnie: „в к[р]емчанском повѣтѣ“, i że zamiast tego mamy czytać jak w poprzednim numerze (129): „в кремчанецком повѣтѣ“.

CXXXI.

W Łucku 10. marca 1506 roku.

Petruszko Muszatycz, horodniczy łucki, zapisuje w razie bezpotomnej śmierci siostrzeńcowi swemu Bohuszowi Michalowi Bohowitynowiczowi, pisarzowi królewskiemu i horodniczemu trockiemu, wieś swoją Swynaryn w powiecie łuckim.

И Петрушко Мшатиць городничий луцкій съзнаваю сим моимъ листомъ каждаму доброму кому едет потребу^{а)} того вѣдати або чѣсти его слышати, што есмь

*

высказжалъ^{b)} имѣне в лѣцкѣм поѣѣте и в володимирьском на г[о]с[по]д[а]ри его милости великом короли Александре на има Гениаринъ¹⁾, котореж имѣне подтвердилъ г[о]с[по]д[а]рь его милость привилемъ своим на вѣчность. ино и съ своеи доброй воли даршю и даю и записшю по своему животѣ тое имѣнье сестренцѣ своему роженому пану Богшш Михаилъ Б[о]говитиновичш писарю г[о]с[по]д[а]ра корола его милости городничомъ троцкомъ вѣчно емъ и его дѣтем, которыже вѣдетъ мѣти с панею своею з ласки м[и]л[о]ст[и] в[о]го в[о]га, и его счадом, нижи естивыхъ жонъ мѣла а с нею далбы ми в[о]гъ дѣти и и того имѣна не шдала[л]в[ы]^{c)} шт дѣтей свих — мают тое имѣне дѣти мои держати. а паклижыхъ и дѣтей не мѣла а жонъ свою без плодъ шставил, ино таки маеть тое имѣне держати писарь г[о]с[по]д[а]рьски сестрениць мой рожены пан Богшш водакъ моего записъ съ вѣкм по томъ, какъ са тое имѣнье в совѣт мает и какъ и держал; и естивы нѣкако з воли м[и]л[о]ст[и] в[о]го в[о]га не вѣдетъ мѣти пан Богшш с панею своею дѣтей, и пан Богшш не мает инде нигде того имѣна швернѣти, але мает записати тое имѣнье по своему животѣ ближним своимъ комъ вѣдетъ его вола; а жона моя не маеть в то са вѣшпати. а томъ есть добро свѣдомы^{d)}, а при томъ был староста лѣцкый маршалокъ волынской земли пан Федоръ Иншевич, а вл[а]д[ы]ка лѣцкый Кирил, а ключникъ лѣцкый пан Богдан Гошский^{e)}, а намѣстникъ перемилский кн[язь] Иван Пштитич, а кн[язь] Федоръ Кышновзский^{f)}, а кн[язь] Лев Бшремский, а пан Немира Толпыжинский. а для лѣпшей справедливости и печат есми свою привѣсилъ к семъ моёмъ листъ и тѣж просил есми тыхъ кн[язей] и пановъ выше писаныхъ, авы печати свои привѣсили к семъ моёмъ листъ; и ихъ милость то на мое чоломъ витье вчинили и печати свои привѣсили к семъ моёмъ листъ.

П[и]сан в лѣцкѣ, в лѣто „Ѣдѣ, мѣсацѣ [а] [март]а^{g)} ѣ ден, индикта ѣ.

Oryginał pergaminowy; na sznurkach jedwabnych koloru różowego było zawieszonych 7 pieczęci; pozostała tylko 1-sza i 2-ga, a po 4-tej, 5-tej i 6-tej pozostały tylko sznurki.

a) Czytamy: „потреба“. — b) czytamy: „высказжалъ“. — c) czytamy: „шдала“. — d) tu prawdopodobnie przestawił pisarz słowa; zamiast: „а томъ есть добре свѣдомы, а при томъ был староста лѣцкый“, шашу czytać: „а при томъ был и томъ есть добре свѣдомы староста лѣцкый“. — e) czytamy: „Гошский“. — f) może ma być: „кн[язь] Федоръ Кышновецкий“. — g) miejsce, gdzie wypisany miesiąc, jest wydarte; prawdopodobnie mamy tu czytać: „март“, bo widać jeszcze łaseczkę, która musiała tworzyć literę „м“.

СХХХІІ.

W Wilnie 25. kwietnia 1506 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, zawiadamia Fedora Januszowicza, starostę łuckiego, marszałka ziemi wołyńskiej, iż gdy żyd łucki Lewonowicz, który rościł sobie prawo do połowy myta w Ostrogu i do Daniłowszczyzny w Łucku, na wyznaczonym mu roku nie stanął, król powyższe myta podług pierwotnego swego nadania kazał oddać w posiadanie kniazyni Juriowej Zasławskiej i synowi jej kniaziewi Iwanowi Juriewiczowi.

Александръ вожю милостью королъ полскій, великій кн|а|зь лит|о|вскій, рскій, кн|а|жа прѣское, жомойтскій и иныхъ.

Старосте лѣцкомѣ маршалкѣ волинское земли пану Федорѣ Иншновичѣ. Што перко сего стоал и перед нами вчивисто жаловал нам жид лѣцкій Левонович на кн|а|г|иню Юрьевсю Жеславсксю и на сына еѣ кн|а|за Ивана Юрьевича в том, штож дей невожчик кн|а|зь Юрьн заставила была втцѣ его жиду Левонѣ половинѣ мыта своего встрозского а в Луцкѣ Данильевичинѣ на колокось десат лѣтѣ в пѣназехъ. И как выгнали были есмо ихъ с панства нашего з великого кн|а|жства литовского и в тот дей час кн|а|зь Юрьн Жеславскій тое мыто и Данильевичинѣ за себе взал без дозволеня нашего. и кн|а|зь Иван Юрьевич перед нами повѣдал тымъ ввѣчаемъ: коли дей тыхъ жидов выгнано было зъ земли и втѣць дей его кн|а|зь Юрьн бил нам чоломъ, авьхмо половинѣ того мыта встрозского и Данильевичинѣ в Луцкѣ вернѣли емѣ; и мы дей тогда з ласки нашеѣ за его к нам вѣрнѣю сажьвѣ тое мыто и Данильевичинѣ вернѣли емѣ и листѣ свой на то емѣ дали и казали его в тое мыто и в Данильевичинѣ свазати^{а)} старосте лѣцкомѣ маршалку волинское земли невожчикѣ кн|а|зю Семенѣ Юрьевичѣ; кн|а|зь дей Семен подлугъ листѣ нашего и свазане емѣ в тое дал. И мы того межн ними смотрѣвши казали есмо кн|а|зю Ивану Юрьевичѣ Жеславскому^{б)} тот листѣ наш перед нами положити аво свѣдоме которое доброе на то вчинити, и рок им положили есмо перед нами стати и на конецъ сѣ в томъ расправити на сес великдѣнь што минѣла. И тыми разы пишешъ к нам поведаючи, штож кн|а|зи и панове земли волинское достаточнѣ в томъ свѣдоми и перед тобою повѣдали, иж вн тот листѣ наш вт нас принес и дал невожчикѣ кн|а|зю Семенѣ и кн|а|зь Семен подлугъ того листѣ нашего в тое мыто и в Данильевичинѣ в Луцку емѣ оувазане дал, нижан кн|а|г|ини Семеноваѣ на тот часъ того листѣ не могла сѣ доискати; и пишешъ: штож дла всакоѣ потребизны земское, а наболей в нынешнии часы наदेваючи сѣ сажьвѣ нашеѣ, кн|а|за Ивана еси на тот рокъ к нам не втпустила . . . . .

... ..^{e)} и деѣ недѣли мешкал, а тот жид на тот рок не стал. И нам са так видело, коли ш том кн|а|зи и панове земли волынское добре зведоми, штож кн|а|зь Семен подлуг листѣ нашего ему в тое мыто и в Данилевцинѣ в Луцкѣ связане дал, а ещо надто тот жид к положеному року не стал, и тепере половинѣ того мыта встроэского и Данилевцинѣ в Луцкѣ казали есмо кн|а|г|и|ни Юрьевой Жеславской и сынѣ ее кн|а|зю Ивану держати подлуг первое данины наше, а томѣ жидѣ Левоновичѣ ненадобѣ са в тое встѣпати; естлижвы шн ещо к томѣ которое дѣло мѣла, ино мы права никомѣ не вороним.

Пи|сан оу Билни, апрел|а| кѣ д|е|нь, индик|та| ̑¹).

Пр. м. дѣ. н. в. и оу^т. к. м. л. Глинский^{d)}.

Oryginał na pół arkuszu papieru; u dołu była wyciśnięta pieczęć na czerwonej masie, po której tylko ślady pozostały.

a) Wprowadzić w prawne posiadanie. — b) czytamy: „Жалавского“. — c) prawie cały wiersz wydarty. — d) „Правилъ маршалокъ дворный намѣстникъ брѣславскій и оутенскій князь Михаило Львовичъ Глинскій“.

CXXXIII.

W Pińsku 9. sierpnia 1506 roku.

Kniaź Fedor Iwanowicz Jarosławicz potwierdza żydom pińskim nadanie poprzednie dwóch miejsc w Pińsku na szkołę i pokopiszcza, a nadto nadaje im prawa i przywileje, przysługujące żydom zamieszkałym na Litwie w królewskich zamkach i miastach.

Ja kniaź Fedor Iwanowicz Jarosławicza yz knehineju swoieiu Olenoju czynim znamenito sim naszym listom komu budet potreb toho wedati abo czuczuy ieho słyszati: bili nam czołom żydowa naszymy pinsky Jesko Meyrowicz, a Pesach Jezofowicz, a Awram Ryzkewicz y inszyi żydowa naszymy^{a)} pinski wsi o toie, szto iesmo dali im mestco, hde im sobe szkołu postawiti, a druhoie mestco na pokopiszcza; y oni o tom nam bili czołom, abychmo im tyi mestca potwerdyli listom naszym, y my dla ich czołom bitia to wczynili. Potwerzaiem im tyi dwa mestca na szkołu y na pokopiszcza sim naszym listom weczno y neporuszno. Y też bili nam czołom, sztobychmo dali im toie prawo, kak gospodar nasz korol jeho miłost dał prawo y przywile swojei hospodarskoie żydom swoim beresteyskim y inszym żydom, kotoryi w jeho miłosti panstwe u welikom kniaźstwie litowskom po jeho

miłości hospodarskim zamkom żywut; y my y^{b)} toie na ich czołom bitie wczynili, dali iesmo im toie prawo, kak hospodar nasz korol jeho miłost ktoroie prawo żydom swoim dał, y my im potomuż prawa dali: maiem ich sudyti y radyti y naszy namestniki, kotorye od nas budut podłuh prawa y prywila hospodarskoho; y nadto dali iesmo im ses nasz list, a dla lepszoie twerdosti y peczat iesmo naszu prywesili k semu naszomu listu. Pisan u Pinsku, w leto po semoy tysiaczy czetwertanadcat hodu, indykta dewiatoho, meseca awhusta dewiatoho dnia.

Transsumpt Stanisława Augusta z metryki litewskiej z dnia 6. grudnia 1780 roku. Transsumpt ten zawiera w sobie przywilej Bony z dnia 18. sierpnia 1533 roku, a ten ostatni jest znów transsumptem podanego tu dokumentu. Królowej Bonie przedłożono podany tu dokument w oryginale do potwierdzenia. Dla lepszego zrozumienia podajemy tu pierwszą część transsumptu królowej Bony:

Bona bożoiu miłostiu korolewaia polskaia, welikaia knehinia litowskaia, ruskaia, pruskaia, żomoutskaia, mazoweckaia y inych. Czynim znamenito tym naszym listom, chto na neho posmotryt abo cztuczy ieho usłyszyt, ninesznym y na potom buduczym komu budet potreb toho wedati: bili nam czołom żydowe naszy pinsky Pesach Jezochowicz, a Jakow Zacharicz, a Skuśko Pesachowicz |i| inszyi wsi żydowe, kotoryi w tom meste naszom Pinsku meszkaiut y pokładali pered nami list na pargamenie z peczatiu prywesistoiu neboszczyka kniazia Fedorow Iwanowicza Jarosławicza pinskoho, predka naszoho, kotorym listom kniaz Fedor yz knehineiu swoieju Olenoju dał im w meste Pinsku mestco ku postawleniu szkoły ich a druhoie mestco na pokopiszczu, a ku tomu dał im toie prawo, ktoroie prawo korol ieho miłost a pan a małżonok nasz y prywile swoje na to dał żydom beresteyskim |i| inszym wsem żydom, kotoryi w jeho miłosti panstwe welikom kniazstwe litowskom po zamkom ieho miłosti żywut; kotoryiże list kniazia Fedorow na to im dany słowo od słowa tak sia w sobe maiet:

Ja kniaz Fedor Iwanowicz Jarosławicza etc. — następuje teraz podany wyżej dokument.

---

a) Czytamy: „nasi“. — b) „y“ jest tu zupełnie zbędnem; odpowiedniej było by gdybyśmy czytali: „y my toie na ich czołom bitie wczynili y dali iesmo im toie“ etc. etc.

DODATKI.*)

CXXXIV.

W Wilnie 1. czerwca 1445 roku.

Kazimierz, wielki książę litewski, potwierdza Paszkowi Dochnowiczowi Świdrygajłowe nadanie następujących dóbr: Derń z przysiółkami Woderady, Polże i Uchosieckie-Polesie, a pod peremyńskim powiatem: Berestki i Jablonno.

Сам великий кн[а]з.

М[и]л[о]стью в[о]жьєю мы великий кн[а]зь Казимиръ королевич даемъ ведати каждому симъ нашимъ листомъ, што дада нашъ кн[а]зь Швитригалазъ подавал Пашку Дохновичу сѣла и дань на имя Дѣронз¹⁾ с присѣлки, што к нему слушеть: Бодорада, а Полжо, а Оухосѣцкое-Полѣсье²⁾ даньники, а под перемирьским³⁾ повѣтом: Берестки, а Мелонзно, даньники оу Березномъ;³⁾ и мы ему нинѣ подтверждаемъ тыхъ сѣлаз тымъ нашимъ листомъ и печать нашу велики есмо привесити к сѣму нашему листу.

П[и]сан оу Еяни, июня ѿ ден, индик[та]оу ѿ й.

При томъ были: пан Кгастовтз воевод[а] виленс[кий], а пан Монивид воев[ода] троцкий, пан Петроз маршалок земьс[кий], а пан Юрша.⁴⁾

Oryginał pergaminowy; po pieczęci pozostał tylko pasek pergaminowy.
Z archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

a) Powinno być: „перемильскимъ.“

*) Dokumenty tu podane, otrzymaliśmy po wydrukowaniu tekstu; w rejestrze są one pomieszczone między innymi, w porządku chronologicznym.

СХХХV.

W Wilnie 12. kwietnia 1467 roku.

Князь Дмитрей Иванович Путиатycz мienia вѣсь своѣя „Или Диринича” з Ивашкием Ииничем на вѣсь его Чарковиче.

М[и]л[о]стѣю в[о]жъю и пр[е]чистое его в[о]гом[а]т[е]ри. а се и кн[а]зь Дмитрей Иванович Путиатич, а пан Ивашко Ильиничъ менили есмо промежи собою селци своими во Дрюцк¹⁾: на има селцо Ильи Диринича а Харковичи²⁾, што селцо Ильи Диринича то са достало панъ Ивашку Ильиничу со всѣмъ тымъ, што к тому селцю слухаетъ: з дубровами, з реками, з ветухмы³⁾ и заросльми и полми и соножатми (!) такъ долго и широко, какъ кн[а]зь Дмитрей держал; ещи есми к тому селцю придала сонежать (!), што есми на свой дворъ кошивалъ, пану Ивашку Ильиничу. а кн[а]зь Дмитрию Ивановичу досталоса селцо на има Харковичи, такъ со всѣмъ, какъ пан Ивашко держал: з дубровами и з реками. с ветухмы и заросльми, ис полми и соножатми (!) такъ долго и широко, какъ панъ Ивашко держал. Я менили есмо промежи собою вѣчно, непорочно при наших животѣхъ, и по⁴⁾ насъ вудучимъ и ближним нашим и дѣтем нашимъ ненадобно того ршати. Я при том был пан Ивашко Мелешкович, а пан Маѣчко, а Миско Рогачовский, а плебанъ Наливоцкий кн[а]зь Мацко Войнилович⁵⁾. Я на лѣпшюю твердость печать свою есмо завѣсил.

Я п[и]сан оу Биани, април[а] вѣ, индикта ѳ. а писалъ дѣлкъ пани Солеуховой Коровка⁴⁾.

Oryginał pergaminowy; po pieczęci pozostały tylko ślady cięć.

Z archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

Téj treści i z tą samą datą mamy jeszcze drugi oryginał, także z arch. w Nieświeżu. Podajemy tu odmianę tego drugiego oryginału. Po słowach: „какъ кн[а]зь Дмитрей держал” następują bezpośrednio słowa: „а кн[а]зь Дмитрию Ивановичъ.”

a) Zorane pola, stojące ugiorem (odłogiem); znaczy także drobny las brzozowy.

b) opuszczone; c) w drugim oryginalu czytamy: „а плебанъ Наливоцкий кн[а]зь Мацко, а Мацко Войнилович”; d) w drugim oryginalu pisarz nie wymieniony.

СХХХVI.

W Trokach 4. września 1484 roku.

Казимierz Jagiellończyк nadaje kniazіowi Semenowi Iwanowiczowi Wołodimirowiczowi po śmierci matki jego dobra Smolniany.

Самъ Казимierz. Просил нас князь Семен Иванович Володимировича, што перво сего дали есмо матце его имени на има Смолнаны,¹⁾ а вухмо емъ тое имени

дали по животе матери его. Ино мы емс тое именье Смоляне дали по животе матери его.

Писанъ въ Троецѣ, сентябрь четвертый ден, индыктъ третій.

Правил пан Ол[еуно] С[с]д[имонтович], кан[цлер]²⁾.

Z transsumtu Zygmunta III z r. 1632., znajdujacego się w archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

CXXXVII.

W Dobuczynach 25. stycznia 1487 roku.

Kniahyni Fedka Iwanowa Kobryńska zapisuje mężowi swemu, kniaziowi Iwanowi Semenowiczowi, 2000 złotych węgierskich na dwóch częściach dóbr, odziedziczonych po dziadku swoim, Andreju Wołodimirowiczu.

Во имя св[я]тыя тройца станаь са. Се а княгини Ивановла Семеновича Коврыньскаа кн[а]гини Федка, пана Ивана Рогатинского дочка, а кн[а]зь Андрей Володимировича внска, будши оу своем полном розсмѣ без каждого припжкнѣа чиню знакомито сим моимъ листом н[ы]нѣшним и потом вѣдучим, комс того по-трѣвь видѣти алибо чтѣчи слышати: записю мужевн своемс князю Иванс Семеновичю на тых двѣх дѣланицах дѣдины и втчизны моеѣ, которыхже есмн емс не записала, двѣ тисачи золотых оугорских, штож мужь мой князь Иван выдал двѣ тисачи золотых на таа моа имѣнѣа; весподарю королю дал тисачю золотых, королевой и паном радѣ тисачю золотых. И вnz имаеть держати тѣх двѣ дѣланицы мои дѣдины и втчизны моеѣ и поживати со всѣми доходы и приходы, какъ дѣдъ мой и вт[е]ць мой имѣа и а сама имѣю до тых мѣстѣ, докоа емс втложит двѣ тисачи золотых, кто вѣдет влижшій к тым двѣма дѣланицам дѣдины и втчизны моеѣ; а коли влижннѣ моѣ втложать двѣ тисачи золотых и вnz имаеть тых двѣх дѣланицъ дѣдины и втчизны моеѣ постѣпити им. Я мсж мой кн[а]зь Иванс Семенович, оузавши тых двѣ тисачи золотых, воленс даровати и втдати и на ц[е]рковь дати и кѣды хота ввернѣти къ своемс пожиткѣ. Я при том моемъ записном листу был: вт[е]ць нашъ Даміанс ва[а]д[ы]на володимирскій, а князь Михайло Сенгшкович, а ловчій король пан Инс Мишкович, а дворанинъ король пан Юрьн Кондратович, а дворанинъ король пан Богѣшь Боговитинович, а пан Завиша Романович, а пан Млѣчко Сачкович, а писарь король каючникъ верестійскій пан Левс Боговитинович, а воаре наши: Свгакъ Бѣликович, Сенко Простѣпчич, Пронко, а Мрочко. а про ствер-

жѣнье сего моего листа и печат есми свою приложила къ семъ моему листъ и тыхъ добрыхъ людѣй есми просила, штобы и своѣ печати приложили къ семъ моему листъ. и ихъ м|и|л|о|сть приложили: вт[ѣ]ць Даміанъ вл|а|д[ы]ка володимирскій свою печат приложил; князь Михайло печат приложил; пан Анъ печат приложил; пан Юрьнѣ печат приложил; пан Богъшь печат приложил; пан Завиша печат приложил; пан Млѣчко печат приложил; пан Левъ печат приложил.¹⁾

П[и]сан оу Довѣчинах²⁾, в лѣт[о] 73 ѿ чѣѣ, м[ѣ]с[а]ца ген[вара] кѣ, индикта ѣ.³⁾

Oryginał pergaminowy, u dołu wydarty tak, że nie wiadomo ile było pieczęci. Z pieczęci pozostała tylko przedostatnia na zielonym jedwabnym sznurku zawieszona, ale niewyraźna, a po ostatniej pozostał szafirowy jedwabny sznurek.

Z archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

CXXXVIII.

W Łucku 11 listopada 1487 r.

Kazimierz Jagiellończyk pozwala Fedce Olizarowej Szyłowicza, staroście łuckiej i marszałkowej wołyńskiej, zapisać majątność „Lubezo“ po swojej śmierci komukolwiek ze swoich krewnych i uwalnia majątność tę od opłaty wołowszczyzny.

Самъ Казимѣр вожою м|и|л|о|стзю корол полскій, великий кн|а|зъ литовскій, рускій, кн|а|жа пруское, жомойтское и иныхъ.

Чинимъ знамените симъ нашимъ листомъ каждому доброму нынешнимъ и на потомъ будущимъ, хто на него посмотритъ або чтучи его услышитъ, комуъ же потреба будетъ того ведати: Поведнаа передъ нами старостинаа луцкаа кн|а|г|и|ни (!) Олизароваа Шиловича кн|а|г|и|ни Федка, штожь пан ейъ небощникъ пан Олизар Шилович, староста луцкий, маршалокъ воыньское земли, будущи доброе памяти втхода сего света дароваа и даа и записаа ейъ имена свои на има Здолбицъ с приселкомъ з Ёлинскомъ, Куниномъ и зышними приселки, а Горухов¹⁾ с приселки, а Любчо²⁾, теж с приселки, прадедину и дедину и втчинну свою властную; а такъ то справилъ иже она волна по своемъ животе тые имена втдати тому, комуъ хочетъ и ввернути иже подлугъ своей воли. и врозумиеши то пани Олизароваа, штожъ мы слугу нашего п|а|на ейъ п|а|на Олизара мели во чти и в ласцѣ нашей и теж на наше пожедане з воли своей доброе ани жадного примушена, волне дароваа насъ и дааа и записаа тые две имена з Воыни по своемъ животе на има Здолбицу из приселки, а другое имене Гороховъ ис приселки, с платы и зо всеми пожитки, шкожъ то намъ

вправила листом своим вечно и непорочно на веки. И далее была нам чолом и ждала нас, авыхмо ей дали и призвоилили имене на име Любчо пана ей прадедину и дедину и втчизну по ей животе втдати и записати прироженным своим, комуьбы она хотела. Ино мы то ей призвоилили; тое имене Любчо по своем животе волна она втдати и записати прироженным своимъ, комуьбы хотела вечно на веки, и теж волна ввернути то подлуг своей воли; такеж з нашей ласки пожаловали есмо и втпустили с того имене Любча воловцину^{а)} нашу на веки, вечные. И на твердостъ тых речей казали есмо печат нашу привести к сему нашему листу. И при томъ были: маршалок нашъ наместникъ слонимский пан Солтан Александрович, а потскарвей (!) нашъ Ивашко Литавор Богданов сын Хрестовича, а писар наш Ивашко Лцкович Владыка^{в)}.

Писан в Луцку, в лето шест тысячное девятое^{б)} девеносто пятое, м|н|с|л|ца ноября вденнацатого дня, инздинкта шостого.

Kopia z 16 wieku.

а) Powołowszczyzna, rodzaj podatku od wołów; б) девятое zamiast: девятсот albo девятсотое.

CXXXIX.

W Równém 17. lipca 1488 r.

Fedka, córka Jurszy, żona Olizara Szyłowicza, marszałka ziemi wołyńskiej i starosty łuckiego, zapisuje siostrzeńcowi swemu, kniaziewi Bohdanowi Wasilewiczowi, majątność swoją Lubczo z przysiółkami: Dorosynem, Druzką, Zalescami i Ostrowem-Kozinym.

Бв има светыя тройца стан са вожам волл. С призволенемъ г|о|с|по|д|а|р|а корола Казимера полского, кн|а|з|а великого литовского и иныхъ. се а пани Федка, пана Юшина дочка, п|а|на Олизара Шиловича маршалка волинское земли старосты луцкого жона, чиню знакомито каждому доброму ныне и потомъ будущим: будучи есмо в добром здоровю, есми была чолом г|о|с|по|д|а|р|у великому королю его м|н|л|о|сти Казимеру, ажебы его м|н|л|ость| допустна мене ко именам моим, што мой г|о|с|по|д|а|рь пан Олизар записал мне втчизные свои имена с моимъ вену на има Фоцен¹⁾ и Любчо в луцкомъ повете; а так ми записал втчизну вечно и непорочно: волна есми тые имена продати и заменити и ближним своим дати и по души своей к церкви вожей придати, як хотачи так ихъ ку потребизне своей привернути. Ино г|о|с|по|д|а|рь корол его м|н|л|ость| подле запису п|а|на моего с тых именам мене не порушила. и еще будучи в добром здоровю, погадавши себе и выдечи

сестренца своего кн|а|за Богдана Василевича службу и иланост до себе, дала есмь ему по своем животе имене в вотчизну на имя Любчо вечно и непоручно во всем тымъ, што к тому имену в века прислушает, ничего не выименуючи(!), так как г|о|спо|да|рь мой пан Олизар во мною посполите держал, с приселки в Доросынемъ, а в Друзкою и Залесци, а с Козиномъ-Островомъ³⁾ и в ышними приселки, в реками, ставы и ставици, со маны и с озеры и в ловы, ловици, в вобровыми гоны и соколими гнездам, в лесы и в дубровами, с полми и сеножатми и вграничное почонши посеред Мухотолок рекою Лютицею до мосту и великому гостинцу, великимъ гостинцомъ до Пещаного-Броду по Трестанку³⁾, по Чортов-Ставок, Трестанкою аж до Ситного-Болота к иваницкой границы, а по Короватую, а по Топорицо, по Стохот; Стохотомъ почонши вт Мосора половицею реки минуючи Сведники³⁾ аж до велицкого ставу по греблю до соколское дороги, соколскою дорогою аиж в Мухотолоки, так широко и долго, как пан мой со мною посполите держал; а сестренец мой кн|а|з Богдан мает вт г|о|спо|д|а|ра моего п|а|на Олизарову душу и мою душу поминати и родителей нашихъ; а волен вни в томъ имену продати, заменити и ближнему своему дати и по души своей ку церкви вожеи придати и якъ хотечи так его ку потребизне своей привернути, а ненадобе в тое имене никому вступовати са, ни брату моему родному, ни дочце моеей, ни внучатомъ моим, ни ближнимъ моимъ. А при томъ была дочка моя кн|а|г|и|на Маря Семенова Ровенская, а пан Богдан Гостский Генкович князичъ луцкий потчаший (!) корола его м|и|л|о|сти, пан Федко Яврамович дворанинъ корола его м|и|л|о|сти, пан Генко Плесчинъ, панъ Петро Олехнович маршалок п|а|на Петра Яновича, маршалака волынского земли старосты луцкого, пан Петрушко Мухатич, пан Енко Слович, пан Шимко Ганусович, пан Бартош Юшкович. а над (!) тое свидетельство пре лепшую справедливост и твердостъ и печат есмь свою привесила к сему моему листу.

Писан в Ровном, лето шест тысячное девятсот девеносто шосто, м|и|с|л|а|ца июля в дна, индиктъ 5.

Kopia z 16. wieku.

CXL.

W Nowém-Mieście 3. września 1489 r.

Kazimierz Jagiellończyk potwierdza kniazowi Bohdanowi Wasilewiczowi zapis ciotki jego, Fedki Olizarowej Szyłowicza, dóbr Lubeza.

Самъ королъ Казимер, вожо м|и|л|о|стзю королъ полский, великий кн|а|зъ литовский, руский, кн|а|жа пруское, жомойтский и иныхъ.

Бил намъ чолом кн|а|зь Богдан Басилевич а поведил намъ, што тетка его м|н|а|о]сти, п|а|ни Ёлизароваа Шиловича п|а|ни Федка, записала ему имене свое на име Любчо, котореж ей небощикъ пан ей дал, записалъ, а потомъ мы ей тое имене позволили шдати и продати и лист нашъ есмо ей на то дали ис привесистою печатю; и просил нас, авыхмо ему дозволили то мети. Ино коли она ему тое имене дала, записала, и мы ему тое имене дозволяемъ мети зо всемъ с тым подле запису и данины ей, што к тому имену прислушаетъ, как она сама мела, а нам нехай с того имена служит. Я на твердост того и печат нашю казали есмо прилепiti к сему нашему листу.

П|и|сан 8 Новом-Месте, сентебра 6 дна, индикта 3.

Kopia z 16. wieku.

CXLI.

W Wilnie 16. kwietnia 1494.

Aleksander, wielki książę litewski, zawiadamia ziemian, mieszczan i ludzi połoniskich, iż nadał Połonne kniaziom: Michałowi i Konstantynowi Ostrogskim.

Александръ божию м|н|а|о]стью великий кн|а|зь лит|о|вский, руский, жомойтский и иных.

Ко всемъ земланомъ полонскимъ и мещаномъ и людемъ всемъ полонского повѣта. Дали есмо Полоный кн|а|зю Михайлу а кн|а|зю Костантину Ивановичомъ Ёстрозскимъ, а связати ихъ в Полоный послали есмо дворянина нашего Сороку; и вы вы ихъ во всемъ были посласши.

П|и|сан 8 Биани, април|а| 3ї д|е|нь, индикт| вї.

Oryg. na ówiartce papieru; na czerwonej masie wyciśnięta pieczęć wielkiego xięcia lit.

Bibl. Oss. Ms. Nr. 1925 pag. 2.

CXLII.

W Wilnie 7. maja 1494 r.

Aleksander, wielki książę litewski zawiadamia namiestnika braclawskiego i zwynogrodzkiego, kniazia Fedora Iwanowicza Czetwerteńskiego, iż Sienkowi Koszce potwierdził przywilej ojca swego na pustowskie sieliszcze Szpikowo.

Sam Alexander bożą miłością wielki xiążę litewski, ruski, zmojdzki, y innych. Namieśnikowi braclawskiemu, y zwinogrodzkiemu kniaziewi Fedorowi Iwa-

nowiczowi Czetwertenskiemu. Bił nam czołem ziemianin braclawski na imie Sienko Koszka, a powiadał nam, cóż też ociec (!) nasz król Jegomość, dał iemu sieliszcze pustowskie, na imie Szpikowo¹⁾, co Hryszata trzymał, y list oycy naszego przed nami pokładał, cóż król Jegomość te sieliszczese (!) iemu dał; y prosił nas, abyśmy iemu te siedlisko potwierdzili naszym listem. y my to iemu potwierdzamy tym naszym listem, niech on te siedlisko trzyma, y nam z tego służbę służy według tameyszego obyczaju.

Pisan w Wilnie, maja w siódmy dzień, indykta dwunastego.

Kopia wypisu z grodu łuckiego, z 18. wieku.

CXLIII.

W Wilnie 8. maja 1494. r.

Aleksander, wielki książę litewski, zawiadamia sług i poddanych połońskich, iż nadał Połonne kniaziom Michałowi i Konstantynowi Ostrogskim.

Александръ вожоу мнѣ|о|стью великий кнѣ|зь лит|овский, рѣский и иныхъ.

Ко всемъ слугамъ и людемъ полонского повѣта. Дали есмо Полонный кнѣ|зю Михайла а братъ его кнѣ|зю Константинъ Ивановичомъ Острожкимъ.

Писанъ въ Вилни маѣ ѿ дѣ|нь, индиктѣ| вѣ.

Oryg. na ćwiartce papieru; na czerwonej masie wyciśnięta pieczęć w. x. lit.

Bibl. Oss. Mns. nr. 1925 p. 3.

CXLIV.

W Bokowiczach 26. lutego 1496 r.

Piotr Bohowitynowicz zapisuje bratankowi swemu, Bohdanowi Bohuszowiczowi, majątność Turya, w krzemienieckim powiecie, w 12 kopach groszy.

Но има воже станъ сѣ. Я Петръ Боговитиновичъ сознаваю симъ моимъ листомъ, хто его увидѣтъ або чтѣчи его оуслышитъ, ижъ безъ каждого приписана дадъ есми братаничъ своемъ Богданъ, пана Богшова сына, имѣнье, которое есми записалъ за вѣ коп грошей безъ десяти грошей на има Тсрюю¹⁾ въ кременецкомъ повѣте въ Тсрланьскихъ въ Гынковичевъ на его парьснѣ, емъ самома и по немъ вѣдоучимъ. а въ тымъ пѣнази, которыи есмы емъ записалъ на томъ имѣнии ненадобѣ сѣ мнѣ вѣстѣпати, ни моеи женѣ, ни дѣтемъ моимъ, ни ближнимъ моимъ и по насъ вѣдоучимъ, а есть-

ливы са влижнии припирали к томꙗ имѣнью, в которыхъ а закѣпил, а хотѣливы емꙗ пѣнази штолжити, тогда ѡн мает пѣнази в нихъ взати, а имѣна са имꙗ постѣпити. пакливы ѡн в г[о]с[по]д[а]рѣ великого кн[а]зѣа тоѣ имѣнне выпросил на, вѣч-ность, ино а емꙗ тоѣ имѣнне записываю вѣчнѣ; а естанвы его в томъ имѣнни нѣ-како хотѣли гадати тыи Тѣрѣанскии, тогда а емꙗ тыи пѣнази маю шчистити. Я при томъ было добрыхъ людей досит: былъ братъ мой пан Левъ Боговитинович, чаш-никъ великого кн[а]зѣа и ключникъ верестѣйскій,²⁾ а князь Василей Андрѣевичъ Полѣбен-скій. Я на твердость и печатъ есмь свою приложила к семꙗ моѣмꙗ листꙗ.

Писанъ ѡ Боквичохъ, фев[р]ала кѣ д[е]нь, индикт[а] д[і].³⁾

Oryg. na pół arkusza pap; na brunatnej masie wyciśnięta pieczęć.

CXLV.

W Wilnie 14. czerwca 1499 r.

Aleksander, wielki książę litewski, poleca kniahyńi Maryi Semenowej Rówieńskiej, aby majątność Bohdaszowo, którą nabyła bez pozwolenia królewskiego od Piotra Olechnowicza, oddała kniaziewi Konstantynowi Ostrogskiemu i wzięła od niego poprzednio Olechnowi zapłaconą sumę.

Ялександръ вожю м[и]л[о]стью великий кн[а]зь лит[о]вский, рѣский, жомойтский и иныхъ.

Кн[а]г[и]ни Семеновой Ровеньской кн[а]г[и]ни Марьи. Говорила намъ гетманъ нашъ намѣстникъ в[о]дславский и вѣнницкий кн[а]зь Костантинъ Ивановичъ Острозьскій, штожъ дейъ в[о]дрина глинская, на има Покотилова, променила имѣнне свое на има Богдашово¹⁾ кѣхмистрѣа нашомꙗ, намѣстникѣа шлантскомꙗ и немойтскомꙗ, панꙗ Петрѣа Олехновичѣа²⁾, безъ нашего дозволенья, и ты тоѣ имѣнне Богдашово кѣпила ѡ пана Петра Олехновича, тежъ безъ нашего дозволенья. Ино мы дворъ нашъ Здолвицъ и Глинско¹⁾ дали вѣчно кн[а]зю Костантинꙗ Ивановичꙗ, а хто имѣнне кѣпитъ безъ нашего дозволенья, тотъ тоѣ тратитъ, и казали есмо кн[а]зю Костантинꙗ тыи пѣнази, што ты вѣдешъ за тоѣ имѣнне панꙗ Петрѣа дала, товѣкъ штдати, а в тоѣ имѣнне ѡ Богдашово казали есмо емꙗ швзати са, и ты вы конечно пѣнази свои в него вѣзала, а того имѣнна емꙗ вы са еси постѣпила.

Писанъ ѡ Вилни, ию[н]а їдъ д[е]нь, индикт[а] ї²⁾.

Oryg. na ćwiartce papieru z pieczęcią lit.

Bibl. Oss. Ms. 1925 p. 1.

CXLVI.

W Mielniku 4. listopada 1501 r.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, poleca namiestnikowi braclawskiemu i winnickiemu, kniaziewi Andrejowi Aleksandrowiczowi (Sanguszkowiczowi), aby ziemian, mieszczan i ludzi połońskich nie zmuszał do nowéj służby, lecz pozostawił ich przy tych powinnościach, do jakich byli obowiązani za czasów kniaziew Michajła i Konstantyna Ostrogskich.

Александръ воюю мѣ|л|о|стью короля полскаго, великаго кнѣ|з|я лит|о|вскаго
рускаго, кнѣ|з|я прѣское, жомойтскаго и иныхъ.

Намѣстникъ брацлавскаго и винницкаго кнѣ|з|ю Андрейю Александровичю. И
здесе были в нас земане полонскии и мѣщане и люди волосныи и жаловали нам на
тебѣ, штож дѣи ты им великии кривды чиниши и новины сводиши: велиши дѣи им ъ
полѣ сторожѣ стеречи и кони дѣи в нихъ верши и в подводѣ до Брацлава посылаеш
и воловцинѣ и подымцинѣ дѣи на нихъ хочеш врати и иныи дѣи им кривды чиниши
и новины сводиши. а передъ тымъ дѣи они за кнѣ|з|я Ивана Острозскаго и за кнѣ|з|я
Михайла и за кнѣ|з|я Константина ъ полѣ с повинности сторожи не стерегивали
нижи дѣи кнѣ|з|я Михайла и кнѣ|з|я Константина посылавали ихъ на тѣю сторожѣ и да-
вали подъ нихъ кони свои и за то тежъ давали имъ пѣнази; и подводѣ и они до Брацлава
не давали и воловцины и подымцины тежъ не давали. Ино мы для того послали
тамъ дворянина нашего Ивашка Тѣра и казали есмо емоу в томъ гораздо достаточне до-
вѣдатися; естанъ они вѣдутъ за кнѣ|з|я Михайла и за кнѣ|з|я Константина с повин-
ности ъ полѣ сторожѣ стерегивали и подводѣ до Брацлава давали и воловцинѣ и
подымцинѣ тежъ вѣдутъ ли давали, и мы и тыми разы имъ казали тѣю сторожѣ ъ полѣ
стеречъ и подводѣ и воловцинѣ и подымцинѣ давати по даваномъ; паклижъ они вѣдутъ
тоѣ сторожи не стерегивали и подводѣ и воловцины и подымцины вѣдутъ не давали
и ты вы и нынѣ имъ кривды не чиниши и новины не сводиши; держалъ вы еси ихъ по томъ,
какъ было за кнѣ|з|я Михайла и за кнѣ|з|я Константина конечно, а инакъ вы еси того
не чиниши. а и словомъ в томъ казали есмо тебѣ отъ насъ мовити томъ нашомъ дво-
рянинѣ Ивашкѣ, и тежъ в томъ шчо всемъ казали есмо емоу доведѣвши сѣ к намъ отъ-
казати.

Писанъ в Мелникѣ¹⁾, новѣбра²⁾ дѣ ден, индикта³⁾ ѣ²⁾.

Oryg. na pół arkusza pap; na czerwonej masie wyciśnięta pieczęć lit.

Bibl. Oss. Ms. Nr. 1925 k. 3.

CXLVII.

W Koszerze 11. sierpnia 1502 r.

Dział dóbr między kniazem Andrejem Aleksandrowiczem (Sanguszkowicza), a bratową jego kniahinią Anną Michajłową Aleksandrowicza i synem jój kniazem Andrejem Michajłowiczem (Sanguszkowicza), dokonany z polecenia króla Aleksandra przez przyjaciół.

Приказанемъ г[о]с[по]д[а]р[а] нашего короля его м[и]л[о]сти полского и великого кн[а]з[а] Александра литовского. [А Юрий Михайловичъ Монтовтовичъ намѣстникъ кремля]нецкий^а), а Богдан Генковичъ Гоцьский ключникъ лѣцкий, а хорѣжий володимирский Ивашко Мнчинский . . . . . [а Петру]шкѣ Мѣшатич, а Пемира Богдановичъ Толпыжинский, подѣлили есмо кошерьскую во[ло]сть^б) на полы. [а подѣлили есмо въ однѣ сторонѣ дворъ Несухоеже], а въ дрѣгую сторонѣ дворъ Кошоръ; къ несухоежскому дворѣ: село Гравово, село Сыново, село Березово село Торговице,¹) а къ кошерьскому двору: село Мѣзово, село Речница, село Крѣгиль, село Тѣпалы, село [. . . . . село Горо]делець²) изъ мыном. И кн[а]г[и]ни Михайловаа рекла передъ нами кн[а]зю Андрѣю, штожъ сорокъ дворица волши [емѣ достало сѣ . . . . .]трехъ а полъ колоды медѣ. и кн[а]зъ Андрѣй передъ нами мовилъ кн[а]г[и]ни Михайловой: коли сѣ видить тобѣ [моѣ дѣлница волша, то возми совѣтъ дворъ Ко]шоръ исъ тыми селы безъ жеревья, со мною въ томъ жеревьемъ не мечѣши. И кн[а]г[и]ни Михайловаа передъ нами [дѣлчимъ дворъ Кошоръ исъ тыми селы вѣз]ла совѣтъ безъ жеревья. а положили есмо для того межы ними зарѣку, хътовы мѣла съ нѣхъ зрѣшвати т[отъ] дѣлъ, тотъ заплатитъ господарю его милости]тисѣчѣ коп грошей, а братъ брату пѣтъ сотъ коп грошей, а намъ дѣлчимъ сто коп грошей, а и сами мы съ овѣ сто[ронѣ] тѣю зарѣкѣ принали и сѣювали, штожъ мають такъ] держати. И тежъ дѣлили есмо кн[а]з[а] Андрея Александровича Санкѣшковича зъ невѣсткою его со [княгинею Михайловою Александровича Сан]кѣшковичаж, съ кн[а]г[и]нею Анною и съ сыномъ ея со кн[а]земъ Андреемъ Михайловичомъ въчизною и дѣдиною [нѣхъ. Ино мы жеревье въ томъ дѣ]лѣ передъ нами кинѣли, комѣ сѣ што достанет; напервѣй кн[а]зю Андрѣю сѣ достало половица г[орода] Камана, а половица мѣста зъ люд[ми] зъ данники и зъ землею пашною и вортною и съ сеножатми и съ ставомъ и зъ мытомъ и со всемъ по томѣ [какъ зъ давна къ томѣ присѣдшало мало] и велико и какъ кн[а]зъ старѣйшій въ[сѣ] нѣхъ вътехалъ вътъ всѣхъ сѣла землю и сѣножати къ городѣ: а дворець имъ на полы [казали есмо мѣти, а войтовѣ фолварокъ есмо] имъ на полы подѣлили. а ещѣ сѣ кн[а]зю Андрѣю достало въпроче города Камана и мѣста . . . . . цѣ село Мостица, а дворъ Бѣжковичи оу

володимирьском повѣтѣ²⁾, село Ворице село Лысов. . . . . а Дв-
 вица с приселки в кузминском повѣтѣ; тоє поделали есмо им на помы все. дворз Не-
 сѣ[х]оже, а село Гравово, село Гыново, село Березово, село Торговице, село Сереховичи,
 село Дорогатѣшь³⁾, а монастырь с[в]а[т]о[г]о Михайла [оу Володимири, на помы швѣма
 княземз]; а Гошно³⁾ дворз в верестейском повѣтѣ, а к тому дворз пола и сѣножати,
 лѣсы и двровы [земла вортнаа из людми и зо всеми прих[о]ды, што коли к томѣ
 прислѣхает мало и велико, и дань грошовую и медовую (!) и з [млыны и з мыты,
 все поделали есмо им] то на помы. а дани в Гошне шемнадцат ведерз холмское
 мѣры; тую дань выравши дѣланти имз на помы. а всен дани прих[о]дитъ сто гро-
 шей широкых а десат оузких грошей; ино князю Андрѣю патдесат грошей ши-
 [роких, а пат оузких, а княгинѣ Михайловой толкож. а на Володаве млын и
 мелник, а к томѣ на Швминѣ⁴⁾ млынецъ князю Андрѣю достало с[в]. а млынз на
 Бззе въ Гошне и мелник а к томѣ млынецъ в Королева-Брода на Воли, княгини
 Михайловой и сыну ея князю Андрѣю достало с[в]. а княгине Янне Михайловой
 Александровича и сыну ея князю Андрею Михайловичу из жерева с[в] достало
 также половица [города Камана . . . . .] а половица мѣста
 з людми данными и з землею пашною и вортною и сз сѣножатми и полами сз
 ставы и зз мыты] и во всем, што коли задена к томѣ прислѣхало мало и велико
 и как князь старый штехал шт всих сел земляю и сѣножати къ городѣ]. а дво-
 рець им на помы казали есмо мѣти, а войтов фолварок ис пашнею на помы есмо
 подѣлили. [а княгинѣ Янне Михайловой с[в] достало и сыну ея князю Андрѣю
 шпроче половици города Камана и мѣста село . . . . .
 село Бѣдертъ, а к тому млын войгоцьский, а дворз оу володимирьском повѣтѣ Хо-
 лопеч, а . . . . . вичи, а в креманецком повѣтѣ село Цеценеци,
 а Дввица с приселки в кузминском повѣтѣ подѣла[ли] есмо имз на помы. а дворз
 Кошорз, а к томѣ село Мѣзово село Крвгиль⁵⁾ . . . . . а ма[на]стырь
 с[в]а[т]о[г]о Михайла оу Володимири, на помы швѣма князем. Гошно дворз в вер-
 стейском повѣтѣ [а къ томѣ дворз пола и сѣножати лѣсы и дв]ровы, земля ворт-
 наа из людми и со всеми приходы, што коли к томѣ прислѣхает мало и велико [и
 дань грошовую и медовую и зз млыны и зз мыты, то все поделали есмо им на помы.
 Также млын на Бззе в Гошне и мелник, а к томѣ [млынецъ въ Королева-Брода на
 Воли], то княгини с[в] достало и сыну ея князю Андрѣю. а на Володаве млын
 и мелник, а к томѣ млынецъ на Швм[инѣ] князю Андрѣю достало с[в]; а в Гошне
 дани шемнадцат ведерз холмское мѣры; тую дань выравши деланти им на помы; а
 [всен дани прих[о]дитъ сто грошей широких а де[с]ать оузких; княгини Михайло-
 вой патдесат грошей широких, а пат оузких; а князю Андрею толкож. а хто въ
 мел[сз того выстѣпити и зрѣшити тотъ дѣлаз] нх водлуг го[с]по[д]а[р]ьского прика-
 зана, тѣм заплатит го[с]по[д]а[р]ю его м[и]ло[с]ти тисачу коп грошей, а противку тѣ-

вѣки вѣчныи. Я на твердость того и печать нашѣ велѣли есмо приложити кз сему н[а]шомѣ листѣ.

П[и]сан ѡ Вилни, м[е]с[а]ца апрел[а] ѿ ден, индикта ѿ⁴).

При т[ом] были : кн[яз] Войт[ех] вис[куп] вил[енский],
а воев[ода] вил[енский] кан[цлер] п[а]н Мик[олай] Радн-
[вилович], а воев[ода] тршц[кий] п[а]н Ан Юревич За-
верезенский.

Oryginał pergaminowy; u dołu na papierze, na masie czerwonej wyciśnięta pieczęć wgo xcia lit.

Z archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

a) hacie płotowe na rzekach dla zatrzymania ryb.

CXLVIII.

W Łucku 13. maja 1503 r.

Kniaź Semen Juriewicz, starosta łucki, wydaje wyrok w sprawie kniaziów Andreja Aleksandrowicza Sanguszkowicza i Fedora Iwanowicza Czetwertehskiego, o podwórze zwiniackie, w zamku okólnym łuckim, przysądając je kniaziowi Andrejowi.

А кн[яз]ь Семенъ Юрьевич, староста луцкий и каменицкий, маршалок волинское земан.

Смотрѣли есмо того дѣла : мовили перед нами кн[яз]ь Андрѣй Александрович Гонгушковича с кн[яз]ьземь Федором Ивановичомъ Четвертенскимъ в подворье звѣнацкое в Луцку, в городе школном. Кн[яз]ь Андрѣй рек : не вѣмь, которымъ швычаем держити кн[яз]ь Федоръ тое подворье. и кн[яз]ь Федоръ мовил : тое подворье заставила мачоха теоя врату нашомѣ, невожчикѣ кн[яз]ю Юрью, в сороку копахъ грошей широке личвы, и мы держимъ тое подворье в тыхъ пѣназахъ, и листъ записный на то маем. и тот лист перед нами покладал, которымъже листомъ записано было тое подворье врату нхъ кн[яз]ю Юрью. и мы в томъ помовивши с кн[яз]ьми, с паны нхъ м[и]л[о]стѣю, ино такъ сѣ намъ всемъ видело, штожъ кн[яз]ь Андрѣй маетъ за тое подворье тыи пѣнази, штложити а штложивши тыи пѣнази, сорокъ копъ грошей, маетъ тое подворье к своей рѣце мѣти. и кн[яз]ь Андрѣй подлугъ суда нашего за тое подворье тыи пѣнази сорокъ копъ грошей, кн[яз]ю Федору штложила, а подворье тое взала. Я при томъ были : панъ Петръ Боговитинович, а кн[яз]ь Иванъ Андрѣевичъ Полуевенский, а панъ Немира Богдановичъ Хрѣнницкий, и иншихъ людей добрыхъ при томъ было не мало. Я на то далъ есми кн[яз]ю Андрѣю сей мой листъ за печатью своею.

П[и]сан в Луцку, маѣ г[и] день, индикт[а] ѿ¹).

Oryg. na ćwiartce pap; u dołu na papierze, na czarnej masie wyciśnięta pieczęć.

W Międzyrzeczu 19. października 1503 roku.

Aleksander, król polski i wielki książę litewski, pozwala pisarzowi swemu, Lewkowi Bohowitynowiczowi, zbudować zamek w Worteli, na starém horodyszczu na Ostrowie, miasteczku zaś, pod tym zamkiem położonemu, nadaje prawo magdeburgskie, oraz targi niedzielne i jeden jarmark doroczny.

Самъ Александръ воюю мѣн[а]стѣю короля полскаго, великаго князя литовскаго, рускаго, князя прускаго, жомойтскаго и иныхъ.

Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотритъ, або чтѣчи его възслышитъ, нѣмѣншимъ и потомъ вѣдѣчимъ, комъ вѣдѣть потребъ того вѣдати: Билъ намъ челомъ писаръ нашъ панъ Левко Боговитиновичъ и просилъ насъ, авыхомъ емъ дозволили въ его имѣньи оу Worteli¹⁾ замокъ збѣдовати, на старомъ городищи, на Островѣ, и мѣстечкѣ его, котореже подъ тымже его замкомъ, дати право немецкое майтцварское; тежъ авыхомъ его пожаловали, дозволили емъ ставъ засыпати на рецѣ на Желевѣ²⁾ къ нашомъ ломазскомъ берегу и малыи совѣ справити; тежъ выхомъ в томъ его мѣстечкѣ дозволили торгъ мѣти в недѣлю, а ярмарокъ в каждый годъ на часъ, который онъ совѣ швереть; и тежъ гостемъ доброволю вы со всехъ панствъ нашихъ имѣтъ ездити до того его мѣстечка на имѣ до Левкова³⁾ и торговати в каменъ и в фунтъ⁴⁾ подле виленское ваги, а въ воршинѣ⁵⁾ верестѣйский; тежъ мѣщаномъ вы его⁶⁾ левковскимъ волю торговати вездѣ по великомъ князствѣ литовскомъ со всякою кѣплею по томъ, какъ и иныхъ панскихъ мѣстъ мѣщане торгѣють по нашимъ мѣстомъ оу великомъ князствѣ. Ино мы ввачивши его къ шцѣ нашомъ, королю Казимирѣ, и къ намъ вѣрнѣю служивъ, з ласки наше пожаловали его: дозволили емъ тотъ замочокъ збѣдовати в имѣньи его оу Worteli на старомъ городищи на Островѣ, и мѣстечкѣ его, которое подъ тымже его замкомъ, на имѣ Левковѣ, даемъ на вѣки право немецкое майтцварское мѣти и тымъ самъ правомъ доброволю справовати, какъ и иные мѣста справуютъ самъ в корѣне и великомъ князствѣ; и ставъ дозволили емъ засыпати на рецѣ, на Желевѣ, къ нашомъ ломазскомъ берегу, и малыи справити; и тежъ дозволили емъ в томъ его мѣстечкѣ мѣти торгъ въ недѣлю и ярмарокъ в каждый годъ на часъ, который онъ совѣ швереть; и тежъ гостемъ доброволю со всехъ панствъ нашихъ и мѣстъ ездити до того его мѣстечка, до Левкова, и торговати в каменъ и в фунтъ подле виленское ваги а въ воршинѣ верестѣйский; и тежъ его мѣщаномъ левковскимъ волю торговати вездѣ по великомъ князствѣ литовскомъ, со всякою кѣплею по томъ, какъ и иныхъ панскихъ мѣстъ мѣщане торгѣють по нашимъ мѣстомъ оу великомъ князствѣ. И подтверждаемъ то симъ нашимъ листомъ вѣчно емъ и его жонѣ и ихъ дѣтемъ и на потомъ вѣдѣчимъ ихъ счадкомъ. И воленъ онъ тотъ выше писанный замокъ Левково,

с тым мѣстечкомъ шдати и продати, замѣкнати и розширити и къ своему вжи-
точному и лѣпшомъ швернути как сам налепѣ розмѣючи.

И при томъ были: маршалок наш дворный, намѣстник мерецкий и оутенский,
кн[а]зь Михайло Лвович Глинский; а подचाший наш, намѣстник вѣльский, пан Ми-
колай Миколаевич Радивиловича; а маршалокъ намѣстник шжский и переломский,
кн[а]зь Иван Лвович Глинский; а маршалок, шхминстръ королевое ее м[и]л[о]сти, на-
мѣстник ковенский пан Бойтѣхъ Лвович; а подстолей, намѣстник василишский, кн[а]зь
Василей Лвович Глинский; намѣстникъ верестѣйский, пан Станислав Михайлович Петко-
вича; а намѣстникъ дорогицкий, пан Анз Стецкович. И на твердость того и пѣчать
нашу казали есмо привѣсити к сему нашому листу.

П[и]сан в Межирѣчьи, въ лѣт[о] 5311, м[е]с[а]ца шк[тевра] дѣ ден, индик[та] 3.

Oryginał pergaminowy; na sznurku jedwabnym, koloru czerwonego, zawieszona nad-
kruszona pieczęć wgo x. lit.

Z archiwum XX. Radziwiłłów w Nieświeżu.

a) znaczy funt; b) w arszyn; c) „его“ wypisane dwa razy.

Objaśnienia do dokumentów.*)

I.

1) Jak sam tekst wskazuje jest to transakcja między księciem łucko-włodzimierskim Dymitrem (Lubartem), a królem polskim (Kazimierzem). Zawiera ona w sobie podział księstwa włodzimierskiego, czyli ziemi włodzimierskiej na dwie części; zachodnią część otrzymuje Kazimierz, a wschodnią pozostaje przy Lubarcie. Linia graniczna ciągnie się w kierunku południowym od wioski Wojmicy (2-3 mile na wschód od Włodzimierza), zwraca się na północ i idzie rzeką Turyą, która wpada do Prypeci, w kierunku zaś południowym przecina rzekę Ług (dopływ Bugu wołyńskiego) tam, gdzie się oba Ługi łączą tj. koło wsi Markowstawa i dochodzi aż ku Skomorochom w pobliżu Steniatyna (na północ od Sokala). Ziemię na zachód od tej linii granicznej „кз Володимирю втцтснаеть са,” który wraz z wielu innymi grodami i zamkami dostaje się Kazimierzowi W.

Dokument ten odnieść trzeba do jednej z wypraw Kazimierza W-go na Ruś, a ponieważ wymienieni są w nim tylko książę Dymitr i król polski jako strony, między sobą ugodę zawierające, więc mogło to nastąpić tylko w latach 1349, lub 1366 tj. w czasie, kiedy król Ludwik nie brał udziału w wyprawach Kazimierza na Wołyń, inaczej bowiem trudnoby wytłumaczyć, dla czego nie ma tu żadnej wzmianki o królu węgierskim. Do roku zaś 1377 ugodę tęj odnosić nie można, bo w takim

razie wyrażonoby: „а се докончаніе межн королеми польскимъ и оугорскимъ;“ gdy jednak tego ostatniego tytułu nie ma, więc mowa tu tylko o Kazimierzu Wielkim.

Pozostaje nam jeszcze rozstrzygnąć, czy mamy przyjąć jako datę téj ugody rok 1349, czy téż 1366? Chociaż źródła (Jan z Czarnkowa i rocznik Traski), podające wiadomości o wyprawach Kazimierza W. na Wołyń, różnią się w szczegółach, to jednak zgadzają się w tém, że wyprawa z r. 1349 zakończyła się zupełnym zwycięstwem Kazimierza i że Lubart utrzymał się tylko przy posiadaniu Łucka: „Lubardo solummodo civitatem Lutzsko cum territorio suo ad placitum bonae voluntatis suae concedendo.“ Ostatnie słowa nie mają tu ścisłego znaczenia i nie można z nich wnioskować, jakoby Lubart nawet co do Łucka został lennikiem króla, w każdym jednak razie oznaczają zupełne zwycięstwo Kazimierza. Do roku więc 1349 odnosić powyższą ugodę wydaje nam się o tyle niestosownym, że Lubart wtedy utrzymał się tylko przy Łucku. Przypuściwszy nawet, iż przez „civitatem Lutzsko cum territorio“ możnaby także sąsiednie obszary rozumieć, to zkadże Lubart zupełnie zwyciężony, z królem jako równy z równym pakuje, — wymawia sobie, by nie ustanawiać nowego myta i nie ściągać kupców na nowe drogi handlowe? Wiadomo jak Kazimierz W. starał się, aby niedawno nabyty przezzeń Lwów, stał się punktem środkowym wszystkich dróg handlowych

*) Po wydrukowaniu tekstu przyszliśmy do przekonania, że notki, odnoszące się do miejscowości, najwłaściwiej powinny być umieszczone, nie w objaśnieniach do dokumentów, lecz raczej w odrębnym spisie (indeksie) miejscowości, co znacznie ułatwi odnośne poszukiwania. Wobec tego czytelnik, chcący znaleźć objaśnienie do pewnej miejscowości, wymienionej w tekście, raczy łaskawie odszukać ją tylko w spisie pod właściwą literą, gdzie już z łatwością znajdzie numer dokumentu i należącą do niego notkę. Z. L. R.

w tych stronach. Jeżeli zatem w tranzakcyi zastrzega sobie strona, aby nie ściągać kupców na nowe drogi, lecz zostawić im swobodę trzymania się starych dróg, to zdaje się nam, że odnosi się to do Lubarta i że on tego od króla wymaga, aby ruch handlowy Łucka nie był zupełnie sparaliżowany. Że Lubart dbał o utrzymanie ruchu handlowego i ściąganie kupców do Łucka, świadczy o tém dokument w języku niemieckim, wydany w Aktach Grodzkich t. III. N. 30.

Prócz tego wymieniony jest w tranzakcyi jako świadek: Iwan Mstyszynskij. Ten Mstyszynski wyznaczony był w r. 1366, po zawarciu pokoju między Kazimierzem W., a Lubartem, ze strony Lubarta jako sędzia graniczny w sprawach poddanych, osiadłych na pograniczu, utworzonem przez zawarcie pokoju w r. 1366 (Naruszewicz hist. t. VI str. 241. wyd. warsz. i Danił. Skarb. t. I. r. 1366 N. 432).

Powyższe uwagi skłoniły nas do przyjęcia r. 1366. Koniec tranzakcyi robi wrażenie, jak gdyby to był tylko rozejm na rok jeden, niejako przedwstępna umowa do pokoju, w r. 1366 zawartego.

2) Kniaziem wielkim tytułuje się Lubart i w dokumencie z r. 1379 (Akt. Grodz. t. III. N. 30.).

3) И повишю са сажжею таковою, tj. i obligują się takowem zobowiązaniem.

4=10) **ВАЛЬ**, znaczy aż, dopokąd-**ДОКОЛЬ**.

5=11) Dmytryjew deń przypada 26. października, a więc można przypuszczać, że ugoda została zawartą około tego czasu. Zdaje się, że słowa te „aż na rok minie Dmytryjew deń“ nie odnoszą się do całej ugody, tylko do obowiązku udzielania sobie wzajemnej pomocy zbrojnej na rok, lub półtora i nie wspierania Gedyminowiczów przeciw Kazimierzowi W.

6=12) Tego imienia musiało być wielu kniaziów; może to Daniłj Ostrogski? Zakończenie na „Iyj“ niezwykle; zwyczajnie używano: „Danyło, lub Danył.“

7=13) vide notka 1).

II.

1) Kanun powodu, tj. wigilia przewodniej niedzieli (Dom. Quasim.) przypada w r. 1385. 8. kwietnia. Amphiani Martyris (tj. męczennika Ewfimija) przypada dopiero 9. kwietnia.

2=3) Nie urząd, lecz nazwisko.

3=4) Dokument ten w części podali Rulikowski i Z. L. Radziwiński w „Kniaziowie i Szlachta“ t. I. str. 23. i Dr. Prochaska w „Cod. Vit.“

III.

1) Z dokumentu tego się okazuje, że Fedor Lubartowicz, udając się na Litwę zatrzymał na razie księstwo łuckie, gdyż tytułuje się jeszcze „dux luciensis.“ Czy już w maju pospieszył książę ten na Litwę, czy wyruszył dopiero z końcem października z Łucka za królem Jagiełłą? —nie da się pewnie oznaczyć.

Prawdopodobnie wyprzedził on króla i nie był już przy nim w czasie jego pobytu w Łucku. W r. 1387 w poręczeniu Witolda i innych książąt, danem wojewodzie halickiemu Benedyktowi, z dnia 11. sierpnia, wymieniony on już jako „Fedorius de Lodomiria,“ a więc jako książę włodzimierski.

2) Dokument odnosny nie znany. Z tekstu naszego (Nos.... obstagium eidem illustri domine regine Polonie promississe, ut omnia et singula premissa..... debeant ad integrum consumari) widocznym jest, że było to poręczenie za Jagiełłę, iż ten dotrzyma koronie, danych przez się przyrzeczeń. Poręczenie to było dane prawdopodobnie przed 12. lutego 1386 r., przed wjazdem Jagiełły do Krakowa w czasie, kiedy i inni bracia, książęta oddali się jako zakładnicy za Jagiełłę. Udając się teraz na Litwę, został książę Fedor Lubartowicz zwolniony od zakładu, lecz musiał dać za to przyrzeczenie w powyższym dokumencie, że i po powrocie z Litwy dopełni swych zobowiązań. Jest to może i rodzaj rękojmi, że nie będzie stawiał oporu zmianom, jakie prawdopodobnie już teraz król na Wołyniu przedsięwziąć zamierzał.

3) Dzień przedtém, 21 maja „post dominicam cantate“, dał również w Sandomierzu podobne zapewnienie wierności Iwan Juriewicz, książę bełski. (Mylnie przypisano dokument ten w Cod. epist. Szujski i Sokół. Jerzemu Światosławiczowi, ks. smoleńskiego). Feria tertia post. dom. cantate jest wtorek 22. maja, a nie 23, jak to Stadn. Synowie Ged. t. II. nota 178 i Caro Gesch. Pol. 3 B. 638.— podali. Danił. Skarb. t. I. Nr. 526 ma datę 22. maja. Dokument ten podaje także w całości Turgeniew w „Suppl. Hist. Rus. Monum.“ str. 507. Nr. 110.

IV.

1) Jurij Światosławicz, syn Światosława księcia smoleńskiego, pobity przy oblężeniu Mścislawia nad rzeką Wechrą, gdzie ojciec jego poległ, dostał się do niewoli wraz z bratem swoim Hlebem i trzymany był w Wilnie. Jako krewny Skirgiełły

(po żonie swój) uzyskał jednak wolność, dawszy przyrzeczenie wierności Skirgielle i królowi.

Słowa powyższego przyrzeczenia, że ani z Andrzejem księciem połockim, ani z Połoczanami nie będzie się w przyszłości łączył, zdają się wskazywać, że poprzednie nieprzyjazne wystąpienie przeciw Litwie, nastąpiło w porozumieniu z księciem Andrzejem połockim.

W końcu należy jeszcze sprostować podaną w nagłówku i tekście datę. Data dnia ma być nie 17, lecz 16. września. Wozdwyżenie (exaltatio s. crucis) przypada bowiem w r. 1386 w piątek, 14 września, zatem niedziela wypada na 16. Dokument ten przedrukowany z oryg. w Aktach jug. zap. R. t. II. nr. 63.

VI.

1) Dr. Sokołowski we wstępie do listów ks. Jerzego Zbaraskiego zakwestyonował autentyczność tego dokumentu, a w dziele „Kniaziowie i Szlachta“ str. 29 i 30, nznany jest za oczywisty falsyfikat; po udowodnienie czego odsełamy tam czytelników.

2=9) Theloneum thvurthoye, może zamiast dwornoje.

3=10) Ostatniego zdania: „Relacio venerabilis viri Zaclica et cet.“ braknie w „Cod. epist.“

VII.

1) Daty tego dokumentu nie można bliżej oznaczyć. Dokument, w którym ks. łucki Fedor Lubartowicz oświadcza, iż wysłany przez króla Władysława i królowę Jadwigę na Litwę, ndaje się tam w skutek ciężącego na nim obstagnim, ma datę 22. maja 1386 w Sandomierzu. Namiestnikiem łuckim z ramienia królewskiego mógł więc Fedor Daniłowicz zostać najwcześniej po 22. maja 1386, tj. po ustąpieniu ks. Fedora Lubartowicza z Łucka, na księstwo włodzimierskie (vide nr. 14.). Usuwając jednak Fedora Lubartowicza z Łucka, jego ojcowizny, zatrzymał król warowny tamtejszy zamek dla siebie i osadził w nim swego namiestnika. Może król zamierzał wtedy zadość uczynić, danym przez się w Krakowie przyrzeczeniom i przyłączyć Wołyń do korony; w każdym jednak razie nie chciał wypuścić z rąk swoich tak ważnego grodu. Zgodnie z tém podaje Długosz pod r. 1387 wiadomość, że król wypuścił zamek i obszar łucki w dzierżawę Krzesławowi z Kurozwek, kasztelanowi sandomierskiemu, a Kromer uważa tego Krzesława za starostę królewskiego w Łucku. Jeżeli przyjmieiny te podania, to musimy przypuścić, że Fedor Daniłowicz został prawdopodobnie po Krzesławie

namiestnikiem, a więc albo z końcem 1387 roku, lub później, lecz przed 1. lipca 1388 r.; w tym bowiem roku w przywileju Witolda, danym w Łucku dnia 1. lipca żydom trockim, wymieniony jest między świadkami: „kniaź Fedor, wojewoda łucki.“ Jest to według wszelkiego prawdopodobieństwa Fedor Daniłowicz, namiestnik łucki (vide: Kniaziowie i Szlachta str. 31). Powyższy więc dokument mógłby mieć datę: przed 1. lipca 1388 r. Z tego samego roku, z dnia 10. października mamy jeszcze drugi dokument, w którym kniaź Fedor Daniłowicz wymieniony jest między poręczycielami za Olechna, lecz tylko jako kniaź Fedor Daniłowicz, bez dalszego dodatku (Vide n. XI naszego wydawnictwa).

2) Brat ten Fedora Daniłowicza zginął w bitwie nad Worskłą r. 1399. („Kniaziowie i Szlachta“ str. 22—23).

VIII.

1) Dokument ten mógł być wystawiony między 1384 a 1386 r. („Kniaziowie i Szlachta“ str. 25—28.).

2) Imię $\Phi\epsilon\lambda\omicron\tau$ jest zepsute „ $\Phi\epsilon\lambda\omicron\sigma$.“

3) Koniec prawie taki sam, jak i w N. II. Wogóle forma tego dokumentu przypomina N. II.

IX.

1=2) Dymitr Korybut, książę Nowogrodzki i Siewierski. Gołębiowski (Wład. Jag. T. I. str. 3) podaje zupełnie inną datę tj. w niedzielę postną, w połowie marca 1388.

X.

1) Niedziela zielonych świąt wypadła w tym roku 17. maja.

Dymitr-Korybut złożył już w r. 1386 (23 października w Łucku) przyrzeczenie wierności królowi, królowej i koronie polskiej. (Dokument ten w języku łacińskim wydany w Cod. Vit. Proch. N. 29).

XI.

1) W „Cod. epist. med. aevi“ N. XI wydany jest drugi dokument podobnej treści z datą 12 paźdz. 1387 r. Jest to poręczenie tych samych kniaziów i ziemian za tegoż Olechna, lecz o wiele pełniejsze i w więcej stanowczej formie, dane na rok przedtém. Może po roku zwolniono poręczycieli od niektórych zobowiązań i dla tego, w przytoczonym tu oświadczeniu opuszczone są niektóre szcze-

góły, wymienione w „Cod. epist.“, a zresztą może wobec danego już raz poręczenia, powtórzenie tegoż zostało skrócone. Uważamy więc N. XI. w „Cod. epist.“ i N. XI. obecnego wydawnictwa za dwa odrębne dokumenta, z których pierwszy był wystawiony 12. paźdz. 1387 r., drugi zaś 10. paźdz. 1388 r.

2) W „Cod. epist.“ czytamy te same imiona.

3) W „Cod. epist.“ czytamy: „poruczajemy sia po Olechna Dmitrewicza.“

4) W „Cod. epist.“ czytamy dalej: „a korolewy postawym Olechna,“ w razie zaś przeciwnym zapłacimy królowi 1000 grzywien.

5) W sobotę przypada 10 października w r. 1388 i 12 października w r. 1387. (taką jest data, prawie równobrzmiącego dokumentu w „Cod. ep.“ N. XI.).

XIII.

1) Wielkanoc w tym roku przypadała 14. kwietnia.

2) Actum i datum tu rozdzielone. Pierwsze odnosi się prawdopodobnie do właściwego wydania przywileju przez króla, drugie zaś do wypełnienia formalności kancelaryjnych, podobnie jak w N. XVI. naszego wydawnictwa. To ostatnie tu wypuszczone.

XIV.

1) Po ustąpieniu z Łucka zatrzymał Fedor Lubartowicz księstwo włodzimierskie. Teraz zaś przed Witoldem, który pogodziwszy się z królem prawdopodobnie cały Wołyń otrzymał, musiał ustępować na Siewierszczyznę i otrzymał zapewne tylko Nowogródek-Siewierski, udział wypartego z tamtąd w tym roku (1393) Dymitra-Korybuta.

2) Siewierszczyznę otrzymuje „ad sue regalisdnmtaxat beneplacitum voluntatis“, a więc nie jako księstwo dziedziczne, ani nawet dożywocie, lecz tylko jako nadanie odwoławne.

Dokument ten podany w Supl. Hist. Rus. Mon. Turgeniewa str. 509. nr. 112.

XV.

1) Dokument téj saméj treści, co i poprzedni, tylko wystawiony w języku ruskim.

2) Prawdopodobnie będzie i ten sam dzień, co w poprzednim dokumencie, tj. 22 maja.

Dokument ten podany w Aktach jugo-zap. Ros. t. II. N. 66.

XVII.

1) Dymitr-Korybut, zięć kniazia rjazańskiego, Olega Iwanowicza, pobity przez Witolda w r. 1393,

wysłany został po zdobyciu Nowogrodu-Siewierskiego jako jeniec do króla, a księstwo siewierskie otrzymał Fedor Lubartowicz (Vide Nr. 14). Prawdopodobnie otrzymał Dym. Korybut wkrótce wolność, a teść jego Oleg Iwanowicz, kniaz rjazański, wydał za niego powyższe poręczenie wierności.

2) Dymitr-Korybut, brat Jagiełły, książę nowogrodzko-siewierski, ożeniony z Anastazją, córką Olega Iwanowicza.

3) Perejasławł mylnie podany w „Cod. epist.“ Nr. XXII jako miasto w gubernii połtawskiej. Mowa tu o Perejasławiu, w pobliżu rzeki Moskwy, w gubernii rjazańskiej; trudno bowiem przypuścić, żeby książę rjazański mówił o Perejasławiu, na Ukrainie: „u naszom gorodi Perejasławlu.“

4) Tu mowa jest o apostołe Filipie według kalendarza juliańskiego, od którego pochodzi i nazwa postu przed Bożem Narodzeniem: „Pytypiwka.“ Dzień apostoła Filipa, podług kalendarza juliańskiego przypada 14. listopada, a nie 1. maja, jak podano w „Cod. epist.“ Dok. ten podany także w Akt. jug. zap. Ros. t. II. N. 67.

XVIII.

1=9) Przywilej ten został przedstawiony Kazimierzowi Jagiellończykowi do potwierdzenia, lecz zamiast potwierdzenia widymował go tylko podkanclerzy Żychliński, zmarły w r. 1472.

XIX.

1) W roku 1393 pokonał Witold księcia podolskiego, Teodora Koryatowicza i zajął Podole, co wywołało nieporozumienia z koroną, która na podstawie zaborów Kazimierza W-go pretendowała dla siebie posiadanie Podola. Powyższa przeto donacya, na rzecz Spytka z Melsztyna, jest niejako załagodzeniem téj sprawy. Całą zachodnią część Podola nadaje król Spytkowi w dziedziczne posiadanie: „donacione perpetua et irrevocabili“ jemu i jego prawym potomkom na prawach, przysługujących książętom litewsko-ruskim: „pleno iure ducali, quo ceteri nostri duces Lithuaniae et Russie frui soliti sunt,“ z obowiązkiem pełnienia z tego królowi i jego następcom, królom polskim, takiéj saméj służby wojennéj, do jakiej i inni książęta litewscy i ruscy są obowiązani: „prout alii nostri duces Lithuaniae, et Russie . . . . servire perpetue teneantur.“ Król w zamian za to, obiecuje go bronić swém ramieniem, od wszelkiej napaści. Tak więc zostaje Spytke panem Podola. Tyle mówi o tém nadaniu sam dokument.

Jagiello zawarował zarazem swe prawa jako król Polski, zostawiając niektóre powiaty Podola w bezpośredniem swém posiadaniu, i jako „princeps supremus Lithuaniae,” nadając drugą część Podola Spytkowi, zobowiązuje go do służby: „prout alii nostri duces Lithuaniae, et Russie servire perpetue teneantur.” Jedną część Podola przychodzi w bezpośrednie posiadanie korony, a w drugiej zostaje Spytek na prawach księcia litewsko-ruskiego, którego bezpośrednim zwierzchnikiem był wielki książę lit. Witold, i któremu towarzyszył pewnie z tego tytułu nad Worskłę, gdzie téż poległ w r. 1399., wraz z innymi książętami litewsko-ruskimi. Już w roku 1396 tytułują Spytka, Jagiello i Jadwiga (w dokumencie: Akt. Grodz. t. 6. N. VI): „Spithko de Melsthin palatinus Cracoviensis et dominus terre Podolie.” „Dominus terre Podolie,” tytułuje się i Świdrygiello jako książę Siewierszczyzny i Podola. Rozporządzenie takie Podolem przez Władysława Jagiełłę nie odpowiadało zdaje się życzeniom rady koronnej i królowej Jadwigi i zdawało się być ustępstwem dla Litwy. To też po śmierci Witolda pospieszono czém prędzej zająć pograniczne zamki Podola, a osobliwie Kamieniec, główny gród tegoż.

Tak tylko zapatrując się na to nadanie, możemy sobie wytłumaczyć, dlaczego Długosz nazywa je przykrém, niesprawiedliwém i uciążliwém „gravis, iniuriosa et onerosa” tak dla królowej, jak i jej rady (Hist. Tom. III. str. 519).

Z Podola zatrzymał król w bezpośredniem swoim posiadaniu: Międzyboże, Bozskie i Winnicę, a więc powiaty nad górnym Bohem, czyli wschodnio-północną część Podola. O zastawie części Podola, a mianowicie zamków: Kamieńca, Skały, Czerwonogrodu, Smotrycza i Bakoty, które (podług podania latopisca Daniłowicza) miał Witold zastawić królowi za 20.000 kóp groszy, a ten znowu Spytkowi, nie ma tu żadnej wzmianki. Długosz podaje pod rokiem 1396, że król „precibus Spithconis de Melsstyn . . . pervictus, terram Podolie inscriptione perpetua seu feudali donat,” a więc zgodnie z treścią powyższego dokumentu. Jeżeli zaś przyjmujemy podanie latopisca Daniłowicza, to wypadłoby chyba przypuścić, że król zastawił Spytkowi, zastrzeżone sobie powiaty.

Długosz pod r. 1403 podaje, iż Władysław Jagiello po śmierci Spytka nadał Podole Świdrygielle, wykupiwszy je od wdowy po Spytku, za sumę 5000 grzywien groszy czeskich. Podania jednak tego Długoszowego (Wladislaus . . . terram Podoliae a relicta Spithkonis Elisabeth et filiis suis Johanne et Spithkone solutis ex pacto quinque mil.

marcarum . . . . .), nie można w ten sposób pojmować, jakoby za tę sumę król poprzednio Spytkowi Podole zastawił, lecz że teraz wypłacił jego żonie tę sumę, podług umowy z nią (ex pacto), za zrzeczenie się wszelkich praw do téj darowizny wieczystej.

XXX.

1=10) Dokument uznany w „Kniaziovie i Szlachta” (str. 33—35) za falsyfikat z przyczyn, iż Witold będąc już w kwietniu w Kownie, znajdował się tam jeszcze 28 lipca 1396 r., gdzie zawarł rozejm z Krzyżakami, a więc nie mógł 3-go lipca być w Łucku i zajmować się tam sprawami prywatnej natury, i że wieś Brodowo otrzymał książę Fedor Daniłowicz już w roku 1385, zapisem Czuryły Brodowskiego (vide N. II. naszego wydawnictwa).

2=11) Forma niezwykła określenia władzy wielkiej księżnej.

Dokument ten podaje p. Antonowicz (Gramoty wielkich kn. lit. N. I.).

XXXIII.

W skutek błędu drukarskiego podano mylną datę 18. października, zamiast 13.

1=2) Kasztelan sandomierski.

XXXIV.

1) Podany tu indykt (10), wskazuje rok 1401, lub 1416. W darowiznie téj używa Witold niezwykłego tytułu: „БѢЛЫЙ КНЯЗЬ ЛИТОВСКИЙ И ЖМОЙТСКИЙ”; podobnego tytułu nie spotykamy więcej; raz jeszcze tylko (Danił. Skarb. t. I. pod r. 1417. N. 1212.), przy sposobności założenia biskupstwa w Miednikach, wspomniany jest Witold jako władca „Samathitharum.” Okoliczność ta, że Witold tytułuje się tu księciem żmudzkiem, jak również wymienione w darowiznie wierne służby Kopacza u cesarza i papieża, przemawiają za rokiem 1416, kiedy Witold był już w posiadaniu Żmudzi, przyznanej jemu i Jagielle w dożywocie przez Krzyżaków w pokoju toruńskim, i kiedy Jagiello i Witold wysyłali częste poselstwa do papieża i cesarza, na sobór w Konstancji w sprawie załatwienia sporu z Krzyżakami.

XXXVI.

1=9) Indykt (6) nie zgadza się z rokiem, na ten rok wypada bowiem ind. 13. Daliśmy tu pierwszeń-

stwo dacie, podanej podług ery bizantyjskiej. Przypuściwszy bowiem, że indykt byłby dobry, a rok mylny, to należałoby nadanie to odnieść do r. 1428; porównując jednak z tym dokumentem, dok. pod N. 28., to konsekwentnie powinienby być przy roku 1421 indykt 7, a nie 8. Indykty są więc mylne, a potwierdza to i ta okoliczność, że gdybyśmy przyjęli indykt 8, jako niemylny, to odpowiedni rok byłby dla N. 28. 1430, w tym jednak roku, 24 sierpnia, był Witold w Kownie. W roku zaś 1428 znajdował się Witold w miesiącu lipcu (na wyprawie przeciw Nowogrodowi), pod twierdzą Porebowem, którą do 28. lipca oblegał. Przypuściwszy nawet, że wymienione w tym dokumencie miejsce pobytu Witolda „Urzow“ leżało gdzieś na północy (na terytorium nowogrodzkim), to przecież jest rzeczą bardzo nieprawdopodobną, żeby Witold podczas tak ważnej dla niego wyprawy, zajmował się na dalekiej północy prywatną sprawą; nadaniem dóbr, położonych na Wołyniu (Prochaska: Cod. Vit. str. 926.).

2=10) Dedyhold, był to Gedyhold, wojewoda wileński. Wolff „Senat. i Dygn. lit.“ (str. 49.) podaje go jako wojewodę dopiero w r. 1426, a jeszcze w 1422 jako namiestnika podolskiego.

XXVIII.

1=5) Podany tu indykt nie zgadza się z rokiem. Odpowiedni indykt do r. 1421 jest 14-y, a nie 8-y. Gdybyśmy zaś przypuścili, że w dok. N. XXVI. ma być r. 1428 (t. j., że pierwsze dwie liczby są ery bizantyjskiej, a ostatnie dwie dyonizyjskiej), to powinienby przy roku 1429 być indykt 7-my, a nie 8-my (Vide N. XXVI. n. 1.).

XXIX.

1=10) Iwaszko, podskarbi Świdrygiełły, występuje tu „quasi kanclerz“, obok pisarza Wanki.

XXX.

1=7) Flora (w tekście Froła, przedstawienie liter) i Ławra przypada 18. sierpnia. Dzień ten wypadł we środę r. 1428, a nie 1430, i w tym roku 22. sierpnia spotykamy Witolda w Nowogrodku, w roku zaś 1430 był Witold 17 sierpnia w Dorsuniszkach, koło Trok, nie mógł więc w jednym dniu przebyć 15—20 mil (Proch. Cod. Vit. str. 924.).

XXXI.

1) Dokumenta Świdrygiełły dadzą się rozdzielić na trzy grupy. Do pierwszej można zaliczyć do-

kumenta, poprzedzające objęcie władzy wielko-książęcej na Litwie przez tegoż księcia. W nich tytułuje się Świdrygiełło: „My Bolesław inako Szwitrygajło“ lub: „My Szwitrygajło inako Bolesław,“ a w łacińskich: „Nos Boleslaus alias Swidrigalo (Switrigall, Switrigal). Po objęciu rządów wielko-książęcych, a więc od r. 1430 używa Świdrygiełło tytułu: „Myłostyju Bożiju My wełykij kniaź Switrygał, (Switrygajło), łytowski, ruskij i innych“ aż do r. 1439, a względnie do ustąpienia z Łucka, przed wielkim księciem, Zygmuntem.

W ostatnim zaś okresie, aż do jego śmierci w Łucku, tj: do 10 lutego 1452 spotykamy tytuł: „Myłostyju Bożiju My wełykij kniaź Szwitrygajł Olgirdowicz.“

W liczbie 32 dokumentów, znanych nam in extenso, jedna tylko kopia (w aktach jugo-zapadnoj Rossii t. I. N. 30) stanowi wyjątek.

Do pierwszego okresu należą dokumenta podane w naszym wydawnictwie pod N. 27. i 29. Oprócz tego znane nam jeszcze 4 dokumenta (między temi jeden dotąd niewydany, znajdujący się w archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie).

Z okresu drugiego podane w naszym wydawnictwie dokumenta pod NN: 31, 35, 36, 38, 41 i 44 (oprócz tych jest jeszcze wydanych in extenso 8.).

Do okresu trzeciego należą w naszym wydawnictwie NN: 47, 48 i 49 (prócz tych znajduje się jeszcze 9 w innych wydawnictwach).

Daty, podane w dokumentach z drugiego i trzeciego okresu są w większej części mylne, przytoczone zatem wyżej odmiany tytułu Świdrygiełły posłużą nam do poprawienia i ustalenia daty odnoszących dokumentów.

Drugim czynnikiem pewnego oznaczenia daty jest indykt. Ten zazwyczaj podany dokładnie i poprawnie, obok dłuższej ale mylnej daty, z uwzględnieniem tytułu — zwłaszcza wobec długiego wieku Świdrygiełły — świadczy nam wielką usługę, gdyż usuwa potrzebę odnoszenia daty do dwóch okresów indyktowych.

Wymienieni wreszcie w dokumentach świadkowie, nie mniej ważną w tym względzie odgrywają rolę, a zwłaszcza jeżeli są to urzędnicy, lub inni dygnitarze, podani ze swojemi godnościami.

Po tych kilku słowach zwracamy się do dokumentu pod N. 31. W oryginale podany rok 1429, a przy nim indykt II. Rok 1429 być nie może, bo Świdrygiełło został wielkim księciem dopiero z końcem r. 1430. Jeżelibyśmy zaś przyjęli indykt II jako prawdziwy, w takim razie musielibyśmy dokument ten odnieść do r. 1439 i uważać podanie r.

1429 za omyłkę pisarza. Przypuszczenie takie byłoby jednak nie zgodnym z podaniami źródeł, z których (mianowicie z Długosza) wiemy, że z końcem r. 1438 odstąpiono Zygmuntowi Łuck w dożywocie. Pod r. 1440 (przy sposobności, gdy mówi o powrocie Świdrygiełły do Łucka) potwierdza to Długosz, mówiąc: *Dux interea Boleslaus Swidrigal . . . . castrum Luczsko, quod uno ante anno Wladislaus rex Poloniae duci magno Sigismundo resignaverat . . . . occupat* (wyd. Przezd. str. 621). Zresztą przeciw tej dacie (1439) przemawiają i świadkowie, a mianowicie książę Aleksander Nos, znany partyzant Świdrygiełły, który po r. 1436 już nie występuje. Świadców tu podanych spotykamy w tym samym porządku jeszcze w dokumencie N. 38, z roku 1433. Wobec tego przypuścić musimy, że rok i indykt są mylne. W ostatnim wypuszczono i tj. dziesiątkę; miał zatem być zamiast ind. II indykt XII, a temuż odpowiada rok 1434. Z tych powodów przyjmujemy rok 1434, jako datę tego dokumentu.

2) Koniuchy i konokormcy; rozumiemy tu służbę na książęcych stajniach, lub w ogóle książęce stajnie.

XXXXXXXXIII.

1=2) W tekście czytamy mylnie Kroświczyn, zamiast Krośniczyn.

Dokument ten był wydrukowany w „Supplementum ad hist. Russiae Monumenta“ Petersburg 1848. str. 518.

XXXXXXXXIV.

1) Bliższe wiadomości o kniazu Andruszku Ostrogskim, podane w „Kniazowie i Szlachta“ str. 44—47.

XXXXXXXXV.

1=12) Przez omyłkę w tekście czytamy: *Селн-це*, zamiast: *Селнице*.

2=13) *Уст-Каменицы*, znaczy: ujście Kamienicy.

3=14) W aktach otn. k'ist. już. i zap. Ros. czytamy: Łastowski.

4=15) W tychże aktach opuszczone.

Wariantów dokumentu tego z powyższych aktów jako zupełnie mylnych, nie uwzględniamy.

XXXXXXXXVI.

1=2) Porównaj: Wolff „Senat. i dygnit.“ str. 174.

2=3) Może był ten Siemaszko kanclerzem, dotąd nieznanym.

2=4) Porównaj: Wolff, *ibidem* str.. 253.

Powinienby być indykt II., lub jeżeli indykt I dobrze użyty, powinien mu odpowiadać rok 1437. Wprawdzie zaczynało liczyć jeszcze indykt i od 15 września, lecz to prawdopodobnie na Rusi nie było w używaniu. Również i tu, jak w innych podobnych wypadkach, dajemy pierwszeństwo indyktowi, przyjmując podług niego rok 1437.

XXXXXXXXVII.

1) Dokument ten podaje i Czacki „O litewskich i polskich prawach“ mylnie, z datą 19 maja 1443 r. Za Czackim podał i Daniłowicz w Skarbcu N. 1791 tę samą datę. W „Invent. arch. Crac.“ w notce, do podanego dokumentu nazwany ten książę Sanguszko Dymitrem, ale na jakiej podstawie, nie wiadomo.

2) Ratno było ojcowizną ks. Sanguszki i powinno było należeć wraz z powiatami „Wetły i Łopatyn“ do korony, na podstawie traktatu z r. 1366.

XXXXXXXXVIII.

1=3) Andrej Dczusa (Dżusa), marszałek, nieznanym Wolffowi.

Podany tu indykt 12-ty wskazuje r. 1433. Świadcowie: książę Aleksander Nos, Iwaszko Moniwidowicz i Jursza, wymienieni także w dok. N. XXXI z r. 1434. W r. 1442 nie mógł być Świdrygiełło w Kijowie, w tym bowiem czasie należał Kijów do wielkiego księcia Kazimierza, który go zwrócił Orlkowiczom. Mylne podanie roku można tym wytłumaczyć, że pierwsze dwie liczby (14) są wzięte z rachuby dyonizyjskiej, dwie zaś ostatnie (12) z bizantyńskiej. Zamiast więc 6942, co dałoby (6942—5509) rok 1433, zgodnie z podanym indyktem 12-ym, napisał pisarz 1442.

XXXXXXXXIX.

1—3) Indykt 6-ty wskazuje rok 1443.

2—4) Vide: Wolff „Senatorowie i dygnit.“ Gasztołd Jan str. 72. Moniwid (Moniwidowicz) Jan str. 56. Piotr (Pietrasz) Montygerdowicz str. 167.

Dokument ten przedrukowali: Z. L. Radziwiński „Zdanie sprawy o pracy Wolffa“ „Kniazowie Kobryńscy“ str. 5, cały i Wolff „Kniazowie Kobryńscy“ str. 9, z opuszczeniem niektórych wyrazów.

XLI.

1=4) Podług podanego indyktu 15. będzie to rok 1437. Przemawia za tym i wymieniony tu między świadkami Moniwid, starosta podolski i krze-

mieniecki, który tylko w tym czasie z tym tytułem występuje (Vide: Akta zap. Rossii T. I. N. 36; i Arch. Sław. N. XXXVI). Również i tu, jak w N. XXXVIII wziął pisarz pierwsze dwie liczby, z rachuby dyonizyjskiej, a dwie ostatnie, z bizantyjskiej.

XLIII.

1=4) Indykt 7-y wskazuje rok 1444. (Wspomniany tu kanclerz Fedko, jest Fedko Kozłowski. Vide: Wolff „Senat. i Dygnit“ str. 253). Przez omyłkę w nagłówku wstawione słowo „kopy.“

XLIV.

1=4) Podług podanego indyktu 15. przyjmujemy r. 1437. Wymieniony między świadkami władcy łucki Teodozy, występuje również w tym czasie (Metr. lit. N. 25 str. 269. Archiw jugo-zap. Rosii N. II. Arch Sław. N. XXXVI), gdy przeciwnie już w r. 1446 jest władzą łuckim Efrimen (Ewfimij?) (Antonowicz „Gramoty lit. kn.“ str. 8).

2=5) Borys podkanclerzy. Vide: Wolff „Senat. i Dygnit“ str. 163.

XLV.

1) Jest to uwiadomienie (okólnik), podobne do tego, jakie czytaliśmy już poprzednio: str. 38 N. XXXIX. Wielki książę zawiadania mieszkańców Łosicy, że nadał ich kniaziewi Aleksandrowi Sanguzkowiczowi.

Uwiadomienie takie poprzedzało prawdopodobnie prawne wprowadzenie w nadane dobra, czyli tak zwane „uwiązanie,“ samo zaś nadanie było w osobnym dokumencie wyrażone.

Ponieważ prócz oznaczenia dnia w miesiącu, nie ma tu żadnej innej daty, nie da się zatem ściśle oznaczyć czas, w którym uwiadomienie to wyszło z kancelaryi wielko-książęcej. Gdy jednak Kazimierz tytułuje się wielkim księciem i królewiczem, więc musiało nastąpić wydanie tego okólnika między rokiem 1440, a 1446, to jest w czasie, gdy nie był jeszcze królem (może nawet równocześnie z N. XXXIX?).

XLVI.

1=5) Dokument ten podany w „Kniaziowie i Szlachta“ str. 64. Ze względu, że ojciec wymienionych tu braci, kniaziew Ostrogskich, Wasyl Krasny

występuje jeszcze w r. 1448, po Bożem Ciele, na walnym zjeździe w Lublinie (Vide: „Kniaziowie i Szlachta“ str. 58), trudno przypuścić, żeby synowie jego jeszcze za życia ojca, posiadali swe odrębne dzielnice, a tém mniej, aby jeden z nich część otrzymanej dzielnicy, jeszcze za życia ojca drugiemu sprzedawał. Podany tu zatem indykt należy odnieść do roku 1463. Dokument ten w „Kniaziowie i Szlachta“ str. 64“ ma datę 1463 r.

XLVII.

1=2) Podług podanego indyktu 15. ma być r. 1451.

Nemera, starosta łucki i Petrasz Mylski, marszałek ziemski, występują jako świadkowie dopiero w ostatnich latach Świdrygiełły. Nemera jest to znany w dokumentach z tego czasu: Nemira Rezanowicz, Razanowicz, lub Rożanowicz.

Podaną datę, tysiąc let dziewięć set dziewięć należy uzupełnić: sześć tysięcy let dziewięć set pięćdziesiąt dziewięć, co dałoby (6959—5509) rok 1450, podany jednak indykt wskazuje r. 1451.

XLVIII.

1=6) Podany tu rok jest mylny. Zamiast 1460, ma być r. 1450. Można by wprawdzie przyjąć i rok 1451, jako datę tego dokumentu, uwzględniając jednak, że ten sam Mieszko, krewny Nemiry uzyskał od Kazimierza Jag. w r. 1453, 3 stycznia niejako potwierdzenie tego nadania (vide N. L.), trudno przypuścić, żeby potwierdzenie to nastąpiło w przeciągu trzech dni, tj. od 31 grudnia, do 3 stycznia.

Dokument ten w „Archiw jugo-zap. Rossii“ Część VII. T. I. str. 8—9 z tą samą datą przedrukowany z oblaty, podanej do ksiąg grodzkich włodzimierskich w r. 1605 1. stycznia.

2=7) Juszko pisarz Świdrygiełły, był to Jaszko (Wolff „Senat. i Dygnit“ str. 253).

XLIX.

1=2) Również i tu, jak w numerze XLVIII podany mylnie r. 1461, zamiast 1451.

2=3) Nemera, był to Rezanowicz. Vide: Wolff „Senat. i Dygnit“ str. 21.

L.

Dokument ten drukowany w „Archiw jugo-zap. Rossii“ Cz. VII. T. I. str. 11.

LIII.

1=3) Indykt niewymieniony, w tym roku wypadł szósty.

LIV.

1) Dokument ten jest w związku z poprzedzającym (N. LIII.) i był wydany w tymże samym roku t. j. 1459, czemu też i podany tu indykt (8) odpowiada. Wymieniony między świadkami pan Ondrej, wojewoda trocki, jest to Andruszko Sakowicz z N. LIII., w liczbie wojewodów trockich przez p. Wolffa niewspomniany.

LV.

1=2) Podany tu indykt (9) wskazuje rok 1461. Dan w „Lipoj.“ Czy nie będzie to jedna z Lip w powiecie dubieńskim, na Wołyniu? Dokument ten był drukowany w „Kniaziowie i Szlachta“ str. 59—60.

LVI.

1) Olizar, marszałek wołyńskiej ziemi, namiestnik włodziemski, jest to Olizar Szyłowicz. Vide: Wolff „Senatorowie“ str. 21—22.

LXII.

1=2) Podane tu niezwykle i rzadko spotykane bliższe określenia daty: kruh sołnca i kruh łunny, zdawałyby się to samo oznaczać, co „cyculus solis“ i „cyculus lunae“, czyli „numerus aureus.“ Tak jednak nie jest, w roku bowiem 1465 przypada „cyculus solis“ 18, a „numerus aureus“ 3. Pomimo to podany tu kruh sołnca I, łuny 19 zgadzają się z tym rokiem (Vide: Horbaczewski „Kratkije tablicy“). Również i data miesiąca: 9 febrała, na serkizowie, nie zgadzają się z sobą, serkizówka bowiem (syropustna niedziela, ostatnia przed postem wielkim) przypadała w r. 1465 dopiero 17 lutego. Odpowiedniejszym zatem byłby 19 febrała (podany w Akt. wil. arch. kom. T. III. str. 4), zamiast 9.

LXVI.

1) Zważywszy, iż w liczbie świadków niniejszej sprzedaży występuje łowczy wielkiego księcia lit. „pan Łew“, który podług Wolffa (Senatorowie str. 236) został nim po Janie Miskowiczu, piastującym ten urząd jeszcze w r. 1487 (Vide „Arch. Sław.“

N. CXXXVII) i występuje z tym nrzędem po raz pierwszy w r. 1496, odnosimy indykt 14 nie do r. 1466, lecz do 1496. Tę samą datę podaje i Boniecki: „Poczet rodów lit.“ str 405.

LXVII.

1=2) W r. 1491 w sporze o majątność Nowosielce (N. XCIX) występują już tylko synowie, wymienionych Ceceniewskich, w roku zaś 1469 sprzedają ci sami Ceceniewscy kniaziowi Aleksandrowi wieś swoją Nowosielce, indykt przeto 15-y odnosimy do r. 1467.

LXVIII.

1=2) Dokument ten był cytowany w r. 1491 na udowodnienie prawnego kupna, gdy synowie wymienionych tu Ceceniewskich pozwali kniazia Aleksandra Sanguszkowicza (Vide: N. XCIX), więc indykt 2. odnosimy do r. 1469.

LXXI.

Podanej, według ery bizantyńskiej dacie 6978—5509, powinienby odpowiadać rok 1469, indykt 4 wskazuje jednak r. 1470.

LXXII.

1=2) Jeszcze w r. 1466 (N. LXIV i LXV) występuje ojciec, wymienionych tu kniaziów Michajła i Konstantyna, kniaz Iwan Wasylewicz Ostrogski, w skutek czego indykt 7. odnosimy do r. 1474. Przemawiają też za tém i świadkowie, wymienieni i w innych dokumentach około tego czasu, w tym samym inniej więcej porządku.

LXXIII.

1) Nie ma tu oznaczonego dnia ani miesiąca, więc należy właściwie dokument ten datować podług ery bizantyńskiej: od 1. września 1473 do 1. września 1474. Dokument ten wydany w „Kniaziowie i Szlachta“ str. 46.

LXXIV.

1) W r. 1463 dzieli się kniaz Sołtan Wasylewicz dzielnicą zbaraską z braćmi swymi, tutaj zaś ma miejsce dział, pozostałej po nim dzielnicy, a więc nie żył już w tym czasie. Podany zatem

indykt 8. można odnieść tylko do r. 1475, tém bardziej, że w następnym dokumencie (N. LXXV), który pozostaje z nim w bezpośrednim związku, podany jest rok 1475.

LXXV.

1) Datę tego dokumentu, pomimo że miesiąc nie podany. podług indyktu można bliżej określić, t. j. od 4 lipca do 1. września 1475 r. W poprzednim dokumencie (N. LXXIV) zapadł 4 lipca wyrok, by dzielnicę, pozostałą po kniazu Sołtanie podzielić na równe części, w obecnym dokumencie jest wykonanie tego wyroku. Musiał więc dział ten nastąpić po 4-m lipca, a że mamy podany jeszcze i indykt 8, więc nie później, jak ostatniego sierpnia.

2=6) Porównaj dokument N. LXXIV.

LXXVI.

1=2) Chociaż wymieniony tu dokładnie rok 1475, jednak napotykamy pewne dane, które przeciw tej dacie przemawiają.

Najpierw indykt 8. wypada od 1. września w r. 1474 do 1. września r. 1475, lecz to mogło ująć uwagi pisarza, bardzo łatwo bowiem mógł postawić indykt poprzedni, zamiast dziewiątego. Wymienieni następni świadkowie: Michno Kałusowski i Tychno Kisiel występują dopiero w XVI. wieku, a drugi z nich t. j. Kisiel, jest świadkiem testamentu ks. Fedora Andrejewicza Sanguszki, jeszcze w listopadzie r. 1547 (Dokument nie wydany, znajduje się w archiwum sławuckim).

Lecz najwięcej uderzającym faktem jest to, że spotykamy w tym dokumencie Fedora Januszewicza, jako starostę włodzimierskiego. Januszewicz jest to Januskowicz (Boniecki „Poczet rodów lit. str. 102—103), występujący dopiero w r. 1492 i 1493, jako pisarz hospodarski (Archiw. Sław. N. N. CIII i CV.). Tenże podług Bonieckiego (str. XLI.) jest dopiero od r. 1503—1505 starostą włodzimierskim. Przeciwnie zaś w r. 1463. a co najważniejsza, w tymże samym r. 1475 (Archiw. Sław. NN. 58, 74 i 75) aż dwa razy występuje jako starosta włodzimierski Olizar Szyłowicz, podług Wolffa (Senat. i Dygn. str. 21—22), sprawujący ten urząd aż do r. 1480.

Wobec tych faktów, pomimo podanego r. 1475 trudno się nań zgodzić, lecz podług indyktu 8. trzeba przyjąć r. 1504, który wypada w czasie piastowania urzędu starosty włodzimierskiego, przez Fedora Januszewicza.

LXXXVII.

1) Występujący tu Iwaszko Ilincz bez żadnego urzędu, w r. 1477 jest już namiestnikiem doro-hickim (vide N. LXXIX), na tej podstawie postawiliśmy przy tym dokumencie datę: przed rokiem 1477.

LXXXI.

1=2) Podług podanego indyktu 14, nie można stanowczo oznaczyć daty tego dokumentu. Książ Konstanty Iwanowicz Ostrogski do r. 1497 (vide Wolff „Senatorowie“ str. 148. dop. 6) nie piastuje żadnego urzędu, wymienieni świadkowie nie dają też pewnej rękąmi oznaczenia daty, niektórzy z nich występują tak około r. 1481, jako też i 1496. W skutek tego przyjmujemy tu datę: 1481—1496.

LXXXII.

1) Vide: Wolff „Senat. i Dygn.“ str. 19.

2) Piastowanie województwa kijowskiego przez Iwana Chodkowicza od r. 1480—1483 wskazuje nam, że indykt 14 odnosi się w tym dokumencie do r. 1481.

3) Vide: Wolff, ibidem str. 160.

LXXXIII.

Podany podług ery bizantyńskiej r. 6989—5508=1481. W nagłówku zamiast tego, podany przez omyłkę r. 1482.

LXXXIV.

1=3) Pojedynczo położone dwory, lub folwarki.

LXXXV.

1=3) Ze względu, że książ Semen Juriewicz Holszański, wymieniony w tym dokumencie, nie jest jeszcze starostą łuckim, podany tu indykt odnosimy do r. 1483. Również i podani świadkowie przemawiają za tym rokiem.

LXXXVII.

1=2) Olechno Sudymontowicz był kanclerzem od r. 1477—1491 (Vide: Wolff „Senat i Dygn.“ str. 160), oznaczony przeto tu indykt 2, odnosimy do r. 1484.

Początek tego dokumentu podał Wolff w „Kniaziowie Kobryńscy“ str. 14—15.

LXXXVIII.

1) Wspomniany tu Marcin Gasztold, wojewoda trocki, został wojewodą dopiero w r. 1480, zatem podany indykt 4 odnosi się tylko do r. 1486.

Dokument ten zbija twierdzenie p. Wolffa (str. 57) o śmierci Gasztolda, zaszłej jakoby w r. 1483, na podstawie spisania przezeń w tym roku testamentu. U tegoż samego bowiem Wolffa, następcy Gasztolda na województwie trockim, Sakowicz Bohdan Andrejewicz, jawi się dopiero w sierpniu 1486 r.

XC.

1) Wspomniany w tym dokumencie Petr Janowicz (Montygerdowicz), był starostą łuckim i marszałkiem ziemi wołyńskiej od r. 1486—1490 (Wolff str. 22). Z tego powodu oznaczony tu indykt 5, odnosimy do r. 1487.

XCI.

Rok ery bizantyńskiej: 6995—5509=1486; nie odpowiada zatem podanemu indyktowi szóstemu.

XCIV.

1) Rok ery bizantyńskiej 6998 odpowiada dacie 1490, indykt jednak 2 wskazuje r. 1484, albo 1499. Pierwszej daty stanowczo przyjąć nie można. Wprawdzie Pietrasz Fominicz (Lubicz) występuje jako pisarz od r. 1469—1499 (Wolff str. 255), ale zato Iwana Jackowicza (Władkę), pisarza królewskiego spotykamy dopiero od r. 1486—1499 (Wolff str. 256). Ze względu zaś na numer następny, w którym Kazimierz Jag. potwierdza kupno Tarasowa Fedkowi Hryhorewiczowi, nie uwzględniamy i drugiej daty (1499), a przyjmujemy rok 1490, uważając, podany indykt (2) za omyłkę pisarza, lub późniejszego kopisty.

XCV.

1) Vide: N. LXXXII. n. 3).

XCVI.

1=6) Indykt 8, wypada w r. 1475; przez omyłkę podany w nagłówku r. 1490.

Dokument ten podany u Wolffa „Kniaziowie Kobryńscy“ str. 9—10, z datą 1475.

C.

1) Josif, metropolita kijowski etc. był to Józef Sołtan, zasiadający na stolicy metropolitalnej od r. 1499—1522 (Vide: Boniecki „Poczet rodów lit. str. II. Spis dygnitarzy). —

Data tego dokumentu podana w nagłówku mylnie, a to z powodu łudzącej zgodności, tak roku ery bizantyńskiej 7000, jak i indyktu 10. z r. 1491, występujące jednak strony i świadkowie sprzeciwiają się temu stanowczo.

Dla przekonania się o tém i celem oznaczenia daty podajemy spis osób, wymienionych w tym dokumencie, wraz z godnościami i datami ich urzędowania:

Josif metropolita, od r. 1499—1522.

Fedko Bohdanowicz Chrebtowicz, podskarbi pierwszy ziemski. Był podskarbisem ziemskim od r. 1501—1509, od lutego 1509—1511 10. maja pozbawiony nrzędu był w więzieniu. Zył jeszcze 1522 r. (Wolff str. 184).

Bohnsz Bohowitynowicz, podskarbi ziemski, marszałek, pisarz i starosta kamieniecki. Był podskarbisem w październiku i listopadzie 1509 r. potem marszałkiem i pisarzem, od 1518—1520 10. maja oprócz tego i starostą kamienieckim, a już 24. maja 1520 jest i podskarbisem (Wolff str. 185 i Boniecki str. XXIX).

Kniaź Konstanty Iwanowicz Ostrogski, kasztelan wileński, hetman hospodarski, starosta łucki, braclawski, winnicki i marszałek ziemi wołyńskiej. Po powrocie z Moskwy we wrześniu 1507, powrócił do hetmaństwa, starostwa łuckiego, braclawskiego, winnickiego i marszałkowstwa wołyńskiego. Równocześnie od r. 1511, lub 1512—1522 był kasztelanem wileńskim (Wolff str. 22), Starostą braclawskim i winnickim był aż do śmierci, z przerwą od r. 1517—1518 (Boniecki str. XXV. i XLI).

Kniaź Bohdan Iwanowicz Zasławski, dzierzawca miński od r. 1499—1525 str. XXXIV.).

Jacko Ratomski, dzierzawca ajęński od r. 1516—1522 (Boniecki str. XXIV).

Wszystkie przeto, wyżej przytoczone daty przemawiają stanowczo przeciw r. 1491. Nieobecność zaś w kraju kniazia Konstantego do r. 1507, piastowanie przezeń kasztelanii wileńskiej od r. 1511 lub 1512, usuwa i rok 1506, wreszcie nominacya Bohusza Bohowitynowicza, starostą kamienieckim w r. 1518, a podskarbisem w r. 1520, skłania nas do odniesienia indyktu 10. do roku 1521.

Jedyną trudność sprawiały tylko Fedko Bohdanowicz Chrebtowicz, nieznanymi Wolffowi i Bonieckiemu w tym czasie, jako podskarbi, a tém bardziej jako pierwszy (gdyż urząd taki w ogóle nieznanym).

Zestawienie atoli obu w jednym dokumencie, przemawiałoby za możliwością istnienia takiego urzędu. Chrebtowicz mógł być podskarbiem wielkim, co oznaczał tytułem pierwszego, a Bohowitynowicz, chociaż tytułował się także ziemskim, był może tylko dwornym?

Wreszcie pozwolimy sobie w tej sprawie zrobić jeszcze następujące przypuszczenie: Piszący niniejszy dokument, może w obec tytułu innych urzędników chciał zaznaczyć i urząd Chrebtowicza, a że w tym czasie nie piastował prawdopodobnie żadnego, więc przytoczył dawny, dodając „первѣн“ (olim), co znowu późniejszy (nie o wiele) kopista zmienił na formę przymiotnikową i ztąd powstać mógł tytuł „pierwszy.“ Niedokładne oznaczenie daty przemawia poniekąd za naszym przypuszczeniem.

Przy oznaczeniu zaś roku podał pisarz tak samo, jak i w następnym numerze tylko 7000, opuszczając resztę tj. 30, co i spowodowało powyższą omyłkę w nagłówku.

C I.

1=3) Z tych samych, jak i w numerze poprzedzającym, powodów, pomimo zgodności roku ery bizantyjskiej i indyktu z rokiem 1491, odnosimy i tu indykt 10. do r. 1521.

C II.

Podany rok 6999—5509=1490, nie zgadza się zatem z wskazanym indyktem 10.

C IV.

1=2) Podany tu indykt 11, ze względu na N. CII i na tytuł Aleksandra, jako w. księcia lit. wskazuje r. 1492.

C VI.

1) Wspomniany w tym dokumencie książę Semen Juriewicz Holszański, starosta łucki i marszałek ziemi wołyńskiej, był starostą od r. 1491, a następnie i marszałkiem do r. 1500 (Wolff „Senatorowie“ str. 22), w skutek tego indykt 12. odnosimy do r. 1494.

C VII.

Dokument ten cytuje Wolff w „Kniaziowie Kobryńscy“ str. 23, podając indykt 13, zgadzający się z r. 1495.

C VIII.

Podany tu rok 1496 nie zgadza się z indyktem 13, wtedy bowiem wypadł 14.

C IX.

1) Str. 110. Actum, oznacza sporządzenie transakcji, pod względem formalnym. Jak sama treść wskazuje, strona jedna przyrzeka złożyć wszystkie przywileje i prawa drugiej w czasie oznaczonym, a zatem dopiero po spełnieniu tego, transakcja będzie w zupełności prawomocną.

2) Str. 111. Datum, przeciwnie oznacza nie tylko dzień wydania stronom interesowanym oblaty transakcji, zeznanej przed rokiem, ale także prawomocne urzędowe jej uznanie po dopełnieniu przez strony, zastrzeżonych, przy „actum“ formalności.

C XII.

Rok 1496 nie zgadza się z podanym indyktem trzynastym, na ten bowiem rok wypada indykt cztertnasty.

C XIII.

Przy roku opuszczone jednostki (7), podług podanego indyktu 15. przyjęliśmy rok 1497.

C XIX.

Wymieniony między świadkami Kmita Aleksandrowicz, namiestnik winnicki, był w r. 1489 namiestnikiem putywlskim (Boniecki str. XXXVII), od r. 1494—1495 starostą czerkaskim, a pewnie i dłużej, gdyż następca jego po raz pierwszy występuje dopiero w r. 1506 (tamże str. XXVII). Starostą zaś winnickim jest od r. 1498—1500, Konstanty Ostrogski. Kmita zatem był pewnie jego następcą od r. 1500—1501. Już w listopadzie 1501 r. jest namiestnikiem winnickim książę Andrej Aleksandrowicz Sangszko, jeszcze 1500 r. namiestnik krzemieniecki (Arch. Sław. N. 118 i 146).

Zamiast więc daty: 1485—1500 przyjmujemy na tej podstawie, podług indyktu 3. tylko r. 1500.

Wobec tej daty mógł być i drugi świadek, Mytko Holenka, namiestnikiem putywlskim w tym

czasie, gdyż od r. 1495—1499 sprawował ten urząd Bohdan Fedorowicz Gliński.

CXXX.

1) Rok ery bizantyńskiej jest stanowczo mylny. Podług indyktu 4. jest to rok 1501, a wobec aktoratu w. ks. Aleksandra podany rok [7025—5509=1516], z natury rzeczy upada.

CXXXIII.

1=2) Rok ery bizantyńskiej i indykt zgadzają się z rokiem 1503.

CXXXIX.

1=2) Podług oznaczonego indyktu 8. jest to rok 1504. W nagłówku podany mylnie r. 1505.

CXXXX.

1) Również i tu, jak w numerze poprzednim indykt 8 odnosi się do r. 1504.

CXXXXII.

1) Indykt 9, odnosi się tu tylko do r. 1506.

CXXXXIV.

1=4) Jursza, zapewne ten, który był starostą łuckim i wojewodą kijowskiem od r. 1437—38 (Wolff str. 18).

CXXXXV.

Iwaszko Ilinicz pierwszy raz występuje z urzędem w r. 1477, jako namiestnik dorohicki (Arch. Sław. N. 78); z tego powodu nie odnosimy indyktu 15. do roku 1482, lecz do 1467.

CXXXXVI.

1=2) Vide: N. LXXXII, notka 3).

CXXXXVII.

1) Obok świadków wymienieni osobno ci, którzy pieczęcie przyłożyli, wśród nich bojarowie nie występują wcale

2=3) W oryginale, przy oznaczeniu roku nie wypisana wyraźnie litera ч, więcj zblizona jest do и.

CXXXVIII.

1=3) Vide: Wolff „Senatorowie“ str. 256. Podany tu rok ery bizantyńskiej, nie zgadza się z indyktem szóstym.

Dokument ten wydrukowany w „Archiw. jugo-zap. Rossii“ Cz. VII. T. I. str. 36—38, z datą 1486.

CXXL.

Ze względu na NN. 138 i 139. i indykt 7, zaczynający się od 1. września, będzie to r. 1488, a nie 1489.

CXLIV.

1=2) Lew Bohowitynowicz, jako cześnik w. ks. Aleksandra i klucznik brzeski występuje po r. 1490 (Wolff str. 256).

2=3) Indykt 14, wobec Lwa Bohowitynowicza odnosimy do r. 1496.

CXLV.

1=2) Vide Wolff: „Senatorowie“ str. 231.

2=4) Aleksander, występuje tu jeszcze jako wielki książę litewski, na tej podstawie indykt 2. odnosimy do r. 1499.

CXLVI.

1=2) Wobec królewskiego tytułu Aleksandra, indykt 5 odnosi się do r. 1501.

CXLVIII.

1=4) Z tej samej przyczyny, jak i w numerze 146, indykt szósty przypada w roku 1503.

CXLIX.

Ze względu, iż książę Semen Jurjewicz Holzsański był starostą łuckim i marszałkiem ziemi wołyńskiej po raz pierwszy od r. 1495—1500, a powtórnie od 1501—1505 r., w którym to roku i umarł (Wolff „Senatorowie“ str. 22), indykt tu podany siódmy, odnieść należy tylko do r. 1504; przez omyłkę podany w nagłówku r. 1503.

CL.

Podany rok ery bizantyńskiej nie zgadza się z indyktem.

INDEKS.

I.

S p i s o s ó b.

A.

Ahafia (Ohafia) kniahyni — vide Ostrogsey.
 Aleksander, wielki książę litewski i król polski CIV. 100. CV. 100. CVII. 102. CVIII. 103. CXII. 111. CXIV. 113. CXV. 114. CXVI. 116. CXVII. 117. CXVIII. 119. CXX. 121. CXXI. 122. CXXII. 123. CXXIII. 125. CXXIV. 126. CXXV. 126. CXXVII. 128. CXXVIII. 129. CXXIX. 130. CXXXII. 133. CXLI. 143. CXLII. 143. CXLV. 145. CXLVI. 146. CXLVII. 147. CXLVIII. 149. CXLIX. 150. CL. 151.
 Aleksander książę Iwanowicz — vide Nos.
 Aleksander Juriewicz — vide Zabrzezińscy.
 Aleksander książę Juriewicz — vide Holszańscy.
 Andrej książę — vide połocki.
 Andrej książę Aleksandrowicz — vide Sanguszkowie.
 Andrej książę Michajłowicz — vide Sanguszkowie.
 Andrej, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
 Andrej Myszkowicz XLVII. 45—46.
 Andrej książę Wasylewicz, marszałek Świdrygiełły XXXVI. 35.
 Andrej (Ondrej), wojewoda trocki — vide Sakowicz.
 Andrej książę Wołodymirowicz (Olgerdowicz) L. 48. LXXXVII. 83—84. CXXXVII. 139.
 Andruszko Fedorowicz LXXIII. 69.
 Andruszko Iwaszkowicz LXXXVIII. 84.
 Anna — vide Hinczowie.
 Anna kniahyni, Fedorowa Iwanowiczowa — vide Kobryńscy.
 Arsenij, władca łucki I. 1.
 Awdej CV. 101.

Awram Ryzkowicz, żyd piński CXXXIII. 134.
 Awramej, archimandryta peczerski XXXV. 34.
 Awramowicz — vide Fedko.

B.

Babińscy:
 Iwaszko LXI. 57. LXIV. 61. LXV. 62.
 Mytko CXLVII. 149.
 Paszko LXIV. 61. CXV. 62.
 Bahawski (Bahavsky) Jan LI. 48.
 Bal Maciej „de Nowothancze,” podkomorzy sanocki LXXXVI. 83.
 Bałakirowicz Iwan IX. 9.
 Banko — vide Susławicz.
 Baranowski Jan, mieszczanin brzeski LXVI. 63.
 Bartłomiej, kapłan dworny LV. 53.
 Bartosz Juszkwicz CXXXIX. 142.
 Barzy (Barszy) Stanisław CXI. 110.
 Baszkirtowicz Iwan II. 2.
 de Bibel Andrzej XXV. 25.
 de Bibel (Bybel) Hieronim (de Ruschatycze et Swrothowycze) CXI. 110.
 de Bibel Hrycko XXV. 25.
 de Biedrzychowce — vide Swirz.
 Bielik Kirdywid IX. 9.
 Bielikowicz — vide Suhak.
 Bienko, starosta halicki XXII. 22.
 Bilurinin Choma IX. 8.
 Bobrykowicz Fedko LVI. 54.
 de Bogumiłowice (Bogumilowicze) Paszko XXIII. 23.
 Bohdan, dziesiętnik LXII. 58.
 Bohdan książę Fedorowicz, namiestnik putywlski — vide Glińscy.

Bohdan Patrykijewicz LXXII. 68.
 Bohdan książę Wasylewicz — vide Lubecy.
 Bohowitynowicze:
 Bohdan Bohuszewicz, bratanek Piotra CXLIV. 144.
 Bohusz LXIV. 61. LXV. 61. LXVII. 63. LXXX. 76. LXXXIV. 81. LXXXV. 82; dworzanin królewski CXXXVII. 139—140; podskarbi ziemski, marszałek i pisarz królewski, starosta kamieniecki (brzeski) C. 96. CI. 97.
 Bohusz-Michajło (siostrzeniec Piotra Muszatyca), pisarz królewski, horodniczy trocki CXXXI. 132.
 Lew, pisarz królewski (Kazimierza Jag.) LXXXIII. 80, dtto i klucznik brzeski CXIII. 112. CXXXVII. 139—140; cześnik w. ks. Aleksandra i klucznik brzeski CXLIV. 145; pisarz króla Aleksandra CL. 151.
 Piotr CXIII. 112. CXLIV. 144. CXLIX. 150.
 Bolesław książę — vide Świdrygiełło.
 Bołbasowicz Olechno LXVIII. 64.
 Bona królowa CXXXIII. 135.
 de Boratino Wołczko XXV. 25.
 Borowikowie:
 Ihnat LXXXI. 77.
 Lukerya Ichnatowa LXXXI. 77.
 de Boturzyno Jakusz, podkomorzy i kuchmistrz dworu królewsk. XVI. 15—16.
 de Branice Wierzbęta (Virzbantha), stolnik krakowski XXIII. 23.
 Brjan XLVI. 44.
 de Brzozow Andrzej (ministerialis), woźny CIX. 105. CX. 108.
 de Buczacz Michał XIII. 13.
 Buremski książę Lew CVI. 102. CXXXI. 132.
 But, bojar księcia Semena Juriewicza LXXXV. 82.
 de Byelka Włodko XLII. 41.

C.

Cata vide — Ofremowicz.
 Cecenewscy:
 Andrej Nemcewicz XCIX. 94.
 Ihnat LXVII. 63. LXVIII. 64. XCIX. 94.
 Nemeć LXVII. 63. LXVIII. 64. XCIX. 94.
 Wasko LXVII. 63. LXVIII. 64. XCIX. 94.
 Wasko Ihatowicz XCIX. 94.
 Cedyłowicz Michajło LVI. 54; chorąży łucki LXIV. 61. LXV. 61.
 Celowicz Michajło XLIII. 41.

Charytonec CII. 98.
 de Choczew Maciej, kasztelan sanocki CX. 108.
 Chodko — vide Czemerewicz.
 Chodko — vide Jewsejewicz.
 Chodko — vide Ożyniński.
 Chodko — vide Pocieje.
 Chodkiewicz (Chodkowiec):
 Aleksander CXXII. 124.
 Iwan, marszałek królewski, namiestnik witebski LXXIX. 75.
 (Iwaszko), dzierzawca miński LIII. 52. wojewoda kijowski LXXXII. 78.
 Juszek LX. 57.
 Chodkowicze:
 Aleksander, bojar królewski LXII. 58.
 Tyszko, brat Aleksandra LXII. 58.
 Chodor dux XXI. 21.
 Chodykowicz Tyszko Korenewski — vide Pocieje.
 Cholowski Michał CXI. 110.
 Choma — vide Bilurinin.
 de Chotyn Stefan XXI. 21.
 Chrebtowicze:
 Fedko Bohdanowicz, podskarbi pierwszy ziemski C. 95.
 Hrehory Wasylewicz LXXII. 68.
 Iwaszko Litawor Bohdanowicz, podskarbi królewski XCI. 87. CXXXVIII. 141. bez urzędu CVI. 102.
 Jurij, syn Fedka C. 95.
 Martyn, dworzanin królewski LXXXIX. 58. XC. 86.
 Maryna, żona Fedka C. 95.
 Wasyl XLVI. 44. CVI. 101.
 Chrennicki Nemer Bohdanowicz, CXLIX. 150.
 Chrszczen — vide Krystyn.
 Chwatkowicz II. 2.
 Chworoszcza, z bratem Iwanem IX. 8.
 Czaplacowie:
 Andrej LVII. 55. LX. 57.
 Betucha, za Ochremowiczem LXXXIX. 85.
 Fedko LXIV. 61. LXV. 61.
 Jacko LX. 57.
 Janko LXIV. 60. LXV. 61. LXXXVIII. 84. LXXXIX. 85. XC. 86.
 Maryna, za Omeliańskim LXXXIX. 85.
 Mykita CXIX. 121.
 Tatyana Jankowa LXXXIX. 85. XC. 86.
 Czartoryscy książęwie:
 Iwan Wasylewicz XLVIII. 45.
 Michajło Wasylewicz XLVII. 44. XLIX. 47. LII. 50; marszałek Świdrygiełły XLVIII. 45—46.
 Czech Jan, mnich reguły S. Dominika XL. 39.

Czemerewicz Chodko XXII. 22.
 Czetwertęscy kniaziowie:
 Aleksander XI. 11.
 Fedor LXXXIX. 85. XC. 86. CVI. 102.
 Fedor Iwanowicz, namiest. braclawski i zwini-
 grodzki CXLII. 143—144. CXLIX. 150.
 Iwan XLIX. 47.
 Juriewa kniahyni CXVIII. 119.
 Jurij, brat Fedora CXLIX. 150.
 Wasyl Fedorowicz, dworzanin królewski CXXIX.
 130. CXXX. 131.
 Czorny (Czerny) Iwan XXXVIII. 38. XLIV. 43.
 Czus — vide Dżusa.
 Czuska — vide Dżusa.
 de Czyeschaczyn Jakób, sędzia ziemski przemyski
 CXI. 109.

D.

de Dalewice — vide Gniewoszowie.
 Damian, władca włodzimierski CXXXVII. 139-140.
 Daniel książę — vide Ostrogscy.
 Daniło, wojewoda hruszowski LXII. 58.
 Daniło Dażbohowicz — vide Zaderiwecki.
 Daniłyj (czy nie Ostrogski?) książę I. 1.
 Dawid IX. 9.
 Dawid książę Dmitryjewicz IX. 8.
 Dżusa — vide Dżusa.
 Dedyhołd — vide Gedygołd.
 Demetrius, marszałek regni Poloniae — vide de
 Goraj.
 Deniskowie:
 Andrej Deniskowicz LXIV. 61. LXV. 62.
 Denisko Mukosiejewicz LXI. 57. LXIV. 61.
 LXV. 61.
 Senko Deniskowicz LXI. 57. LXIV. 61. LXV.
 62. LXXX. 76. LXXXIV. 81. XCII. 88.
 XCIX. 94. CXIII. 112.
 Denisowicza Fedkowa — vide Fedia.
 de Denow — vide Rzeszowscy.
 Denowska Jadwiga, wdowa po Janie CIX. 105.
 Derszniak LXXXVI. 82.
 Barbara de Dubiecko, żona Derszniaka
 LXXXVI. 82.
 Divissius, proboszcz skarbimierski, kanclerz XV. 16.
 Dmitrij, wielki książę — vide Lubart.
 Dochnowicz Paszko CXXXIV. 137.
 Domotkan — vide Myszko.
 Dorh XLVI. 44.
 Dowgajłowicz Juszko LVII. 55.
 Dowoynowicze:
 Barbara (Waszka, Waska) Olechnowa LIII.
 51. LIV. 52. LXX. 65.

Jan, namiestnik wołkowyski. LXXXIII. 80.
 Olechno L. 48., kasztelan trocki, dzierzawca
 nowogrodzki LIII. 50. LIV. 52.
 Stanko LXX. 66.
 Drahosynowicz Maksym Wład. XXIX. 28.
 Dreczyn Hanus. LI. 48—49. Hanczel LI. 48—49.
 Dremut XXIV. 24.
 Driukowicz Waško IX. 8.
 Drobisz Iwan Mżurowicz LII. 50. LX. 57.
 Drogomirius, sędzia generalny XVI. 15.
 Drożycz Andrej Aleksandrowicz CII. 98. CIV. 100.
 Pietraszko, brat Andreja CII. 98.
 de Drzewica Maciej, podkanclerzy koronny CXXVII.
 129.
 de Dubiecko (Dubieczsko) Stanisław (ojciec Bar-
 bary Derszniakowej) LXXXVI. 83.
 Dubrowicki książę Jurij Iwanowicz CI. 97.
 Dwornik Janusz XXI. 21.
 Dymitr wielki książę — vide Korybut.
 Dżusa (Czus, Czuska, Dżusa, Żiusicza):
 Andrej, marszałek Świdrygiełły (przykaz)
 XXXVIII. 38.
 Jesyf, sługa Świdrygiełły XXXI. 30.
 Olechno Juriewicz LII. 50. LIX. 56.
 Roman LXXV. 71.
 Wańko, syn Dżusyn — vide Kerdejewicz.

E.

Ełchim, bojarzyn księcia Juria LXII. 58.
 Eugeniusz IV, papież XXXII. 30.
 Ewfimij, biskup turowski i piński XCIII. 89.
 Ewfimij, męczennik II. 2.

F.

Fedia Fedkowa Denisowicza LXXII. 68.
 Fedka, matka Drożyczycza CII. 98.
 Fedko — vide Januszowicz v. Januszkowicz.
 Fedko Awramowicz, dworzanin królewski CXXXIX.
 142.
 Fedko, kanclerz Świdrygiełły XLIII. 41—42.
 Fedko, krajczy Świdrygiełły XLVII. 45.
 Fedko Hryhorewicz, pisarz królewski XCIV. 90.
 XCV. 91. CII. 98. CIII. 99. CIV. 100; pi-
 sarz w. ks. Aleksandra CV. 101.
 Fedko Jenkowicz, ziemianin włodzimierski CXLVII.
 149.
 Fedko — vide Olizarowie.
 Fedko Paszkowicz, bojarzyn księcia Semena Jurie-
 wicza LXXXV. 82.
 Fedor — vide Januszowicz v. Januszkowicz.
 Fedor — vide Lubartowicz.

Fedor książę Iwanowicz — vide Jarosławicze.
Fedor książę Romanowicz — vide Kobryńscy.
Fedorow II. 2.
Felsztyński Piotr CX. 108.
Feoktelet XCIII. 89.
Foma CII. 98.
Fredro Andrzej „de Pleszowice“ CXI. 110.

G.

Gasztolowie (Gasztol, Gasztolowicz):
Albrecht Martynowicz, namiestnik puński CXXII. 124.
Gasztol, wojewoda wileński XXXIX. 39. L. 48. LV. 53. CXXXIV. 137.
Marcin (Gasztolowicz), dzierżawca nowogrodzki LXX. 67, wojewoda trocki LXXXII. 78. LXXXVIII. 84.
Gdaszycki (Gdaszyczky) Jan CXI. 110.
Gedygold (Dedyhold), wojewoda wileński XXVI. 26.
Glińscy (Hlińscy) książęziowie:
Bohdan Fedorowicz, namiestnik putywski CXII. 111.
Borys (prykaz) XXXV. 34. XXXVIII. 38; podkanclerzy XLIV. 43.
Iwan Lwowicz, marszałek, namiestnik ożski i perełomski CL. 152.
Michajło Lwowicz, marszałek dworny, namiestnik merecki i uteński CXXII. 124. CL. 152; namiestnik braclawski, uteński i marszałek dworny CXXXII. 134.
Wasyl Lwowicz, podstoli i namiestnik wasyliszki CL. 152.
Głowacz Jan „de Nowy—Dwór“ XIII. 13.
Gniewoszowie:
„de Dalewice“, podkomorzy Jagielly XXII. 22. XXIII. 23.
„de Sczmelow“ XIII. 13.
Gołabek (Golambek) Jan „de Zimnawoda“, podsejdek ziemski lwowski XLII. 41.
Gołogórski Mikołaj, stolnik lwowski XLII. 41.
Gołochowski Jan XXV. 25.
de Goray Dymitr, marszałek Władysława Jagielly XIII. 13. XVI. 15.
Goycewicze:
Iwaszko LIII. 51.
Ohrefina, żona Iwaszka LV. 53.

H.

Hancel — vide Dreczyn.
Hanka kniahyńni — vide Ostrogscy.
Harasym Jaskowicz, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
Hanusowicz Szymko XCVIII. 93. CXXXIX. 142.

Hawryło, marszałek LII. 50.
Hawryłowicz Marko, mieszczanin brzeski LXVI. 63.
Haws Klinian IX. 8.
Hinczowie:
Anna, córka wójta bobreckiego XLII. 40—41.
Hład, brat Chodka Jewsejewicza LXII. 58.
Hleb Jewdokimowicz, wojewoda IX. 9.
Hleb Wasylewicz IV. 4.
Hlebowicze:
Stanisław, wojewoda połocki CXXVIII. 129—130.
Andrej, syn Stanisława; ibidem.
Hlińscy książęziowie — vide Glińscy.
Hładki Juszek, bejar kniazia Aleksandra Juriewicza CII. 98.
Hłuski Myszko XLVI. 44. LI. 50. LIX. 56. LXI. 57. LXIV. 61. LXV. 61. LXXIV. 70.
de Hoczmia v. de Choczew Maciej, kasztelan sanocki CIX. 106. CX. 108.
Holszańscy książęziowie:
Aleksander Juriewicz CII. 98; kasztelan wileński, namiestnik grodzieński CXX. 122.
Nastasya, żona Semena LXXXV. 82. XCIII. 89. CXXXII. 133.
Semen Juriewicz, zięć kniahyńni Maryi Semenovój Zbaraskiej, mąż kniahyńni, Nastasyi Semenownej Neświckiej LXXXIII. 79. LXXXV. 82. XCIII. 89. Starosta łucki, marszałek ziemi wołyńskiej CVI. 102. CXXXII. 133—134. dtto i namiestnik kamieniecki CXXII. 123—124. CXXV. 127. CXLIX. 150.
Hołczy Wasko. II. 2.
Hołenczyn — vide Juchno.
Hołenka Mytko, namiestnik putywski. CXIX. 121.
Hołowa Jurij IV. 4.
Hołownicz Mykita LXXXVIII. 84.
Hołubowicz Panasko XLIII. 41.
Horbaczewicz Sas, ze wszystkimi braćmi IX. 9.
Horbowski Jan XCVIII. 93.
Hornowski Myško LXXVII. 73.
Horodecki Patrykij LXIV. 61. LXV. 61.
Hostki Bohdan Senkowicz LXXXV. 82. LXXXIX. 85. XC. 86. XCIX. 95; klucznik łucki CVI. 102. CXXXI. 132. CXLVII. 147; klucznik łucki i podczaszy królewski CXXXIX. 142.
Hryb Iweszewicz XCH. 88.
Hryhorej XCIII. 89.
Hryhorewicz — vide Fedko.
Hryńko — vide Mukosiejewicz.
Hryńko, koniuszy królewski XLVII. 44.
Hryszata CXLII. 144.
Hulewicze:

Iwan XXXVIII. 38. XLIV. 43.
 Waśko XLVIII. 45.
 Zbroch CVI. 102.
 de Humieńce:
 Michał LI. 48.
 Mikołaj LI. 48.
 de Humniska Rafał CIX. 106. CX. 108.
 Hurko, książę XXXIII. 32.

I.

Ihnatec Iwanowicz CII. 98.
 Ilinicze:
 Aleksander LXII. 58.
 Iwan XCIV. 90. XCV. 91.
 Iwaszko LXXVII. 73; namiestnik dorohicki LXXIX. 74. CXXXV. 138.
 Jan, dzierzawca wołkowyski LXX. 66.
 Isak, pop petrowski LXII. 58.
 Isakowicz — vide Myszkowski.
 Iwan LV. 53.
 Iwan, brat Chworoszczy IX. 8.
 Iwan (Iwaszko) Jackowicz — vide Władyka.
 Iwan książę Wasylewicz — vide Czartoryscy.
 Iwan, Władyczyn zięć II. 2.
 Iwan, wojewoda łucki I. 1.
 Iwanina, tywun krzemieniecki LXVII. 63.
 Iwaszencowicz Dymitr C. 95.
 Iwaszko, wnj dzieci księcia Juria LII. 50.
 Iwaszko, marchio terrae Lithuaniae LXX. 67.
 Iwaszko, podskarbi Świdrygiełły. XXIX. 29.
 Iwaszko Aleksandrowicz, podskarbi królewski — vide Stretowicz.
 Iwaszko Jackowicz — vide Władyka.
 Iwaszenowicz — vide Hryb.

J.

Jacko, mieszczanin brzeski. LII. 50.
 Jacobus CXXVI. 127.
 Jadwiga królowa III. 2. IX. 9. X. 10. XIV. 13. XV. 14. XVI. 15.
 Jagutowicz LIII. 51.
 Jakow IX. 9.
 Jakow Zacharycz CXXXIII. 135.
 Jakób, dworzanin królewski LXXXIX. 86.
 Jakubowa C. 95.
 Jan — vide Czech.
 Jan, — bakalar Marcina Gasztołtowicza, wojewody trockiego. LXXVIII. 84.
 Jan Juriewicz — vide Zabrzezińscy.
 Jan Myszkowicz, łowczy królewski CXXXVII. 139—140.

Janczyńscy:

Bohdan LXIX. 65.
 Iwaszko, ziemianin wołyński LXVI. 62; chorąży włodzimierski CXLVII. 147.
 Janota, żupnik drohobycki XXXIV. 33.
 Januszkowicz v. Januszowicz Fedko (Fedor), pisarz w. ks. Aleksandra CIII. 99. CV. 101; starosta włodzimierski LXXVI. 72; starosta łucki i marszałek ziemi wołyńskiej CXXXI. 132. CXXXII. 133.
 Jarofiej, władca łucki LXXXV. 82.
 Jarosławicze kniaziowie:
 Fedor Iwanowicz (piński) CXXXIII. 134—135.
 Olena, żona Fedora, ibidem.
 Jełowiccy:
 Iwaszko LXVIII. 64. CXIII. 112.
 Jacko LXVIII. 64.
 Paszko LVII. 55.
 Jełowicze:
 Hryńko LXI. 57.
 Jenko CXXXIX. 142.
 Jesko LX. 57. LXI. 57. LXIV. 61. LXV. 62. LXXII. 68. LXXX. 76. LXXXI. 77. LXXXV. 82. LXXXIX. 85. XCII. 88.
 Jerla, bojar księcia Semena Juriewicza LXXXV. 82.
 Jesko Meyrowicz, żyd piński CXXXIII. 134.
 Jewłaszkwicze:
 Bohdan, dworzanin królewski XCIV. 90.
 Fedor IX. 8.
 Wasyl CXLVIII. 149.
 Zenko, horodniczy nowogrodzki XCIV. 90.
 Jewsejewicz Chodko i brat jego Hlad. LXII. 58.
 Joannes, episcopus vilnensis LXX. 66.
 Joannes Primus XXV. 25.
 Jona, władca łucki XCIX. 95.
 Josif, metropolita kijowski, — vide Sołtanowie.
 Juchno LXXII. 68. LXXXIV. 81.
 Juchno, syn Hołenczyn CXIX. 121.
 Judej LXII. 58.
 Jurij, marszałek Świdrygiełły XLI. 40.
 Jurij książę Semenowicz L. 48. LII. 50. LXII. 58. LXIV. 61. LXV. 62.
 Jurij książę Światosławicz — vide Smoleński.
 Jursza XXXI. 30. XXXVIII. 38. LV. 53. CXXXIV. 137; wojewoda kijowski XXXV. 34.
 Juszko (Jaszko?), pisarz Świdrygiełły XLVIII. 46.
 Juszko Wojdatowicz XLVII. 45.

K.

Kalenik Myszkowicz XXXV. 33—34.
 Kalenikowicze:
 Daszko LXVII. 63. LXVIII. 64. LXXII. 68. LXXX. 76. XCII. 88. XCIX. 94.

- Iwaszko LXI. 57. LXIV. 61. LXV. 61. LXVII. 63. LXVIII. 64. LXXX. 76. XCIX. 94.
- Kalit Hryc i Stepan IX. 9.
- Kalusowski Michno LXXVI. 72.
- Kamienieccy:
Henryk (de Kamieniec), kasztelan LXXXVI. 83.
Jakób, alias Swircz CXI. 109—110.
Marta, żona Jakuba, ibidem.
- Karp, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
- Kasza Martyn, bojaryn królewski CII. 98.
- Kasztolt, Kasztoltowicz — vide Gasztoltowicze.
- Katuna, marszałek kniazia Iwana Ostrogskiego LIX. 56.
- Kazimierz Jagiellończyk, król polski i wielki książę litewski XXXIX. 38. XLV. 43. L. 47. LXIII. 59. LXXIV. 69. LXXXII. 78. LXXXVII. 83. XCI. 87. XCV. 91. XCVI. 91. CIV. 100. CXXXIV. 137. CXXXVI. 138. CXXXVIII. 140. CXXXIX. 141. CXL. 142. CXLVIII. 149. CL. 151.
- Kazimierz Wielki I. XIX. 19.
- Kerdejewicz (Skerdejewicz) Wanko z Krasitowa, syn Dżusyn, kasztelan chełmski LXIX. 64.
- Kerszon, żyd słucki LXIV. 61. LXV. 62.
- Khirdowicz Hanusdia (Janusz?), namiestnik wołkowski LXXVII. 73.
- Khirdywid — vide Bielik.
- Khojcewicz — vide Goycewicze.
- Kieżgajłowicze:
Jan, starosta żmudzki LXX. 67; kasztelan trocki LXXIX. 75; kasztelan wileński i starosta żmudzki LXXXVII. 84.
Michał, wojewoda wileński i kanclerz litewski LIII. 51. LXIII. 59—60. LXX. 66—67.
Stanisław Janowicz, kasztelan trocki, starosta żmudzki CXIV. 114. CXVI. 116. CXVIII. 120.
- Kirdejewicze — Mylscy:
Hrycko XXXVIII. 38.
Pietrasz, marszałek ziemski XXXIX. 39. XLVII. 45. CXXXIV. 137.
Waško I. XI. 11.
- Kirkidij XXXI. 30.
- Kiryło, władca łucki CVI. 102. CXXXI. 132.
- Kisiel Tychno LXXVI. 72.
- de Kleczcza Iwan XIII. 13.
- Klemens — vide de Quilina.
- Klusz (Clusch) Mikołaj „de Wysnyany,” cześnik lwowski XLII. 41.
- Kłoczko Janowicz Wojtko, marszałek królewski, ochmistrz w. książęcej, namiestnik kowieński CXVIII. 120. CXXII. 124. CL. 152.
- Kmitowie — Czarnobyłscy:
Kmita Aleksandrowicz, namiestnik czerkaski CVIII. 103, winnicki CXIX. 121.
- Kmitowie z Wiśnicza:
Dobiesław „de Wiśnicze,” wojewoda sandomierski LXXXVI. 82—83.
Kmita XVIII. 17.
Piotr, kasztelan lubelski V. 5.
- Kniazski Wołczko LXIX. 65.
- Kobryńscy kniazowie:
Anna Semenówna, za Fedorem Iwanowiczem CVII. 102.
Fedor Romanowicz IV. 4.
Iwan Semenowicz LXII. 58. LXXXVII. 83—84. CXXXVII. 139, żona jego Fedka, córka Iwana Rohatyńskiego, wnuczka kniazia Iwana Wołodymirowicza LXXXVII. 84. CXXXVII. 139.
Roman Fedorowicz XI. 11.
Uliana Semenowa Romanowiczowa LXII. 58.
- Kolothek Jan CXI. 110.
- Kolcejewicze:
Macyna CXIII. 112.
Mamaj, brat Macyny CXIII. 112.
Nekrasz, brat Macyny CXIII. 112.
- Kołodeński kniaz Semen Wasylewicz — vide Neświcy i Zbarasy.
- Kołyptowski Iwaszko XC. 87.
- Kondratowicz Jurij, dworzanin królewski CXXXVII. 139—140.
- Konieczpolski (de Coneczpole) Jan, kanclerz królestwa polskiego XXXIV. 33. XXXVII. 37.
- Koniuski Lach XLIII. 41.
- Kopaczewicze:
Jacko Kopaczewicz CXX. 121.
Kopacz XXIV. 24. CXX. 121.
- de Kopyczyńce Jakób LI. 48.
- Koreccy kniazowie:
Bohusz Wasylewicz LXXXV. 82.
Iwan XCVIII. 93.
- Korenewski Tyszko Chodykowicz — vide Pocieje.
- Korowka, diak pani Olechnowej CXXXV. 138.
- Kortewicz Andrej LXXXI. 77.
- Korybut — Dymitr, wielki książę i nowogrodzko-siewierski IX. 9; książę litewski X. 10, książę XVII. 16.
- Kostko, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
- Koszka Sienko, ziemianin braclawski CXLII. 144.
- Kotowicz Piotr XCIX. 95.
- Kowalewicz CII. 97.
- Kozaryn, marszałek ziemski XLIV. 43.
- Kozaryn Rjazanowicz XLVIII. 45. XLIX. 47.

de Kozieglowy (Cozegłowy) Krystyn, kasztelan sandecki V. 5.

Koziński Hryńko, chorąży łucki CVI. 102.

Kozłowski Fedko LXIX. 65. LXXIII. 69.

Krajewski Patrykij LII. 50.

Kriwec II 2.

Kropotkowie kniaziowie:

Iwanowa kniahyni Kropotczyna CVI. 101.

Kroszyński książę Konstanty, kaznaczej smoleński XCIV. 90.

de Kruchlecz Mikołaj LI. 48.

Krystyn (Krszczen), kasztelan sandomierski, marszałek dworu królowej XVI. 15. XIX. 20. XXII. 22; marszałek (hofmistr) XVIII. 17.

de Krzewlin (Czrzewlin) Andrzej, podstoli królewski XXIII. 23.

Kuczukowie v. Kuczukowicze:

Jan, marszałek królewski, namiestnik lidski LXXVIII. 73; marchio terrae Lithuaniae LXX. 67; tenże bez urzędu XCIV. 90. XCV. 91.

Jurij LXXXIII. 80.

Kulikowski Myszko LXIV. 61. LXV. 62.

Kunasz, mytnik łucki LVI. 54.

Kunowicz LIII 51.

Kurcewicz książę Iwan Wasylewicz LXXVI. 72.

de Kurow (Curow) Mikołaj, arcybiskup gnieźnieński (datum per manus) XXIII. 24.

de Kutnia Piotr Wnuczek, alias de Piatniczany XLII. 40—41.

L.

Lach — vide Koniuski.

Laluszyk L. 48.

de Landishut Marcin, proboszcz w Kosinie CXXVI. 127.

Lew, łowczy wielkiego księcia LXVI. 62.

Lewon, żyd łucki CXXII. 124.

Lewonowicz CXXXII. 133.

Ligeza (Liganza, Likoza) Jan, wojewoda łączycki XVIII. 17. XIX. 20. XXIII. 23.

Lisowicz Stecko, bojarzyn księcia Michajła Czortoryjskiego LII. 50.

Litawor — vide Chrebtowicze.

Lubart—Dymitr, wielki książę I. 1. VI. 7; książę włodzimierski V. 5. Olga, jego żona VIII. 8.

Lubartowicze książęta:

Fedor, książę łucki III. 2; wielki książę VIII. 8; książę włodzimierski i siewierski XIV. 13. XV. 14.

Łazar VIII. 8.

Semen VIII. 8.

Lubeccy kniaziowie:

Bohdan Wasylewicz, siostrzeniec Fedki Olizarowej Szyłowiczowej CXXXIX. 142. CXL. 143.

Lubicze:

Iwan, brat Pietrasza XCIV. 90.

Myszko, brat Pietrasza XCIV. 91.

Pietrasz Fominicz, pisarz w. ks. Aleksandra XCIV. 90. XCV. 91. CIII. 99.

Wasko, pisarz królewski LXXVIII. 74. XCIV. 90. XCV. 91. CIII. 99. CIV. 100.

Lutyk LXXIV 70.

Ł.

Łabuńscy v. Łobuńscy:

Iwaszko LXXXVIII. 84.

Zenko LII. 50. LX. 57. LXI. 57. LXIV. 61. LXV. 61.

Zenkowicz, dworzanin królewski LXXII. 68.

Łanewicz Jacko II. 2.

Łastowski, starosta kamieniecki XXXV. 34.

Łazar książę — vide Lubartowicze.

Łucewicze LVII. 55.

Łuka, władka połocki CXXVIII. 129.

Łukian, tywun II. 2.

Łukomscy kniaziowie:

Iwan Iwanowicz XCII. 88.

Wasyl XLVI. 44.

Łysakowski (Lyschakowsky) Jan CXI. 110.

M.

Maciej, biskup wileński L. 48.

Maksak Terp IX. 8—9.

Małoczej, pisarz Władysława Jag. XXII. 22.

Maniewski książę Semen — vide Zbarascy.

Marcin, biskup żmudzki CXVII. 118.

Marko — vide Hawryłowicz.

Marta — vide Kamienieccy.

Maryna kniahyni Wasylowa — vide Zbarascy.

Matfej, dworzanin starosty Piotra Janowicza XC. 87.

Matfejko LXXVII. 73.

de Melsztyn (Molsten) Spytek, podkomorzy krak.

V. 5; wojewoda i starosta krak. XIX. 18—

19; wojewoda podolski XXI. 21.

Merkurewicz Borys IV. 4.

Michał, starosta moldawski XXI. 21.

Michajło książę Aleksandrowicz — vide Sanguszkowie.

Michajło książę Iwanowicz — vide Wiazemski.

Michajło (Michno) Iwanowicz, tywun trocki XCVIII. 93.

Michajło książę Konstantynowicz XLIX. 47.
 Michajło Olechnowicz, sługa Świdrygiełły XLI. 40.
 Michajło książę Wasylewicz — vide Czartoryscy.
 Mielezskowie v. Mielezskowicze:
 Iwaszko Mielezskowicz LXXVII. 73. CXXXV. 138.
 Mielezsko LXXVII. 73.
 Mikołaj, biskup wileński LIII. 51.
 Mikołaj, kapłan lipowski LV. 53.
 Mikulinicz Andrij IV. 4.
 Mikula — vide Rodczynicz.
 de Milejowce Falisław LI. 48.
 Mirosławicz Andrij IV. 4.
 Miskowicz — vide Jan.
 Mleczko CXXXV. 138.
 Mleczko Saczkowicz CXXVII. 139.
 Mojsej CV. 101.
 Mojszeżał IX. 9.
 Moniwidowie v. Moniwidowicze:
 Iwaszko Moniwidowicz XXXI. 30. XXXVIII. 38.
 Moniwid, starosta podolski i krzemieniecki XXXVI. 35. XLI. 40; wojewoda trocki XXXIX. 39. L. 48. CXXXIV. 137.
 Montowtowicze:
 Rartosz, namiestnik mojszegolski i dubieński LXXIX. 75.
 Jurij Michajłowicz, namiestnik krzemieniecki CXXIX. 130. CXXX. 131. CXLVII. 147.
 Michajło LVII. 54; starosta łucki LVII. 55. LXXIII. 69. LXXV. 71; kasztelan trocki, namiestnik nowogrodzki LXXXVII. 84.
 Montygerdowicze (Monkirdowicze):
 Aleksander, namiestnik geranojski XCVIII. 93.
 Piotr, marszałek ziemski CXXXIV. 137, wojewoda nowogrodzki i marszałek ziemski L. 48. LV. 53.
 Piotr Janowicz, marszałek królewski, namiestnik braclawski LXXXIII. 80; starosta łucki, marszałek ziemi wołyńskiej XC. 86; wojewoda trocki XCVIII. 93. CXXXIX. 142.
 Moszeński Michajło XXXV. 34.
 Mroczko, bojar książyni Fedki Iwanowój Kobryńskiej CXXXVII. 139.
 Mstyszynski Iwan I. 1.
 Mukosiejewicz — vide Denisko.
 Mukosiejewicz Hryńko XLVI. 44. LXXIV. 70. LXXXVIII. 84.
 Muszatycz Petruszko LXXXV. 82. XCVII. 92. CXXXIX. 142. CXLVII. 147; horodniczy łucki CXXV. 126. CXXXI. 131.
 Myczko, kuchmistrz Wożyk XXII. 22.
 Mykita LII. 50.

Mykita, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
 Mykita, służebnik Aleksandrowicza Kmity, starosta czerkaskiego CVIII. 103.
 Myski Pietrasz — vide Kirdejewicze.
 Myszko LXXXIV. 81.
 Myszko — vide Hłuski.
 Myszko — vide Kulikowski.
 Myszko Domotkan LV. 53.
 Myszko Isakowicz LV. 53.
 Myszko, krewny Nemery XLVIII. 45. L. 47.
 Myszkwicz — vide Andrej.
 Myszkwicz — vide Kalenik XXXV. 33—34.
 Mytko, wojewoda podolański LII. 50.
 Mżaczycz Hryńko LXVIII. 64. XCIX. 94.
 Mżurowicz — vide Drobisz.

N.

Nastasya książyni Semenowa Juriewicza — vide Holszańscy.
 Nemczynowicza Aleksandra Chomicza dzieci CXXVIII. 129.
 Namera (Rezanowicz), starosta łucki XLVII. 44—45. XLVIII. 45. XLIX. 47. L. 47.
 Nemirowicz Andrej L. 48.
 Neprolej Semen Hawryłowicz IV. 4.
 Neświccy:
 Hryhorej IX. 8.
 Iwan IX. 8. XI. 11.
 Neświccy książyniowie:
 Marya, żona Semena (córka Fedki Olizarowój Szyłowiczowój), Kołodeńska LXXXIII. 79; Rówieńska książyni XCI. 87. XCVII. 92. XCVIII. 93. CVI. 101. CXIX. 120—121. CXXIII. 125. CXXIV. 126. CXXXIX. 142. CXLV. 145.
 Nastasya Semenówna, za książyniem Semenem Juriewiczem Holszańskim.
 Semen Wasylewicz LVI. 53; dziedzic zbaraski LVII. 54—55. Zbaraski LVIII. 55—56. LXIX. 65. LXXV. 71. LXXX. 75—76. LXXXIII. 79.
 Newlicz Iwaszko XLVIII. 45.
 Niemielowicz (Nemyelowicz) Mikołaj, dzierzawca witebski (in Wythewsch) LXX. 67.
 Nikifor, władca łucki XCI. 87.
 Noclawski Stanisław LI. 48.
 Nos książę Aleksander Iwanowicz XXXI. 30. XXXVIII. 38.
 de Nowosielce — vide Podolec.
 de Nowo-Sielce Zygmunt XLII. 40.
 de Nowy-Dwór Jan — vide Głowacz.

de Nyezanlowycze Barthossius, dictus Szyemyanyn CXI. 109.

O.

de Obichow Iwan, kasztelan szremski, starosta generalny ruski XXV. 24.

Ochremowicze:

Cata LXXXI. 77. XCVII. 92. CVI. 102.

Bełucha Iwaszkowa — vide Czaplice.

Iwaszko LXXXVIII. 84. LXXXIX. 85.

Olechno CVI. 102.

Oczicz Mikołaj XXV. 25:

Odrawąż (Odrawansch) Piotr „de Sprowa,” wojewoda i starosta generalny ruski XLII. 40.

Odurowicz II. 2.

Ofremowicz Cata — vide Ochremowicze.

Okuszko Tokkaczewicz XXXVI. 35.

Olechno XI. 11.

Olechno Juriewicz LX. 57.

Olechno — vide Senkowicz.

Olechnowa CXXXV. 138.

Olechnowicz — vide Michajło.

Olechnowicz, marszałek starosty łuckiego — vide Piotr.

Olechnowicze:

Piotr XCVIII. 93; kuchmistrz w. ks. Aleksandra, namiestnik olitski i niemojtski CXLV. 145.

Oleg Iwanowicz, wielki książę — vide Rianzański.

Oleksij, władca łucki LXXV. 71.

Olelkowicze książęta:

Olelko CXII. 111.

Semen CXII. 111.

Oleszyński Jaszko XVIII. 17.

Olga kniahyni — vide Lubart.

Olibowski Borys, bojarzyn kniahyni Satyjewskiej LXI. 57.

Olifer, sługa Świdrygiełły XLIV. 42.

Olizarowie — Szyłowicze:

Fedka, żona Olizara, córka Jurszy XCI. 87. CXXXVIII. 140. CXXXIX. 141. CXL. 143.

Fedko Olizarowicz LIV. 52.

Olizar Szyłowicz, starosta włodzimierski LVI. 54, marszałek ziemi wołyńskiej i starosta włodzimierski LVIII. 55. LXXIV. 69. LXXV. 71, starosta łucki i marszałek ziemi wołyńskiej XCI. 87. CXVIII. 93. CXXXVIII. 140. CXXXIX. 141—142.

Semen Olizarowicz LXVI. 62.

Omeliańscy:

Marya, żona Michna LXXXIX. 85. — vide Czaplicowie.

Michno LXXXIX. 85.

Onistyzkowicz Jachno II. 2.

Onisym, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.

Onos LXXI. 67.

Opolczyk Władysław, książę XIX. 19.

Ostafej XXXV. 34.

Ostrogscy kniaziowie:

Ahafia (Ohafia) Wasylowa LV. 53. Hanka XXX. 29.

Andruszko XXXIV. 33.

Daniel VI. 6—7.

Fedor Daniłowicz II. 2. V. 5. VI. 6; namiestnik łucki VII. 7. VIII. 8. XI. 11. XII. 11—12. XVI. 13. XX. 20. XL. 39.

Iwan Wasylewicz XLVI. 44. LIX. 56. LX. 57. LXI. 57. LXIV. 60. LXV. 61. CXLVI. 146.

Jurij Wasylewicz — vide Zaslawsy.

Konstanty Iwanowicz LXXII. 68. LXXXI. 77. LXXXVIII. 84. LXXXIX. 85. XC. 86. XCI. 88. CXLI. 143. CXLIII. 144. CXLVI. 146; hetman, nam. braclawski i winnicki CXLV. 145; hetman najwyższy lit. CXIV. 113. CXV. 114. CXVI. 116; hetman wyższy lit. starosta braclawski i zwinigrodzki CXVII. 117. Pan wileński, hetman hospodarski, starosta łucki, braclawski i winnicki, marszałek ziemi wołyńskiej C. 95. CI. 96—97.

Michajło Daniłowicz, brat Fedora VII. 7.

Michajło Iwanowicz LXXII. 68. LXXXI. 77. LXXXVIII. 84. LXXXIX. 85. XC. 86. XCI. 88. CXLI. 143. CXLIII. 144. LXLVI. 146.

Wasył Fedorowicz XXX. 29. XL. 39.

Ostykowicz — vide Radziwiłłowie.

Ostykowicze v. Ościkowicze:

Hryhorej Stankowicz, marszałek dworny CXIV. 114. CXV. 115. CXVI. 116—117; marszałek dworny, namiestnik merecki i onikszteński CXVII. 118.

Owsianik LXXI. 67.

Ożarycz IX. 9.

Ożyniński Chodko LX. 57.

P.

Pac, pop cerkwi petrowskiej LXII. 58.

Pacowie:

Pac, kasztelan trocki L. 48.

- Pacewicz Jurij, namiestnik kowieński LXXXIII. 80. CVII. 103.
- de Pakoszówka Klemens, podsędek ziemski sanocki CIX. 104. CX. 107.
- Paszko Dochnowicz CXXXIV. 137.
- Paszko, kasztelan mazowiecki XXII. 22.
- Paszko Mytkowicz, wojewoda ostrogski LIX. 56.
- Paszko Prokofiewicz XLIX. 46.
- Patrykij, bojaryn kniazia Juria LXIV. 61. LXV. 62.
- Patrykijewicz — vide Bohdan.
- Paweł, sługa Witolda XXVI. 25. XXVIII. 27.
- Paweł Petrowicz IX. 9.
- Perchochrowicze dwaj LXXVII. 73.
- Pesach Jezochowicz v. Jezofowicz, żyd piński CXXXIII. 134—135.
- Petkowicz Stanisław Michajłowicz, namiestnik brzeski CL. 152.
- Petrasz, marszałek ziemski—vide Kirdejewicze.
- Petraszko CII. 98.
- Petraszkowicz Wańko LVI. 54.
- Petrowski Fedko CIII. 99.
- Phal Piotr CXI. 110.
- de Piątniczany (Pyanthnyczany) Piotr — vide „de Kutnia.“
- Pieniążkowie:
- Jakób „de Witowice“ LXXXVI. 83.
- Jakób „de Zarszyn“ wojski sanocki CIX. 106. CX. 108.
- Pietraszko — vide Drożczyc.
- de Pilawnice Niemierza LI. 48.
- de Pilecza Mikołaj, starosta krasnostawski CXXVI. 127.
- Piński książę — vide Jarosławicze.
- Piotr, biskup krakowski i „doctor iuris utriusque.“ XIX. 20.
- Piotr bojaryn hruszowski LXII. 58.
- Piotr, marszałek ziemski — vide Montygerdowicze.
- Piotr, sędzia przemyski XXV. 25.
- Piotr Janowicz — vide Montowtowicze.
- Piotr Olechnowicz, marszałek Piotra Janowicza, starosty łuckiego etc. CXXXIX. 142.
- Piratyński Michno LX. 57.
- Pleszczyn Senko CXXXIX. 142.
- de Pleschowyc Andreas — vide Fredro.
- Płaksicz Rusan, książę IX. 8.
- de Pobyedne Waclaw, stolnik sanocki CIX. 106. CX. 108.
- Pocieje:
- Chodko LV. 53.
- Tyszko Chodykowicz Korenewski LXVI. 62.
- Podolec Mikołaj de Nowosielce, podkomorzy kamieniecki LI. 48.
- Podwojski Paweł II. 2.
- Pokotyło, bojaryn Olizara Szyłowicza XCVIII. 93.
- Pokotyłowa, bojaryni hlińska CXLV. 145.
- Polanie XXII. 22.
- Połocki książę Andrej IV. 4.
- Połoczanie IV. 4.
- Połozowicz Seńko, dworzanin królewski CXIX. 121.
- Polubeńscy kniaziowie:
- Popowicz Wasyl, mieszczanin krzemieniecki LXVII. 63.
- Porfiryj, władyka włodzimierski LXIX. 65.
- Iwan Andrejewicz CXLIX. 150.
- Wasyl Andrejewicz CXLIV. 145.
- Prinus — vide Johannes.
- de Prochik Rafał, podsędek ziemski przemyski CXI. 109.
- Prokofiej Iwanowicz IV. 4.
- Promcejkowicz Ihnat LIX. 56.
- Pronko, bojar kniahyni Fedki Iwanowej Kobryńskiej CXXXVII. 139.
- Pruski Iwaszko LXV. 62.
- Prybytkowicz Saczko LXXVII. 73.
- Prystupczycz Seńko LXII. 58.
- Przesmyccy:
- Jan, syn Stanisława LXVI. 63.
- Stanisław, mieszczanin brzeski LXVI. 63.
- Pszenica, diak czerńczehorodski XCVII. 92.
- Putiatowie v. Putiatycze kniaziowie:
- Dmitrej Iwanowicz Putiatycz CXXXV. 138.
- Iwan Putiata XXXV. 34.
- Iwan Putiatycz LXXXIX. 85. XC. 86.
- Iwanowicz Putiata, horodniczy łucki.
- Putiata LII. 50. LXIV. 61. LXV. 61. LXXIV. 70.
- Pyenyek Jan CXI. 109.
- Pysznewicz Iwaszko, dworzanin w. ks. Aleksandra CIII. 99.
- Q.**
- de Quilina Klemens XVI. 15.
- R.**
- Raczkowiczowa Fedkowa (żona Mykity). CVIII. 103.
- Radziwiłłowie v. Radziwiłłowicze:
- Mikołaj, wojewoda wileński i kanclerz litewski CXIV. 114. CXV. 115. CXVI. 116. CXVII. 118. CXVIII. 120. CXX. 122. CXLVIII. 150.
- Mikołaj Mikołajewicz, podczaszy królewski, namiestnik bielski CL. 152.
- Radziwiłł (Rodiwiłł) Ostykowicz L. 48; marszałek lit. LXIII. 60; wojewoda trocki LXX. 67.

Ratnianie XXXIX. 38.
 Ratomski Jacko Iwanowicz, dzierżawca aeński C. 96.
 Razanowicz Kozaryn XLVIII. 45. XLIX. 47.
 Repicz Iwaszko, bojaryn królewski CII. 98.
 Rezanowicz — vide Namera.
 Rjazański wielki książę, Oleg Iwanowicz XVII. 16.
 Rodecznicz Mikołaj, pisarz królewski XCIV. 90.
 Roduniskowicz (pisał) II. 2.
 Roh, mieszczanin kijowski LXXXII. 78.
 Rohaczowski Myśko CXXXV. 138.
 Rohatyniec Iwan, mytnik łucki LVI. 54.
 Rohatyński Iwan, ojciec Fedki kniahyni Iwanowej Kobryńskiej CXXXVII. 139.
 Rohowicki książę Michajło Iwanowicz LXXVI. 72.
 Roman LV. 53.
 Roman książę Fedorowicz — vide Kobryńscy.
 Romankowicze:
 Andrijko XI. 11.
 Jesko XI. 11.
 de Romanow:
 Mikołaj XLII. 41.
 Piotr XLII. 41.
 Romanowicz książę Fedor — vide Kobryńscy.
 Romanowicz — vide Zawisza.
 Romanowicza kniahyni Semenowa — vide Kobryńscy.
 Romejko XXXV. 34.
 Roncepan Stanisław XXI. 21.
 Ronusowie:
 Barbara, żona Jakuba LI. 49.
 Jakób, mieszczanin lwowski LI. 49.
 Rówieńska, kniahyni Marya Semenowa — vide kniazowie Neświcy.
 de Roza Andrzej, arcybiskup lwowski i biskup przemyski CXXVI. 127.
 Rudeńska Michajłowa CVI. 101.
 Rudmentowicz Olechno — vide Sudymontowicz.
 Rusan książę — vide Płaksicz.
 Ruś (Rusnie) XXII. 22.
 Rusinowicz Andruszko, ziemianin łucki CVI. 101.
 de Rybotycze Jan, sędzia ziemski przemyski CXI. 109.
 Rymowid Jaksyntowicz, namiestnik brzeski LIV. 52.
 de Rythwiany Dersław, starosta chełmski XXXVII. 36—37.
 Rzeszowscy „de Rzeszow“:
 Feliks XXV. 24—25.
 Jan XXV. 24—25.
 Rzeszowscy „de Denow“:
 Jadwiga, siostra Mikołaja CIX. 105.
 Jan, brat Mikołaja CIX. 105.
 Małgorzata, siostra Mikołaja CIX. 105.
 Mikołaj CIX. 104—106.
 Piotr, brat Mikołaja CIX. 104—106.

S.

Saczko — vide Prybytkowicz.
 Saczkowicz — vide Mleczko.
 Sakowicze:
 Andrej L. 48.
 Andruszko, wojewoda trocki LIII. 51. LIV. 52. LXIII. 60.
 Putko LIII. 51.
 Sandivogius — vide Sędziwoj.
 Sanguszkowie v. Sanguszkowicze książęta:
 Aleksander, syn Sanguszki XLV. 43. XLIX. 47. LXVII. 63. LXXIV. 69. LXXV. 71. XCVI. 91. XCIX. 94. CXVIII. 119; starosta krzemieniecki LXVIII. 64.
 Andrej Aleksandrowicz CXXV. 126. CXLVII. 147—149. CXLIX. 150; namiestnik krzemieniecki CXVIII. 119; nam. braclawski i winnicki CXLVI. 146.
 Andrej Michajłowicz CXLVII. 147—148; namiestnik krzemieniecki XCIX. 94.
 Anna Michajłowa CXX. 121. CXLVII. 147—148.
 Iwan, syn Sanguszki LXIX. 65.
 Michajło Aleksandrowicz LXXXIII. 80. CXIII. 112.
 Michajło, syn Sanguszki XCVI. 91. XCIX. 95. CXXXVII. 139—140.
 N., wdowa po Andreju Wołotowiczu, żona Aleksandra CXVIII. 119.
 Sanguszko XXXIII. 32. XXXVII. 36—37. XXXIX. 38. XCVI. 91.
 Sapiehowie (Sopeha, Sowieżycy):
 Bohdan CV. 101; pisarz Kazimierza Jag. CXVIII. 119.
 Iwaszko CV. 101; diak w. ks. Aleksandra CIII. 99; pisarz królewski, namiestnik braclawski i żyłmorski CXXII. 124.
 Sas — vide Horbaczewicz.
 Satyjewska kniahyni LXI. 57.
 Sawka CII. 98. CV. 101.
 Sebastyan (Sawastjan) XXXVIII. 38.
 Semaszkowie:
 Semaszko XXXI. 30. LXXIII. 69.
 Semaszko Michajłowicz XLIX. 47. LVII. 55.
 Semen — vide Olizarowie.
 Semen książę — vide Lubartowicze.
 Semen Hawryłowicz — vide Neprolej.
 Semen Hryhorewicz LXXXIII. 80.
 Semen książę Iwanowicz Wołodymirowicz LXXXVII. 83—84. CIV. 100. CXXXVI. 138.
 Semen książę Juriewicz — vide Holszańscy.
 Semenowa kniahyni Juriewicza — vide Holszańscy.
 Semenowe dzieci CIII. 99.
 Seniuk CII. 98.

- Seniuta, bojaryn kniazia Iwana Ostrogskiego LII. 50.
 Seniutycz Jesko, dworzanin w. ks. Aleksandra CIII. 99.
 Senko — vide Deniskowie.
 Senko, mieszczanin połocki CXXVIII. 129.
 Senko, podkanclerzy Świdrygiełły XLVII. 45.
 Senko Fedkowicz LXXXIII. 80.
 Senko Sergijewicz, diak kniahyni Kobryńskiej LXII. 58.
 Senkowicz Olechno LXXII. 68.
 Sergij CV. 101.
 Sędziwoj, wojewoda kaliski XIX. 20.
 de Siemuszow Mikołaj, sędzia ziemski sanocki I.LXXXVI. 82.
 Skerdijewicz Wańko, syn Dżusyn — vide Kerdejewicze.
 Skinderewicz Szymko C. 96.
 Skirgajło, wielki książę IV. 4.
 Skotnicki Paszko XXII. 22.
 Skuško Pesachowicz, żyd piński CXXXIII. 135.
 Skusz, wojewoda nowogrodzki IX. 9.
 Słonowski Senko LXXXVIII. 84.
 Smoczko Senko, dworzanin królewski CXIX. 121.
 Smoleński wielki książę, Jurij Światosławicz IV. 3.
 Smoleczycz Jacko LXVIII. 64. XCIX. 94.
 Snaksar, pisarz Świdrygiełły XXXVI. 35. XLIV. 43.
 Sneżko, sługa kniazia Iwana Ostrogskiego LX. 57.
 Sołtanowie:
 Aleksandrowicz, marszałek królewski, namiestnik słonimski XCI. 87. CXXXVIII. 141.
 Josif, metropolita kijowski, halicki i całej Rusi C. 95.
 Soroka, dworzanin w. ks. Aleksandra CXLI. 143.
 de Sprowa Piotr — vide Odroważ.
 Spytek — vide Tarnowscy.
 Stadnicki Mikołaj, kasztelan przemyski LXXXVI. 83.
 Stancelawrus, złotnik w Wilnie C. 95.
 Stanisław Janowicz — vide Kieżgajłowie.
 Steckowicz Jan, namiestnik dorohicki CL. 152.
 Stefan, wojewoda mołdawski XXI. 21.
 Straszko LXIX. 65.
 Strawicz Iwan XXI. 21.
 Streczenowicz Hryhoryj XXXVI. 35.
 Stretowicz Iwaszko Aleksandrowicz, podskarbi królewski LXXVIII. 74. LXXIX. 74.
 Stromiło v. Stromiło Pietrasz, kuchmistrz królewj LXXVIII. 74. LXXIX. 75.
 de Strzeżow Mikołaj LXXXVI. 83.
 Stuplanie XLIII. 41.
 Sudymontowicz Olechno, podkanclerzy lit., starosta połocki LXIII. 60; wojewoda wileński, kanclerz LXXII. 78. LXXXIII. 80. LXXXVII. 84. XCV. 91. CXXXVI. 139.
 Sudywojowie — Sudywojowicze:
 Olechno Sudywojowicz LIII. 51.
 Stanko Sudywojowicz, starosta grodzieński LXX. 67.
 Sudywoj, kasztelan wileński L. 48.
 Suhak Bielikowicz, bojar kniahyni Fedki Iwanowej Kobryńskiej CXXXVII. 139.
 Surwiłowicz Hryńko XXXV. 34.
 Susławicz Banko, bojaryn królewski LXXXVIII. 85.
 Świdrygiełło — Bolesław (Swidrigail) Olgerdowicz, dux dei gr. XXVII. 26; książę czernichowski XXIX. 28; wielki książę lit. XXXI. 30. XXXII. 31. XXXV. 33. XXXVI. 35. XXXVIII. 37. XLI. 39. XLIV. 42. XLVII. 44. XLVIII. 45. XLIX. 46. CXXXIV. 137.
 Swinka Semen CII. 98.
 Swircz Mikołaj „de Biedrzychowce.” LI. 48.
 Swircz Stanisław — vide Kamienieccy.
 de Swirczkowce Piotr, chorąży kamieniecko-podolski LI. 48.
 Syropiatycz Jaszko LXIX. 65.
 de Szandrow Jachno LI. 48.
 Szarejko XLI. 40.
 de Szczytniki Piotr, notaryusz XVI. 16.
 Szelwowski Michajło LXXXV. 82.
 Szepełowicz Bohdan, dworzanin w. ks. Aleksandra CIII. 99.
 de Szobien Prusowie:
 Andrzej LXXXVI. 83.
 Stanisław LXXXVI. 83.
 Szyłowicz — vide Olizarowie.
 Szymyanyń — vide de Nyezanłowycze.
- I.**
- Tarnowscy:
 Aleksander, syn Jana Amor (I) CX. 107.
 Elżbieta, córka Jana Amor (I) CX. 107.
 Jan, wojewoda sandomierski V. 5. XIX. 20.
 Jaszko XVIII. 17; wojewoda krakowski XXIII. 23.
 Jan, syn Jana Amor (I) CX. 107.
 Jan Amor (I), kasztelan krakowski CIX. 104—106. CX. 107—108. CXI. 109—110.
 Jan Amor, syn Jana Amor (I) CX. 107.
 Zofia, jako zakonnica Regina, córka Jana Amor (I) CX. 107.
 Tatarowie LI. 49. CXII. 111.
 de Thanczyn — vide Tenczyński.
 Telatyno książę CIII. 99.
 Tenczyński Jan, starosta sieradzki, kasztelan wojnicki XIX. 20.
 Teodosyj, władyka łucki XXXVI. 35. XXIV. 43.
 Terp Maksak IX. 8—9.

Tochryn, bojaryn kniazia Semena Juriewicza LXXXV. 82.

Tołkaczewicz — vide Okuszeko.

Tołpyżyńscy:

Nemera LXXXI. 77. CXXXI. 132.

Nemera Bohdanowicz CXLVII. 147.

Tomko, mieszczanin łucki LII. 50.

Towdykinowicz Myszek, mieszczanin brzeski LXVI. 63.

Trubecki Semen Jasmanowicz IX. 9.

Tur Iwaszeko, dworzanin króla Aleksandra CXLVI. 146.

Turlajewski Iwanko, pisarz kniahyni Ohafii Wasylowej IV. 53.

Turyańscy Senkowicze CXLIV. 144—145.

Tychon, archimandryta żydzieżyński LXXXV. 82.

Tyszko CII. 98.

Tyszko Onaniewicz LXXXIX. 86. XCII. 88.

U.

Uliana kniahyni Semenowa — vide Kobryńscy.

Uładzka Fedko — vide Władzka.

Uleżłowicz Petraszko LXXVII. 73.

V.

Virzbantha — vide Wierzbięta.

Vitelius Erasmus, magister et secretarius regis CXIV. 114. CXV. 115. CXVI. 117.

de Vysznycze — vide „de Wiśnicze.“

de Vythovycze — vide „de Witowice.“

W.

Waciuta, wójt łucki LVI. 54.

Wacław, biskup łucki LIV. 52.

de Wangleschino Tamko, stolnik krakowski V. 5—6.

Wańko, pisarz Świdrygiełły XXIX. 29.

Wasiulcowe dzieci CII. 98.

Waśko Andrijewicz II. 2.

Waśko — vide Hołczy.

Wasyl kniaz Andrejewicz, marszałek Świdrygiełły XXXVI. 35.

Wasyl Danilewicz IX. 8.

Wasyl kniaz Juriewicz LXXI. 67.

Wenclaw — vide Wacław.

Werbotycz Pietrasz LIX. 56.

Werbkowicz CIII. 99.

Wereszczaka Jesko, bojaryn kobryński LXII. 58.

Wetlanie XXXIX. 38.

Wiackowicz Onania LII. 50.

Wiazemski książę, Michajło Iwanowicz IV. 4.

Wierzbięta — vide de Branice.

Wileński biskup XXXII. 30.

de Wiśnicze (Vysznycze) Dobiesław — vide Kmiotowie z Wiśnicza.

Wiśniowieccy v. Wisznowecy v. Wisznowscy kniazowie:

Fedor CXXXI. 132.

Michajło CXIII. 112.

Witołd (Vytolt, Witowt) — Aleksander, wielki książę litewski VI. 6. XX. 20. XXIV. 24. XXVI. 25. XXVII. 26. XXVIII. 27. XXX. 29. LII. 50. LV. 53. LXXXVII. 83—84. CXX. 121.

Witoniski Onożko LXXVI. 72. VII. 92. XC

de Witowice Jakób — vide Pieniążkowie.

de Witowice Piotr (Wythowycze), wojski sanocki LXXXVI. 83.

Władzka:

Fedko, diak królewski LXXXIX. 85. XC. 86.

Iwaszeko Jackowicz, pisarz w. ks. Aleksandra CV. 100. CXXXVIII. 141.

Maryna, żona Iwaszka, córka kniazia Wasyla Zbaraskiego CV. 100.

Władysław Jagiełło, król polski, supremus dux Lithuaniae III. 2—3. IV. 3. V. 5. VI. 6. IX. 9. X. 10. XI. 11. XII. 11. XIII. 12. XIV. 13. XV. 14. XVII. 16. XVIII. 17. XIX. 18. XXII. 22. XXIII. 23. XXVII. 26. XXXII. 31. XXXIV. 32.

Władysław III. (Warnieńczyk) XXXVII. 36. LI. 49.

Władysław — vide Opolczyk.

Włodko, cześnik krakowski V. 5.

Włukowicze:

Matfej CII. 98.

Nesterec, brat Matfeja CII. 98.

Wnuczek Piotr — vide de Kutnia.

Wochno LXIX. 65.

Wojciech, biskup wileński CXVII. 118. CXVIII. 120. CXX. 122. CXLVIII. 150.

Wojciechowski Jan CXI. 110.

Wojdatowicz Juszko XLVII. 45.

Wojdyło XXXV. 34.

Wojłowicz Semen (syn Khirdywida) IX. 9.

Wojnicki Piotr XXXV. 34.

Wojniłowicz Macko, pleban nalibocki CXXXV. 138.

Wojtko (Wojciech) Janowicz — vide Kłoczko.

Woleżkiewiczze:

Nemera LXXVII. 73.

Nemirka LXXVII. 73.

Olizar LXXVII. 73.

Panas LXXVII. 73.

Woleżkowicze, bojarowie królewscy mińskiego powiatu:

Lew CI. 96.

Wasyl CI. 96.

Wołodymirowicze kniaziowie (Olgerdowicze):

Andrej Wołodymirowicz — vide Andrej.
Semen Iwanowicz — vide Semen.

Wołoszyn Daniło XLIII. 41—42.

Wołotowicze:

Andrej, sługa Świdrygiełły XXXVIII. 37—38.
CXVIII. 119.

Andrejowa N. CXVIII. 119.

Iwan XLIV. 43.

Wożyk Myczko, kuchmistrz XXII. 22.

Wszczowski, bojaryn kniazia Semena Juriewicza
LXXXV. 82.

de Wysnyany Mikołaj — vide Klusz.

de Wzdów Maciej CIX. 106. CX. 108.

Z.

Zabrzezińscy:

Aleksander Juriewicz, kasztelan wileński, sta-
rosta grodzieński CXIV. 114. CXV.
115. CXVI. 116.

Jan Juriewicz, marszałek ziemski, wojewoda
trocki CXVII. 118. CXX. 122; przykaz
CXXI. 123; wojewoda trocki CXLVIII.
150.

Zacharko CIII. 99.

Zaderiwecki Daniło Dażbohowicz XVIII. 17.

Zahorowski Michajło LXXIII. 69.

Zaklika, proboszcz sandomierski, kanclerz Jagiełły
V. 6. VI. 7.

de Zarszyn Mikołaj, podsędek ziemski sanocki
LXXXVI. 82; sędzia ziemski sanocki CIX.
104. CX. 107.

de Zarszyn — vide Pieniążkowie.

Zastawscy v. Żostawscy kniaziowie:

Bohdan Iwanowicz, dzierzawca miński C. 96.
Fedor Iwanowicz, dzierzawca rosński C. 96.
Iwan Juriewicz LXXXI. 77. CXXI. 123.
CXXXII. 133—134.

Juriewaja kniahyni CXXXII. 132—134.

Jurij Wasylewicz XLVI. 44. LV. 53. LXVI. 62.
CXXXII. 133.

Zawisza Romanowicz CXXXVII. 139—140.

Zbarascy (Izbarascy) kniaziowie:

Opuszczony pod literą B: de Boryskowce Jan, podsędek generalny kamieniecki LI. 48.

" " " D: Dyczko Iwaszko Wasylewicz LVI. 53.

Fedko — Fedor Wasylewicz, brat Michajła
LXXXV. 75—76. LXXXIV. 80—81.
CXIX. 120.

Marya Kolodeńska — vide kniaziowie Neświccy.

Marya Wasylowa LXXX. 75.

Marya (Maryna) Wasylówna, za Iwaszkiem
Jackowiczem Władką, pisarzem w. ks.
Aleksandra CV. 100.

Michajło Wasylewicz LXXIV. 69—70. LXXV.
71. LXXX. 75—76. LXXXIII. 79.
LXXXIV. 80—81. XCIX. 95.

Semen Wasylewicz, brat Michajła LXXV. 71
LXXX. 75—76.

Semen Wasylewicz, brat Michajła LXXX.
75—76.

Semen Wasylewicz Kolodeński, brat Sołtana
i Wasyla — vide Kniaziowie Neświccy.

Semen Wasylewicz Maniewski, brat Michajła
LXXX. 75—76. LXXXIV. 80—81.

Semenowie trzej, bracia Michajła i Fedora,
synowie Maryi Wasylowej LXXX.
75—76.

Sołtan Wasylewicz, brat Semena i Wasyla,
LVII. 54—55. LXXIV. 71. LXXX.
75—76.

Wasyl Wasylewicz LVII. 54—55. LVIII.
55—56. CV. 100.

Zbigniew, marszałek XXII. 22.

Zboromirski Nekrasz LXXVII. 73.

Zenkowicz Juchno LXXX. 77.

Zenowiewicz Iwaszko C. 95.

Zubowicz Hryhoryj LXXXVIII. 84.

Zwiaholscy kniaziowie:

Andrej Semenowicz CXVII. 117—118.

Iwan Borysowicz LVI. 54.

Wasyl Semenowicz CXVII. 117—118.

Zwinkenewicz Jurij IX. 8.

Zygmunt, wielki książę litewski XXXII. 31. LIV
52. XCVI. 91.

Ż.

de Żabokruk Benko XIII. 13.

Żiusicza Otechno — vide Dżusa.

de Żychlin Wojciech, podkanclerzy koronny XVIII. 17.

Żydowczyz Iwan IX. 9.

Żyłczyz LX. 57.

II.

Spis miejscowości.

A.

Auna LXXXVII. 84. 1), dawniej starostwo, dziś Hajna, miasteczko i wieś w gubernii mińskiej, na północ od Mińska, w powiecie borysowskim.

B.

Bahlów LVII. 54. 22), w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Buhlów w krzemienieckim.

Bajmakowce-Bajmaków LXVII. 63. 1) CXIV. 113. 18), w dawnym krzemienieckim pow. na Słuczy.

Bakota XIX. 18—19. 6) niegdyś zamek, obecnie wieś na Podolu ross. w powiecie uszyckim.

Bakota LVII. 55. 61) LXXXIV. 81. 2) dawniej w zbaraskim, teraz w krzemienieckim powiecie.

Bakszty-Bakszteńce CII. 98. 2) CIV. 100, wieś w powiecie oszmiańskim.

Baran LXXI. 67. 1) LXXXV. 82. 1), dzielnica kniazia Semena Juriewicza Holszańskiego.

Barszczehów CXIV. 113. 14) w dawnym krzemienieckim powiecie.

Basoje-Basowo XXXI. 30. 1) LXIX. 65. 5), dawniej w łuckim powiecie, obecnie Basów-Kut, w powiecie rówieńskim.

Bazanówka CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, teraz w tymże powiecie.

Behoń LXXX. 76. 1) dawniej w łuckim powiecie, dziś Behnie w pow. rówieńskim.

Berestki CXXXIV. 137 3), dawniej pod peremirskim(?) powiatem. Prawdopodobnie Bereżki koło Dąbrowicy w rówieńskim powiecie?

Berezne CXXXIV. 137. 3) dawniej pod peremirskimi (?) powiatem, prawdopodobnie dzisiejsze miasteczko w rówieńskim powiecie?

Berezowo XXIX. 28. 4), polana nad Czeremoszem. Berezowo CXLVII. 147—148. 1), wieś koło Nie-suchoiż w kowelskim powiecie.

Bereżany LXIX. 65. 4), dawniej w łuckim powiecie, koło Kwasilowa dziś w rówieńskim położonego,

Biedrzychowce LI. 48.

Bielikowce XXXVI. 35. 1), wieś na Podolu rossyjs. w powiecie lityńskim.

Bielaszów LXVI. 62. 2), wieś w powiecie ostrogskim.

Bielka XLII. 41.

Bobreckie wójtowstwo XLII. 41.

Bobrowoje CXII. 111, wieś w dawnym powiecie kijowskim, włości olewskiej.

Bochurz CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś Bachurz w powiecie brzeskim.

Bochurcz CIX. 104. 2), dawniej w ziemi sanockiej, obecnie Bachorzec w powiecie brzozowskim.

Bodaki LXXXIV. 81. 2) dawniej w zbaraskim, teraz w krzemienieckim powiecie.

Bogumiłowice XXIII. 23.

Boh, rzeka XLI. 46.

Bohdaszowo-Bohdaszów XCVIII. 93. 1) CXIV. 113.

9). CXLV. 145. 1), dawniej w łuckim, dziś Bohdaszów w powiecie rówieńskim.

Bokowicze CXLIV. 145. Miejscowość, nie dająca się bliżej oznaczyć.

Boratycze CXI. 109. 1), dawniej w ziemi, teraz w powiecie przemyskim.

Boratyno XXV. 25.

Boryskowce LI. 48.

Borody XII. 11. 2), zapewne Brodów, wieś w powiecie ostrogskim.

- Boturzyno XVI. 16.
 Bozkowce XXX. 29. 2) dziś Boszkiewicze, w powiecie dubieńskim, na północ od Koblina.
 Bozkie XIX. 19. 8) dawny powiat na Podolu.
 Bożek, lewy dopływ Bohu XLI. 40.
 Bóbrka XLII. 41. 1), miasto powiatowe w Galicyi.
 Braclaw CXLVI. 146. miasto powiatowe na Podolu.
 Bratufowskoje - Zajeczyce, dziś Zajeczyce XCVI. 91. 4), w powiecie włodzimierskim.
 Brod-Korońew CXLVII. 148. koło Koszera.
 Brod-Pieszczany I. 1. 5) CXXXIX. 142. 3), może Pieszczanka, na wschód od Turzyska? w powiecie kowelskim.
 Brodnia XXXIII. 32. 3), w gubernii radomskiej.
 Brodowo-Brodów II. 2. 2), obecnie Brodów, wieś w powiecie ostrogskim, na północ od Ostroga.
 Brześć (litewski) XLVI. 44. LXVI. 63. CXXVIII. 130.
 Brzeski powiat XCVI. 91.
 Brzozów CIX. 105. CX. 108.
 Buczacz XIII. 13.
 Buda XXXVII. 37.
 Budiatyce XLVIII. 45. 2) L. 47, wieś w powiecie włodzimierskim, na zachód od Łokacz.
 Bug (Buh), prawy dopływ Wisły CXLVII. 148.
 Burkowce XXXV. 34. 1), wieś w powiecie żytomierskim.
 Bursukowce LVII. 55. 70), dziś Borsuki, wieś w krzemienieckim powiecie.
 Butyn (dwa Butyny) LVII. 55. 62) LXXXIV. 81. 2), dawniej w zbaraskim, obecnie w krzemienieckim powiecie.
 Bużkowicze CXLVII. 147—148 2), w powiecie włodzimierskim.
 Bybel XXV. 25. CXI. 110.
 Bzianka CX. 107. CXI. 109, dawniej w ziemi, dziś w powiecie sanockim.
- C.**
- Cecenowce - Cecenowce - Czeczanzowce XLI. 40. 1) LXVII. 63. 1) CXIV. 113. 12) CXLVII. 148. 5), dawniej w krzemienieckim powiecie, dziś Ceceniówka obok Krasłowa na Stuczcy, w powiecie starokonstantynowskim.
 Charkowicze CXXXV. 138. 2), koło Drucka.
 Chłopotyn VI. 6. 4), wieś w powiecie łuckim; dziś miasteczko Krasnostaw w powiecie nowogródwołyńskim, nad Korczykiem.
 Chocen XCI. 87. 1) CXXXIX. 141. 1), dziś Choczen, w powiecie rówieńskim.
 Choczew CX. 108.
 Chodorkowicze XXXV. 34. 4), dziś Chodorki, w powiecie Nowogródwołyńskim (zwiahelskim).
 Chodorówka CIX. 104. 2) CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, dziś w powiecie brzozowskim.
 Chodosów XXIX. 29. 7), pole i las we wsi Kobakach koło Kossowa, w Galicyi, podług podania miała tam dawniej być wioska.
 Chołopiacz-Chołopez XLIX. 46. 1) CXLVII. 148. 5), dawniej w powiecie włodzimierskim, dziś Chołopicze, tamże.
 Chotyn XXI. 21.
 Chrapino XLVII. 44. 1), w dawnym powiecie turowskim koło Glinnego, dziś Chrapun na południe od Turowa w pow. mozyrskim.
 Chrestowicz VI. 6. 6), zapewne dzisiejsza Chrestówka, w powiecie zasławskim.
 Chwalimicze XCVI. 91. 3), w powiecie włodzimierskim dawniej, dziś Falemicze, tamże, na północ-zachód od Łokacz.
 Chwasnicze XXXV. 34. 10), dziś Chwośnia w powiecie owruckim.
 Cieszaczyn CXI. 109.
 Czartorya XXI. 109. 2), dawniej w ziemi przemyskiej, teraz w pow. bobreckim.
 Czarukowskie podwórze w Łucku CVI. 101.
 Czechy CIX. 104, w ziemi krakowskiej, dawniej w powiecie proszowskim, teraz w miechowskim.
 Cziahrowo CVIII. 17. 1), dziś Czahrów, wieś w Galicyi, w powiecie rohatyńskim.
 Czeczanzowce — vide Cecenowce.
 Czepielewa LVII. 55. 49), zapewne dzisiejsze Czepiele w powiecie brodzkim.
 Czeremchowo XVIII. 17. 4). w pow. rohatyńskim.
 Czeremosz XXIX. 29. 3), prawy dopływ Prutu, tworzą go dwie rzeczki: Czeremosz Biały i Czarny.
 Czerewaczyce CVII. 102—103. 1), na południowozachód od Kobrynia.
 Czerkasy CVIII. 103. CXII. 111. miasto powiatowe w gubernii kijowskiej.
 Czerlechów CXIX. 121. 2). Czy nie Czerniechów? w tarnopolskim?
 Czerlenów CXIV. 113. 15), dawniej w powiecie krzemienieckim, dziś Czernelówka w starokonstantynowskim.
 Czerniawczyc LXXVII. 73. 2), dziś Czarnawczyce, miasteczko na północ od Brześcia Lit.
 Czernichów XVIII. 17. 4), wieś w powiecie rohatyńskim.
 Czerniechów LVII. 54. 34), wieś w powiecie tarnopolskim.
 Czernikowce LVII. 54. 9), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Czernichowce, tamże.
 Czernikowo LVII. 55. 75), w dawniej Zbaraszczyźnie.
 Czerwonigród XIX. 18—19. 4), dziś Czerwonogród, na Podolu galicyjskim, w powiecie zaleszczyckim.

Dalewicz XXIII. 23.
 Dambrowka CIX. 104. 2). CX. 107. dawniej w ziemi sanockiej, dziś w pow. brzeskim.
 Dażew LXXVI. 72. 1), dziś Dażwa w pow. włodzim.
 Demidkowicze XXXV. 34. 8), dawniej w powiecie owruckim.
 Denów CIX. 104—106. 2) CX. 107—108, dawniej w ziemi sanockiej, dziś Dynów w pow. rzeszowskim.
 Dereczyn XXIV. 24. 2) CXX. 121, miasteczko na Litwie, w powiecie słonimskim.
 Dermań CXIV. 113. 3), dawniej w powiecie łuckim, obecnie w dubieńskim.
 Derń CXXXIV. 137. 1), na północo-zachód od Ołyki, w powiecie kowelskim.
 Diaków XX. 5), w powiecie zasławskim.
 Dietynicze XLVI. 44. 4), wieś w powiecie dubieńskim.
 Dmytryjewicze XXXV. 34. 9), w dawnym powiecie owruckim.
 Dobra-Woda LVII. 54. 37), dziś Dobrowody w powiecie zbaraskim.
 Dobrostany XXIII. 23. 1), wieś w powiecie gródeckim, koło Lwowa.
 Dobryń LXXX. 76. 1), dawniej w powiecie łuckim, przysiółek należący do Horodka, rówieńskiego.
 Dobuczyny CXXXVII. 140. 2), dawniej zamek kniazów Kobryńskich, obecnie Prużana, miasteczko na północ od Kobrynia.
 Dołbunów CXIV. 113. 10), dawniej w powiecie łuckim, teraz Zdołbunów, w powiecie ostrogskim.
 Dołhoszyńce LVII. 55. 52), w kołodeńskiej dzielnicy kniazia Semena Zbaraskiego.
 Dołocze LXI. 57. 1), dziś Dołocze, w powiecie ostrogskim.
 Domaninka LVII. 55. 74), dawniej w powiecie zbaraskim, obecnie w krzemienieckim.
 Dorohatesz CXLVII. 148. 3), teraz Dorotyszczce w powiecie kowelskim, na południe od Nie-suchoiż.
 Dorosin CXXXIX. 142. 2), przysiółek, należący do Lubcza, w powiecie łuckim.
 Drohobyckie żupy XXXIV. 33.
 Druck CXXXV. 138. 1), w gubernii mohilewskiej.
 Druzka CXXXIX. 142. 2), przysiółek, należący do Lubcza w powiecie łuckim.
 Drzewica CXXVII. 129.
 Dubenec XCVII. 93. 2), może istniejący w powiecie pińskim?
 Dubiszczce (dwa Dubiszczca) CXIII. 112. CXIV. 113. 13). CXLVII. 147—148, dawniej w powiecie krzemienieckim, dziś w starokonstantynowskim.

Dubno CXV. 115. 1), miasto powiatowe w gubernii wołyńskiej.
 Dubrowica XLVIII. 45. 4) L. 47, dawniej w powiecie włodzimierskim koło Budiatycz, dziś nie da się bliżej oznaczyć.
 Dubyecko LXXXVI. 82.
 Dworzec LVII. 55, w powiecie łuckim.
 Dworzec CXXI. 122, dawniej w krzemienieckim, obecnie w zasławskim powiecie.
 Dylągówka CIX. 104. 2) CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, dziś w powiecie rzeszowskim.
 Dziurów XVIII. 17. 3), pod Żydaczowem, teraz Żurów w powiecie rohatyńskim.

E.

Eufinkowo I. 1. 6), wieś, leżąca niegdyś, na granicy dawniej Włodzimierszczyzny.

F.

Folwarek wójtów CXLVII. 148.

G.

Gdaszyce CXI. 109. 4), dziś Gdeszyce, dawniej w ziemi, obecnie w powiecie przemyskim.
 Geranojny miasteczko w gubernii wileńskiej [Geranojski (gerenański) starosta]. XCVIII. 93. 3).
 Giewieniec LXX. 66. 2), koło Tarasowa, dziś nie da się bliżej oznaczyć.
 Glinne XLVII. 44. 1), na granicy gubernii wołyńskiej i mińskiej, w dawnym powiecie turowskim.
 Goraj XVI. 15.
 Grodno XXIV. 24. LXIII. 60.
 Grodzieński powiat CXVI. 116.

H.

Halicz XVIII. 17.
 Harta CIX. 104. 2) CX. 107. 1), w dawniej ziemi sanockiej, obecnie w powiecie brzozowskim.
 Hdiechonec LVII. 54. 19), w dawnym powiecie zbaraskim.
 Hinsztowce LVII. 55. 53) w kołodeńskiej dzielnicy kniazia Semena Zbaraskiego.
 Hlinne — vide Glinne.
 Hlińsko CXIV. 113. 2) CXXXVIII. 140. CXLV. 145, dziś Glińsk, w powiecie rówieńskim.
 Hłodne CIX. 104. 2) CX. 107, w dawniej ziemi sanockiej, dziś Hłodno, w powiecie brzozowskim.
 Hłuboczek-Niżny LVII. 54. 47), wieś w powiecie zbaraskim.

Hłuchni XLIV. 42. 1), dawniej w powiecie łuckim, obecnie Nowo-Malin w powiecie ostrogskim.
 Hłusko LXXXV. 82. 1), dziś Hłusk w gubernii mińskiej, w powiecie borysowskim.
 Hnidow CXXIII. 125. 1), dziś Hnidawa w powiecie łuckim.
 Hnidowski stawek CXXIII. 125.
 Hniedzyczna LVII. 54. 42), w powiecie krzemienieckim.
 Hnilica LVII. 54. 28), dawniej w powiecie zbarskim, dziś Hnilice Małe i Wielkie, tamże.
 Hoczma CIX. 106.
 Hoholica CV. 101, dwór koło Kaczyna.
 Hołcze LXIV. 60. LXV. 61. LXXXIX. 85. XC. 86, dziś Hulcza w powiecie ostrogskim.
 Holszany XCIII. 89. 2). CXXII. 123, w gubernii wileńskiej, w powiecie oszmiańskim, na południe od Oszmiany.
 Cerkiew św. Iwana w Holszanach XCIII. 89.
 Hołowczyce XLVI. 44. 2), w powiecie dubieńskim.
 Hołowin CXXII. 123. 1), dawniej w powiecie łuckim, obecnie w rówieńskim.
 Hołubijew CXII. 111, w dawnym powiecie kijowskim, a włości zawskiej (?)
 Horodelec CXLVII. 147. 2), w powiecie kowelskim.
 Horodnica XX. 20. 8) na północ od Świszczowa, w powiecie dubieńskim.
 Horodok LVII. 55. 55). LXXIV. 70. LXXV. 71. LXXX. 76. LXXXIII. 79. XCIII. 89, dawniej w łuckim powiecie, obecnie w rówieńskim.
 Horodyszczce CXLVIII. 149. 2), koło Swierzna w gubernii mińskiej.
 Horodyszczce (na Ostrowie) CL. 151, obecnie miasteczko na południo-zachód od Brześcia Lit.
 Horochow CXXXVIII. 140. 1), zapewne istniejący dziś w powiecie włodzimierskim.
 Horyń LXXV. 71. prawy dopływ Prypeti.
 Hrabowo CXLVII. 147—148. 1), dziś Hrabów w powiecie kowelskim.
 Hruszowa CVII. 102—103. 1), w powiecie kobryńskim.
 Hruzka LXXVII. 73. 4), w Wołkowyjskiem.
 Humieńce LI. 48.
 Humniska CIX. 106. CX. 108.
 Huszczyńce LVII. 54. 23), dawniej w zbarskim powiecie, dziś Huszczanki, tamże.
 Hyżne CIX. 104. 2). CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś w powiecie rzeszowskim.

I

„Ilii Dyrynicza“ (?) CXXXV. 138. 2), koło Drucka.
 Ilin XXX. 29. 1). LV. 53. 1), w powiecie ostrogskim.

Iwaczów Niżny LVII. 54. 4). LXXXIV. 80. 1), w dawnym powiecie zbarskim, obecnie w tarnopolskim.
 Iwaczów Werchni LVII. 54. 35), w powiecie tarnopolskim.
 Iwanczany LVII. 54. 38), w powiecie zbarskim.
 Iwanicka granica koło Lubcza CXXXIX. 142. Zapewne dzisiejsza iwanczańska w łuckim pow. na południe od Lubcza.
 Iwanin VI. 6. 5), w powiecie dubieńskim.
 Iwańska dzielnica kniazia Juria Ostrogskiego XLVI. 44. Dziś Iwanie, na północ od Dubna nad Ikwą.
 Iwtya XCVIII. 93. 4). Miejscowość nie dająca się bliżej oznaczyć.
 Izdebki CIX. 104. 2). CX. 107, w dawniej ziemi sanockiej, teraz w powiecie brzozowskim.

J

Jabłonno CXXXIV. 137. 3), dziś Jabłonne w powiecie rówieńskim.
 Jacymierz CX. 108, dawniej w ziemi, dziś Jacymierz, w powiecie sanockim.
 Jaczna CXLVIII. 149. 2) dziś Jaczanka na północ od Swierzna, w gub. mińskiej.
 Jacyzka CII. 98. 1). CIV. 100, w powiecie oszmiańskim.
 Jakimowski dwór CXLVIII. 149. 1), koło Swierzna.
 Jakuszewa Dołina LXXV. 71. 4. 5), granica między dobrami kniazów Zbarskich, wiszniowieckimi, a maniewskimi.
 Jankowce LVII. 54. 2) LXXXIV. 80. 1), w dawnym powiecie zbarskim, obecnie w tarnopolskim.
 Jankowickie dworzyszczce CXXII. 123, w dawnym powiecie łuckim koło Hołowina, obecnie wieś Jankiewiczze, w powiecie rówieńskim.

K

Kaczyn CIII. 99. 1) CV. 101, w dawnym powiecie mińskim, teraz wilejskim.
 Kaczyńska ziemia XCIV. 90.
 Kaczyńskie sianozęcie CV. 101.
 Kamień XXVI. 25. 1) na rzece Połtwi, później Kamień Czołhański, następnie Czołhan; dziś Teofilpol, miasteczko w powiecie starokonstantynowskim.
 Kamiań — vide Koszer.
 Kamieniec XIX. 18—19 2) XXIII. 23. LI. 49. LXXXVI. 83, gubernialne miasto na Podolu nad rzeką Smotryczem.

- Kościół św. Michała O.O. Dominikanów w Kamieńcu XXIII. 23.
- Kamieniecki powiat XCVI. 91.
- Kamienieckie wójtowstwo LI. 48.
- Kańczuga CXXVI. 128. 3), miasteczko w powiecie łańcuckim
- Karajewicze LVII. 55. 56) LXXX. 76. 1) w dawnym powiecie łuckim, obecnie w rówieńskim.
- Kijowski powiat CXII. 111. CXVII. 117.
- Kijów XXXV. 34. LXXXII. 78. CXII. 111.
- Klebanowcow LVII. 54. 26) w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Klebanówka, tamże.
- Klecza XIII. 13.
- Klimentów LXXX. 76. 1) w dawnym powiecie łuckim, przysiółek należący do Horodka, położonego dziś w powiecie rówieńskim.
- Kniażołuka XVIII. 17. 8) w Galicyi, w powiecie doliniańskim.
- Koblin XXX. 29. 3), wieś w powiecie dubieńskim.
- Kobryń LXII. 58. 1), miasto powiatowe w gubernii grodzieńskiej.
- Cerkiew SS. apostołów Piotra i Pawła w Kobryniu, także zwana petrowską LXII. 58.
- Kobryńscy bojarowie LXII. 58.
- Kobylicze LXX. 66. 1), na południe od Mińska nad rzeką Ptycza, w powiecie ihumeńskim.
- Kolczyn CXIV. 113. 16) dawniej w krzemienieckim powiecie, dziś Kulczyny, miasteczko w powiecie starokonstantynowskim.
- Kolczyńce CXIV. 113. 17) w dawnym krzemienieckim powiecie, obecnie Kulczynki w powiecie starokonstantynowskim.
- Kołodno LVII. 54—55. 33) horod, dziś Kołodno w powiecie krzemienieckim.
- Kołodnoje LXIX. 65. 3) w dawnym powiecie łuckim, dziś Kołodno w powiecie rówieńskim.
- Kołokolin XVIII. 17. 4), wieś w Galicyi w powiecie żydaczowskim.
- Konachowicze LXXXIV. 81. 2), w dawnym pow. zbaraskim; może Kochanówka w krzemienieckim pow. koło Wiśniowca?
- Koniuchy LII. 50. 1) LIX. 56. 1), dziś Koniuszki w powiecie dubieńskim.
- Kopyczyńce LI. 48.
- Korenewszczyzna CI. 97. 1), koło Tarasowa, prawdopodobnie Koreniewo w powiecie wilejskim.
- Kornino LXIX. 65. 2), dziś Kornin w powiecie rówieńskim.
- Korowataja CXXXIX. 142. 4) koło Lubcza, dziś Krowatka, w powiecie łuckim.
- Korowia XXVIII. 27. 3), dziś Korowie w powiecie starokonstantynowskim.
- Korszakowicze CXLVIII. 149. 3), koło Swierżna w Mińskiem.
- Korszów CXIV. 113. 7) w dawnym łuckim, obecnie w powiecie dubieńskim.
- Koryatyn CXI. 109. 5), las koło Gdaszyc.
- Korzec VI. 6. 2), miasteczko w gubernii wołyńskiej w powiecie nowogród-wołyńskim, dawniej zwiahelskim.
- Kosków XCIII. 89. 1) w dawnym powiecie łuckim, obok Horodka i Zaborola.
- Kosowo XXIX. 28. 1), dziś Kossów, miasto powiatowe w Galicyi wschodniej.
- Kostkowce XXXI. 30. 3), dziś Kostopol, wieś w powiecie rówieńskim.
- Koszerski powiat XXXVII. 36.
- Koszer-Koszor CXLVII. 147—149 1), dziś Kamień Koszerski, miasteczko w powiecie kowelskim.
- Koszyna CXXVI. 127. 1), dziś Kosina, wieś w powiecie łańcuckim.
- Kościół św. Stanisława w Kosinie CXXVI. 127.
- Kotiużyńce XLI. 40 4), nad Bożkiem, w powiecie starokonstantynowskim.
- Koziegłowy V. 5.
- Kozieniec XII. 12. 3), miasto pow. w gub. radomskiej.
- Kozin-Ostrow CXXXIX. 142. 2), przysiółek należący do Lubcza, dziś Kozin w pow. łuckim.
- Kraków X. 10. XVI. 15. XVIII. 17. XXXIV. 33. LI. 48. CXXXIX. 130.
- Krasifów XLI. 40. 2) CXIV. 113. 11), na Słuczy, w dawnym powiecie krzemienieckim, dziś starokonstantynowskim.
- Krasne VI. 6. 7), jedno z wielu, na Wołyniu istniejących.
- Kropiwniki XXII. 22. 2), wieś w Galicyi koło Mizunia, w powiecie doliniańskim.
- Krośniczyn albo Kraśniczyn XXXIII. 32 2), wieś w powiecie krasnostawskim.
- Kruhil CXLVII. 147—148. 2), w pow. kowelskim.
- Kruhlec LI. 48.
- Krupa VI. 6. 8), dziś Horyńgród w pow. rówieńskim, lub może dzisiejszy Krupiec w ostrogskim?
- Krupsko XVIII. 17. 5), wieś w Galicyi, w powiecie żydaczowskim.
- Krzemieniec LXVII. 63. LXVIII. 64. CXIII. 112. CXXX. 131. Miasto powiatowe na Wołyniu.
- Krzemieniecka ziemia LXXX. 76.
- Krzemieniecki powiat CXIV. 113. CXXI. 122. CXXXIX. 130.
- Krzewlin XXIII. 23.
- Kunin CXIV. 113. 5). CXXXVIII. 140. 1) w dawnym powiecie łuckim, obecnie w dubieńskim.
- Kurow XXIII. 23.
- Kutnia XLII. 40.

Kuzniński powiat CXXX. 131.
Kwasilów LXIX. 65. 1) w dawnym powiecie łuckim, obecnie w rówieńskim.

I.

Lachowo - Lachów XXXI. 30. 5) LXIX. 65. 9), dawniej w łuckim, obecnie Lachów w powiecie ostrogskim.
Landishut CXXVI. 127. 2), Łañcut miasto powiatowe w Galicyi zachodniej.
Laskówka CIX. 104. 2) CX. 107. w dawniej ziemi sanockiej, obecnie wieś w powiecie brzozowskim.
Latyczowski powiat XXXVI. 35.
Lemnica LXXXVII. 84. 1). Pod tą nazwą znana była w 18. wieku w pow. orszańskim (Zannoni: „Wizerunek Polski“).
Leszczna - Lisznie XLVIII. 45 5) L. 47. dziś Lisznia w powiecie włodzimierskim.
Lewkow CL. 151. 3), miasteczko pod zamkiem Horodyszczem, dziś tam miasto Horodyszcz na południo - zachód od Brześcia Lit.
Lipa XLVIII. 45. 1) LV. 53. w dawnym powiecie włodzimierskim, teraz w dubieńskim.
Lipiahy LVII. 54. 40), w kołodeńskiej dzielnicy kniazia Semena Zbaraskiego.
Litowski-Kut LVII. 54. 13), w dawnym powiecie zbaraskim.
Litwa IV. 4. XIII. 12. XIX. 19.
Lubecz LXIII. 59. 1), w dawnym nowogrodzkim powiecie, dziś Lubecz, tamże.
Lubezo CXXXVIII. 140—141. 2) CXXXIX. 141. CXL. 143, dziś Lubcza w powiecie łuckim.
Lubna CIX. 104. 2) CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, dziś Lubno w powiecie brzozowskim.
Lubow, rzeczka XLIII. 42. 3). Może dzisiejsza Zbytenka, lewy dopływ Wilii między Stupnem i Moszczanicą, w powiecie dubieńskim.
Lutycza, lewy dopływ Styru CXXXIX 142 3).
Lwowska droga I. 1. ziemia XIII. 13.
Lwowski powiat XLII. 41.
Lwów XIII. 13. XXII. 22. XLII. 41.
Lyebyedzi CXIV. 113. 4) w dawnym powiecie łuckim, dziś Łebedie w powiecie ostrogskim.
Lyedawa CXIV. 113. 8) w dawnym powiecie łuckim, dziś Lidawa w powiecie ostrogskim.

II.

Łabianka LVII. 54. 21), w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Łubianka, tamże.
Łazuczyny XXVI. 25. 2) wsie: Łazuczyn Mały i Łazuczyn Wielki nad Połtwą, obie w starokonstantynowskim powiecie.

Łęczycza IX. 9. 1), miasteczko w gubernii kaliskiej nad Bzurą (W tekście czytamy „w Łuczycy“. Może to właściwiej będą dzisiejsze Łęczycze, miasteczko w powiecie kowelskim, koło Ratna?).
Łomazy (Łomazki brzeg) CL. 151., w powiecie bialskim.
Łopuszna - Łopusznoje LVII. 55. 64) LXXIV. 70. LXXV. 71., dawniej w zbaraskim, dziś w krzemienieckim powiecie.
Łosicze XCVI. 92. 5), dziś Łoszyce w powiecie pińskim.
Łoszyca XLV. 43. 2), wieś w gubernii mińskiej nad Łoszycą.
Łozowe LVII. 54. 7) w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Łozowa w powiecie tarnopolskim.
Łozy LXXXIV. 81. 2), obecnie w powiecie krzemienieckim.
Łuck, dawna stolica Wołynia, dziś miasto powiatowe VI. 5. VII. 7. XI. 11. XX. 20. XXXI. 30. XLI. 40. XLIV. 43. XLVII. 45. XLVIII. 46. XLIX. 47. LVI. 54. LVII. 55. LVIII. 56. LXXIII. 69. LXXIV. 70. LXXXIX. 86. XCI. 87. XCVII. 92. XCIX. 94. CVI. 101—102. CXXII. 124. CXXIII. 125. CXXXI. 132. CXXXII. 133. CXXXVIII. 141. CXLIX. 150.
Cerkiew ormiańska w Łucku XCVII. 92.
Danilewszczyna, myto w Łucku CXXXII. 133—134.
Dom kapłański w Łucku, na brzegu Styru XCVII. 92.
Łucka ziemia XIII. 12.
Łucki powiat XXXI. 30. XXXVIII. 38. XLIV. 42. LVI. 53. LVII. 54—55. LXIX. 65. LXXX. 76. XCII. 88. CXIV. 113. CXXXI. 132.
Łuka LVII. 55. 50) w powiecie tarnopolskim.
Łysowo CXLVIII. 148. 3), może istniejące dziś w łuckim powiecie?

III.

Mańkowicze LIV. 52, wieś w powiecie wilejskim.
Maniew LVII. 55. 66) LXXIV. 70. LXXV. 71. LXXX. 76. LXXXIII. 79, wieś w powiecie krzemienieckim.
Maniew-Stary LVII. 55. 67), tworzy jedną wieś z poprzedzającym.
Markow Staw - Markostaw I. 1. 7), wioska koło Steniatyna w miejscu, gdzie się oba Ługi łączą, leży nad stawem na północ od Sokala.
Meczytow LVII. 54. w dawniej Zbaraszczyźnie.

Medynia LVII. 54. 45), dziś Medyn w powiecie zbaraskim.

Melnaja LXXXIV. 80. 1), w dawniej Zbaraszczyźnie, Melsztyn (Molsten) XIX. 18, w Galicyi zachodniej w powiecie brzeskim.

Meżyjewcze XXXV. 34. 3), może dzisiejsze Mużyłowicze, w powiecie nowogród-wołyńskim?

Meżyreze XX. 20. 4) LXIV. 60. LXXXVIII. 84. LXXXIX. 85. XC. 86. Dziś Międzyrzecz Ostrogski, miasteczko w powiecie ostrogskim.

Michalew XVIII. 17. 4), pod Żydaczowem.

Michlin XXXVII. 38. 1), dzisiejszy Mychlin w powiecie łuckim.

Mielnik CXLVI. 146, będzie to zapewne miasteczko nad Bugiem, w powiecie białskim.

Mieszyniec CXI. 109.

Mieżowo CXLII. 147—148. 2), dziś Mizów lub Myzowo, wieś w powiecie kowelskim.

Międzyboże XIX. 19. 7), dziś Międzyboż, miasteczko na Podolu rossyjskim, w powiecie ławczowskim.

Milejowce LI. 48.

Mińsk LIII. 52. LXX. 66. C. 96. CIV. 100.

Miński powiat LXX. 66. XCIV. 90. XCV. 91.

Mińskie pole CIV. 100.

Młynowce LXXXIV. 80. 1) w powiecie krzemienieckim koło Wiszniowca, na południe.

Mniatyn XLVI. 44. 1), dziś Miatyn w powiecie dubieńskim.

Mohilna LXXXVII. 84. 1), dziś Mohylna, w gubernii mińskiej nad Niemnem, na południowo-wschód od Swierzna.

Mohyły zborne XXVI. 25. 7). Uroczysko w starokonstantynowskim powiecie, dziś zapewne nie istniejące.

Mojsijewcy LVII. 54. 30), w dawnym powiecie zbaraskim.

Morozowce LVII. 54. 29) w dawnym powiecie zbaraskim.

Mosor CXXXIX. 142. 4), dziś Mosor Stary i Nowy w pobliżu Stochodu, w powiecie kowelskim.

Mosorewce LVII. 54. 18), dziś Musurowce, w powiecie krzemienieckim.

Mostyszczka CXLVII. 147. w powiecie kowelskim.

Moszczanica XLIII. 41—42 koło Stupna, w dzisiejszym powiecie dubieńskim.

Mszaniec LVII. 54. 44), wieś w powiecie tarnopolskim.

Muchotołoki CXXXIX. 142. 3) koło Lubeza i Sokola, w łuckim powiecie.

Myesk — vide Mińsk.

N.

Nadziejewo XXII. 22. 1), dziś Nadziejów, wieś w powiecie doliniańskim.

Namczyńskie — vide Szyszkowicze.

Nawikowce LVII. 54. 39) dziś Nowiki w powiecie zbaraskim.

Niesuchoiże CXLVII. 147—148 1) dwór, dziś miasteczko w powiecie kowelskim.

Niemen rzeka LXIII. 59. CXVI. 116. CXLVIII. 149.

Niżhołów CXXVIII. 129—130. 1) w dawnym powiecie połockim, teraz w gubernii witebskiej w powiecie lepelskim, nad Ułanką.

Nocslawka (Noczslawka) LI. 48.

Noryń XXXV. 34. 6) dopływ Uszy, w owruckim powiecie.

Nova — curia XIII. 13.

Nowe Miasto (Korczyn) CXL. 143.

Nowe Sioło LVII. 54. 24) w dawnym powiecie zbaraskim, dziś tamże.

Nowogrodzki powiat LXIII. 59. CXLVIII. 149.

Nowogródek XXX. 29. LXX. 67., miasto powiatowe w gubernii mińskiej.

Nowohorodeczyce LXIX. 65. 10) w dawnym powiecie łuckim, dziś Noworoczyce w powiecie ostrogskim.

Nowosielce XLII. 40. LI. 48. w powiecie sanockim.

Nowosielce LXVIII. 1) XCIX. 94. nad Wilią, dziś Nowosiółki w powiecie krzemienieckim.

Nowostawce XXVI. 25. 1) XXVIII. 27, wieś w starokonstantynowskim powiecie.

Nowostawce XXX. 29. 1) LV. 53. 1), wieś w powiecie ostrogskim.

Nowotaniec (Nowothancze) LXXXVI. 83. w pow. sanoc.

Nowy-Dwór CXXII. 124 2), zapewne dzisiaj położony w gub. grodzieńskiej.

Nozdrzec (Noszdrzec) CIX. 104. 2) CX. 107. dawniej w ziemi sanockiej, obecnie w powiecie brzozowskim.

Nyewyasthka CIX. 104. 2), CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, dziś Niewiastka w powiecie brzozowskim.

Nyewanowycze CXI. 109.

O.

Obarów LVII. 55. 57) LXXX. 76. 1) w dawnym powiecie łuckim, obecnie w rówieńskim.

Obarycka ziemia koło Tarasowa, nad Pczyżą (Ptyczą) CI. 97.

Obaryńce LVII. 54. 3) LXXXIV. 80. 1) w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Obarzańce w powiecie tarnopolskim.

- Obichów XXV. 24.
 Ochrenowce LVII. 54. 8), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Ochrymowce, tamże.
 Olbirewce LII. 50. 2), dziś Ulbarów w powiecie dubieńskim.
 Oleksiniec LVII. 55. 59) LXXXIV. 81. 2), dawniej w zbaraskim powiecie, obecnie Oleksiniec Stary i Nowy w krzemienieckim.
 Olesko, miasteczko w Galicji wschodniej, w powiecie złoczowskim. Oleska granica LXXV. 71. 2).
 Olewsk, w powiecie owruckim CXII. 111. Olewska włość w dawnym powiecie kijowskim.
 Oliszkowce LVII. 54. 41) obecnie Oleszkowce w powiecie krzemienieckim, na północ od Kołodnego.
 Olizarczewskie dworzyszcze CXXXIII. 125. na Hnidowie pod samym Łuckiem, dziś nie istniejące.
 Ołowianczyno LVII. 55. 51), w kołodeńskiej dzielnicy kniazia Semena Zbaraskiego.
 Opeczki CXLVIII. 149. 2), dziś Opieczki w gubernii mińskiej, koło Świerzna.
 Opryłowce LVII. 54. 6) w dawnym powiecie zbaraskim, obecnie Opryłowce, tamże.
 Orewce LVII. 55. 65), dawniej w powiecie zbaraskim.
 Oroszowce LVII. 54. 36) dawniej w pow. zbaraskim; zapewne dzisiejsze Oryszkowce w powiecie krzemienieckim, na wschód od Wiszniewca, koło Peremirki.
 Oskriatynce LVII. 54. 17) w dawnym powiecie zbaraskim.
 Ostafiewo XXXV. 34. 6) na Noryniu, w powiecie owruckim.
 Ostraja-Ruda XXVI. 25. 3), koło Swiny w starokonstantynowskim powiecie, dziś nie istniejąca.
 Ostrog V. 5. VI. 6. XII. 11. XVI. 15. XXXVI. 35. LII. 50. LIX. 56. LX. 57. LXI. 57. LXIV. 60—61. LXXV. 62. LXXII. 68. LXXXI. 78. LXXXIX. 85. XC. 86. XCI. 88. Miasto powiatowe w gubernii wołyńskiej.
 Klasztor św. Dominika (w Ostrogu) XL. 39.
 Ostrogski powiat i ziemia CXV. 116.
 Ostrow — vide Horodyszcze.
 Ostrowiec LVII. 55. 60) LXXXIV. 81, dawniej w powiecie zbaraskim, zapewne dzisiejszy Ostrow w powiecie tarnopolskim.
 Owrucki powiat XXXV. 34.
 Ozereńskie dworzyszcze LX. 57.
 Ozeriany XX. 20. 7), przysiółek, należący do Świszczowa w powiecie dubieńskim.
 Ozierany LII. 50. LX. 56. 1), w powiecie dubieńskim stacya kolejowa.
 Ozlejewka XXX. 29. 4), dziś Ozlejewo w powiecie dubieńskim.
- P.**
- Pakoszówka CIX. 104. CX. 107, w pow. sanockim.
 Pamfilowskie dworzyszcze CXXII. 123, koło Hołowina, w powiecie rówieńskim położonego.
 Pczyca, LXX. 66. CI. 97, teraz Ptycz, lewy dopływ Prypeti.
 Perchurowszczyzna CI. 97. 1), dziś Perchurowo, folwark w powiecie mińskim.
 Peredmir-Peredmirka LVII. 55. 69), LXXXIII. 79. Dziś Peremirka w powiecie krzemienieckim, na wschód od Wiszniewca.
 Perejasławł XVII. 16. 3), miasto w gubernii rjazańskiej.
 Peremirski powiat CXXXIV. 137.
 Peremyński powiat XLVIII. 45. L. 47. CXXXIV. 137.
 Pian LXXXI. 77. 1), dziś Pianie w powiecie dubieńskim.
 Pieszczany Brod — vide Brod.
 Pilcza CXXVI. 127.
 Pilipowa — Ruda XVIII. 17. 4), dziś Ruda w Galicji, w powiecie rohatyńskim.
 Pińsk CXXXIII. 135. Miasto powiatowe w gubernii mińskiej.
 Piński most I. 1.
 Piotrków CXXVII. 129. Miasto gubernialne.
 Pistyn XXIX. 28. 9), wieś w Galicji wschodniej, w powiecie kossowskim.
 Pleszowice CXI. 110. w powiecie przemyskim.
 Pobiedne CIX. 106. CX. 108. Dziś Pobiedno w powiecie sanockim.
 Poczapy LXIX. 65. 9), dawniej w powiecie łuckim, dziś Poczapki w dubieńskim.
 Podborce XLVI. 44. 3), wieś w powiecie dubieńskim.
 Podolska ziemia XIX. 18.
 Pohorie XLVIII. 45 (Podgórze, południowa część powiatu włodzimierskiego).
 Połachowa XXVIII. 27. 2), w powiecie zasławskim.
 Polesie — vide Uchosieckoje.
 Połocki powiat CXXVIII. 129.
 Połone-Połony XXXV. 34. CXLl. 143. CXLIII. 144. Dziś Połonne, miasteczko w powiecie nowogród-wołyńskim.
 Połony LXXXVII. 84. 1). Pod nazwą Połonnego znane było w 18. wieku w pow. orszańskim, na północ od Smolan i Obolec (Zannoni „Wizerunek Polski“).
 Połoński powiat CXLI. 143.
 Połtwa, XXVI. 25. 1), prawy dopływ Horynia.
 Połżo CXXXIV. 137. 2), dziś Pełża koło Ołyki.
 Pomidałowskie dworzyszcze CXXII. 123, koło Hołowina, w powiecie rówieńskim leżącego.

Popow staw LVII. 55.
 Porochna LVII. 55. 54), dziś Porochnia w powiecie starokonstantynowskim.
 Posada CX. 107. Dwie wsie tejże nazwy, dawniej w ziemi, obecnie obie w powiecie sanockim.
 Proszowski powiat CIX. 104.
 Próchnik CXI. 109, w jarosławskim powiecie.
 Przemyska ziemia CXI. 109.
 Przemyski gród i sąd CXXVII. 128.
 Przemysł XXV. 25. CXI. 110.
 Puna XLV. 43. 3), nad Niemnem, na południe od Kowna.
 Pustowska ziemia nad Pczycą (Ptyczą) CI. 97.
 Pyanthniczany XLII. 40. Dziś Pietniczany, wieś w Galicyi wschodniej w powiecie bobreckim.
 Pilawnice LI. 48.

Q.

Quilina XVI. 15.

R.

Rabczyńce LVII. 54. 14), w dawnym powiecie zbarraskim.
 Radiwonowo CXII. 111, dawniej w powiecie czerkaskim, dziś Radiwonówka w powiecie czehryńskim.
 Radochon CXI. 109. 5), las koło Gdaszyc, w pow. przemyskim.
 Radohoszcza XX. 20. 3), wieś w powiecie ostrogskim.
 Radoselki XX. 20. 2), teraz Radoszówka w powiecie zasławskim, między Sławutą a Zasławiem; w 16-ym jeszcze wieku nazywa się „Radoselki.“
 Raków LXIII. 59. 2) CIV. 100, dawniej w powiecie zasławskim, teraz w gubernii mińskiej, na południowy zachód od Mińska.
 Rakowa CXI. 109. 5), las koło Gdaszyc w pow. przemyskim.
 Rapotów LII. 50. 1). LIX. 56. 1), wieś w powiecie dubieńskim.
 Rastów LXIX. 65. 8), dawniej w powiecie łuckim. Zapewne dzisiejszy Aresztów w pow. rówieńskim.
 Ratno XXXIII. 32. 1). XXXVII. 36. XXXIX. 38, miasteczko w powiecie kowelskim.
 Reczyca CXLVII. 147. 2), wieś w powiecie kowelskim.
 Repiniche LXXI. 67. 2), wieś w barańskiej dzielnicy kniazia Semena Juriewicza Holszańskiego.
 Riaszniewka LVII. 55. 73), dziś Rześniówka lub Ryszniówka w powiecie krzemienieckim, na północ od Kołodnego.
 Romanów XLII. 41.

Ronew LVII. 54. 48), dziś Reniów w pow. brodzkim.
 Równe XXXI. 30. 4) LVI. 53. LXXXV. 82. CXXXIX. 142, dawniej w powiecie łuckim, dziś miasteczko powiatowe na Wołyniu.
 Roś miasteczko w powiecie wołkowyskim, na północ od Wołkowyska (Roszski dzierzawca). C. 96. 2).
 Roznoszyńce LVII. 54. 16), wieś w powiecie zbarraskim.
 Roznów XXIX. 28. 6), dziś Rożniów w Galicyi wschodniej, w powiecie śniatyńskim.
 Ruda — vide Ostraja, Pilipowa, Swiatec.
 Rudeńskie podwórze w Łucku CVI. 102.
 Rudka-Turowka XXVIII. 27. 3), dziś Turówka, w powiecie ostrogskim.
 Ruska ziemia XVIII. 17.
 Russchatyze CXI. 110.
 Rybnica XXIX. 28. 2), prawy dopływ Prutu.
 Rybotyze CXI. 109, w Galicyi, w pow. birczańskim.
 Rydkaja XXVIII. 27. 1), obecnie Rydka, wieś w pow. ostrogskim nad rzeczką Semenówką, dopływem Połtwy.
 Rzeszów XXV. 24.
 Rzym XXXII. 31.

S.

Sandomierz III. 3. 3), miasto na granicy Galicyi, w pobliżu ujścia Sanu do Wisły.
 Sanocka ziemia LXXXVI. 82.
 ziemia i powiat CIX. 104. CX. 107.
 Sanok LXXXVI. 83. CIX. 106. CX. 108.
 Schandrow LI. 48.
 Szenca XIX. 19. 11), prawdopodobnie Ścianka, wieś w Galicyi wschodniej, w powiecie złoczowskim.
 Szmelów XIII. 13.
 Sdzieciolo — vide Zdzieciolo.
 Semenowka XXVIII. 27. 4), prawy dopływ Połtwy.
 Serechowicze CXLVII. 148. 3), wieś w powiecie kowelskim.
 Siachów XVIII. 17. 7), dziś Siechów, wieś w powiecie stryjskim.
 Sieliszczce XXXV. 34. 12), wieś w powiecie nowogród-wołyńskim (zviahelskim), przy ujściu Kamienicy do Słuczy.
 Sitnaja-dubrowa XXVIII. 27, koło Rydki, w pow. ostrogskim położonej.
 Sitnoje-bofoto CXXXIX. 142, koło Lubcza, w dawnym powiecie łuckim.
 Skała XIX. 18—19 5), miasteczko w Galicyi wschodniej w powiecie borszczowskim.
 Sklary CIX. 104. 2) CX. 107, dawniej w ziemi, dziś (Szkлары) w powiecie sanockim.
 Szklin, w powiecie łuckim. Sklińska majątność CXXV. 126.

- Skomorochy I. 1. 8), wieś w powiecie sokalskim.
 Sławnoje CXIX. 65. 7), w dawnym powiecie łuckim.
 Zapewne dzisiejsze Złazne, w pow. rówieńskim.
 Słobódka XXXVI. 35. 1), w powiecie latyczowskim.
 Słoweńsk LXXXVII. 84. 1), miasteczko w gub. wileńskiej, na południe od Oszmiany.
 Słucz, prawy dopływ Horynia XXVI. 25. XXXV. 34. XLI. 40. LXVII. 63. CXIV. 113.
 Smoleńsk LXXI. 67.
 Cerkiew soborna Bogarodzicy w Smoleńsku LXXI. 67.
 Smolniany CXXXVI. 138—139 1), dziś Smolany w gubernii mohilewskiej, w powiecie orszańskim.
 Smotrycz XXIII. 23, lewy dopływ Dniestru.
 Smotrycz XIX. 18—19. 3), dawniej zamek nad Smotryczem.
 Sniatyn, miasto-powiatowe w Galicyi wschodniej. Sniatyńska wołość XXIX. 28.
 Sohnikowce LVII. 54. 5), w dawnym powiecie zbaraskim, dziś Stehnikowce w powiecie tarnopolskim.
 Sokol (Sokolska droga), koło Lubeza w powiecie łuckim CXXXIX. 142.
 Sołomeń XXVIII. 27. 3), dawniej między Turówką a Korowiem, na granicy powiatu ostrońskiego i starokonstantynowskiego.
 Soszno XCVI. 91. 2) CXLVII. 148. nad Bugiem, na północ od Włodawy.
 Sowa LXXI. 67. 1), wieś w barańskiej dzielnicy kniazia Semena Juriewicza Holszańskiego.
 Sprawa XLII. 40.
 Stai XLIV. 42. 2), w dawnym powiecie łuckim, dziś nie dające się bliżej oznaczyć.
 Staw LXIX. 65. 6) dawniej w powiecie łuckim, dziś Stawki w rówieńskim
 Stawok CXIX. 120. 1), dziś Stawek w powiecie dubieńskim, na północ od Targowicy.
 Stawki dwa XX. 20. 9), przysiółki, należące do Świszczowa w powiecie dubieńskim.
 Stawków XCIII. 89. 3) w gubernii mińskiej, w powiecie słuckim, na wschód od Nieświeża.
 Stawok - Czortow CXXXIX. 142, koło Lubeza, w dawnym pow. łuckim.
 Stepań XCIII. 89. 3), miasteczko na Wołyniu na północ od Równego.
 Stiahi XLVIII. 45. 5) w dawnym pow. włodzimierskim.
 Stochod CXXXIX. 142. 4) prawy dopływ Prypeti.
 Strunyowycze CXI. 109—110, dawniej w ziemi przemyskiej, dziś Stroniowice w powiecie przemyskim.
 Strzeżów LXXXVI. 82, dziś Strzyżów w powiecie rzeszowskim.
 Stryjewce LVII. 54. 25), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Stryjówka, tamże.
 Stryjski powiat CXXVII. 128—129.
 Studeniakowce - Studenokowce - Studenka LVII. 54. 32). LXXV. 71. CXIX. 120. 1), dawniej w powiecie łuckim, dziś Studenki w rówieńskim.
 Studenka LXXVII. 73. 3) dawniej w krzemienieckim powiecie, dziś Studzianka w powiecie dubieńskim.
 Stupeńska ziemia XLIII. 42.
 Stupno XLIII. 42. 2) LXXIII. 69, w powiecie dubieńskim.
 Styr XCVII. 92, prawy dopływ Prypeti.
 Suczawa XXI. 21. 1), miasto na Bukowinie, nad Suczawą, dopływem Seretu.
 Suła, CXXXVIII. 129.
 Swedniki CXXXIX. 142. 4) dziś Świdniki, w pobliżu Lubeza w pow. kowelskim.
 Swerznianka CXLVIII. 149. 3), prawy dopływ Łoszy.
 Swerzo CXLVIII. 149, dawniej w powiecie nowogrodzkim, dziś Swierzeń w gubernii mińskiej, miasto i wieś.
 Swiatec-Ruda XXVI. 25. 4), dziś Święciec, wieś w powiecie krzemienieckim.
 Swinaryn CXXXI. 132. 1), w pow. włodzimierskim.
 Świnnaja XXVI. 25. 3), nad Stuczą; dziś Świnna w powiecie starokonstantynowskim.
 Świrczkowce LI. 48.
 Świszczowo XX. 20. 6), dziś Świszczów w powiecie dubieńskim, na północ od Dubna.
 Swrothowycze CXI. 110.
 Syedliska CIX. 104. 2) CX. 107. 1) dawniej w ziemi sanockiej, dziś Siedliska w powiecie brzozowskim.
 Synowo CXLVII. 147—148. 1), w powiecie kowelskim.
 Szejpakowce LVII. 54. 27), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Szełpaki, tamże.
 Szemuszow LXXXVI. 82, dziś Siemuszowa w powiecie sanockim.
 Szobycen LXXXVI. 82, dziś Sobin w Galicyi zachodniej, w powiecie jasielskim.
 Szpikowo CXLII. 144. 1), pustowskie sieliszcze w powiecie braclawskim, dziś Szpików, tamże.
 Szumin CXLVII. 148. 4), lewy dopływ Bugu, u ujścia jego jest wieś Szuminka.
 Szymkowce LVII. 54. 43), wieś Szuminka w powiecie krzemienieckim.
 Szyszkwicze-Namczyńskie XCVI. 91. 4), w dawnym powiecie włodzimierskim.

T.

- Tarasowce LVII. 54. 15), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Tarasówka, tamże.
- Tarasowicze-Tarasów-Tarasowska majątność-Tarasowski dwór LIII. 51. 1), LIV. 52. LXX. 66. LXXVIII. 74. LXXIX. 75. XCIV. 90. CI. 97. CII. 98. CIV. 100, dawniej w powiecie mińskim, dziś Tarasów, tamże.
- Taraż LVII. 55. 68) LXXIV. 70. LXXX. 76. 2) LXXXIV. 81. 2), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś dwie wsie: Taraż Stary i Nowy w powiecie krzemienieckim, na północ od Wiszniowca.
- Tarnów XIX. 20. XXIII. 23. XXV. 24. CIX. 104—105. CX. 107. CXI. 109.
- Telatynowo-Telatyńska majątność XCIV. 90, koło Tarasowa i Kaczyna.
- Tejkowicze XXXV. 34. 5), zapewne dzisiejsze Tajki, w powiecie Nowogród-wołyńskim.
- Toporyszczo CXXXIX. 142. 4), dawniej koło Łubeża, w pow. łuckim.
- Toporzyszczka CXIV. 114. 2), miejscowość nie dająca się bliżej oznaczyć.
- Torhowickie sióło XLIV. 42. 3), dawniej w powiecie łuckim; zapewne dzisiejsza Targowica, miasteczko w powiecie dubieńskim, na północ od Dubna.
- Torhowiszczce CXLVII. 147—148. 1), w powiecie kowelskim.
- Torokanów XCII. 88, dawniej w powiecie łuckim, obecnie Tarakanów w dubieńskim.
- Trembowelski powiat XIX. 19.
- Trembowla XIX. 19. 10), miasto powiatowe na Podolu galicyjskim.
- Trestianka-Tryscianka CXXXIX. 142. 3), prawy dopływ Stochođu, tamże jest wieś Troscianka.
- Trocki powiat CXVI. 116.
- Troki LXXVIII. 74. LXXIX. 75. CXXI. 123. CXXXVI. 139. Miasto, w gubernii wileńskiej.
- Trostianica XCVI. 91, dawniej w powiecie kamienieckim, dziś w brzesko-litewskim, na południo-zachód od Kamieńca Lit.
- Tuliczno XVIII. 17. 4), dworzyszczce pod Żyda-czowem.
- Tupały CXLVII. 147. 2), w powiecie kowelskim.
- Turna LXXVII. 73. 2), na zachód od Włodawy.
- Turowka-Rudka XXVIII. 37. 3), dziś Turówka, w powiecie ostrogskim.
- Trowski powiat XLVII. 44.
- Turya I. 1. 9), prawy dopływ Prypeti.
- Turya CXLIV. 144. 1), wieś w powiecie krzemienieckim.

- Tychowszczyzna CI. 97. 1), koło Tarasowa.
- Tynnoje LVII. 55. 58), dawniej w powiecie łuckim, dziś Tynno, w powiecie rówieńskim.
- Tyszkowicze XLVIII. 45. 3) L. 47, dawniej w powiecie włodzimierskim, dziś Tyszkiewiczze, tamże.

U.

- Uchosieckoje-Polesie CXXXIV. 137. 2), przysiółek, należący do Derna w powiecie dubieńskim.
- Ujezdce — vide Wyezdzi.
- Ujmycja I. 1. 4), dziś Ujmica, w powiecie włodzimierskim.
- Ulenica CIX. 104. 2) CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś Ulanica w powiecie brzozowskim.
- Urwenna-Urvyanya CXIV. 113. 3) dawniej w powiecie łuckim, dziś w powiecie ostrogskim.
- Urzow XXVI. 25. 8) XXVIII. 27; może dzisiejszy Uzyniec w powiecie dubieńskim?
- Ust-Kamienica XXXV. 34. 13), ujście Kamionki, albo Kamienicy, lewego dopływu Stuczcy, w powiecie dawnym zwiahelskim, dziś nowogród-wołyńskim.

W.

- Wałkowicze XXXV. 34. 7), w dawnym powiecie owruckim.
- Wangleschino V. 5.
- Warani XXVII. 27. 1), obecnie Miedniki, miasteczko w gubernii kowieńskiej.
- Warra CIX. 104. 2) CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś Wara w powiecie brzozowskim.
- Wela LXXII. 68. 1), dziś Wilija w powiecie ostrogskim.
- Welick (Welicki staw) CXXXIX. 142, koło Lubcza, w powiecie kowelskim.
- Werbowec LVII. 55. 72), dziś Wierzbowiec w powiecie krzemienieckim.
- Werniakowce LVII. 54. 10), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Werniaki, tamże.
- Werszty XXXIX. 39. 2), dziś Birsztany w powiecie grodzieńskim.
- Wetły XXXIX. 38. 1) na północ od Kamienia Koszerskiego, nad Prypetią w pow. kowelskim.
- Wiar CXI. 109. 3), prawy dopływ Sanu.
- Widert CNLVII. 148. 5), dziś Widot, w powiecie kowelskim.
- Wielja (Wilja) LXVIII. 64, lewy dopływ Horynia.
- Wika LXIII. 60. 3), dziś Waka, lewy dopływ Wilii poniżej Wilna.

- Wileński zamek XII. 11.
 Wileńskie miasto LXIII. 60. C. 95.
 Wilno IV. 4. L. 48. LIII. 51. LXX. 66. LXXXII. 78. LXXXIII. 80. LXXXVIII. 85. XCIV. 90. XCV. 91. C. 95. CIII. 99. CVII. 103. CVIII. 103. CXII. 111. CXV. 115. CXVI. 116. CXVII. 118. CXVIII. 120. CXX. 122. CXXIII. 125. CXXV. 127. CXXXII. 134. CXXXIV. 137. CXXXV. 138. CXXI. 143. CXLII. 144. CXLIII. 144. CXLV. 145.
 Cerkiew Pokrowy w Wilnie C. 95.
 Ulica w Wilnie od św. Jana ku Bernardynom C. 95.
 Winnica XIX. 19. 9), miasto powiatowe w gubernii podolskiej.
 Wiślica XIV. 14. XV. 14. 3), miasto w gubernii kieleckiej, nad Nidą.
 Wiśnicze LXXXVI. 82—83, dziś Wiśnicz w Galicyi zachodniej, w powiecie bocheńskim.
 Wisznawec (dwa) LVII. 55. 63) LXXIV. 70. LXXV. 71. LXXX. 76. LXXXIV. 81, dziś Wiszniowiec miasteczko, i wieś Wiszniowiec Stary, w powiecie krzemienieckim.
 Wiszneweckie myto LXXXIV. 81.
 Witebsk LXX. 66.
 Witoczerew CXLVIII. 149. 2), koło Swierzna, dziś Wyczytarów w gubernii mińskiej, na południe od Swierzna.
 Witowice LXXXVI. 83.
 Właszynowce LVII. 55. 71) LXXX. 76. Dziś Ułaszyńce, w powiecie krzemienieckim.
 Włodzimierski powiat XLVIII. 45. XLIX. 46. L. 47. XCVI. 91.
 Włodzimierz I. I. LXIX. 65. LXXVI. 72. CXLVII. 148, miasto powiatowe na Wołyniu.
 Monastyr św. Michajła we Włodzimierzu CXLVII. 148.
 Wodorada-Odorada CXXXIV. 137. 2), dziś Ode-rad, koło Otyki.
 Wojhoszcze (Wojhoszczski młyn) CXLVII. 148. w powiecie kowelskim, na północ od Kamienia Koszerskiego.
 Wola CXLVII. 148, może dzisiejsza Wola Chrypska, na wschód od Suszna? w pow. kowelskim.
 Wolosz-Wolcz CIX. 104. 2) CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś Wołodz w powiecie brzozowskim.
 Wołkowicze XVIII. 17. 6) dziś Wołcniów, wieś w powiecie żydaczowskim.
 Wołkowyjsko LXX. 66. LXXVII. 73. 4), dziś Wołkowyjsk, miasto w gubernii grodzieńskiej.
 Wołoczyszczu LVII. 54. 46); może dzisiejsze Podwołoczyska w powiecie starokonstantynowskim?
 Wołoczyszczu LVII. 54. 31), dawniej w powiecie zbaraskim, obecnie Wołoczyska, na granicy Galicyi i Wołynia w pow. starokonstantynowskim.
 Wołodawa CXLVII. 147—148. 4), dziś Włodawka, lewy dopływ Bugu.
 Wołowa XXIX. 28. 7), nad Prutem, w powiecie kołomyjskim.
 Wołuica XXIX. 28. 8), dziś Wolica, dopływ Rybnicy.
 Wołyń CXXXVIII. 140.
 Wołyńska ziemia XXVI. 25. XXVIII. 27. LXXIV. 69. LXXVI. 72. CXIV. 113.
 Woronowo XXVI. 25. 6) dziś Woronowce, w powiecie krzemienieckim.
 Wortel CL. 151. 1), dziś Ortel królewski w guberni siedleckiej, powiecie bialskim.
 Woryszcze CXLVII. 148. 3), dawniej w powiecie włodzimierskim, dziś Waryszcze, tamże, na południe od Łokacz.
 Wozowaja LXXXIV. 80. 1). Czy nie mylnie podana zamiast Łozowej? w powiecie tarnopolskim?
 Wroblyk CX. 107, dawniej w ziemi sanockiej, dziś w powiecie sanockim.
 Wsdolbica — vide Zdołbica.
 Wyeszyola CIX. 104. 2) CX. 107. 1), dawniej w ziemi sanockiej, dziś Wesola w powiecie brzozowskim.
 Wyzeczci CXIV. 113. 6), dawniej w powiecie łuckim, dziś Ujezdce w dubieńskim, koło Kunina.
 Wyrwnyche CXI. 109. 2), dawniej w ziemi przemyskiej.
 Wysnyany XLII. 41.
 Wyszczykusowicze XXXV. 34. 11), w dokumencie podane pod Połonnem, dziś Wyszczykusy w powiecie żytomierskim, na południo-wschód od Połonnego.
 Wytewsch — vide Witebsk.
 Wzdow (Wszdów) CIX. 106. CX. 108, w Galicyi zachodniej, w powiecie brzozowskim.

Z.

- Zaborol XCIII. 89. 1) w powiecie rówieńskim.
 Zacharowce XLI. 40. 3), dawniej w krzemienieckiej włości, dziś w powiecie płoskirowskim, nad Bohem.
 Zahorów XXXVIII. 38. 2), w powiecie włodzimierskim.

- Zahwozdni XVIII. 17. 2), dziś Zagwozdź, wieś w Galicyi wschodniej, w powiecie stanisławowskim.
- Zajeczyce-Bratułowskie XCVI. 91. 4), dziś Zajczyce, w powiecie włodzimierskim.
- Zalesce CXXXIX. 142 2), wieś na południe od Lubcza, w powiecie łuckim.
- Załużanka, CXLVIII. 149. 3), lewy dopływ Łoszy.
- Załuże CXLVIII. 149. 1) na południe od Swierzna. Załuże LVII. 54. 11), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś tamże.
- Zankowce LVII. 54. 12), wieś w dawnym powiecie zbaraskim.
- Zarszyn LXXXVI. 82. CIX. 104. CX. 107, w powiecie sanockim.
- Zasław VI. 6. 3) XII. 11. 1) CXXIX. 130, miasto powiatowe na Wołyniu.
- Zasław, miasteczko w gub. mińskiej, na północ-zachód od Mińska. Zasławski powiat LXIII. 59.
- Zbaraż LVII. 54—55, miasto powiatowe w Galicyi wschodniej.
- Zborne Mohyły — vide Mohyły.
- Zdzieciolo CXVI. 116. 1), dawniej w powiecie trockim, dziś Zdzieciół w gubernii wileńskiej, na południo-zachód od Oszmiany.
- Zdołbica CXIV. 113. 1) CXXXVIII. 140. CXLV. 145, dawniej Uzdołbica w powiecie łuckim, obecnie w ostrogskim.
- Zemeńska krynica LXXX. 76.
- Zimin nad Horyniem, koło Maniewa LXXV. 71.
- Zinnawoda XLII. 41, wieś w powiecie lwowskim.
- Zudeczow XVIII. 17, dziś Żydaczów, miasto powiatowe w Galicyi.
- Zubowce CXXIX. 130. 1) CXXX. 131; dawniej w powiecie krzemienieckim, włości kuźmińskiej, obecnie w powiecie zasławskim.
- Zubrowce XXIII. 23. 2), wieś nad Smotryczem, koło Kamieńca Podolskiego.
- Zwiahel-Zwiahol XXXV. 34. 2) CXVII. 117—118, dziś Nowogród-Wołyński, miasto powiatowe w gubernii wołyńskiej.
- Zwiniackie podwórze, w Łucku CXLIX. 150.
- Zwiniacze CXVIII. 119. 1) CXXV. 126. 1), w powiecie włodzimierskim.
- Zwołochy LVII. 54. 20), dawniej w powiecie zbaraskim, dziś Wołochy w powiecie brodzkim.

Z.

- Żabie XXIX. 28. 5), w Galicyi wschodniej, w powiecie kossowskim, nad Czeremoszem.
- Żabokruk XIII. 13.
- Żełew, CL. 151. 2). Dziś Zielawa (Żelwa), prawy dopływ Krzny, wpadającej do Bugu, powyżej Brześcia Lit.
- Żerd' XXVI. 25. 5), prawy dopływ Horynia w powiecie krzemienieckim.
- Żychlin XVIII. 17.
- Żytomierski powiat XXXV. 33.

III.

Spis rzeczowy.

A.

Advocacia XLII. 41. LI. 48—49.
Allodia XII. 11. XIX. 19. CIX. 104.
Altarista LXX. 66.
Arszyn brzeski CL. 151.
Assesores XXV. 25.

B.

Barones XXVII. 26. XXXII. 31.
    lucenses XIII. 12.
    provinciae Lithuaniae XXXII. 31.
    Poloniae XIX. 19.
Beneficium CXXVI. 127.
Blizkost XCIV. 90.
Bliźni XXXV. 34. XXXVI. 35. XXXVIII. 38.
    XLIV. 43. XLVII. 44. XLIX. 46. L. 47.
    LIV. 52. LVI. 54. LX. 57. LXIV. 61. LXV.
    61. LXIX. 65. LXXI. 67. LXXII. 68.
    LXXVIII. 74. LXXIX. 75. LXXXI. 77.
    LXXXIX. 85. XCII. 88. XCIII. 89. XCIV.
    90. XCVII. 92. XCVIII. 93. C. 96. CVI.
    101. CVIII. 103. CXIII. 112. CXXVIII.
    130. CXXXI. 132. CXXXVII. 139. CXXXIX.
    141—142. CXLIV. 144—145.
Boczki:
    dwadecat boczek żyta LXXI. 67. CXXIII. 125.
Bojare kniażyi IV. 4. IX. 9. X. LII. 50. LX.
    57. LXII. 58. LXIV. 61. LXV. 61. LXXXV.
    82. CII. 98. CXXXVII. 139.
    korolewskii XIII. 12. LXII. 58. CII. 98.
Bojaryn XCVIII. 93.
Bojaryni CXLV. 145.

Boyarini XIII. 12.
Brat z rodu XCVIII. 93.
Bratanicz CXLIV. 144.
Burgrabijs XXXVII. 36. CXXVII. 128.

C.

Capitanei CXXVII. 128.
Castellani CXXVII. 128.
Castrum XIX. 18. XXXVII. 36.
Cancio fiderussoria XXVII. 26.
Cerkowna zemla CXXIII. 125.
Cesar XXIV. 24.
Chrestne ciełowanie IV. 3. IX. 9.
Clientes XIII. 12.
Consules Camenecienses LI. 48.
Czelowieki CIV. 100.
Czynszy XLIX. 46. CXVII. 117. CXXI. 122.

D.

Dajuczy sia u prawo LXXXIII. 79.
Danina LXXXVII. 84. CXX. 121. CXXXII. 134.
    CXL. 143.
Danniki LXXI. 67. CII. 98. CXXXIV. 137.
    CXLVII. 147.
Dań LXXIII. 69. CII. 98. CVII. 102. CXXI. 122.
    CXXXIV. 137. CXLVII. 148.
bobrowaja CXXII. 124.
hroszowaja LXXI. 67. CII. 98. CXVII. 117.
    CXXII. 124. CXLVII. 148.
kunicznaja CXXII. 124.
medowaja LXIX. 65. LXXI. 67. LXXVIII.
    74. LXXIX. 75. CII. 98. CXVII. 117.
    CXXII. 124. CXLVII. 148.

Derelicta, alias spuszczyzna LXXXVI. 83.
 Derzawca C. 96.
 Desiatinik LXII. 58.
 Desiatiny LXII. 58.
 Dewer LXXX. 76.
 Diadia LXXIV. 69.
 Diadyna CXIX. 120.
 Diak kniabyni LXII. 58.
 Diatko CIII. 99.
 Diatkowszczyzna XCV. 91.
 Diedina LII. 50. LIX. 56. LX. 57. LXVII. 63.
 LXVIII. 64. LXIX. 65. CVI. 101. CXIII.
 112. CXX. 121. CXXVIII. 129. CXXXVII.
 139. CXXXVIII. 140—141.
 Diedycz i oteycz LXIX. 65.
 Dielezyje CXLVII. 147.
 Dielnica XLVI. 44. LVII. 55. LXXIV. 69. LXXV.
 71. LXXXIV. 81. CVII. 103. CXXXVII.
 139. CXLVII. 147.
 Dieł LXXI. 67. LXXIV. 69. LXXV. 71. LXXXIV.
 81. CII. 98. CXLVII. 147—148.
 Dies forensis CXV. 115.
 Diety LXXXVI. 72. LXXVII. 73. LXXVIII. 74.
 LXXXIX. 75. LXXX. 76. LXXXIV. 80, 81.
 LXXXVII. 84. XCI. 87. XCIII. 89. XCIV.
 90. XCV. 91. XCVI. 91. XCVII. 92. XCVIII.
 93. C. 96. CI. 97. CII. 98. CIII. 99. CV.
 101. CXIII. 112. CXX. 121. CXXI. 122.
 CXXIII. 125. CXXVIII. 130. CXXXI. 132.
 CXXXV. 138. CXLIV. 144. CXLVIII. 149.
 CL. 151.
 i ich namiestki XV. 14.
 Districtus LXX. 66. CIX. 104.
 Doctor iuris utriusque, XIX. 20.
 Doiskati CXXXII. 133.
 Dokończanie I. 1. IV. 3.
 Dominus rex per se XXIII. 24.
 Dos, alias wyano CIX. 106; dotis ratione LXX.
 66. Dotalitio CIX. 105; dataliti ratione a-
 lias dla wyana LIII. 51.
 Dosmotreti LXXXVII. 84. CXXV. 126.
 Duchownik XCIII. 89.
 Dworec CVII. 102.
 Dworiane LXII. 58. XC. 86. CIII. 99. CIV. 100.
 CXIX. 121. CXXXVII. 139. CXXXIX. 142.
 CXLI. 143. CXLVI. 146.
 Dyadema sacrum XXXVII. 36.

F.

Fideiussores XXVII. 26.
 Floreni CXI. 110.

hungaricales auri et iusti ponderis XXXVII.
 37. CIX. 105.
 Folwarok CXXII. 124. CXXIII. 125. CXLVII.
 147—148.
 Forum annuale CXV. 115.

G.

Generosi CIX. 106. CXI. 110. CXIV. 114.
 et nobiles LIII. 52. CXVI. 116. CXIV. 114,
 CXV. 115.
 Granicies CXIV. 113. CXVI. 116.

H.

Hofmistr XVIII. 17.
 Hołdowanie IX. 9.
 Hołdowati X. 10.
 Hominibus collocare XXXIII. 32.
 Horod LXXIV. 70.
 Horod okolnyj CVI. 101.
 Hospodar VII. 7. LIX. 56. LXXX. 75. LXXXIV.
 80—1; ospodar LXXXIII. 69. LXXIV. 69;
 welebnyj X. 10; welykij kniaz CV. 100.
 CXLIV. 145.
 Hospodarska służba LXXVI. 72.
 Hospoża welebna, Jadwiha X. 10.
 Hosti (kupcy) I. 1. CL. 151.
 Hramota IV. 4. VI. VIII. 8. X. 10. XVII. 16.
 XX. 20. XXX. 29.
 Hranica LXXVIII. 74. LXXIX. 75. LXXX. 76.
 XCIV. 90. CI. 97; hranica objechana, nje-
 chana XXIX. 28; hranicu objechati i wska-
 zati LX. 57.
 Hrody (Grody) IX. 9.
 Hrosz LVII. 55.
 Hroszy XLIII. 42. LXXXIX. 85. XC. 86. XCII.
 88. XCIII. 89.
 dobryje CVI. 101.
 polskie, krakowskoho razu XXIX. 28.
 szyrokije CXLVII. 148.
 uskije. CXLVII. 148.

I.

Iskati pod kim. LXXXIII. 79. LXXXVII. 83.
 LXXXIX. 85. XCVIII. 93.

J.

Jarmarok CL. 151.
 Jednanie LXXXIII. 79.
 Judices CXXVII. 128.
 Judicia terrestria et castrensia CXXVII. 128.

Jus civile CXV. 115.
 Jus ducale XIX. 19.
 patronatus CIX. 104. CXXVI. 127.
 villanum CXV. 115.

K.

Kad': kadej piat' medu LXXI. 67.
 Kameń: w kameń torhowati CL. 151.
 Kanun-vigilia II. 2.
 Kapłan LV. 53.
 Kaznaczej XCIV. 90.
 Klejno XCIX. 94.
 Kletka LXXXII. 76.
 Klucznik XLIX. 47. XCIX. 95. CVI. 102. CXIII.
 112. CXXXI. 132. CXXXVII. 139. CXXXIX.
 142. CXLIV. 145. CXLVII. 147.
 Kłasztor XL. 39.
 Kmet XXIX. 28.
 Kniahyni welykaja prawila XX. 20-
 Książ welybnyj IX. 9.
 Kniazi IV. 4.
 Kniazi i pany (wołyńskii) XCIX. 94. CXXXII.
 133. CXLIX. 150.
 Koniuchy XXXI. 30.
 Konokormcy XXXI. 30.
 Kopie (dwie ma służyti) XVIII. 17. XXIX. 28.
 Koreń: na nowom koreni posaditi XXXV. 34.
 XXXVI. 35. XXXVIII. 38. XLIV. 43. XLIX.
 46. L. 47.
 Korol welykij VII. 7. XVII. 16. XVIII. 17. LIX.
 56. LXXIII. 69. LXXIV. 69. LXXVIII. 73.
 CXXXI. 132.
 korol-ospodar IV. 3. XCIV. 90. XCIX. 94.
 C. 95. CXXXVII. 139.
 Korołyca IX. 9.
 Koruna polskaja IX. 9. X. 10.
 Kopa LVII. 55. LIX. 56.
 Kopy XLIII. 42.
 hroszej XLVI. 44. LXXI. 67. LXXVI. 72.
 LXXVII. 73. LXXXIII. 79. LXXXV.
 82. XCII. 88. CXVIII. 119. CXIX.
 120. CXLIV. 144. CXLVII. 147—149.
 hroszej czeskoje monety CXIII. 112.
 hroszej litowskoje monety, po desiati pienezej
 u hrosz. C. 95. CI. 97.
 hroszej szyrokich. XXXI. 30. LXIV. 60.
 LXV. 61. LXVI. 62. LXVII. 63.
 LXVIII. 64. LXXXI. 77. XCVII. 92.
 XCVIII. 93. XCIX. 94.
 hroszej szyrokich, czeskoje liczby, pokładaju-
 czy w kopu po 60 hroszej LXIX. 65.
 LXXVIII. 74. LXXIX. 75. XCVIII. 93.

hroszej szyrokich czeskoje monety, polskoje
 liczby czyniaczy po 60 hroszej u kopu
 CXIX. 120—121.

hroszej szyrokoje liczby, czeskoje monety LVI.
 53. LXXII. 68. LXXVI. 72. XCII. 88.
 liczby szyrokoje LXI. 57. CVI. 101. CXLIX.
 150.

Krołewa Jadwiha XV. 14.
 Krowni LXV. 61.
 Kruh luny, i soluca LXII. 58.
 Kupla LXXVI. 72. CXXVIII. 129.
 Kupla (Towary) CL. 151.

L.

List kupczyj CXXVIII. 129.
 sudowyj XLIII. 42.
 zapisnyj LXVII. 63. LXVIII. 64. CXXXVII.
 139. CXLIX. 150.
 Listy twerdyi XCIV. 90.
 Ludcy LIV. 52. CIV. 100.
 Ludi XCIII. 89. XCIV. 90. CIII. 99. CV. 100.
 CVII. 102. CXLI. 143. CXLIII. 144.
 CXLVI. 146. CXLVII. 148; CXLVIII.
 149.
 dannyje CXLVII. 148.
 otczyzujje CII. 98.
 tiahłyje CXXII. 123.

M.

Magister XIX. 20. CXIV. 114. CXV. 115. CXVI.
 117.
 Majtbofskie, niemieckie prawo CL. 151.
 Marca pecuniae polonialis, quadraginta octo gros-
 sos in marcam computando XXXIV. 33.
 XLII. 41.
 Marchiones terrae Lithuaniae LXX. 67.
 Marszałko kniazia LII. 50.
 ostrozki LIX. 56.
 Medietas de medone XXXIII. 32.
 Memoriale CIX. 106. CXI. 110.
 Mesto (wileńskie) C. 95.
 Meszczane LXII. 58. LXVI. 63. CV. 101. CXXVIII.
 129. CXLI. 143. CXLVI. 146. CL. 151.
 Meszczanin LXVII. 63.
 Miestycz LIX. 56.
 Miestyczy LVI. 54.
 Miles (Spithco) XIX. 19.
 Ministerialis CIX. 105. CX. 108. CXI. 109.
 Ministratio stationum XXXIII. 32.
 Mira cholmskaja CXLVII. 147. 148.
 Mnich Czech XL. 39.

Monialis Regina CIX. 107.
 Mortuaria LI. 49.
 Myto I. 1. XXXI. 30. XXXV. 34. XXXVI. 35.
 XXXVIII. 38. XLVIII. 45. XLIX. 46. L.
 47. LVII. 55. LXIX. 65. CXVII. 117. CXXII.
 124. CXLVII. 147—148.
 w Łucku „Danilewszczyna,“ CXXXII. 133—
 134.
 ostrogskie CXXXII. 133, 134.
 solenoje VI. 7.
 thwurtoye VI. 7.
 zbaraskie LVII. 55.
 Mytnicy LVI. 54.

N.

Najti promeży kim LXXXIII. 79.
 Nakład XCII. 88. CVI. 101. CXIX. 121.
 Namiestki XV. 14. XVIII. 17. XXII. 22. XXIX. 28.
 Namiestniczati VII. 7.
 Namiestnik LIV. 52. LXXVII. 73. LXXVIII. 74.
 LXXIX. 75. LXXXVII. 80. XCVIII. 93.
 XCIX. 94. CVIII. 103. CXII. 111. CXVII.
 118. CXVIII. 120. CXIX. 121. CXXII. 124.
 CXXXI. 132. CXXXIII. 141. CXLII. 143.
 CXLV. 145. CXLVI. 146. CXLVII. 147.
 CL. 152.
 Nasledki XLVI. 44. LXIV. 60. LXV. 61. CXVIII.
 120. CXXII. 124.
 Naszczetki XXIX. 28.
 Newiestka CXLVII. 147.
 Nobiles XIII. 12.
 barones totius regni Polonaie III. 2, 3.
 viri, principes et barones XXVII. 26.
 Nowiny uwoditi CXLVI. 146.

O.

Obchody XXXI. 30.
 Obczyna XXIX. 28.
 Objechati hranicu LX. 57. CXLVII. 147.
 Obiranie LXXIV. 70.
 Obruby LXXVIII. 74. LXXIX. 75.
 Obstagium III. 2.
 Obychody LXXVI. 72. CI. 97.
 Oczystiti CXLIV. 145.
 Oddanie stacyi LXIII. 59.
 Officiales CXXVII. 128.
 Oppidum XLII. 41.
 Oprawa wieczna XCIV. 90.
 Oprawiti XLIII. 42. CVI. 101. CXXXVIII. 141.
 obwiniti LXXIV. 70.
 Opytati swietkow LXXIV. 70.

Osaditi ludi LXXII. 68. XCII. 88. CI. 97.
 Oswecony kniaz LXIX. 65.
 Otchyleni LXXXIX. 85. XC. 86.
 Otczycz XXXIX. 39. LXIX. 65.
 Otczyczy i diedyczy LVII. 54.
 Otczynna LX. 57. LXI. 57. LXIV. 60. LXV. 61.
 LXIX. 65. LXXV. 71. LXXXIV. 80.
 LXXXV. 82. LXXXVII. 83. LXXXVIII.
 84. LXXXIX. 85. XCII. 88. XCIII. 89.
 XCVIII. 93. CXIII. 112. CXX. 121.
 Otczynna VIII. 8. XXXVIII. 38. XXXIX. 39.
 LII. 50. LV. 53. LVI. 53. LVII. 54. LIX.
 56. LX. 57. LXI. 57. LXVII. 63. LXVIII.
 64. LXXI. 67. XCIX. 94. CI. 97. CVI. 101.
 CXXVIII. 129. CXXXVII. 139. CXXXVIII.
 140. CXXXIX. 141—142.
 Otczynnoje imienie LXXVI. 72. LXXVII. 73.
 Otczynnyj dwor LXXXIX. 85.
 Otjehati CXXV. 126.
 Otlożyti LXXXI. 77. LXXXIV. 81. XCIX. 94.
 CVII. 103. CXIX. 121. CXLIV. 145.
 CXLIX. 150.
 Otumiena XVIII. 17.
 Otpirati imienia LXXXIII. 79.
 Otrubiti CXXV. 126.
 Otwezati XCVIII. 93.

P.

Paczerycza XCI. 87.
 Palatini CXXVII. 128.
 Pan (trocki) LIV. 52.
 (wileński) C. 95. CI. 96.
 Pany LXXIV. 69.
 Papeż XXIV. 24.
 Parsuna CXLIV. 144.
 Pecunia polonialis XXXIV. 33.
 Pieniazi XCIX. 94. CVI. 101. CVII. 103. CXVIII.
 120. CXLIV. 144—145. CXLV. 145. CXLVI.
 146. CXLIX. 150.
 kapnyje LXXXII. 78.
 kletocznyje LXXXII. 78.
 Pisar kniahyni XV. 53.
 Pleban CXXXV. 138.
 Plemiennik XLVI. 44.
 Płaty XCIV. 90. CXVII. 117. CXXI. 122.
 hroszowyje XLIX. 46.
 Płod dietej XCIV. 90.
 Pobory XLIX. 46.
 Podaczki XCIII. 89.
 Podatki LXXIII. 69. CXXI. 122.
 Podeliti LXXX. 76.
 Podnimati poslow LXXXII. 78.

Podnositi recz LXXXIII. 79.
 Podwiazati sia pod to LXXXIII. 79.
 Podwody LXIII. 59. LXXXII. 78. CXVI. 116.
 CXLVI. 146.
 Podymszczyna CXLVI. 146.
 Poiskiwati CXIII. 112.
 Pojemszczyny LXII. 58.
 Pokopiszczu CXXXIII. 134, 135.
 Polane i Ruś XXII. 22.
 „Polustawa“, medium astaminis mellis LXX. 66.
 Polumerok medu XCIII. 89.
 Pop LXII. 58.
 Poplatki hroszowe LXXVIII. 74. LXXIX. 75.
 miejskie LXXXII. 78.
 Popłaty CII. 98.
 Popy swetskie XL. 39.
 Porownati LXXX. 76.
 Poruczniki XI. 11.
 Poruszyti dieł LXXXIV. 81.
 Posaditi w dom LXXXII. 78.
 Pospolstwo IX. 9.
 bojar IX. 9.
 Postupiti LXXXIII. 79. CXLV. 145.
 Poszliny XXXI. 30.
 Potomki LXXVI. 72. CXLVIII. 149.
 Potrebizna zemskaja CXXXII. 133.
 Potwierzenie XXXV. 34. XXXVI. 35. XXXVIII.
 38. XLVIII. 45. XLIX. 47.
 Pożalowati CXXX. 131. CXXXVIII. 141.
 Pradedyna CXXXVIII. 140—141.
 Prawdn dati IV. 4. VII. 7.
 Prawo i twerdost XCIV. 90.
 pospolitoje LXXVI. 72.
 Prawo, państwo i własnost CXVIII. 120 CXXXII. 124.
 Predkowie XCIV. 90. CVIII. 103.
 Privilegium, sigillo maiestatis regalis communitum
 XLII. 40.
 Projezd XLIII. 42.
 Provincia (Lithuania) XXXII. 31.
 Prudyszczu CIII. 99. CXXII. 124.
 Prydatok LXXXIX. 85.
 Prykazaniem hospodara LXXIV. 69—70. LXXX.
 75. XCIX. 94. CXXX. 131. CXLVII. 147.
 Prykazom korolewym XXII. 22.
 Prypasza CIII. 99. CIV. 100.
 Prypirati sia CXLIV. 145.
 Prypustiti k' imieniu LXXXIII. 79. XC. 86.
 Pryrodok LXVII. 63. LXVIII. 64.
 Pryrożonyje LIV. 52. LXI. 57. CXXXVIII. 141.
 Pud LXXI. 67.
 Pudownia LXXI. 67.
 Pustowska zemla CI. 97.
 Pustowskie sieliszczu CXLII. 144.
 Pustynia XXVIII. 27. LXXXI. 77.

Puszcza XXIV. 24.
 Putnyje słuhi CXXII. 123.

R.

Rada naszych bojar i wsich zemlan X. 10; pano-
 wie rada CXVII. 118. CXX. 121, wierna
 rada XXXV. 33; rada kniazi i pany XXXVI.
 35. XXXVIII. 37, 38. XLIV. 42, 43. XLVII.
 44. XLIX. 46. LVIII. 56; wierna rada,
 kniazi i pany XXXI. 30; rada nasza XLI. 40.
 XLVIII. 45. L. 48. CXVIII. 120.
 Rodyteli CXXXIX. 142.
 Rok CXXV. 127. CXXXII. 133.
 położenyj CXXXII. 134.
 Rozjezd XLIII. 42.
 Rozjezdcy z desiati kop XLIII. 42.
 Rozmety LXXXII. 78.
 Rubli szyrokimi hroszmi LXXXIV. 81.
 Rukoju pospolitoju LXXX. 76.

S.

Satisfactio LXXXVI. 82.
 Serkizow LXII. 58.
 Słubiti IX. 9. X. 10. XVII. 16. CXLVII. 147—149.
 Słubowati LXXXIII. 79.
 Słuhi CXLIII. 144.
 Służba CVIII. 103. CXXXII. 133.
 Służby czotyry CV. 101.
 i roboty ludej LXXVIII. 74. LXXXIX. 74
 CXVII. 117.
 Służebnyje VIII. 8.
 Sestrenek CXXXIX. 142.
 Solutiones CXVI. 116.
 Sprawedliwost wczyniti XCIX. 94.
 Sprawiti XCI. 87.
 Starcy XLIII. 42.
 Stati k' prawu CXXV. 127.
 Stationes regales XXXVII. 37.
 Statut kniaźstwa litowskoho LXXVI. 72.
 Storoża CXLVI. 146.
 Strełcy XVIII. 17. XXIX. 28.
 Stysnuti CVI. 101.
 Suba (szuba) LXXXVI. 83.
 Subiudices CXXXVII. 128.
 Swedomo: pod swedomom XCIII. 89. CVI. 102.
 Szlachotne wrożenyj kniaża CXVII. 117.
 Szczadki XVIII. 17. XXII. 22. XXIV. 24. XXVI.
 25. XXXV. 34. XLIV. 43. XCIV. 90. XCV.
 91. C. 96. CI. 97. CIII. 99. CV. 101. CXIII.
 112. CXVIII. 120. CXX. 121. CXXI. 122.

CXXVIII. 130. CXXXI. 132. CXLVIII.
149. CL. 151.
Szczetki XXXVI. 35. XXXVIII. 38. XLIX. 46.
L. 47. CII. 98.
Szkoła (żydowska) CXXXIII. 134.
Szpuszczyzna LXXXVI. 83.
Szyemyanin CXI. 109.

T.

Tenuta XXXIII. 32.
Tenutarius XIX. 19. LIH. 50. LXX. 66. CXXVII.
128.
Terra (cracoviensis) CIX. 104.
(premiensis) CIX. 104. CXI. 109.
Terrigenae (Podoliae) LI. 48.
(regni Poloniae) VI. 7.
Testudo, ubi generalis conventionis fit consilium et
residentia LXX. 66.
Theloneum salis (in Luczko) VI. 7.
tvurthoye VI. 7.
Torh CL. 151.
Treuga pacis XXI. 20.
Tributarii LXX. 66.
Tributiones LXX. 66.
Tributum LXX. 66. CXVI. 116.
Tutela: pro tutela alias za opiekę LXXXVI. 82.
Twerża X. 10.
Tywun LXVII. 63. XCVIII. 93.

U.

Unuczata LXXXIX. 85. XC. 86.
Ustupati sia LXXI. 77. XCIII. 89. C. 96. CL.
97. CIII. 99. CXIII. 112.
Uwiazanie CXXIX. 130. CXXX. 131. CXXXII.
133. 134; uwiazati CXXX. 131. CXXXII.
133. CXLI. 143.
Uzruszyti jednanie LXXXIII. 79.

V.

Vyano CIX. 106; dla vyana LIH. 51.

W.

Wał LXXV. 71.
Wałki (boje) XL. 39. XLIII. 42.
Wedro cholmskoje miry CXLVII. 148.

Węłmożnyj pan LXXIII. 69.
Weno: u wenie LXXXV. 82. CVII. 103. CXVIII.
119. CXXXIX. 141.
Wiano CIX. 106, dla vyana LIH. 51.
Wileńska waha CL. 151.
Wojewoda (ostrozkij) LIX. 56.
Wojt LVI. 54.
Wołodeti CV. 101.
Wołoskie prawo XXIX. 28.
Wołost' XXIX. 28. XXXI. 30. XL. 39. CXII. 111.
CXLVII. 147.
Wołowszczyzna CXXXVIII. 141. CXLVI. 146.
Wpominanie LXXXVII. 84.
Wskazati XCIX. 94.
Wspirajuczy prawom CXXV. 126.
Wstupati LXXXIV. 80, 81. XCIV. 90. XCVII.
92. CVII. 103. CXXXI. 132.
Wymelki LXXVIII. 74. LXXIX. 74. CXVII. 117.
CXXXII. 124.
Wysłuzenie LIV. 52.
Wystupiti z diełu LXXIV. 70. LXXX. 76.
Wytesati CIV. 100.

Z.

Zakład LXXXVI. 72.
Zapisati sia LXXXIV. 81.
Zaruka LXXXVI. 72. CXLVII. 147, 149.
Zastupati LXXXVIII. 74. LXXIX. 75.
Zawedati XCIV. 90.
Zemianin VII. 7. IX. 9. XVIII. 17. LIX. 56. CVI. 101.
Zemlane XCIX. 94. CXLI. 143. CXLVI. 146.
korołewskii LII. 50.
Zemlanin (wołyńskoje zemli) LXVI. 62. CXLII.
144. CXLVII. 149.
Zołotar C. 95.
Zołotyje uhorskije CXXXVII. 139.
Zupparius XXXIV. 33.
Zuppae (drohobicienses) XXXIV. 33.

Ż.

Żałowanie XXXI. 30. XXXV. 34. XXXVI. 35.
XXXVIII. 38. XLIV. 43. XLIX. 47.
Żałowati CXXXII. 133.
Żerebie CXLVII. 147—148.
Żyd (łuckij) CXXXII. 133.
Żydy (pińskije) CXXXIII. 134. 135
(berestejskije) CXXXIII. 134.

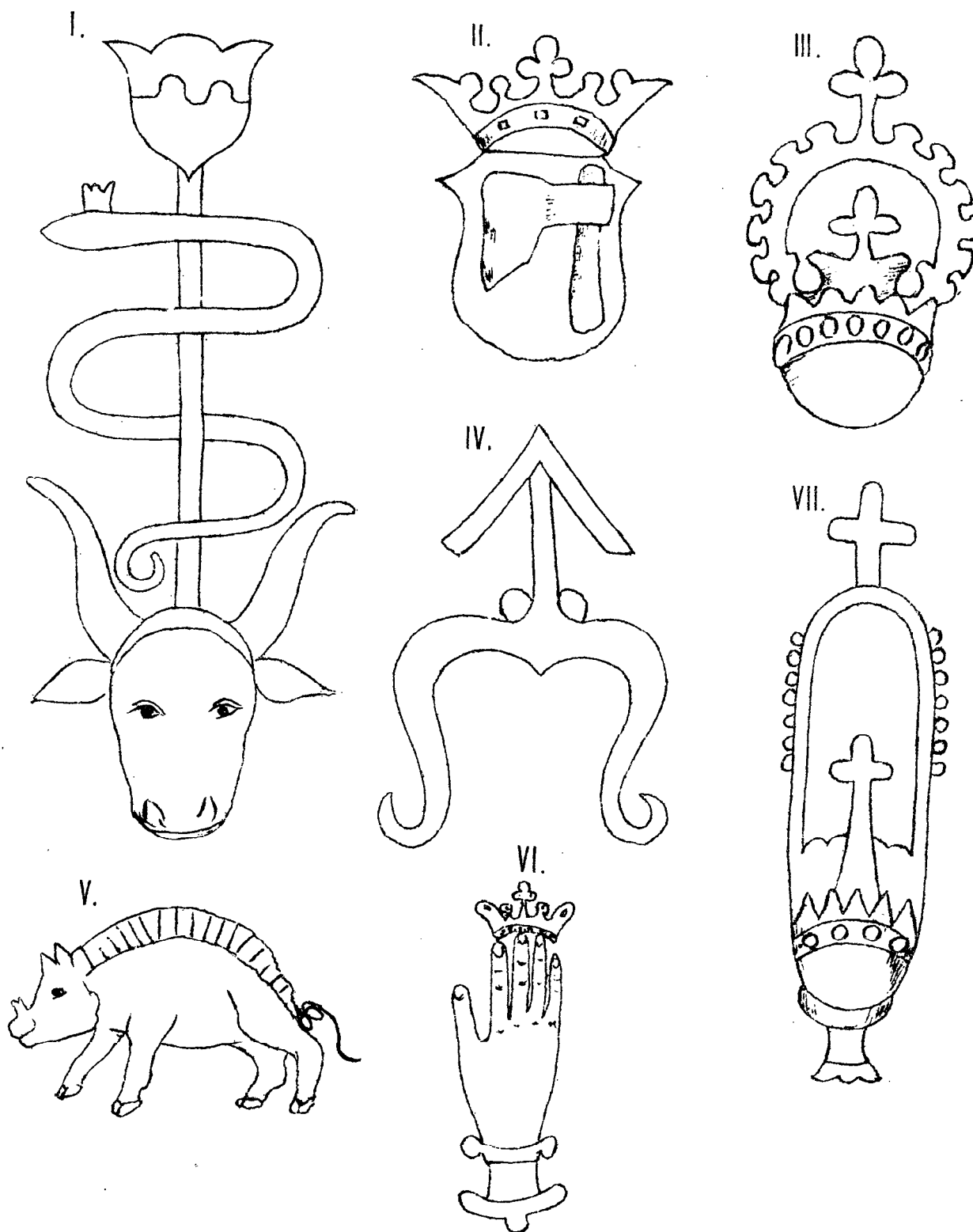
Omyłki i poprawki.

Str.	1.	wersz	14.	zam.	есмаъ	czyt.	есмаъ.
"	2.	"	4.	"	его, ему	"	его, ему.
"	2.	"	4.	"	ИРАН	"	ИРАН.
"	3.	w nagłówku	"	"	17. września	"	16. września.
"	9.	wiersz	21.	"	Н	"	И.
"	16.	N. XVII.	12.	"	поставати	"	поставити.
"	16.	"	13.	"	сѣи нашои	"	сѣи нашою.
"	22.	w notce	"	"	ogólny	"	ogólny.
"	22.	"	d)	"	ukończeniuach	"	zakończeniuach.
"	22.	"	f)	"	его	"	его
"	28.	wiersz	3.	"	ѣчностію	"	ѣчностію.
"	29.	w notce	"	"	Rossyi	"	Rossii.
"	30.	w nagłówku	"	"	1429	"	1434.
"	33.	N. XXXV. w nagł.	"	"	żytomirskim	"	żytomierskim.
"	33.	"	"	"	owruckiem	"	owruckim.
"	34.	wiersz	4.	"	сѣище	"	сѣище.
"	35.	w nagłówku	"	"	1438	"	1437.
"	36.	w nagłówku	"	"	Sanguszkowi	"	Sanguszcze.
"	36.	"	"	"	na tysiąc	"	w tysiącu.
"	37.	"	"	"	1442	"	1433.
"	38.	wiersz	7.	"	и такѣ	"	и такѣ.
"	38.	w notce	"	"	Rossyi	"	Rossii.
"	39.	N. XL. wiersz 6.	"	"	кваштур	"	кваштор.
"	39.	N. XLI. w nagł.	"	"	1444	"	1437.
"	42.	wiersz	6.	"	снем са и згодне	"	с нем са изгодне.
"	42.	w nagłówku	"	"	1446	"	1437.
"	43.	wiersz	9.	"	Ѡвдосей	"	Ѡвдосей.
"	44.	w nagłówku	"	"	1448	"	1463.
"	45.	w nagłówku	"	"	Lasznę	"	Lisznę.
"	46.	"	"	"	Chodopiacz	"	Chołopiacz.
"	46.	wiersz	16.	"	верхоуименованое	"	верхоу именованое.
"	47.	"	4.	"	иных	"	иных.
"	47.	"	8.	"	Понказъ	"	Понказъ.
"	48.	"	2.	"	Юриѣ	"	Юриѣ.
"	48.	N. LI. wiersz 2.	"	"	Bahawski Nyemyerza	"	Bahawski, Nyemyerza.
"	50.	w nagłówku	"	"	zastępywać	"	zastępować.
"	53.	"	"	"	w Lipo wój	"	w Lipoj.
"	53.	N. LVI. w nagł.	"	"	Nieświzkiemu	"	Neświckiemu.
"	54.	wiersz	1.	"	присѣлн	"	присѣлн.
"	55.	"	2.	"	городокъ двор	"	Городокъ двор.
"	55.	"	10.	"	невстѣпати са	"	не встѣпатиса.
"	55.	"	13.	"	ни в чю.	"	ни в чю.
"	55.	"	17.	"	привесан	"	привесан.
"	55.	N. LVIII.	6.	"	длатого	"	дла того.
"	56.	N. LIX. w.	11.	"	ѣ	"	ѣ.
"	58.	wiersz	6.	"	Исацн	"	Исацн.
"	61.	"	11.	"	ѣ	"	ѣ.

Str.	62.	wiersz	5.	zam.	ꞥ	czyt.	ꞥ
"	62.	w nagłówku	"	1466	"	1496.	"
"	63.	N. LXVIII. w. 3.	"	ннѣткого	"	нн ѣт кого.	"
"	64.	wiersz 3.	"	ннѣткого	"	нн ѣт кого.	"
"	64.	N. LXIX. w nagł.	"	Skierdejewicz	"	Skerdejewicz.	"
"	69.	w nagłówku	"	1474 r.	"	od 1. wrz. 1473 do 1. wrz. 1474.	"
"	71.	w nagłówku	"	do 1. wrz. 1475.	"	od 4. lipca do 1. wrz. 1475.	"
"	71.	wiersz 9.	"	самон . . . . шлескон	"	самой . . . . шлеской.	"
"	71.	" 13.	"	гон оузалон	"	той оузалой.	"
"	71.	w notce	"	4 woskowych pieczęci	"	4 woskowe pieczęcie.	"
"	71.	"	"	środkowe	"	środkowe.	"
"	72.	w nagłówku	"	1475	"	1504.	"
"	72.	wiersz 4.	"	саножатми	"	сеножатми.	"
"	72.	" 16 i 17.	"	трымасты	"	трыма сты.	"
"	73.	w nagłówku	"	Studenkę i Hruzkę	"	Studenkę w pow. krzem. i Hruzkę w Wołkowyjskiem.	"
"	73.	"	"	w pow. krzem.	"	Turnię	"
"	73.	"	"	Turnię	"	Turnę.	"
"	76.	wiersz 13.	"	и немши	"	ннемши.	"
"	77.	w nagłówku	"	1481 r.	"	1481—1496.	"
"	77.	"	"	w 30. kopach	"	za 30 kóp.	"
"	77.	wiersz 12 i 13.	"	ннскоторого	"	нн с которого.	"
"	77.	" 25.	"	своеи	"	своей.	"
"	78.	" 1.	"	н	"	н.	"
"	79.	w nagłówku	"	1482.	"	1481.	"
"	79.	wiersz 7.	"	ен	"	ей.	"
"	79.	" 12.	"	ен	"	ей.	"
"	79.	" 15, 17 i 18.	"	ен	"	ей.	"
"	79.	" 18.	"	кназа	"	кназа.	"
"	79.	" 18.	"	моей	"	моей.	"
"	79.	" 23.	"	ен	"	ей.	"
"	80.	" 1.	"	апан	"	а пан.	"
"	81.	w notce	"	od dwóch pieczęci	"	po dwóch pieczęciach.	"
"	82.	w nagłówku	"	kop	"	kóp.	"
"	83.	"	"	Fedce	"	Fedce	"
"	87.	"	"	hospodarskiego	"	ziemi wołyńskiej.	"
"	88.	"	"	w 80 kopach	"	za 80 kóp.	"
"	88.	wiersz 15.	"	ннечем	"	нн в чем.	"
"	91.	w nagłówku	"	Jana Kuczukowicza	"	Pietraszka Fominicza.	"
"	91.	"	"	1490	"	1475.	"
"	95.	"	"	1491	"	1521.	"
"	96.	"	"	1491	"	1521.	"
"	98.	wiersz 6.	"	братом жо	"	братом жо.	"
"	101.	" 9.	"	ен	"	ей.	"
"	101.	" 13.	"	панен	"	паней.	"
"	101.	" 14.	"	передтым	"	перед тым.	"
"	102.	" 2.	"	Руденскон	"	Руденской.	"
"	102.	w nagłówku 2.	"	kniahynia	"	kniahyni.	"
"	102.	N. CVII. „1. i 2.	"	кнагиня	"	кнагиня.	"
"	103.	wiersz 3.	"	нендао	"	не дадо.	"
"	114.	" 2.	"	habendi tenendi, utifruendi	"	habendum, tenendum, utifruendum.	"
"	114.	" 3.	"	końcówek „di“	"	wszędzie „dum“.	"
"	114.	" 4.	"	convertendi	"	convertendum.	"
"	116.	" 21.	"	habendi	"	habendum.	"

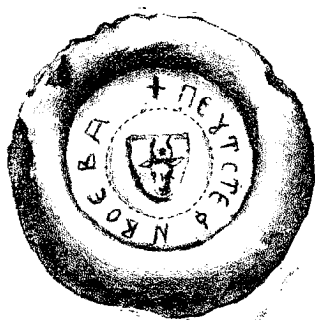
Str. 116.	wiersz 22 i 23.	zam.	końcówek „di“	czyt.	wszędzie „dum.“
„ 117.	„ 4.	„	вѣчный	„	вѣчный.
„ 118.	„ 15.	„	нашѣн	„	нашѣй.
„ 119.	„ 2.	„	wdełało by	„	wdełałoby.
„ 120.	w nagłówku	„	1485—1500	„	1500
„ 120.	N. CXIX w. 2 i 4.	„	даннын	„	данной.
„ 121.	wiersz 1 i 3.	„	даннын	„	данной.
„ 121.	w nagłówku	„	kniahynię	„	kniahynią.
„ 123.	w nagłówku	„	Aleksander,	„	Aleksander, król polski i
„ 123.	wiersz 5.	„	...стои	„	...стой.
„ 124.	„ 24.	„	индикта 6	„	индикта 6.
„ 125.	w nagłówku	„	Aleksander,	„	Aleksander, król polski i
„ 126.	„	„	kiszące	„	książe.
„ 127.	wiersz 3.	„	очекнсто . . . он	„	вчекнсто . . . он.
„ 130.	w nagłówku	„	1505	„	1504.
„ 130.	„	„	Czetywertynskiemu	„	Czetywertynskiemu.
„ 131.	„	„	1505	„	1504.
„ 132.	wiersz 3.	„	своеи доброй	„	своей доброй.
„ 132.	„ 5.	„	Мнѣхалу	„	Мнѣхалу.
„ 132.	„ 8.	„	своих	„	своих.
„ 132.	„ 16.	„	волинской	„	волинской.
„ 132.	„ 21.	„	момѣ	„	момѣ.
„ 135.	„ 3.	„	potomuż	„	po tomuż.
Arkusz 18.		„	238, 239, 240, 241, 242,	„	
		„	243, 244	„	138, 139, 140, 141, 142, 143, 144
Str. 138.	w notce b)	„	Войнналовнчѣ	„	Войнналовнчѣ.
„ 140.	wiersz 4.	„	Юрьн	„	Юрьн.
„ 140.	„ 7.	„	ѣ	„	ѣ.
„ 140.	N. 138.	„	Глинском	„	Глинском.
„ 141.	N. 139.	„	Хоцен	„	Хоцен.
„ 142.	w nagłówku	„	1489	„	1488.
„ 143.	N. 141. wiersz 5.	„	вѣ бы	„	вѣбы.
„ 144.	N. 143. „ 1.	„	вѣлнкий	„	вѣлнкий.
„ 145.	N. 145.	„	numerów notek 1) 2)	„	
		„	1) 2)	„	1) 2) 3) 4).
„ 147.	wiersz 27.	„	наполѣ	„	на полѣ.
„ 148.	„ 36.	„	хто бы	„	хтобы.
„ 149.	„ 8 i 16.	„	ко Печкох	„	в Онечкох.
„ 149.	„	„	в Иточереке	„	Внточереке.
„ 150.	w nagłówku	„	CXLVIII.	„	CXLIX.
„ 150.	„	„	1503 r.	„	1504 r.
„ 158.	wiersz 1.	„	bizantyjskiej	„	bizantyjskiej.
„ 158.	N. XXVIII. w. 5.	„	bizantyjskiej	„	bizantyjskiej.
„ 163.	wiersz 12. z dołu	„	1525	„	1525 (Boniecki str....
„ 187.	„ 25.	„	przysiółek	„	przysiółek.
„ 188.	„ 12.	„	Łoszyca	„	Łoszyca.
„ 190.	„ 3. z d.	„	kolojowa	„	kolojowa.
„ 192.	„ 6. „ „	„	dopływ	„	dopływ.
„ 192.	„ 4. „ „	„	Szymkowce . . . wieś Szuminka	„	Szymkowce . . . wieś w pow.

A. WODNE ZNAKI z KSIĘGI BONY.

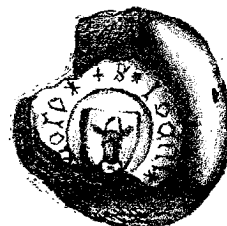
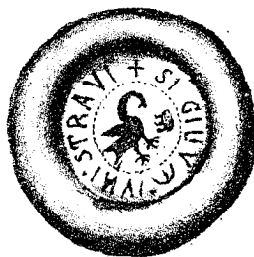

B. PIECZĘCIE.

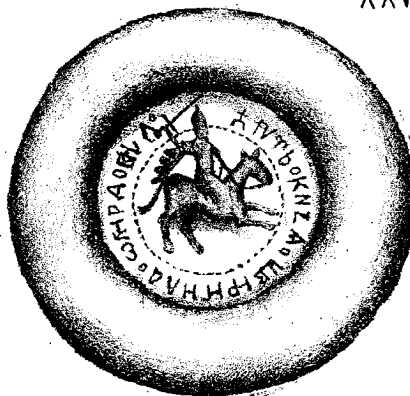
XXI.

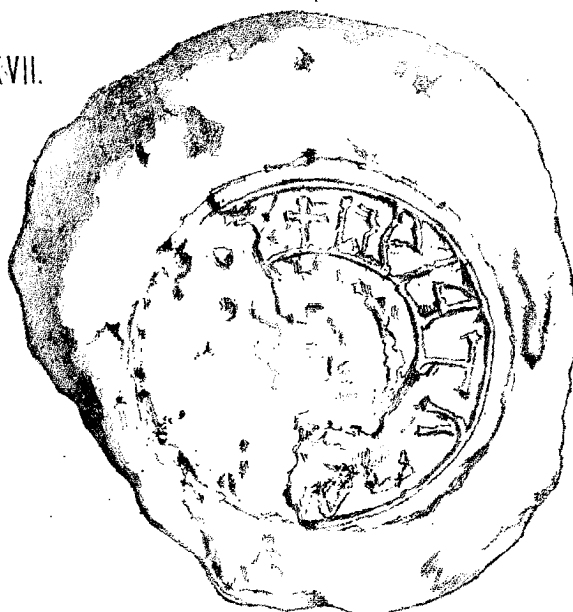
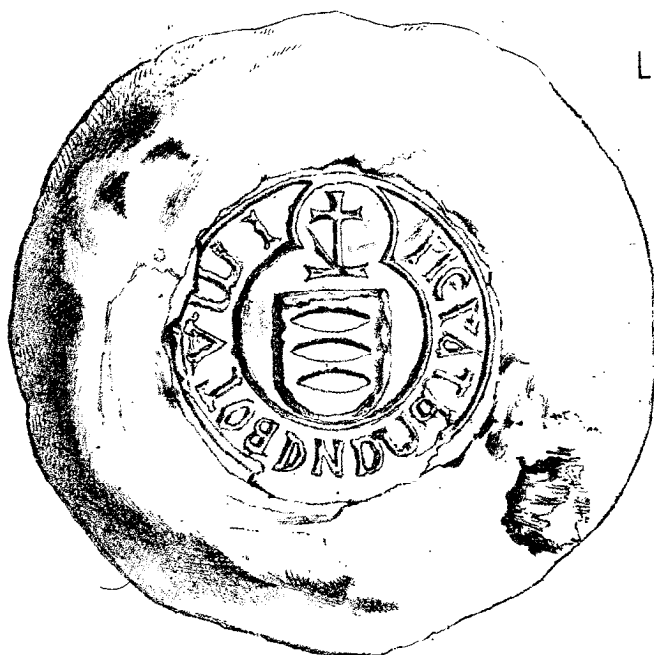
XXV.

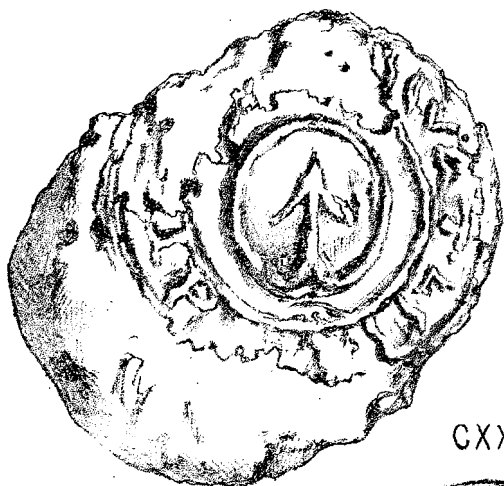

XXVII.

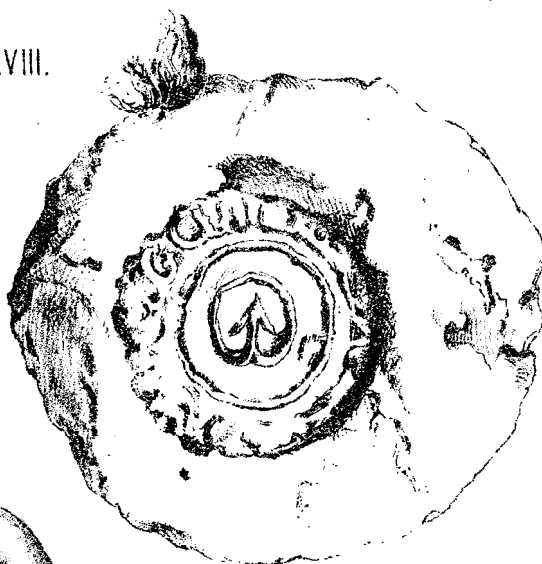

LXVII.

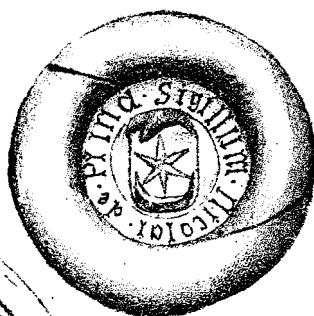

LXVIII.

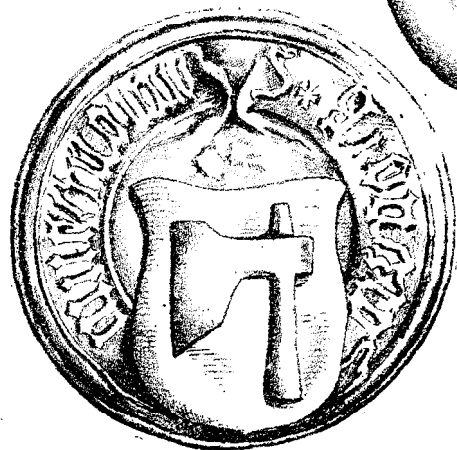

CXXXVI.

CXXX.

CXXXI.

CXLIX.

